

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

Majandusaasta algus: 01. jaanuar 2013.a.
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2013.a.

Mittetulundusühingu nimi: **LASTEKAITSE LIIT**
Registrikood: 80013442
Aadress: Endla 6 -18 10142 Tallinn
Telefon: 372 6311 128
Faks: 372 6311 735
E-mail: liit@lastekaitseliit.ee
Veebilehekülg: www.lastekaitseliit.ee

Eesmärk ja
tegevuse põhisuunad: - Lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse
seaduslikest huvidest
- Lastekaitsealase tegevuse arendamine
ning
osalemine noorsoo- ja perepoliitika
väljatöötamises ning rakendamises

Audiitorkontroll: Rödl & Partner Audit OÜ

Majandusaasta aruandele
lisatud dokumendid: - Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu
jaotus vastavalt Eesti majanduse
tegevusalade
klassifikaatorile (EMTAK)
- Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

SISUKORD

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	
Konsolideeritud bilanss	97
Konsolideeritud tulemiaruanne	98
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	99
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	100
Konsolideeritud finantsaruannete lisad	
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	101
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	102
Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	103
Lisa 4 Varud	103
Lisa 5 Materiaalne põhivara	103
Lisa 6 Laenukohustused	104
Lisa 7 Kasutusrent	105
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	105
Lisa 9 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	105
Lisa 10 Annetused ja toetused	106
Lisa 11 Tulu ettevõtlusest	107
Lisa 12 Tööjõukulud	108
Lisa 13 Finantstulud ja -kulud	108
Lisa 14 Seotud osapooled	108
Lisa 15 Liikmete arv.....	108
Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta	
Lisa 16 Konsolideerimata bilanss	109
Lisa 17 Konsolideerimata tulemiaruanne	110
Lisa 18 Konsolideerimata rahavoogude aruanne	111
Lisa 19 Konsolideerimata netovara muutuste aruanne	112
Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)	113

TEGEVUSARUANNE

Tegevuse alused, liikmeskond ja juhtimine

Organisatsiooni eesmärgiks on lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse seaduslikest huvidest, lastekaitsealase tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises. Lastekaitse Liidu tegevus põhineb kodanikualgatusel ja tegutsetakse avalikes huvides. Lastekaitse Liit on 28.aprillil 1919 asutatud Eesti Lastekaitse Ühingu õigusjärglane.

Missioon

Lastekaitse Liidu missioon on aidata kaasa lapse õiguste tagamisele ja lapsesõbraliku ühiskonna kujundamisele.

Visioon

Lastekaitse Liit on valitsusväline mittetulunduslik organisatsioon, mis lapse õiguste tagamise alase tegevusega on Eesti ühiskonnas kujunenud ühenduseks, mida tunnustavad ja toetavad avaliku, äri- ning mittetulundussektori institutsioonid ja elanikkond.

Lastekaitse Liidu tegevuse üldpõhimõtted

Lastekaitse Liit:

- väärtustab iga last
- lähtub lapse huvidest
- väärtustab lapse parima kasvukeskkonnana perekonda
- toetab oma tegevusega lapse osalust
- on avatud uutele ideedele

Lastekaitse Liidu tegevuse põhisuunad

Organisatsioon

Liikmete võimestamine eestkoste ja praktilise tegevuse teostamiseks kohalikul tasandil, kohalikest vajadustest lähtuvalt ja kohaliku omavalitsusega koostöös.

Valdkond

Lastekaitse Liit jälgib laste õiguste tagamise ja lastekaitse valdkonnas toimuvat. Juhib tähelepanu lapse õiguste rikkumistele, teeb ettepanekuid olukorra parandamiseks. Pakub välja ja viib ellu uusi algatusi laste ja pere toetamiseks.

Ühiskond

Lapse õigustest teavitamine ja ühiskonna väärtushinnangute ja hoiakute kujundamine lapse õiguste paremaks tagamiseks.

Prioriteedid

Lähtuvalt Lastekaitse Liidu põhikirjalisest eesmärgist, missioonist ja visioonist on järgnevate aastate prioriteetideks:

1. lapse õiguste olukorra edendamine;
2. avalikkuse teavitamine lapse inimõiguste sisust ja nende tagamise tähtsusest;
3. lapse osaluse toetamine.
4. perekese lähenemisviisi põhimõtete tutvustamine, levitamine ja elluviimine.
5. organisatsiooni pideva arengu tagamine

Strateegilised eesmärgid ja põhitegevused eesmärkide saavutamiseks

Lastekaitse Liidu strateegilised eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud põhitegevused on järgmised:

1. suudab kiirelt reageerida laste heaoluga seotud aktuaalsetele teemadele

- a. ühiste seisukohtade väljakujundamine organisatsiooni siseselt arutelude ja tõhustatud infoliikumise kaudu;
- b. toimiva süsteemi loomine info kogumiseks ja analüüsimiseks laste olukorrast.

2. ühiskonnas on suurenenud arusaam lapse õiguste kui inimõiguste sisust

- a. spetsialistide koolitus;

- b. avalikkusele suunatud selgitustöö;
- c. teabematerjalide ja erialakirjanduse väljaandmine.

3. lapse arvamus selgitatakse välja ja võetakse arvesse tegevuste kavandamisel, lapsi kaasatakse tegevuste elluviimisse

- a. toimiva mehhanismi loomine laste arvamuse väljaselgitamiseks ja laste kaasamiseks oma tegevuse kavandamisse;
- b. Lastekaitse Liidu Noortekogu tegevuse aktiveerimine ja toetamine;
- c. koostöö edendamine laste- ja noorteorganisatsioonidega.

4. lastega peredega töötamisel lähtutakse perekeskse lähenemisviisi põhimõtetest

- a. avalikkuse väärtushinnangute kujundamine perede esiletõstmiseks ühiskonnas;
- b. avalikkuse tähelepanu juhtimine pere- ja lastekaitsepoliitika kitsaskohtadele;
- c. abi perekesksete teenuste väljatöötamisel ning koostöövõrgustike käivitamine;
- d. uute algatuste ja ideede pakkumine ning elluviimine, mis aitavad kaasa vanemliku kasvatuspraktika tõhustamisele.

5. organisatsiooni pideva arengu tagamine

- a. liikmesorganisatsioonide jõustamine /lastekaitse liikumise kandepinna laiendamine liikmesorganisatsioonide aktiivse kaasamise ja motiveerimise kaudu (piirkondades liikmete kaasamine, koolitamine);
- b. koostöö tõhustamine siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil partneritega, kelle kohustus ja/või huvi on panustada lapsesõbralikuma ühiskonna kujundamisse (koostöö omavalitsuste liitudega, MTÜ-dega, avaliku sektoriga, partnerorganisatsioonidega Lätis, Soomes, Rootsis. Osalemine EU koostöövõrgustikes);
- c. pideva mitmetasandilise (töötajad, nõukogu, liikmeskond) arendustegevuse tagamine (Organisatsiooni põhiväärtuste sõnastamine, Organisatsiooni tegevuse mõju hindamise süsteemi väljatöötamine, töötajate motivatsioonisüsteemi välja töötamine, suhtekorraldusstrateegia, imago kujundus).

Lastekaitse Liidu tegevus on seotud ja eesmärgistatud LÖK põhimõtete järgimisega ning artiklites sätestatuga. ÜRO lapse õiguste konventsioon lähtub põhimõttest, et lisaks vanematele on ka ühiskonnal kohustus tagada ja igati kaasa aidata laste põhivajaduste rahuldamisele ning pakkuda tuge lapse isiksuse, annete ja võimete arenguks. Eesti Vabariik, ühinedes konventsiooniga võttis endale kohustuse need nõuded ellu viia. Laste olukorra kohta teabe kogumine ning selle analüüsimine võimaldab selgunud probleemide põhjal teha ettepanekuid lahendusteede leidmiseks.

Lastekaitse Liidu liikmeskonda kuulub 31 juriidilist isikut (lastekaitse ühingut, seltsi või klubi), kelle põhikirjalise tegevuse eesmärk ja tegevuse põhisuunad on sarnased ja kooskõlas Lastekaitse Liidu eesmärgi, tegevuse põhisuundadega ning kes soovivad arendada lastekaitsealast tegevust. Liikmetest 4 on tegevad Tallinnas, 8 Harjumaal, 2 Ida-Virumaal, 1 Jõgevamaal, 2 Järvamaal, 1 Läänemaal, 3 Lääne-Virumaal, 1 Põlvamaal, 2 Pärnumaal, 1 Raplamaal, 2 Saaremaal, 3 Tartumaal, 1 Valgamaal, 2 Viljandimaal ning 1 Võrumaal.

Organisatsiooni juhtimine ja arendus toimib kolmetasandilises tegevuses (strateegiline juhtimine, igapäevane organisatsioonitöö ja tegevuste juhtimine ning rakenduslik töö, mis on seotud projektides püstitatud eesmärkide saavutamisega).

Liidu tegevust planeeriv, juhtimist korraldav ja järelvalvet teostav organ on vanematekogu. Üheksaliikmelise vanematekogu kaheksa liiget valitakse Liidu üldkogu poolt üks aasta pärast presidendi valimist salajasel hääletusel kolmeks aastaks.

Vanematekogu 2013.a üldkogu poolt valitud 2013-2016.a koosseisu kuuluvad:

Loone Ots – president (2012-....)
Kristel Voltenberg – Lastekaitse Liidu toetaja
Taimi Tulva – Lastekaitse Liidu toetaja
Irina Golikova – Sillamäe Lastekaitse Ühing
Toivo Sikk – Lastekaitse Liidu toetaja
Inge Järvpõld – Võrumaa Lastekaitse Ühing

Monika Liiv – Saue Lastekaitse Ühing
Aimar Karu – Kesklinna Lastekaitse Ühing
Ene Tomberg – Tallinna Lastekaitse Ühing

Lastekaitse Liidu vanematekogu pädevuses on:

1. Liidu üldkogu kokkukutsumise otsustamine, ühingu liikmete üldkogul osaluse esindusnormi määramine ja üldkogu päevakorra ja otsuste eelnõude koostamine;
2. juhatuse liikmete määramine ja tagasikutsumine;
3. Liidu liikmeks vastuvõtmise ja liikme väljaarvamise otsustamine;
4. Järelevalve teostamine Liidu juhatuse tegevuse üle, majandusaasta aruande ja tegevuskavade läbivaatamine, arvamuse andmine ning esitamine üldkogule;
5. Liidu tegevuskava ja finantseerimise, palgaliste töötajate arvu ja tasustamise korra kinnitamine; Liidu töökorraldust reguleerivate eeskirjade kinnitamine;
6. Liidu osakondade asutamise ja lõpetamise otsustamine ning osakondade juhatuste ametijuhendite kinnitamine;
7. Liidu liikmetele toetuse maksmine ja toetuse suuruse otsustamine;
8. toetuste määramine erakorralistel juhtudel;
9. Liidule kuuluvate kinnisasjade ja registrisse kantavate vallasajade võõrandamine ja asjaõigustega koormamise otsustamine ja tingimuste määramine nimetatud tehinguks;
10. Liitu esindavate isikute välismaale lähetamise otsustamine, samuti personaalse esindusõiguse andmise otsustamine Liidu esindamiseks Liidu välistes institutsioonides;
11. Liidu sümboolika statuutide kinnitamine.
12. juhatusele volituste andmine igapäevasest majandustegevusest väljuvate kulutuste tegemiseks alates 3 200 eurost;
13. Liidu toetajaliikmeks vastuvõtmise ja toetajaliikme väljaarvamise otsustamine;
14. muude küsimuste otsustamine, mida seaduse või põhikirjaga ei ole antud Liidu üldkogule ainupädevusse, või mille juhatusele esitab otsustamiseks vanematekogule.

Lastekaitse Liidu tütarettevõtja Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ on registreeritud 01.09.2004. Lastekaitse Liidul on tütarettevõtjas 100%-line osalus. Osaühingu koosseisu kuuluvad Remniku puhkekeskus Ida-Virumaal Alajõe vallas ning Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus Läänemaal Hanila vallas. Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ juhataja on Alar Tamm.

ALALISED TEGEVUSED

Lastekaitse Liidu tegevus oli 2013.a. korraldatud läbi seitsme alalise tegevussuuna ehk valdkonna.

- A1 Projekt "Kiusamisest vaba lasteaed ja kool"
- A1/1 Projekt „Koolirahu“
- A2 Projekt „Targalt internetis“
- A3 Projekt „Lapse hääl“
- A3/1 Projekt „101 last Toompeale“
- A4 Projekt „Teadlikkus lapse õigustest“
- B1 Organisatsioon ja organisatsiooni arendus

Tähis A1 – Projekt „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool”, <http://kiusamisestvabaks.ee/>

Projektijuht: Liivia Tuvike, assistent: Viive Rull

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Laste vaimse ja füüsilise turvalisuse suurendamine väärtushinnangute kujundamise kaudu kogukonnas koostöös lasteaia, kooli ja lapsevanematega.

Projekti alaeesmärgid:

1. Laste (vanuses 3-10) sotsiaalsete käitumismudelite kujundamine ning metoodika rakendamine lasteaias ja koolis. Kaasates ligikaudu 350 lasteaeda ja pilootprojekti raames 25 kooli üle Eesti.
2. Tõsta õpetajate, lapsevanemate ja laste teadlikkust väärtushinnangute kujunemisel ja kaasata kõiki projektiga seotud sihtgruppe erinevatesse tegevustesse kogukonnas (üritused, kohtumised, rühma- ja klassisisesed koosolekud, koolitused ning seminarid).
3. "Kiusamisest vaba lasteaed" metoodika laienemine ligikaudu 300 lasteaeda.
4. Projekti "Kiusamisest vaba lasteaed ja kool" raames valmistatakse ette metoodika üleminekut lasteaiast kooli

Projekti sihtgrupp:

Lapsed, lasteaiaõpetajad, õpetaja-abid, õpetajad, psühholoogid, sotsiaalpedagoogid, haridusasutuste juhtkonna liikmed, lapsevanemad ja teised lapsele olulised inimesed (vanavanemad, õed, vennad jne.)

Metoodika „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool” eesmärk on luua lasteaia ja algklasside laste vahel üksteist arvestav ja kaasav suhe, luua kiusamist ennetav käitumiskultuur, kus suhtutakse üksteisesse sallivalt ning austavalt. Kus lapsed hoolivad üksteisest, kiusamise korral sekkuvad ja kaitsevad kaaslast, kes seda ise ei suuda.

"Kiusamisest vaba lasteaed ja kool" metoodika lähtub lapsest ning keskendub kogu lasterühmale ja klassile tervikuna.

Metoodika "Kiusamisest vaba lasteaed ja kool" on seotud 01.septembril 2008. aastal jõustunud koolieelse lasteasutuste riikliku õppekavaga kui ka 2010. aastal jõustunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega, ja põhikooli riikliku õppekavaga, mistõttu on see Eesti lasteadele ja koolidele väga sobiv. Samuti toetab "Kiusamisest vaba lasteaed" metoodika vanemaharidust. (Laste ja perede arengukava 2012-2020).

31.12.2013 seisuga on projektiga "Kiusamisest vaba lasteaed" liitunud üle Eesti 317 lasteaeda. „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitused on tänaseks läbi viidud kõikides 15 maakonnas.

Projekti raames on 2013 aastal koolitatud ligikaudu 548 lasteaiaõpetajat, 274 õpetaja abi ja 274 juhtkonna liiget, kokku koolitatud 1096 lasteaia personali liiget. Aastal 2013 on liitunud seega 274 uut lasteaeda.

Tegevuskava elluviimisega on loodud alus projekti jätkusuutlikkuseks, mistõttu enamik tegevusi on seotud koostööte või teavitustööga, et suurendada sihtgrupi teadlikkust antud valdkonna kohta ning pakkuda võimalikke lahendusi olemasolevatele probleemidele ja parimaid praktikaid. Koostööte ja meetodika rakendamist toetavad uuringud, supervisioon ja pidev tagasiside projekti sihtgrupilt. Väga oluliseks on venekeelse sihtgrupi jõudmine, mistõttu projekti käigus tõlgiti venekeelne õpetaja käsiraamat ja viidi läbi üks lisa koostööte vene õppekeelelaste lasteasutustele Tallinnas.

II Tegevused.

1. Kiusamisest vaba lasteaed" lauluraamatu ja venekeelse õpetaja käsiraamatu tootmine ja õppefilmi valmistamine.

Märtsis 2013 tõlgiti õpetaja käsiraamat vene keelde. Käsiraamatu tõlkisid projekti meeskonna koostööte- nõustajad R. Koit ja M. Koho.

A.Kumpasel on loodud lauluraamatu jaoks 12 uut laulu, mis toetuvad projekti neljale põhiväärtusele: austus, julgus, sallivus, hoolivus. Lauluraamat valmis juunis 2013.a. Raamatuid toodeti 600 tükki.

Õppefilmi ettevalmistamised toimusid aprillis 2013.a. ja 16. mail 2013.a. toimus filmimine Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaia, film valmis juuni lõpuks 2013.

2. Teavitustöö ja kommunikatsioon

Projekti tutvustatakse pidevalt meedias (sh projektipartnerite poolt), millega jätkati teadlikult ja süsteemselt ka aastal 2013. Eesmärgiks suurendada ühiskonnas teadlikkust väärtuskasvatusest tervikuna. Projekti ülevaade on leitav kodulehelt: www.kiusamisestvabaks.ee

Kõikide liitunud lasteasutuste kodulehtedel on üleval "Kiusamisest vaba lasteaed" banner ja vajalik informatsioon projekti kohta.

Mõned näited meediakajastusest (täiendavalt Lisa 1):

9.12.2013. Euronews - STOPP KIUSAMISELE!<http://www.euronews.com/2013/12/09/hey-stop-the-bullying>

23.10.13. TV3 Projekt "Kiusamisest vaba lasteaed" liigub edasi kooli<http://seitsmesed.ee/eesti/uudis/2013/10/23/projekt-kiusamisest-vaba-lasteaed-liigub-edasi-kooli>

03.05.13. Õpetajate Leht KAHEKSA KUUD KARUDEGA. MEIE KOGEMUSED.
<http://opleht.ee/5635-kaheksa-kuud-karudega-meie-kogemused/>

12.04.13. LILLAD KARUD VALLUTAVAD VALGAT JA VALGAMAAD
<http://www.valgalv.ee/et/Uudised&nID=2807>

04.04. 2013. Saarte Hääl KUI LASTEAEDA TULID LILLAD KARUD
<http://www.saartehaal.ee/2013/04/04/kui-lasteaeda-tulid-lillad-karud/>

Märts 2013 Merle Must, peegel.ut.ee LAPSED ÕPIVAD MÄNGUKARUDEGA KIUSAMIST ÄRA HOIDMA <http://peegel.ut.ee/video/lapsed-%C3%B5pivad-m%C3%A4ngukarudega-kiusamist-%C3%A4ra-hoidma>

12.03.13. Vooremaa LILLA MÄNGUKARU , HEADUSE SAADIK.
www.vooremaa.ee/contents.php?cid=1024781

09.03.2013. ERR Uudised MÄNGUKARUD AITAVAD LASTEAEDU KIUSAMISEST VABANA
HOIDA<http://www.google.ee/url?sa=t&rct=j&q=lillad%20karud&source=web&cd=4&ved=0CD4QFjAD&url=http%3A%2F%2Fuudised.err.ee%2Findex.php%3F06274397&ei=PqQ7UaCXLaWR4ASBkYDADA&usq=AFQjCNHKTsTPJyCUJzq8SMxFI7ekgZyfIOQ&bvm=bv.43287494>

[d.bGE&cad=rja](#)

Märts 2013 PERE ja KODU. MÕMMID – MAAILMAPARANDAJAD

14.02.13. Eesti Ekspress LASTEAEDADE KARUPROJEKTIST SAI ÜLEÕÕ MEGAHITT

<http://www.ekspress.ee/news/paevauudised/elu/lasteaedade-karuprojektist-sai-uleoo-megahitt.d?id=65675980>

06.02.13 Saarte Hääl – LILLAD KAISUKARUD LEVIVAD LASTEAEDADESSE

<http://www.saartehaal.ee/2013/02/06/lillad-kaisukarud-levivad-lasteaedadesse/>

18.01.2013a LASTEAIAD KIUSAMISEST VABAKS

http://jarva.maavalitsus.ee/et/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/d0QX/content/lasteaiad-kiusamisest-vabaks

14.01.2013 Järvamaa lasteaiad liituvad projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“

https://jarva.maavalitsus.ee/et/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/d0QX/content/id/3883937

3. Koolitused lasteaedadele

10.-11.01.13 2-päevane koolitus Põlva maakonnas. Osales 12 Põlva maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 49. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo. E. Tubalkain.

17.-18.01.13 2-päevane koolitus Tartu. Osales 21 Tartu lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 86. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

17.-18.01.13 2-päevane koolitus Paides. Osales 14 Järvamaa lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 60. Koolitust viisid läbi M. Lage, M. Palla.

24.-25.01.13 2-päevane koolitus Pärnus. Osales 12 Pärnu linna ja maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 49. Koolitust viisid läbi E. Tigas, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

31.01.-01.02.13 2-päevane koolitus Tallinnas. Osales 17 Tallinna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 69. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

31.01.-01.02.13 2-päevane koolitus Raplas. Osales 10 Rapla maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 52. Koolitust viisid läbi M. Lage ja E. Simmulson.

04.-05.02.13 2-päevane koolitus Kuressaares. Osales 13 Saare maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 58. Koolitust viisid läbi M. Lage ja M.Palla.

07.-08.02.13 2-päevane koolitus Rakveres. Osales 12 Lääne- Viru maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 48. Koolitust viisid läbi K. Nugin, M. Lage ja K. Kuld.

14.-15.02.13 2-päevane koolitus Elvas. Osales 9 Tartu maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 45. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

14.-15.02.13 2-päevane koolitus Kärldas. Osales 5 Hiiu maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 15. Koolitust viisid läbi M. Lage ja E.Tubalkain.

28.02.-01.03. 2-päevane koolitus Jõgeval. Osales 10 Jõgeva maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 38. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo ja E. Simmulson.

07.-08.03.13. 2-päevane koolitus Tallinnas. Osales 16 Tallinna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 69. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

14.-15.03.13. 2-päevane koolitus Kohtla- Järvel. Osales 17 Ida- Viru maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 67. Koolitust viisid läbi E. Tigas, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

14.- 15.03.13 2-päevane koolitus Võrus. Osales 8 Võru maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 39. Koolitust viisid läbi M. Lage ja M. Palla

21.-22.03.13. 2-päevane koolitus Viljandis. Osales 14 Viljandi maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 56. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo. K. Kuld.

04.-05.04.13. 2-päevane koolitus Arukülas. Osales 14 Harjumaa lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 68. Koolitust viisid läbi K. Nugin, M. Lage ja K. Kuld.

11.- 12.04.13 2-päevane koolitus Valgas. Osales 10 Valga maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 53. Koolitust viisid läbi M. Lage ja K. Kuld.

18.-19.04.13. 2-päevane koolitus Pärnus. Osales 18 Pärnu linna ja maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 70. Koolitust viisid läbi K.Nugin, A. Andersalu – Targo ja E. Simmulson.

25.- 26.04.13 2-päevane koolitus Tallinnas. Osales 20 Tallinna linna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 81. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo ja M. Palla.

09.-10.05.13. 2-päevane koolitus Tallinnas, vene õppekeelelasteaedadele. Osales 21 Tallinna vene õppekeelelasteaedade meeskonda. Osalejaid kokku 85. Koolitust viisid läbi E. Tigas, A. Andersalu – Targo, M. Koho ja V. Kotljaroja.

19.-20.09.13. 2-päevane koolitus Tartus. Osales 20 Tartu linna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 88. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo ja E. Simmulson

10.-11.10.13. 2-päevane koolitus Tallinnas. Osales 15 Tallinna linna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 65. Koolitust viisid läbi K. Nugin, A. Andersalu – Targo ja E. Simmulson.

Alates 10. jaanuarist 2013.a. kuni 11.oktoober 2013 on läbi viidud kakskümmend kaks 2-päevast koolitust. Koolitatud on 1096 lasteaiaõpetajat, õpetaja abi ja juhtkonna liiget.

Kahe päevasel koolitusel tutvustati projekti eesmärgid ja tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale lasteaia igapäevastes praktilistes tegevustes kasutada. Koolituse tagasiside väga hea ja vastas osalejate ootustele, eriti toodi välja koolituse teemade aktuaalsust, praktilisust ja antud „kohvri“ metoodika vajalikkust lasteaia, mis toetab lasteaiaõpetajat igapäevases õppe-kasvatustöös.

4. „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodi rakendamine kõigis 2013 aastal liitunud maakondade lasteaedades.

„Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodikat hakkavad kõik koolituse läbinud lasteaedade meeskonnad rakendama pärast koolituse läbimist. Praeguse seisuga rakendab antud metoodikat üle Eesti 317 lasteaeda, kaasatud 460 lasteaia rühma, ligikaudu 9200 last, 18 400 lapsevanemat, 920 õpetajat, 460 õpetaja abi ja samapalju juhtkonna liikmeid. Aastal 2013 on liitunud 274 uut lasteaeda. Haridus- ja Teadusministeerium peab oluliseks, et 2014 aasta lõpuks hakkavad metoodikat „Kiusamisest vaba lasteaed“ rakendama kõik Eesti lasteaedad.

5. Nõustamisseminarid ehk jätkukoolitused „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodi koolituse läbinud lasteaedadele maakondades.

Nõustamisseminarid ehk jätkukoolitused toimusid alates septembrist 2013a. Igas maakonnas toimus üks ühe-päevane jätkukoolitus, Tallinnas viis jätkukoolitust. Seminarid viisid läbi koolitajad – nõustajad M. Lage, A. Andersalu – Targo, E. Simmulson, M. Palla, S. Sepp, K. Saar, R. Koit, M. Koho, E. Tigas.

Jätkukoolitused 2013a.

Kokku toimus 21 jätkukoolitust. Iga lasteaia meeskond valmistas ette oma parima praktika tutvustuse. Osalejad said valida nelja teema vahel, millest nad oma ettekande teevad, teemad olid järgmised:

- Kuidas kasutan „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodikat igapäevastes tegevustes – integreeritus õppekava valdkondadega;
- lastekoosoleku läbiviimine (võimalusel video ülevõtte);
- astevanemate kaasamine;
- mida metoodika „Kiusamisest vaba lasteaed“ meile (isiklikult, lapse rühma või asutuse tasandil) on andnud?.

18.09.13 – Jätkukoolitus Järvamaa liitunud lasteaedade meeskondadele Paide Sookure Lasteaia. Osales 14 lasteaia meeskonda, kokku 38 osalejat. Koolitust viis läbi M. Lage. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

27.09.13 – Jätkukoolitus Raplamaa liitunud lasteaedade meeskondadele Rapla Maavalitsuse saalis. Osales 9 lasteaia meeskonda, kokku 40 osalejat. Koolitust viis läbi E. Simmulson, kes tutvustas osalejate galeriimeetodit ning kahes järgnevas koolituse blokis tutvustasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

02.10.13 – Jätkukoolitus Lääne- Virumaa liitunud lasteaedade meeskondadele Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledžis. Osales 12 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 49. Koolitust viis läbi M. Lage. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

04.10.13- Jätkukoolitus Tartu linna liitunud lasteaedade meeskondadele Tartu Kutsehariduskeskuses. Osales 19 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 60. Koolitust viis läbi A. Andersalu – Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

09.10.13 - Jätkukoolitus Viljandimaa liitunud lasteaedade meeskondadele Viljandi Ametite majas. Osales 13 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 38. Koolitust viis läbi M. Lage. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

10.10.13 – Jätkukoolitus Harjumaa liitunud lasteaedade meeskondadele Aruküla Lasteaia Rukkilill. Osales 12 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 51. Koolitust viis läbi M. Lage. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

15.10.13 – Jätkukoolitus Saare maakonna liitunud lasteaedade meeskondadele Kuresaare Pargi Lasteaia. Osales 12 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 41. Koolitust viis läbi M. Lage. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

18.10.13 – Jätkukoolitus Jõgeva maakonna liitunud lasteaedade meeskondadele Jõgeva Lasteaia Karikakar. Osales 9 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 24. Koolitust viis läbi A. Andersalu – Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

31.10.13 – Jätkukoolitus Pärnu linna liitunud lasteaedade meeskondadele Pärnu Linnavalitsuse saalis. Osales 12 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 42. Koolitust viis läbi A. Andersalu – Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

01.11.13 - Jätkukoolitus Pärnu maakonna liitunud lasteaedade meeskondadele Pärnu Linnavalitsuse saalis. Osales 15 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 50. Koolitust viis läbi A. Andersalu – Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

01.11.13 – Jätkukoolitus Hiiu maakonna liitunud lasteaedade meeskondadele Kärkla Lasteaia. Osales 4 lasteaia meeskonda, kokku 9 osalejat. Koolitust viis läbi M. Lage. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

15.11.13 – Jätkukoolitus Ida - Virumaa liitunud lasteaedade meeskondadele Jõhvi Vene Gümnaasiumis. Osales 16 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 53. Koolitust viis läbi A. Andersalu – Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

21.11.13 - Jätkukoolitus Valgamaa liitunud lasteaedade meeskondadele Valga Huviala ja Kultuurikeskuses. Osales 8 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 26. Koolitust viis läbi E. Tigas. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

22.11.13 - Jätkukoolitus Tallinna Õismäe ja Nõmme linnaosa liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 9 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 30. Koolitust viis läbi S. Sepp. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

26.11.13 – Jätkukoolitus Tallinna Kristiine ja Põhja – Tallinna linnaosa liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 9 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 30. Koolitust viis läbi K. Saar. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

28.11.13 – Jätkukoolitus Tallinna Lasnamäe ja Pirita linnaosa liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 9 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 26. Koolitust viisid läbi M. Koho ja R. Koit. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

28.11.13 – Jätkukoolitus Võru maakonna liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 8 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 44. Koolitust viis läbi E. Tigas. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

29.11.13 – Jätkukoolitus Põlva maakonna liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 10 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 34. Koolitust viis läbi A. Andersalu – Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

03.12.13 – Jätkukoolitus Tallinna Mustamäe linnaosa liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 8 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 22. Koolitust viisid läbi M. Koho ja R. Koit. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

04.12.13 – Jätkukoolitus Tallinna kesklinna linnaosa liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 8 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 22. Koolitust viisid läbi M. Palla. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

06.12.13 – Jätkukoolitus Tartumaa liitunud lasteaedade meeskondadele. Osales 7 lasteaia meeskonda, kokku osalejaid 34. Koolitust viis läbi A. Andersalu - Targo. Koolitusel jagasid lasteaedade meeskonnad oma parimaid praktikaid.

Ajavahemikul 18. september kuni 06. detsember 2013 toimus kakskümmend kaks jätkukoolitust. Kokku koolitustel osalejaid 763. Koolituste tagasiside väga hea ja vastas osalejate ootustele. Kõikides praktilistes kogemustes toodi välja, et metoodika „Kiusamisest vaba lasteaed“ toetab laste üldoskuste arengut tulenevalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast. Metoodika rakendamise positiivse tulemuse hea näide on see, et õpetajad oskavad läbi viia arutelusid lastega väärtuste ja kiusamise teemal; lapsed ja lapsevanemad on aktiivsemad õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lasteaias, ning laste omavahelised suhted ja koostöö lastevanematega on paranenud

6. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ koolitajate – nõustajate supervisioonid.

Vastavalt projekti tegevuskavale toimus koolitajate – nõustajate supervisioon 22.augustil 2013a. Koolitust viis läbi Väärtuskoolitus MTÜ koolitaja M. Mitt, kes tutvustas Väärtuskasvatus Tarkuste Hoidise metoodika abil ning lastega filosoferimine ja Tarkuste Hoidise metoodika parimad praktikad. Koolituse tagasisidest selgus, et nii tarkuste hoidiste metoodikat kui ka lastega filosoferimist on väga hea lõimida MTÜ Lastekaitse Liit projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ Koolitusel osalesid T. Peterson Haridus - ja Teadusministeeriumist, K. Nugin Tallinna Ülikoolist, M. Kallas Tallinna Haridusametist ning koolitajad: M. Lage, A. Andersalu – Targo, E. Tigas, K. Saar, S. Sepp, R. Koit, M. Koho, E. Simmulson, M. Palla ja Lastekaitse Liidust projekti assistent V. Rull, projektijuht L. Tuvike.

7. Koostöö ja osalemine rahvusvahelises võrgustikus.

Aasta 2013 teisel poolaastal oli kavas koostöös Taani Kultuuri Instituudiga tutvuda kiusamist ennetava metoodika parima praktikaga Taani lasteaedades ja koolides, kuhu toimub õppevisiit. Kuna Taani Kultuuri Instituudi poolt tehtud taotlus Nordplusile Taani õppereisi korraldamiseks rahastust ei saanud, siis sellel aastal õppereisi ei toimu.

22.oktoober 2013a toimus projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ juhtkomitee koosolek

8. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ võrgustiku seminar.

Võrgustiku seminar oli vastavalt projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ tegevuskavale planeeritud novembris 2013. Võrgustiku seminar lükkub 2014 aasta märtsisse. Põhjuseks, miks antud seminar lükkub järgmisse aastasse on asjaolu, et esialgu novembrisse planeeritud seminar ei sobinud ajaliselt osalejatele.

9. Projekti uuringud.

„Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodikaga seotud üliõpilastööd- uuringud.

Laste uurimused.

Kuldberg, K. (2008). Kiusamine eelkoolieas (6-7. aastased lapsed).

Põhiliselt defineerivad lapsed kiusamiseks löömist ja narrimist, vähem tuuakse välja tegevuse segamist ja müramist. Kiusamise mõjudena nimetasid lapsed järgmist: teeb kurvaks, teeb õnnetuks, teeb haiget, muudab lapse üksikuks. 6-7. aastased lapsed leidsid, et kiusajateks on enamuses poisid, kuid kiusatavateks tüdrukud. Poisid kasutasid kiusamiseks enam füüsilisi meetmeid, tüdrukud vaimseid meetmeid. Laste kogemuse põhjal pöörab õpetaja tähelepanu kiusamisele situatsiooni ilmnedes- kasutab selleks sõnalisi meetodeid (riidlemine) ja füüsilisi meetodeid (paneab toolile istuma, kuhugi seisma). Kõik lapsed peavad oluliseks seda, et lapsevanemaid teavitatakse kiusamiskäitumise ilmnemisest lasteaias.

Õpetajate uurimused.

Paur, T. (2012). „Kiusamisest vaba lasteaed“ projekti rakendumine Eesti lasteaedades.

Uuriti 50 õpetajat/juhti enne projektiga alustamist ja 34 õpetajalt/juhilt saadi tagasiside ka projekti rakendumise kohta peale 2-3 kuud.

Lasteaiatöötajate arvates on nad tänu projektis osalemisele teadlikumad kiusamisest, ennetusest ning situatsioonide lahendamisest, ennast peetakse pädevaks vastavate tegevuste läbiviimisel, kuna on saadud vastavasisuline koolitus. 76% pidas projekti jätkukoolituste toimumisi vajalikuks. Projekti rakendamise tulemusel on õpetajate/ juhtide arvates muutunud rühma üldine sisekliima rahulikumaks.

Hindreus, A. (2011). Õpetajate hinnangud projektile „Kiusamisest vaba lasteaed“.

Muutuseid laste sotsiaalsete oskuste arengus on õpetajad kõige enam märganud laste julguse osas: 1) julgus tulla õpetajale ütlema, kui midagi on juhtunud; 2) julgus oma tundeid kirjeldada; 3) julgus astuda konfliktile vahele. Mõned õpetajad mainisid, et lapsed on muutunud sallivamaks ning teadlikumaks heast käitumisest, kuid alati ei jõua see teadmine praktikasse.

Õpetajad hindasid projekti sobivust lasteaeda väga heaks ning leidsid, et see toimiks kõige paremini, kui alustada 3-4 aastaste lastega.

Väärtuste osas selgus, et kõige raskem oli lastel mõista väärtust *austus* ja kõige kergem väärtust *hoolivus*.

Projekti raames viiakse lastekoosolekuid läbi üks kord nädalas ning selle teema lähtub rühmas toimunud reaalsest probleemidest, õpetajate hinnangul on lastekoosolekutest olnud abi kiusamise vähendamiseks, kuna laste teadlikkus õigest käitumisest on paranenud.

Lapsevanemad suhtuvad projekti väga hästi, kuid neid on õpetajate poolt kaasatud vähe.

Õpetajad on kohvri sisuga rahul, kui lisamaterjalidena soovitakse juurde vestluskaarte ning projekti teemalist mängude kogumikku.

Agasild, K. (2010). Kiusamise ennetamine eelkoolieas.

Uurides 119 5-7 aastaste laste õpetajat, leiti, et laste sotsiaalsetest oskustest on kõige enam arenenud üksteise abistamine (98%); asjade jagamine (98%); osatakse oodata oma järjekorda (82%); hoitakse sõprust (64%); mõistetakse, et inimesed on erinevad ja erinevate vajadustega (62%); mõistetakse vastutust oma tegude ja käitumise eest (59%). Kõige vähem on 5-7 aastastel lastel oskus pakkuda abi erivajadusega inimestele (42%); oskust arvestada oma arvamustest ja huvidest erinevate huvide ja arvamustega (26%); keelduda ühistegevustest, kui neis osalemine kahjustab või on ohtlik lapsele endale või kellelegi teisele (23%) ning mõista vastutust oma tegude ja käitumise eest (18%).

Õpetajad arvasid, et lasteaialaste hulgas veel ei kiusata sihikindlalt, korduvalt ega pahatahtlikult, kuid esines tahtlikult mängust välja jätmist (43%).

49% õpetajatest hindasid oma teadmiseid kiusamisest suhteliselt kõrgeks.

Kõige rohkem peetakse kiusamise ennetamisel tulemuslikuks vestlusi ja arutelusid (57%), konflikti lahendamist koos selgitustega (25%), erinevate olukordade läbimängimist (25%) ning erinevate prosotsiaalsete oskuste õpetamist.

Väärtuskasvatus on üks õppekava prioriteetseid valdkondi rohkem kui kolmandiku Eesti lasteaedade puhul (39%). Õpetajad soovivad suurendada koostööd perega, et tagada seeläbi mitmekülgne toetus lapse väärtuskasvatusele. Õpetajad tundsid suurt huvi koolituste, kirjanduse ja näitlike õppevahendite vastu.

Lastevanemate uurimused.**Sirkas, M. (2013). Projekti „Kiusamisest vabaks!“ rakendumine lasteaedades lastevanemate hinnangute põhjal.**

94 ankeedile vastanud vanemate vastuste analüüsimisel selgus, et lapsevanemad peavad projekti vajalikuks, kuid pole sellest piisavalt teadlikud, et projekti nõuandeid ise kasutada.

53% lastevanematest märkis, et tema laps on kiusamiskäitumisega kokku puutunud, samas viiendik vanematest ei osanud sellele küsimusele vastata, mis näitab, et vanem ei ole lasteaias toimuvaga kursis. 25% vanematest olid kindlad, et nende laps ei ole kiusamiskäitumisega kokku puutunud.

15 % vanematest leidis, et tänu projektile on kiusamist jäänud vähemaks, pea 2/3 ei osanud sellele oma hinnangut anda, kuid 13 % märkis, et kiusamist esineb varasemast enam. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et kiusamiskäitumist teadvustatakse enam ning lapsed räägivad nendel teemadel ka kodus rohkem.

22% vanematest soovis enam lasteaias igapäevaselt toimuvast teada.

Pooled lapsed ei ole karuga ja projektiga seonduvast kodus rääkinud.

76% vanematest on seisukohal, et laps peaks kõrvalseisjana kaaslaste kiusamise peatamiseks sekkuma.

Reilson, R. (2011). Kiusamine ja selle ennetamise võimalused eelkooliealiste laste vanemate arvamustes.

Uurides 73 lapsevanema arvamusi, leiti, et lapsevanemad on oma teadmistes kiusamiskäitumise kohta ebakindlad, 34% ei pea enda teadlikkust piisavaks. Teadlikkuse tõstmiseks soovitakse lasteaiapoolset koolitust. 79% 3-4 aastaste laste ja 63% 5-6 aastaste laste vanematest peab kiusamist aktuaalseks juba eelkoolieas. Kiusamise ennetamiseks peavad lapsevanemad kõige olulisemaks täiskasvanute sekkumist ning kiusamisalast selgitustööd lastele. Lapsevanemad soovivad enam koostööd lasteaiaga ja kodu vahel ning arvavad, et kiusaja ja ohvri vanematele peaks õpetaja kindlasti lahenduse leidmiseks

rääkima. Kiusamisvastase tegevuskava väljatöötamist kiusamise ennetamiseks poolavad pooled vanemad.

Selgitamaks projekti mõju laste sotsiaalsele käitumisele grupis, on vajalik monitooringu ja parimate praktikate tutvustamise kõrval edasi minna ka uuringutega, mis aitaksid nii lastel kui täiskasvanutel paremini toime tulla erinevates sotsiaalsetes suhetes. Seega vajame uuringute näol tõendusmaterjali, millest on kasu projekti jätkusuutlikuks elluviimiseks. Uuringute läbiviimise periood võiks kesta vähemalt kolm aastat (2014 – 2016), et hinnata projekti käigus omaksvõetud käitumisviiside mõju mitte ainult lasteasutuses, vaid ka üleminekul lasteasutusest kooli.

10. Kiusamisest vaba kool meetodi materjalide tõlkimine toimetamine ja tootmine(kohver).

Kooli metoodiliste materjalide tõlkimine toimus jaanuarist aprillini. Tõlgiti: õpetajate käsiraamat, õuesõppe raamat, massaaзираamat, paremad sõbra raamat, 22 teemakaarti, vanemate nõuandevoldik ning arutelukaardid kooli töötajatele ja lapsevanematele. Materjale tõlkis K. Maiste. Keelelise korrektuuri tegi K. Vainola ning toimetas ja viis põhikooli õppekavaga vastavusse S. Piht. Kooli metoodilisi materjale toodeti 51 komplekti. Metoodiline kohver sisaldab järgmisi materjale: 4 erinevat raamatut („Kiusamisest vabaks“ teoreetiline ja praktiline käsiraamat, „Sõprusprogramm“, „Koos õues“ ja „Massaaзираamat“), arutelukaarte õpetajatele ja lastevanematele, plakatiit, lastevanemate nõuandevoldikuid ning 21 teemakaarti ja ühte suurt karu.

11. Kooli projekti meeskonna loomine, koolitus.

Meeskonda kuuluvad: S. Lepasaar Haridus- ja Teadusministeeriumist, V.Lokk Tallinna Haridusametist, S. Piht Tallinna Ülikoolis Kasvatusteaduste Instituudi algõpetuse osakonnast, A. Andersalu – Targo ja M. Lage koolitajatena ning projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull.

12.juunil toimus projekti meeskonna esimene töökoosolek, kus arutlusel olid projekti „Kiusamisest vaba kool“ tegevused 2013/2014õ-a. Töökoosolekul osalesid: V. Lokk Tallinna Haridusametist, S. Piht Tallinna Ülikoolist, A. Andersalu – Targo, projekti assistent V. Rull ja projektijuht L. Tuvike, puudusid S. Lepasaar Haridus- ja Teadusministeeriumist ning M. Lage Lastekaitse Liidust. 22.oktoobril 2013a. toimus Tallinnas Õpetajate Majas kooli projektimeeskonna koolitus, Koolitust viis läbi L. Stilling Netteberg Save the Children Denmark'ist, kes andis lühi ülevaate metoodika eesmärkidest ja selle rakendamisest koolis Taani koolide näitel, ning tutvustas metoodilise kohvri materjale. Koolitusel osalesid: V. Lokk Tallinna Haridusametist, S. Piht, T. Siinmaa, S. Tärk, K. Peetris Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudi algõpetuse osakonnast, J. Rakaselt Haridus- ja Teadusministeeriumist, A. Rants Valga Linnavalitsusest, koolitajad A. Andersalu – Targo, M. Lage ning Lastekaitse Liidust V. Rull, L. Tuvike, A. Tamm.

11.1. Pilootkoolide valimine.

25 pilootkooli valiti välja koostöös maavalitsuste ja kohalike omavalitsuste hariduse peaspetsialistidega. Pilootkoolid, kes alustasid oktoobris on järgmised: Aruküla Põhikool, Maardu Põhikool, Kohtla – Järve Järve Gümnaasium, Kärda Ühisgümnaasium, Rakvere Gümnaasium, Jõgeva Põhikool, Mammaste Lasteaed – Algkool, Paide Ühisgümnaasium, Puiga Põhikool, Kuressaare Gümnaasium, Tartu Kunstigümnaasium, Viljandi Jakobsoni Kool, Kohila Gümnaasium, Rapla Vesiroosi Gümnaasium, Haapsalu Linna Algkool, Pärnu Raeküla Kool, Valga Põhikool. Kalamaja Põhikool, Kadrioru Saksa Gümnaasium, Tallinna Lilleküla Gümnaasium, Tallinna Rahumäe Põhikool, Tallinna Õismäe Gümnaasium, Tallinna Laagna Gümnaasium, Pirita Majandusgümnaasium, Tallinna Arte Gümnaasium.

12. juunil 2013a toimus Lastekaitse Liidu Koolituskeskuses projekti lühitutvustus, kus osalesid Tallinna 8 pilootkooli esindajad. Projektijuht L. Tuvike andis ülevaate projekti tegevustest.

11.2. Kooli meeskondade koolitus.

Koolide meeskondadele toimus 2-päevane koolitus 23.-24.oktoober 2013.a. Tallinnas, Õpetajate Majas. Osalesid 25 kooli 3-liikmelised meeskonnad. Kokku osalejaid 70. Koolitust viisid läbi L. Stilling Netteberg Save the Children Denmark ja M. Lage Lastekaitse Liidust. Kahepäevasel koolitusel tutvustati osalejatele projekti eesmärgi ja praktilisi tegevusi ning kuidas metoodilisi materjale kasutada koolis, lõimituna igas ainetunnis. Koolitusel osalejaid said ise teha praktilisi grupitöid kus arutelul olid metoodika 4 põhiväärtust: austus, julgus, hoolivus ja sallivus.

12. Projekti "Kiusamisest vaba lasteaed ja kool" strateegiline planeerimine ja projekti juhtimine, administreerimine, majanduskulu.

Projektijuht ja assistent planeerivad, arendavad ja tagavad, et kõik projektiga seotud tegevused ellu viiakse. 2013a. projektis planeeritud tegevused teostati, välja arvatud projekti võrgustiku seminar, mis toimub 2014a märtsis, põhjuseks miks antud seminar lükkub järgmisse aastasse on asjaolu, et esialgu novembrisse planeeritud seminar ei sobinud ajaliselt osalejatele.

III Tulemuslikkuse hindamise mõõdikud ja väljundud

Tegevuskava elluviimisega on loodud alus projekti jätkusuutlikkuseks, mistõttu enamik tegevusi oli seotud koolituste või teavitustööga, et suurendada sihtgrupi teadlikkust antud valdkonna kohta ning pakkuda võimalikke lahendusi olemasolevatele probleemidele ja parimaid praktikaid. Koolitusi ja metoodika rakendamist toetasid uuringud, supervisioon ja pidev tagasiside projekti sihtgrupilt. Väga oluliseks sammuks oli venekeelse sihtgrupini jõudmine, mistõttu projekti käigus tõlgiti venekeelne õpetaja käsiraamat.

- Koolitused viidi läbi kõigis maakonnakeskustes ja Tallinnas. Kokku viidi 2013a läbi kakskümmend kaks 2-päevast koolitust, milles osales 1096 lasteaiaõpetajat, õpetaja abi ja juhtkonna liiget ning kakskümmend kaks jätkukoolitust, milles osalejaid kokku 763. 2013a liitus projektiga 274 uut lasteaeda;
- 2013a 31.detsembri seisuga on projektiga liitunud üle Eesti 317 lasteasutust kaasates ligikaudu 460 laste rühma;
- metoodika laienes 2013 aastal ka kooli (25 kooli), kaasates igast maakonnast ühe pilootkooli kaks 1.klassi meeskonda kellele toimus 2-päevane koolitus. Meeskonda kuulusid kaks klassiõpetajat, juhtkonna esindaja;
- Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudis on alates 2012.a. sügisest võimalik alushariduse pedagoogi eriala üliõpilastel valikainena võtta 3 EAP ulatuses kursust "Sotsiaalsed suhted lasteaias". Valikaine keskendub metoodikale „Kiusamisest vaba lasteaed“;
- kiusamise ennetamise alaseid uuringuid lasteasutustes ja nooremas kooliastmes on Eestis seni veel suhteliselt vähe, kuid nad kõik toetavad metoodikat "Kiusamisest vaba lasteaed". Seni tehtud uuringud võib tinglikult jagada lastega-, õpetajatega- ja lastevanematega tehtud uuringuteks. Vaata punkt 9. Projekti uuringud. „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodikaga seotud üliõpilastööd- uuringud. Selgitamaks projekti mõju laste sotsiaalsele käitumisele gruppis, on vajalik monitooringu ja parimate praktikate tutvustamise kõrval edasi minna ka uuringutega, mis aitaksid nii lastel kui täiskasvanutel paremini toime tulla erinevates sotsiaalsetes suhetes. Seega vajame uuringute näol tõendusmaterjali, millest on kasu projekti jätkusuutlikuks elluviimiseks. Uuringute läbiviimise periood võiks kesta vähemalt kolm aastat, et hinnata projekti käigus omaksvõetud käitumisviiside mõju mitte ainult lasteasutuses, vaid ka üleminekul lasteasutusest kooli.;
- meediakajastus projekti kodulehel. www.kiusamisestvabaks.ee ;
- projekti tegevus on seotud koolieelse lasteasutuste riikliku õppekava ja 2010 aastal jõustunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega ning põhikooli riikliku õppekavaga ja Samuti

toetab "Kiusamisest vaba lasteaed" meetodika vanemaharidust. (Laste ja perede arengukava 2012-2020).

IV Projekti juhtimine

Projekti meeskond.

Projekti meeskond ehk projekti ajutrust on projekti eestvedaja ja elluviija. Projekti meeskond planeerib, arendab ja tagab, et kõik projektiga seotud tegevused ellu viiakse. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ meeskonda kuuluvad: K. Saar – Tallinna Linnupesa Lasteaed direktor, K. Kuld – Viljandi Lasteaed Midrimaa õpetaja, M. Koho – Tallinna Lasteaed Pallipõnn õpetaja, E. Simmulson – Tallinna Rännaku Lasteaed õpetaja, R. Koit – Tallinna Lasteaed Pääsupesa õppealajuhataja, M. Palla – Tallinna Suitsupääsupesa Lasteaed õpetaja, S. Sepp – Tallinna Lasteaed Pääsusilm õppealajuhataja, E. Tigas – Põlva Lasteaed Lepatriinu direktor, K. Nugin – Tallinna Ülikool, Kasvatusteaduste Instituut eelkoolipedagoogika osakond dotsent, M. Kallas – Tallinna Haridusamet, alushariduse osakonna juhataja, A. Andersalu-Targo – Audentese Erakool ja Spordigümnaasiumi psühholoog, M. Lage – MTÜ Lastekaitse Liit, ajakirja "Märka Last" peatoimetaja, koolitaja, L. Tuvike – MTÜ Lastekaitse Liit, „Kiusamisest vaba lasteaed“ projektijuht, V. Rull – MTÜ Lastekaitse Liit, „Kiusamisest vaba lasteaed“ projekti assistent.

„Kiusamisest vaba kool“ projekti meeskonda kuuluvad: S. Lepasaar - Haridus- ja Teadusministeeriumist, alates 2013a. oktoobrist J. Rakaselg, S. Piht - Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudi algõpetuse osakonna juhataja, V. Lokk – Tallinna Haridusameti üldhariduse osakonna juhataja, A. Andersalu – Targo – koolitaja ja psühholoog, M. Lage – koolitaja ja ajakirja "Märka Last" peatoimetaja ning projektijuht L. Tuvike ja assistent V. Rull.

V Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Projekti koostööpartnerid on Save the Children Denmark; Taani kroonpintsessi Mary fond; Haridus- ja teadusministeerium; Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituudi eelkoolipedagoogika - ja algõpetuse osakond; Tallinna Haridusamet; maavalitsuste ja kohalike omavalitsuste haridusspetsialistid; projektiga liitunud lasteasutused ning koolid.

Tähis A1/1 – **Projekt „Koolirahu”**, <http://www.lastekaitseliit.ee/koolirahu/>

Projektijuht: A. Tamm

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Koolirahu eesmärgiks on saavutada koostöös õpilaste ja õpetajatega, noorte ja täiskasvanutega sõbralik koolikeskkond.

Projekti alaeesmärgid:

- Koolirahu idee edasiarendamine;
- koolirahust teadlikkuse tõstmine ja infovahetuse tõhustamine;
- õpilaste kaasamine ja osalemine tegevustes sh. teavitustöö;
- koolirahu sõnumi edastamine avalikkusele Koolirahu tseremoonia kaudu.

Sihtgrupid:

- Õpilased, õpetajad ja muu koolipersonal;
- kooli juhtkond;
- lapsevanemad.

II Tegevused.

Võrgustiku koordineerimine, projektijuhtimine.

- Projektirühma poolt koostati ja edastati kiri Kuressaare Linnavalitsusele 2013/14 ning Sillamäe Linnavalitsusele 2012/ 2013 koolirahu programmi elluviimisest (18. Märts 2013);
- aprillis ja märtsis toimusid konsultatsioonid Haridus-ja Teadusministeeriumiga Koolirahu 2013/2014 arendustööga seondult;
- 27. mail 2013 toimus koosolek Kuressaare Linnavalituse meeskonnaga seoses Koolirahu 2013/14 ettevalmistuse ja korraldusega seondult (tseremoonia ettevalmistuse ja koolirahuaasta läbiviimine). Koosolekus võttis osa A. Tamm, L. Tuvike (MTÜ Lastekaitse Liit) ja T. Talvi, L. Lallo (Kuressaare Linnavalitus);
- 11. juunil 2013 korraldati esimene võrgustiku kohtumine ja koosolek Viljandi Linnavalitsuses seoses koolirahu 2014/15 ettevalmistusega. Koosolekust võttis osa pr. Tiivi Tiido Viljandi Linnavalitsuse haridus- ja kultuuriameti juhataja, Ivi Lillepuu Viljandi Kultuuri- ja noorsootöö spetsialist, Livia Kask, Viljandi Linna Sotsiaalameti juhataja. MTÜ Lastekaitse Liit poolt osalesid A. Tamm, L. Tuvike;
- September: 2014 projekti ettevalmistus tegevusplaani osas esitamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile Kuressaare LV ja Viljandi LV kaudu;
- Õppeaasta alguses ja detsembris kordussõnum: Koolirahu üleskutse noortele "Koos on kena aidata" (<http://koolirahu.lastekaitseliit.ee/>);
- November: üle-eestilise õpilaskonverentsi osas ajurünnaku (Skyp). Otsustati Koolirahu üle-eestiline õpilaskonverents 17.aprill Kuressaares. Kokku õpilaskollektiivid st. 10 esindajat Koolirahu linnast;
- Detsember: mõttetuba Kuressaare linna õpilastega teemal „Koolirahu staatus ja saatus. Kas rahu väljakuulutamine tagab rahu?“ .

Õpilasseminarid, - arutelud ja -konverents Kuressaares, maakonnas.

“Koolirahu üleskutse “Koos on kena aidata!” ettevalmistus kogukondlikul tasandil õpilaste poolel ja õpilastega koos.

- Koolirahu korraldusgrupp Kuressaares: Lindia Lallo, Tiia Leppik, Minni Meisterson ja Laura Oolup, Tiia ...
- Üleskutse Saare maakonna noortele oma klassikaaslaste ja sõpradega algetada alates jaanuarist kuni märtsi 2014.a lõpuni heateod;
- ettevõtmised kodulinnas, koolis, lasteaias, loomade, eakate, erivajadusega eakaaslaste või kellegi muu heaks. Hea näide on siinkohal Kuressaare kesklinnas toimunud heategevuslik supiköök, millest on juba traditsioon tekkinud;
- Koolirahu üleskutses „Koos on kena aidata!“ oodatakse osalema vähemalt kaheliikmelisi meeskondi. Grupid võib moodustada ka väljaspool klassikollektiivi ehk seda kõike võib ette võtta oma parima sõpruskonnaga. Iga meeskonna tegu tuleb korraldajatel ka pildile saada, lisada lühikirjeldus ja korraldajate kontaktid. Kontakt Minni Meistersoni meiliaadress minni2905@gmail.com;

- mõelda Koolirahu väärtustele, julgustada noorte kodanikuaktiivsust, märgata ja hoolida. Kevadel selgitatakse rahvahääletuse tulemusena välja kõige märkimisväärsamad heated ning tutvustame tublisid algatusi ka üle-eestilisel õpilaskonverentsil 17. aprillil. Enim mõju avaldanud heategu saab pärjatud Koolirahu siiliga;
- Vaata ka www.kuressaare.ee või www.koolirahu.eu.

Loovtööde konkurss

Koolirahu luuletus

Märkan kuulan tunnustan
sallin aitan innustan.
Hoidun kõigest halvast ma
Kool on paik kus kõik on hea.
Armastan ma õppimist
sportimist ja töötamist.
Koos meid kooli palju mahub
sest meid liidab koolirahu.

Koolirahu tseremoonia.

- Kuulutati välja konkurss ja edastati koostöökutse linnadele Koolirahu väljakuulutamise tseremoonia ja koolirahu aastaprogramm õppeaastal 2014/2015 läbiviimiseks. Kutse edastati Eesti Linnade Liidu kaudu 19.03. 2013 ja avaldati „Õpetajate Lehes“ mais. Linna ülesandeks on koostöös Koolirahu partneritega tseremoonia korraldus ja õppeaastat läbiva Koolirahu programmi ettevalmistus ning läbiviimine. See hõlmab endas Koolirahuga toimuvaid üritusi nagu Koolirahu väljakuulutamine koos Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Õpilasesinduste Liidu esindajaga, noortega koos ja noorte poolt läbiviidavat programmi õppeaasta kestel ning teavitustööd;
- visiooni Koolirahu programmist sh. Koolirahu väljakuulutamise tseremooniast 2014 esitas Viljandi linn, mis valiti ja kinnitati Koolirahu linnaks 2014/15;
- mais edastati MTÜ Lastekaitse Liit, Eesti Õpilasesinduste Liidu ja Kuressaare Linnavalituse poolt ühine kutse Haridus- ja Teadusministeeriumile osalemiseks Koolirahu 2013/14 väljakuulutamise tseremoonial Kuressaares 01. September 2013
- Koolirahu 2013/14 tseremoonial allkirjastati partnerite vahel lepingud:

Haridus- ja Teadusministeerium

- Koolirahu 2013/14 lepingud allkirjastasid Kuressaare koolide klassid ja koolid Saare maakonnas.
- Koolirahu leping:
Soovides, et 2013/2014 õppeaastal valitseks Eesti koolides tõine ja sõbralik meeleolu ning õpilaste ja õpetajate koostöö tugineks teineteise mõistmisele ja usaldusele, lepime kokku järgnevas: Märkame, kuulame ja tunnustame üksteist; Oleme sallivad, hoiame kokku ja

aitame üksteist; Hoidume vägivallast ja meelemürkidest. Kool peab olema turvaline ja mõnus paik! Teeme koostööd ja osaleme aktiivselt koolielus. Armastame õppimist ja õpetamist!

Tähis A1 – Targalt internetis – Safer Internet in Estonia (SIC EE II)

<http://www.targaltinternetis.ee/>, <http://vihjeliin.targaltinternetis.ee/>

Projektijuht: Malle Hallimäe, meeskond: Kerli Kuusk, Helika Saar, Gertha Teidla-Kunitsõn

I Projekti lühikirjeldus

Projekti eesmärk: laste ja lapsevanemate targem internetikasutus ning internetis leviva ebaseadusliku sisuga materjalide leviku tõkestamine.

Projekti sihtgrupp: Lapsed, noored, lapsevanemad, õpetajad, sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad.

Otsene sihtrühm: Koolitajad:

- 25 täiskasvanut;
- 15 noortepaneeli liiget.

Jätkukoolitajad:

- 100 õpetajat, kes on osalenud interneti turvalisuse e-kursusel.

Infopäevadel, koolitustel osalejad:

- 484 lasteaia vanema rühma last (6-7aastased), 44 lasteaiaõpetajat;
- 50 Targalt internetis koolipäeva, 4000 õpilast;
- 30 loengut õpetajatele ja lapsevanematele, osalejaid kokku 1000;
- 100 sotsiaal- ja lastekaitsetöötajat;

- 200 Turvalise interneti päeva konverentsil 2013 osalejat (õpilased, õpetajad, sotsiaaltöötajad);
- interaktiivses võistlusmängus osalevad 160 õpilast 40 koolist üle Eesti;
- 40 noorte suveseminaril osalejat.

Nõuandva kogu 21 liikmesorganisatsiooni.

Kaudne sihtrühm: Eesti avalikkus, sh lapsed, noored, lapsevanemad, õpetajad.

Tegevuse lühikirjeldus: Projekti tegevusi viis käesoleval aruandeperioodil (01.01.-31.12.2013) ellu 4 organisatsiooni: MTÜ Lastekaitse Liit, Tiigrihüppe Sihtasutus, alates 02.05.2013 Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus (02.05.2013 jõustus Tiigrihüppe Sihtasutuse ühinemine Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutusega), Politsei- ja Piirivalveamet ja MTÜ Eesti Abikeskused.

Projekti tegevust koordineerib MTÜ Lastekaitse Liit.

Projekti tegevused viiakse ellu 3 suunal:

- 1) Teadlikkuse tõstmine - vastutav organisatsioon Tiigrihüppe Sihtasutus, alates 02.05.2013 Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus
- 2) Teavitus/vihjeliin (Hotline) – vastutav organisatsioon MTÜ Lastekaitse Liit
- 3) Abiliin (Helpline) – vastutav organisatsioon MTÜ Eesti Abikeskused

Politsei- ja Piirivalveamet panustab igasse tegevussuunda vastavalt oma kompetentsile.

Projekti tegevuste läbiviimist nõustab projekti Nõuandev kogu, kuhu kuuluvad lisaks konsortsiumi organisatsioonide esindajatele Haridus- ja Teadusministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Riigi Infosüsteemide Ameti, Andmekaitse Inspeksiooni, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu, Microsoft Eesti, EMT, Tartu Ülikooli, Rate.ee, Delfi.ee, Koolipsühholoogide Ühingu, MTÜ Eesti Lastevanemate Liidu, Informaatika õpetajate Tallinna aineseksiooni, Tartu Laste Tugikeskuse, MTÜ Lastekaitse Liidu, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse, Politse- ja Piirivalveameti, MTÜ Eesti Abikeskused ja projekti Noortepaneeli esindaja.

Projekti juures tegutseb 15 liikmeline Noortepaneel, mille ülesandeks on nõustada konsortsiumi tegevuste kavandamises ja läbiviimises, ning teha noorte vaatenurgast lähtuvaid ettepanekuid. Noortepaneeli kuuluvad esindajad Eesti 10-st koolist: Harkujärve Põhikool, Jõhvi Gümnaasium, Kohtla-Järve Ühisgümnaasium, Tartu Erakool, Ehte Humanitaargümnaasium, Jäneda Põhikool, Tallinna Pelgulinna Gümnaasium, Pärnu-Jaagupi Gümnaasium, Peetri Kooli, Tallinna Lilleküla Gümnaasium, Haapsalu Gümnaasium.

Projekti elluviimist toetab 75% ulatuses Euroopa Komisjon programm Safer Internet.

Programmi eesmärk on: 1) interneti ja teiste kommunikatsioonitehnoloogiate turvalisema kasutamise edendamine ning positiivse sisu loomise ja kasutamise kogemuse tutvustamine, eriti laste, vanemate, õpetajate ja haridustöötajate teadmiste suurendamine selles osas; 2) võrgukeskkonnas levivate ebaseadusliku sisuga materjalide ja kahjuliku tegevuse vastu võitlemine.

Projekti käesoleva aruandeperioodil läbiviidud tegevuste tulemused:

- Noortepaneeli 15 liiget on saanud koolitusseminaride jooksul oskusi ja teadmisi interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite turvalise ja mõistliku kasutuse temaatika edastamiseks õpilastele ja lapsevanematele; nad on saanud infot teavitusmaterjalide koostamiseks; on osalenud Turvalise interneti päeva konverentsi ettevalmistamises (noorte

- töötoa programmi koostamine) ja läbiviimises, teemalehe ettevalmistamises (temaatiline artikkel noortepaneeli tegevustest) ja noorte suveseminaril ettevalmistamises ja läbiviimises.
- Noortepaneeli liikmete poolt on valmistatud video teemal „Minu õigused ja kohustused internetis“, mis on avalikkusele kättesaadav projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/noortepaneel/>.
 - Noorte suveseminaril osalenud 40 noort on saanud teadmisi ja oskusi interneti turvalise kasutamise teema tutvustamiseks ning positiivse sisu loomiseks.
 - On toimunud projekti Nõuandva kogu (esindab 21 organisatsiooni) 2 täiskogu töökoosolekut, mille jooksul arutati interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite turvalise ja positiivse kasutamise edendamiseks seotud temaatikat ja tegevust. Lisaks toimus üks temaatiline arutelu-koosolek, kus arutati lastele positiivse sisu loomise Euroopa konkursi läbiviimist Eestis.
 - Läbi on viidud interaktiivse võistlusemängu Targalt internetis 10 piirkondlikku vooru üle Eesti, mille raames enam kui 160 põhikooliõpilast said teadmisi ja omandasid oskusi interneti turvalisemaks kasutamiseks ja erinevate meetodite kaudu positiivse sisu loomiseks (rollimängud, viktoriinid, väitlus jne).
 - Projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/category/uudised/> on kättesaadavad sihtgruppidele ja laiemale avalikkusele info projekti tegevustest 35 uudisloos ja temaatilise artikli kaudu;
 - Projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/opetajatele/tunnikavad/> on õpetajatele kättesaadavad 3 uut temaatilist tunnikava: 1) Minu salapäevik 2-3ndale klassile; 2) MINA internetis 3-4ndale klassile; 3) Suhtlemine võrgustikes 5-6ndale klassile ning temaatilised töölehed (10).
 - Projekti veebilehel on kättesaadavad 2013nda aasta õpilaskonkursi „Minu õigused ja kohustused veebis“ kolme vanuseklassi 9 parimat õppevideot <http://www.targaltinternetis.ee/noortele/materjalid-opilastelt-opilastele/>.
 - Projekti veebilehel on kättesaadavad võistlusemängu „Targalt internetis“ raames õpilaste poolt valmistatud 25 õppevideot teemal „Turvalisus internetis ja päriselus“ <http://www.targaltinternetis.ee/category/uritused/>.
 - Projekti veebilehel on kättesaadav projekti vahearuanne juuni 2012 - mai 2013 eesti <http://www.targaltinternetis.ee/projektist/aastaraport/> ja inglise keeles http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2012/01/D1.4.1Annual_public_report_eng.pdf.
 - Toimus lastele positiivse sisu loomise Euroopa konkursi Eesti konkurss, mille 4 kategooria parimad esitati Euroopa konkursile.
 - Vihjeliini veebikeskkonna kaudu on käideldud 1 kuus 82 teadet, millest 37 teadet edastati Politsei- ja Piirivalveameti kontaktile ning INHOPE teavitussüsteemi kaudu vastava riigi vihjeliinile.
 - Vihjeliini töötajad osalesid kahel INHOPE võrgustiku töökohtumisel, kus on antud teavet Eesti vihjeliini tegevustest ning teiste vihjeliinidega on vahetatud häid praktikaid ebaseaduslike veebilehtede leviku tõkestamiseks internetis.
 - Vihjeliini töötajad on saanud koolituste (2) kaudu olulist teavet ja oskusi vihjeliini teadet käitlemiseks ning tõhusaks rahvusvaheliseks infovahetuseks.
 - Turvalise interneti päeva ürituste raames 5.veebruari Tartus korraldatud Turvalise interneti päeva konverentsil „Minu jalajälg internetis“ osalenud 225 õpetajat, lastekaitse-, noorsootöötajat, politseiametnikku jt spetsialisti ning õpilast said infot ja teadmisi noorte ja täiskasvanute käitumisest virtuaalses maailmas, ning kuidas teha koostööd ja toetada noorte/laste mõistlikku käitumist virtuaalmaailmas.
 - Perioodil 31.jaanuar-14.vebruar oli portaalis Delfi üleval projekti „Targalt Internetis“ eriplokk, mille kaudu oli avalikkusele kättesaadavad 11 temaatilist artiklit. Venekeelsed tõlked ilmusid Delfi venekeelses portaalis ru.delfi.ee. Artiklid on kättesaadavad ka projekti veebilehel.
 - Eestit esindati INSAFE võrgustiku koolitusseminaril Tallinnas (seejuures osaleti Tallinna koolitusseminari ettevalmistamises), anti ülevaade Eesti projekti „Targalt internetis“ tegevustest, demonstreeriti temaatiliste töötubade läbiviimist teise ja seitsmenda klassi õpilastele, tutvustati lasteabitelefoni 116111 tööd ning panustati rahvusvahelise koostöö arengusse.
 - Eestit esindati INSAFE võrgustiku konverentsil Maltal, kus tutvustati Eesti temaatilisi tegevusi ning toimus heade praktikate vahetamine rahvusvahelisel tasandil.

- Eestit esindati Euroopa Komisjoni Turvalise Interneti Foorumil nii täiskasvanute kui ka noortepaneelis, kus anti infot projekti tegevustest.
- Lastekaitse- ja sotsiaaltöötajad ning teised lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid on saanud infot interneti ja digitaalse meedia osast laste seksuaalses ärakasutamises ning on toimunud temaatilised arutelud, osalejaid 139.
- Raamat „Kaitske mind kõige eest“ on tõlgitud soome keelest ja kohandatud Eesti oludele ning on kättesaadav spetsialistidele, lapsevanematele ja avalikkusele veebiraamatuna <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/trukised/>; <http://vihjeliin.targaltinternetis.ee/trukised-artiklid-uuringud-ettekanded/> trükkis sisaldab teavet tööks laste ja noorte seksuaalse väärkohtlemise ennetamisel ja ohvrite abistamisel.
- Vihjeliinile saabunud teadete käitlejad (2) on saanud asjakohast psühholoogilist nõustamist.
- Välja on antud projekti vahearuanne trükkis (eesti- ja inglisekeelne), mille kaudu on avalikkusel olemas info projekti tegevustest ja tulemustest, tiraaž 300.
- Avalikkust on teavitatud projekti tegevustest, sh projekti teavitustööst, vihjeliinist ja abiliinist pressiteadete, artiklite ja intervjuude kaudu (vt loendit aruande lisas).
- On toimunud projekti tegevuste pidev ja õigeaegne elluviimine ning siseriiklik ja rahvusvaheline infovahetus ja koostöö (sh on koostatud Euroopa Komisjonile projekti vahearuanne ja hindamisaruanne).
- Euroopa Komisjonile 5.juulil 2013 esitatud vahearuanne alusel hindasid Euroopa Komisjon ja väliseksperdid projekti tegevust ja eesmärkide saavutamise progressi hindega suurepärane (lisatud koopia Euroopa Komisjoni hinnangust).

II Elluviidud tegevused

1.Noortepaneeli koolitusseminarid

Käesoleval aruandlusperioodil toimus 3 Noortepaneeli koolitusseminari.

Noortepaneeli koolitusseminar Nelijärvel

18.-19. jaanuaril 2013 toimus noortepaneeli koolitusseminar Nelijärve Puhkekeskuses. Noortepaneeli kohtumisel osales kokku 20 noort ja täiskasvanut. Esimesel päeval tutvustasid noortepaneeli endised liikmed noortepaneeli eelmise kahe aasta tegevusi ning jagasid uutele liikmetele oma kogemusi. Seejärel toimus uue noortepaneeli tegevuskava koostamine.

Kuna 2013.aasta Turvalise interneti päeva temaatika oli „Minu õigused ja kohustused internetis“, siis toimus noortepaneeli kohtumisel ka vastavasisuline arutelu. Peale arutelu jagati näpunäiteid, mida esinemisel silmas pidada, ning kuidas kaamera ees rääkida. Sellele järgnes noortepaneeli videoklipi „Õigused ja kohustused internetis“ filmimine. Videot näidati Turvalise interneti päeva konverentsil „Minu jalajälg internetis“, samuti pandi video üles projekti veebilehele. Videoga on võimalik tutvuda veebiaadressil: <http://www.targaltinternetis.ee/noortepaneel/>.

Noortepaneeli kohtumise teisel päeval toimus arutelu Turvalise interneti päeva konverentsi „Minu jalajälg internetis“ noorte töötoa läbiviimiseks. Viidi läbi ajurünnak töötoa erinevate teemade osas, pandi paika töötoa päevakava ning jagati omavahel ära ülesanded. Peale seda arutati, kuidas oma koolis Turvalise interneti päeva tähistada. Projekti meeskonnaliikmed tutvustasid erinevaid teavitusmaterjale ning andsid ülevaate, kuidas eelnevatel aastatel on koolides Turvalise interneti päeva tähistatud. Eelmise noortepaneeli liikmed tutvustasid, kuidas nemad on oma koolides Targalt internetis infotunde läbi viinud. Lõpetuseks filmiti noortepaneeli tervitusklipp Insafe koolitusseminariks, mis toimus 12.-14.03.2013 Tallinnas.

Noortepaneeli koolitusseminar Padisel

19.-20. aprillil 2013 toimus noortepaneeli kohtumine Padisel Kallaste turismitalus. Kohtumisest võttis osa 17 inimest.

Seminari esimesel päeval toimus animatsiooni õpituba, mille viisid läbi Nukufilmi Lastestudio animaatorid. Osalejatele tutvustati eelnevalt Andmekaitse Inspektsiooni poolt koostatud Kaamerate kasutamise juhendit, milles käsitletavate teemade hulgast tuli välja valida lühifilmi teema. Enne loovtöö alustamist tutvustasid Nukufilmi Lastestudio animaatorid lühidalt põhitõdesid, mida tuleb animafilmi

valmistamisel silmas pidada ning seejärel jaguneti 5 töörühma. Õpitoa tulemusena valmis 5 lühianimatsiooni, mis jutustavad, mida tuleb silmas pidada kui soovid kedagi pildistada või filmida, ning enda salvestatut kellelegi jagada, aga ka kust saab vajadusel nõu ja abi. Kõik loodud lühifilmid leiavad kasutust õppematerjalidena. Peale animatsioonide valmistamist toimus meeskonnakoolitus seikluspargis.

Teisel päeval arutasid noored koos Lasteabitelefoni 116 111 projektijuhi K. Friedemanniga, milline viis ja sõnum on parim lasteabitelefoni teadvustamiseks laste ja noorte seas ja millistes keskkondades kampaaniat läbi viia. Arutati ka suvel Pivarootsi õppe- ja puhkelaagris toimuva projekti noortelaagri korraldamisküsimusi: milliseid huvitavaid õpitubaseid korraldada, kes neid läbi viiks ja millised võiksid olla vaba-aja tegevused. Noortepaneeli liikmetele tutvustati võimalust osaleda Rumeenia suvekoolis, mis toimub 10.-16.07.2013 Brasovi linna lähistel Rumeenias ja 17.-18.10.2013 toimuval Turvalise Interneti Foorumil (Brüsselis), mille raames kutsutakse kokku üle-euroopaline noortepaneel. Lepiti kokku, et kandideerimiseks tuleb noortel esitada motivatsioonikiri üritusel osalemiseks.

Noored jäid nendelt saadud tagasiside põhjal üritusega rahule. Enim meeldisid animatsiooni tegemine ja seiklusrada. Otsustati, et kolmas noortepaneeli kohtumine toimub Targalt internetis suveseminari raames.

2. Targalt internetis suvelaager Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses

Projekti Targalt internetis noorte suvelaager toimus 26.-29. augustil Pivarootsi õppe- ja puhkelaagris. Laagris osalesid nii projekti noortepaneeli liikmed, nende koolikaaslased, kui ka õpilased teistest koolidest. Külalistena osalesid laagris Läti sarnase projekti noortepaneeli neli esindajat. Kokku oli laagrilisi koos täiskasvanud juhendajatega 60.

Laagri jooksul toimusid mitmed temaatilised töötoad. Projekti Targalt internetis koolitaja E. Palgi eestvedamisel arutlesid nooremad laagrilised, milline on hea suhtlemine internetis. Vanematele laagrilistele toimus projekti koolitaja B. Lorenzi juhendamisel töötuba arvutikaitsest. Töötoas mängiti läbi ka õppemäng „Testides päriselu õpilasena“, mille jooksul tuli osalejatel leida lahendusi erinevatele situatsioonidele klassiruumis, kodus ja internetis. Kõik laagrilised said ka õppida, kuidas sünnib foorumteatri etendus ning lavastati kaks etendust, mida teise päeva õhtul esitleti.

Kolmandal päeval toimus õpituba vanematele õpilastele, kus veebikonstaabel A. Sepp rääkis internetis leviva informatsiooni kriitilise hindamise vajadusest. Noorematele rääkis samast teemast juhtiv politseispetsialist A. Baum. Päeva teisel poolel toimus fotograafia õpituba. Teoreetilises osas tutvustati tehnilisi vahendeid, räägiti kuidas saada häid kaadreid, kuidas fotosid töödelda, ning milliseid reegleid silmas pidada fotode üleslaadimisel avalikku keskkonda. Teooriale järgnes fotojaht, mille jooksul said noored kuulnud teadmisi rakendada hea foto tegemiseks. Fotojahi lõppedes demonstreeriti üksteisele õnnestunud fotosid. Õhtuti toimus ühine koosviibimine, kus noored näitasid oma loomingut. Ühel õhtul esitleti interneti turvalise kasutamise teemalisi reklaame, viimasel õhtul kehastuti erinevateks pop-artistideks.

3. Nõuandva kogu koosolek

Käesoleva aruande perioodi jooksul toimus projekti Nõuandva kogu 2 täiskogu töökoosolekut ning 1 töögrupi temaatiline arutelu.

Esimene töökoosolek toimus 4.aprillil Sotsiaalministeeriumi nõupidamiste saalis. Koosolekul osalesid Kalev Pihl (ITL), Kärt Käesel (EKPÜ), Liisa Tallinn (RIA), Stiina Liivrand (AKI), Siiri Lepasaar (HTM), Signe Rosin (Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus), Oksana Luik (Politsei- ja Piirivalveamet), Külli Friedemann (MTÜ Eesti Abikeskused), Malle Hallimäe (MTÜ Lastekaitse Liit), Triin Kangur (Tiigrihüppe Sihtasutus), Kerli Kuusk (MTÜ Lastekaitse Liit).

Kohtumisel andsid projektimeeskonna liikmed kõigepealt ülevaate koosolekute vahelisel ajal läbiviidud tegevustest. Põhjalik ülevaade anti Tallinnas 12.-14.märtsil toimunud Insafe võrgustiku koolitusseminarist. Insafe võrgustik ühendab Euroopa 30 riigi turvalise interneti keskusi. Tallinna

seminaril osales 80 spetsialisti üle kogu Euroopa. Seminari esimene päev keskendus digitaalse kompetentsi teemaatikale. Arutati erinevate riikide kogemust ning ühise mudeli väljatöötamise võimalikkust. Eesti poolt tegi ettekande Mart Laanpere Tallinna Ülikoolist, kes andis ülevaate, kuidas Eesti üldhariduskoolide õppekava näeb ette digitaalse pädevuse arendamist ning õpetajakoolitustest tõstmaks õpetajate digitaalset pädevust. Kohtumise teisel päeval tutvustati ning arutati Euroopa Komisjoni uue programmi *Connecting European Facility* eesmäärke, teenuste toetamist ning nende eeldatavat mõju. Abiliinide esindajad arutasid, kuidas toimib jututubade ja sotsiaalvõrgustike modereerimine ning kuidas saaksid moderaatorid ning abiliini töötajad teha omavahel enam koostööd. Osalejatel oli võimalus osa võtta interneti turvalise kasutamise teemalistest koolitustundidest Jakob Westholmi Gümnaasiumis ning külastada Lasteabitelefoni 116111. Osalejad jäid esialgse tagasiside kohaselt kohtumisega väga rahule.

Seejärel arutati lastele parima sisu loomise euroopa konkursi eesti konkursi korraldamist. Otsustati moodustada vastav töörühm ning kokku kutsuda töörühma koosolek mai alguses.

Järgnevalt vahetati omavahel infot erinevate organisatsioonide poolt läbiviidavatest temaatilistest tegevustest ja üritustest.

Stiina Liivrand Andmekaitseinspeksioonist tutvustas nende poolt koostatud Juhist kaamerate kasutamise kohta. Juhend aitab lahti mõtestada, kuidas kaameraid kasutada nii, et see oleks kooskõlas isikuandmete kaitse seaduse nõuetega. Juhend käsitleb pilti edastavate või salvestavate seadmete kasutamist, nt turva- ja valvekaamerad, aga ka igasugused muud videokaamerad, sh eraisiku kaamerad. Juhend hõlmab igasuguseid kaameraid, ka neid, mis on telefonides või muudes seadmetes. Juhendis toodud salvestamise reeglid kehtivad samuti koolis ja lasteasutuses pildistamise kohta.

Viimase päevakorra punktina arutati Lasteabitelefoni 116111 kampaania sõnumi väljatöötamist. Otsustati, et kampaania sõnumit ja visuaali arutatakse ka projekti noortepaneeli liikmetega nende järgmisel seminaril, mis toimub 19.-20. aprillil.

Teine töökoosolek toimus 31.oktoobril Rahvusraamatukogu kuppelsaalis. Koosolekul osalesid: Lee M. Lepik (projekti noortepaneeli esindaja Pelgulinna Gümnaasiumist), Oksana Luik (Politsei- ja Piirivalveamet), Kristi Kivilo (SA Vaata Maailma), Jürgen Rakaselt (Haridus- ja Teadusministeerium), Triin Kangur (HITSA), Alar Tamm (Lastekaitse Liit), Ann Lind (Sotsiaalministeerium), Tanel Mätlik (Eesti Abikeskused), Enelis Linnas (Eesti Abikeskused), Piret Hanson (Delfi AS), Birgy Lorenz (Eesti Informaatikaõpetajate Selts), Liina Luidalep (Politsei- ja Piirivalveamet), Imbi Ernits-Kaljuste (Andmekaitse Inspeksioon), Silver Sarapuu (Andmekaitse Inspeksioon), Malle Hallimäe (Lastekaitse Liit), Ene Koitla (HITSA), Tuuli Ploom (Justiitsministeerium), Brit Tammiste (Justiitsministeerium), Kerli Kuusk (Lastekaitse Liit).

Projekti koordinaator Malle Hallimäe andis sissejuhatuses infot Euroopa Komisjoni tagasisidest jätkuprojekti esimese aasta tegevusaruandele. Euroopa Komisjoni välisvaatlejad hindasid jätkuprojekti aastaraporti põhjal senist projekti kulgu hindega „suurepärase“ (excellent).

Seejärel andsid projektimeeskonna liikmed ülevaate koosolekute vahelisel ajal läbiviidud tegevustest. Noortepaneeli esindaja rääkis oma muljetest osalemisel Safer Internet Forumil ja üle-euroopalise noortepaneelis.

Järgnevalt tutvustas Kristi Kiviloo sihtasutusest Vaata Maailma nende poolt läbiviidavaid projekte. SA Vaata Maailma alustab tihedamat koostööd Targalt internetis projektiga nutilaborite projekti raames. Lisaks tehakse koostööd Turvalise interneti päeva tähistamisel.

Projekti assistent Kerli Kuusk andis infot koolidevahelisest võistlusmängust Targalt internetis, mis alustab 8. novembril esimese võistlusmänguga Pärnu Ülejõe Gümnaasiumis, kus õpilased võistlevad nii viktoriinis, väitluses, rollimängus kui ka video tegemises. Kokku osaleb võistlusmängus enam kui 220 7.-8. klasside õpilase üle Eesti. Võistlusmängu elluviimisel tehakse koostööd Inimeseõpetuse Ühingu, Eesti Informaatika-õpetajate Seltsiga ning Eesti Väitlusseltsiga.

Teavitustööjuht Triin Kangur tutvustas e-safety label'it, mis on kasutusel Euroopa üheteistkümnemes riigis. eSafety Label ehk e-ohutuse tunnusmärk annab koolile tagasisidet, missugune on nende internetiturvalisuse olukord võrreldes teiste koolidega. Pronks-, hõbe- või kuldmärgi annab välja

European Schoolneti võrgustik programmi Insafe raames. Hetkel on sertifikaadi saanud Rahumäe Põhikool ja Tallinna Pelgulinna Gümnaasium.

Projektimeeskonnaliige Liina Luidalep tutvustas Turvalise interneti päeva üritusi. Politsei- ja Piirivalveamet korraldab Turvalise interneti päeval, 11.02.2014 konverentsi lapsevanematele, õpetajatele ning noortele vanuses 15+. Tallinnas toimuval konverentsil keskendutakse järgnevatele teemadele: raha ja internet ning krediitkaart, mobiilne internet, tasulised numbrid, mobiiliäpid; kooli interneti võrgud. Järgmisel päeval, 12.02. toimub seminar IT-tehnikutele, pankade esindajatele, politseiametnikele, Ee-neti töötajatele jt

Seejärel toimus ajurünnak, et leida eestikeelset vastet Turvalise interneti päeva ingliskeelsele teemale „Better Internet for You(th)“. Esitati järgnevad ettepanekud: „nutikas internet“, „nutikalt internetis“, „targalt internetis“, „nutikal(t) internetis“, „parema interneti nimel“, „interneti sinu heaks“, „vabalt võrgus – nutikal(t)“, „nutikas internetis“. Esitatud ettepanekuid arutati ka Targalt internetis noortepaneeli kohtumisel, et välja töötada hea Turvalise interneti päeva sõnum.

Kõneldi ka koostööst lasteaedadega ning otsustati, et lasteaedade meedianädala raames pakutakse neile Targalt internetis koolitust.

3. mail toimus Nõuandva kogu töögrupi töökoosolek arutamaks lastele positiivse sisu loomise Euroopa konkursi Eesti osavõistluse läbiviimist. Otsustati konkurss Eestis välja kuulutada 15. mail ning tööde esitamise lõpptähtajaks määrata 31.oktoober 2013. Konkurss toimub neljas kategoorias: professionaalid; 2) muud spetsialistid; 3) kooliõpilaste grupid kuni 4 osalejat ja täiskasvanud juhendaja; 4) noored kuni 18aastat individuaalselt ja grupina. Töögrupis osalesid Kristi Vinter (TLÜ), Kalev Pihl (AS Sertifitseerimiskeskus), Birgy Lorenz (Informaatika ainesektsioon), Kärt Käesel (EKPÜ), Karita Sall (Delfi.ee), Triin Kangur (HITSA), Malle Hallimäe ja Kerli Kuusk (Lastekaitse Liit).

Eesti žürii moodustati 5-liikmelisena septembris ning töid hinnati ja iga kategooria võitja kuulutati välja detsembri esimesel nädalal.

Nõuandva kogu liikmetele koostati märtsis ja oktoobris uudiskiri, mis annab ülevaate koosolekute vahelisel ajal projekti raames toimunud üritustest ja tegevustest <http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2013/06/Targalt-internetis-uudiskiri-m%C3%A4rts-2013.pdf>; <http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2013/06/Targalt-internetis-uudiskiri-oktoober-2013.pdf>.

4. Projekti veebilehe haldamine ja täiendamine

Aruandlusperioodi jooksul lisati projekti veebilehele projekti tegevusi ja temaatikat kajastavad 35 uudislugu (<http://www.targaltinternetis.ee/category/uudised/>).

Materjalid õpetajatele: Veebilehele lisati projekti raames valminud 3 tunnikava: 1) Minu salapäevik 2-3ndale klassile; 2) MINA internetis 3-4ndale klassile; 3) Suhtlemine võrgustikes 5-6ndale klassile ning temaatilised töölehed (10); ning 11 temaatilist töölehte <http://www.targaltinternetis.ee/opetajatele/tunnikavad/>.

Veebilehel on kättesaadavad ka Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu ning BCS Koolituse koostöös projekti „See on turvaline IT“ raames valminud temaatilised õppematerjalid: näitlikustavad videod, töölehed, skeemimängud, interaktiivsed testid jne <http://www.targaltinternetis.ee/2013/03/uus-oppematerjal-veebiturvalisusest-opetajatele/>.

Materjalid õpilastele: Projekti veebilehele lisati 2013nda aasta õpilaskonkursi „Minu õigused ja kohustused veebis“ kolme vanuseklassi 9 parimat õppevideot <http://www.targaltinternetis.ee/noortele/materjalid-opilastelt-opilastele/>.

Projekti veebilehel on kättesaadavad võistlusmängu „Targalt internetis“ raames õpilaste poolt valmistatud 25 õppevideot teemal „Turvalisus internetis ja päriselus“ <http://www.targaltinternetis.ee/category/uritused/>.

Noortepaneeli liikmete poolt valmistatud video teemal „Minu õigused ja kohustused internetis“ on avalikkusele kättesaadav projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/noortepaneel/>.

Projekti veebilehel on kättesaadav projekti vahearuanne juuni 2012 - mai 2013 eesti <http://www.targaltinternetis.ee/projektist/aastaraport/> ja inglise keeles http://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2012/01/D1.4.1Annual_public_report_eng.pdf.

Teabematerjal spetsialistidele: „Kaitske mind kõige eest“. <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/trukised/>. Teave lastega ja nende heaolu nimel töötavatele spetsialistidele interneti ja digitaalmeedia osast laste seksuaalses ärakasutamises.

Veebilehe külastatavuse statistika: perioodil 01.01.- 31.12.2013 registreeriti veebilehel 42206 külastust, külastajaid oli 29321, keskmine lehel viibimise aeg oli 3,57 minutit, veebilehe kuvamisi oli 167840, uusi külastajaid oli 66,71%. Veebilehte külastati 79 riigist.

5. Veebilehe materjalide tõlkimine

Aruandeperioodil tõlgiti eesti keelest vene keelde veebimängu „Nastix seikleb internetis“ uuendatud versioon.

Inglise keelde tõlgiti 10 uudislugu, 2 tunnikava õpetajatele ja projekti aastaraamat. Eesti keelest inglise keelde tõlgiti ka info projekti struktuuri, Nõuandva kogu ja Noortepaneeli kohta.

Eesti keelest inglise keelde tõlgiti projekti perioodilised aruanded Insafe võrgustikule (2) ja projekti vahearuanne, mis esitati Euroopa Komisjonile ja sõltumatutele hindamiskspertidele.

6. Turvalise interneti päeva 2013 konverents

Turvalise interneti nädala raames toimus 7. veebruaril Tartus Dorpati konverentsikeskuses konverents „Minu jalajälg internetis“, kus võeti luubi alla laste ja noorte õigused ning kohustused internetis. Arutleti, kuidas noored oma õigusi mõistavad ja kasutavad. Kuivõrd lapsed ja noored tajuvad, et sotsiaalmeedia auditoorium on piiritu ja nende poolt avaldatud ning jagatud informatsioon alustab interneti avarustes nõ. iseseisvat elu. Konverentsil esinesid ettekannetega Tallinna Ülikooli Kommunikatsiooni Instituudi õppejõud Priit Hõbemägi ja Tartu Ülikooli meediauuringute vanemteadur Andra Siibak. Noorte õigustest internetis ja kasutusriskidest rääkis Riigi Infosüsteemi Ameti infoturbe ekspert Anto Veldre sellest, kuidas aidata probleemidesse sattunud last, kõneles lastepsühholoog Tiit Meres. Ettekannetele järgnes kolm paralleelset töötuba noortele, õpetajatele ja lastekaitsetöötajatele.

Koolipersonalile ja hariduspoliitikakujundajatele suunatud töötoas võeti luubi alla, kuidas koolis õiguste ja kohustuste teemat käsitleda. Noorte töötoas arutleti, millised on õigused interneti kasutamisel ja millised kohustused ning vastutus oma õiguste kasutamisega kaasneb. Laste heaks ja lastega töötavate spetsialistidele suunatud töötoas arutleti, milliseid riske lapsed interneti kasutades võtavad ning kuidas saab probleemidesse sattunud last aidata. Konverentsil osales ligi 210 inimest, kelle hulgas oli nii õpilasi, üliõpilasi, õpetajaid, noorsootöötajaid, politseinikke, sotsiaaltöötajaid kui ka teiste erialade esindajaid. Konverentsi kokkuvõte on leitav ka projekti veebilehelt <http://www.targaltinternetis.ee/2013/02/ulevaade-konverentsist-minu-jalajalg-internetis/>.

Perioodil 28.01.-10.02 korraldati projekti raames Turvalise interneti päeva sõnumi laiema avalikkuseni viimiseks Tiigrihüppe Sihtasutuse/HITSA Innovatsioonikeskus eestvedamisel Tallinnas ja Tartus välikampaania „Respekt“, mille eesmärk oli pöörata tähelepanu teismeliste internetisuhtluse temaatikale ning kutsuda tähistama Turvalise interneti päeva koolides ja lasteasutustes. Lisaks ilmus 6.veebruari ajalehe „Postimees“ Tallinnas ja Harjumaal levitatud eksemplaride vahel plakat „10 nõuannet toetamaks sinu lapse turvalist internetikasutust“ lapsevanematele, tiraaž 13 200.

7. Temaatiline infoleht „Targalt internetis“

Turvalise interneti päeva tähistamiseks oli online portaalis Delfi perioodil 01.-12.02 üleval Targalt internetis teemaplokk eesti ja vene keeles. Perioodi jooksul avaldati teemaplokkis 11 artiklit, mis avasid 2013. aasta Turvalise interneti päeva peateemat: õigused ja kohustused internetis: Ära kiusa oma iidolit, ehk kuulsuste libakontod. Andero Sepp; Õpilaste ja õpetajate suhtlus võrgustikes – poolt või vastu? Birgy Lorenz; Lapsevanema võimalused piirata oma lapse toimetamist internetis. Birgy Lorenz; Teata ebaseadusliku sisuga materjalist internetis! Malle Hallimäe; Vabadus ja vastutus. Triin Kangur;

Kui laps saab nutitelefon. Ando Urbas; Ole tähelepanelik, kui kasutad interneti avalikus internetipunktis. Kevin Píperal; Katrini lugu. Külli Friedemann; Digitaalne jalajälg – avastamisrõõm lapsele, murekoht lapsevanemale. Kalev Pihl; Jäljed netis aitavad ära arvata paroole. Birgy Lorenz; Privaatsuse piirid on meie enda otsustada. Stiina Liivrand.

Kogu perioodi jooksul loeti/vaadati artikleid portaalis Delfi.ee 46885 korral ja portaali venekeelses osas rus.delfi.ee 25672 korral.

8. Interaktiivne võistlusmäng „Targalt internetis“

Lastekaitse Liit koostöös Hariduse Infotehnoloogia Innovatsioonikeskuse, Inimeseõpetuse Ühingu, Eesti Informaatikaõpetajate Seltsi ja Eesti Väitlusseltsiga korraldab septembrist 2013 kuni aprilli 2014 interaktiivset võistlusmängu „Targalt internetis“.

Võistlusmängu eesmärk on innustada õpilasi omandama teadmisi ja oskusi interneti ning digitaalsete kommunikatsioonivahendite targemaks ja turvalisemaks kasutamiseks. Võistlusmäng „Targalt internetis“ sisaldab viktoriini, rollimänge, väitlust, koduseid ülesandeid (nt video tegemine) ning osavusmänge. Finaalis on kõikidel osalejatel võimalus osaleda lisaks ka robotika töötoas.

Võistlusmängu „Targalt internetis“ ülesanded käsitlevad järgnevaid teemasid: suhtlemine võrgustikes ja privaatsus, kontod ja keskkonnad, mobiilsed vahendid, veebisisu kriitiline hindamine, positiivne legaalne veeb – muusika, filmid, mängud, kuidas ennast tehniliselt kaitsta (viirused ja pahavara).

5. septembril saadeti koolidele välja võistlusmängu kutse. 20. septembril saadeti registreerunud koolidele võistlusmängu juhend. Alates 8. novembrist kuni 11. detsembrini toimusid Targalt internetis võistlusmängu 10 piirkondlikku võistlusmängu, millest võttis osa 27 kooli ja enam kui 160 õpilast üle Eesti. Võistlusmängus osalesid: Lihula Gümnaasium, Haljala Gümnaasium, Lähte Ühisgümnaasium, Kullamaa Keskkool, Juuru Gümnaasium, Avinurme Gümnaasium, Kuusalu Keskkool, Kolga Keskkool, Pärnu Ülejõe Gümnaasium, Emmaste Põhikool, Virtsu Kool, Lauka Põhikool, Kilingi-Nõmme Gümnaasium, Tallinna Kristiine Gümnaasium, Mäetaguse Põhikool, Haanja Kool, Nissi Põhikool, Kääpa Põhikool, Pelgulinna Gümnaasium, Pärnu Vanalinna Põhikool, Palade Põhikool, Peetri Lasteaed-Põhikool, Surju Põhikool, Tallinna Reaalkool, Kärkla Ühisgümnaasium, Kiili Gümnaasium, Kohtla-Järve Maleva Põhikool.

Võistlusmängudes tutvustasid õpilased oma kooli, näitasid oma teadmisi viktoriinis, mille küsimused käsitlesid interneti turvalise kasutamisega seotud teemasid, veebilehtede kriitilises hindamises, samuti seaduste tundmises ning sõnade seletamises. Näitlejameisterlikkust ning loovust sai demonstreerida rollimängudes. Koduse tööna olid kõik osalenud koolid valmistanud video teemal „Turvalisus internetis ja päriselus“. Võistkondade esindajatel tuli väidelda teemal „Suhtluskeskkondadel peaksid olema ealised piirangud“, mille raames toodi õpilaste poolt välja väiteid nii poolt kui vastuargumente, ning lõpetuseks osaleti osavusmängus, kus testiti oma kiirust ja koostööoskust. Võistlusmängu piirkondlike tulemuste ja videotega on võimalik tutvuda: <http://www.targaltinternetis.ee/2013/12/kokkuvote-targalt-internetis-voistlusmangu-piirkondliku-vooru-voistlustest/>.

10 piirkondliku vooru võitjakoolid pääsesid edasi Targalt internetis võistlusmängu poolfinaali. Poolfinaalid toimuvad 26. veebruaril 2014 Tartus ning 28. veebruaril 2014 Tallinnas, finaali toimub 2014. aasta aprillis Tallinnas.

9. Osalemine INSAFE võrgustiku koolitusseminaridel

Insafe võrgustiku koolitusseminar Tallinnas

12.-14.03.2013 toimus Tallinnas Meriton Conference & Spa Hotellis kolmepäevane Insafe võrgustiku koolitusseminar. Tallinna seminaril osales 80 spetsialisti üle kogu Euroopa.

Koolitusseminari avas sotsiaalminister Taavi Rõivas, kes rõhutas oma avakõnes koostöö olulisust laste ja noorte turvalise ja teadliku interneti kasutuse edendamises.

Seminari esimene päev keskendus digitaalse kompetentsi teemaatikale. Arutati erinevate riikide kogemust kompetentsi määratlemises ning ühise mudeli väljatöötamise võimalikkusest. Eesti poolt

tegi ettekande Mart Laanpere Tallinna Ülikoolist, kes andis ülevaate, kuidas Eesti üldhariduskoolide õppekava näeb ette digitaalse pädevuse arendamist, ning õpetajakoolitustest tõstmaks õpetajate digitaalset pädevust. Kohtumise teisel päeval tutvustati ning arutati Euroopa Komisjoni uue loodava programmi *Connecting European Facility* eesmärgi, teenuste toetamist ning meetmete eeldatavat mõju.

Turvalise interneti keskuste abiliinide esindajad arutasid, kuidas töötab jututubade ja sotsiaalvõrgustike modereerimine, ning kuidas saaksid moderaatorid ning abiliini töötajad teha omavahel enam koostööd.

Osalejatel oli võimalus osa võtta Interneti turvalise kasutamise teemalistest koolitustundidest Jakob Westholmi Gümnaasiumis ning külastada Lasteabitelefoni 116111.

Insafe võrgustikukoolitusseminar Malta

11.-13. septembril toimus Insafe võrgustiku <http://www.saferinternet.org/> koolitusseminar Malta. Insafe võrgustik ühendab Euroopa 30 riigi (28 EL liikmesriiki, Island, Norra ja Venemaa) turvalise interneti keskust. Eestit esindab võrgustikus projekt „Targalt internetis“.

Koolitusseminari eesmärk oli eri riikide kogemuste ja parimate praktikate tutvustamine laste ja noorte interneti ning digitaalsete kommunikatsioonivahendite hea ja turvalise kasutamise toetamiseks. Koolitusseminaril osalesid ka IT-ettevõtete ja suhtlusportaalide esindajad, et koos võrgustikuliikmetega arutleda, kuidas teha paremini koostööd interneti hea kasutuse edendamises. Noorte arvamused ja mõtted jõudsid osalejateni Malta noortepaneeli esindajate kaudu.

Seminaril tutvustasid oma tegevust erinevad teemapõhised võrgustikud: ENACSO, INHOPE, POSCON, SPIRTO, EU Kids Online ning arutati, kuidas eri võrgustike vahelist koostööd tugevdada. Oma pakutavat teenust ning kasutajate turvalisust tagavaid meetmeid tutvustasid ASK FM, Instagram ning Twitteri esindajad, millele järgnesid interaktiivsed küsimuste-vastuste sessioonid.

Kohtumisel toimusid erinevad töötoad: mõju hindamine, efektiivsem koostöö, 2015. aasta Turvalise interneti päeva korraldamine. Eraldi töötoad olid abiliini esindajatele. Kogu võrgustikku puudutavad otsused võeti vastu Insafe juhtkomitee koosolekul, kus osales iga võrgustikku kuuluva riigi esindaja.

Seminarile eelnenud perioodil olid kõik osalevad riigid esitanud valiku enda poolt väljatöötatud teavitusmaterjalidest ning kohapeal selgusid parimad neljas kategoorias: videod ja animatsioonid, mängud, mobiilapplikatsioonid ja teavitusmaterjalid, ning koolitusmaterjalid ja tunnikavad. Esitatud töödega on võimalik tutvuda veebilehel: www.saferinternet.org

10. Osalemine Safer Internet Forum'il Brüsselis

Insafe-INHOPE võrgustike töökoosolek Brüsselis

16.oktoobril Brüsselis toimunud Insafe-INHOPE võrgustike töökoosoleku eesmärk oli 2014. aasta Turvalise interneti päeva tähistamiseks läbiviidavate ürituste ja tegevuste kaardistamine riigiti ning ühisaktsioonide planeerimine. Osales Insafe-INHOPE võrgustike Euroopa 31 riigi 80 esindajat. 17.-18.10 osales Safer Internet foorumil üle kolmesaja inimese erinevatelt elualadelt ja kaasatud olid nii poliitikud, teadlased, seaduse esindajad, noored, lapsevanemad, õpetajad, majandusmehed jt üle kogu maailma.

Insafe-INHOPE võrgustike ühisel töökoosolekul esitlesid turvalise interneti keskused planeeritud üritusi tähistamiseks 2014.aasta Turvalise interneti päeva. Toimus arutelu, milliseid ühisaktsioone on võimalik kavandada ja millised keskused neist osa võtavad. Insafe võrgustiku koordinaator Janice Richardson andis statistilise ülevaate 2013.aasta Turvalise interneti päeva tähistamisest. 2014.aasta Turvalise interneti päeva tähistamisel pööratakse enam tähelepanu selle geograafilisele dimensioonile üle maailma. Seejärel käsitleti Insafe-INHOPE ühise aastaraporti koostamise põhimõtteid ning

kavandati ajagraafik selle koostamiseks. Iga riigi Turvalise interneti keskus esitab 400 sõnalise kokkuvõtte möödunud aasta (nov2012-okt2013) peamistest tulemustest ja saavutustest.

Osalemine Safer Internet Forumil Brüsselis

17.-18.10 toimunud ülemaailmse Safer Internet foorumi eesmärgiks oli arutluste ja töötubade kaudu a) kaardistada eri huvigruppide (noored, lapsevanemad, haridustöötajad, ettevõtjad, poliitikud, mtü-de esindajad jne) arusaamad nende vastutusest parema internetikeskkonna loomises; b) käsitleda moodsa tehnoloogia mõju selle kasutajatele: millised on tänased ja tuleviku väljakutsed; c) eri huvigruppide parima praktika ja algatuste alase info vahetamine julgustamaks kasutajate aktiivset, loovat ja vastutustundlikku osalust interneti ja virtuaalse maailma kujundamises.

Foorumil toimus töö plenaarsessioonide ning töötubade vormis. Avaplenaaristungi avas tervituskõnega Euroopa Komisjoni DG CONNECT juhataja Robert Madelin, kes rõhutas eri osapoolte koostöö olulisusest virtuaalse keskkonna kujundamises turvaliseks ja kasutajasõbralikuks.

Kahe päeva jooksul toimunud töötubades ja plenaararuteludes keskenduti eri huvigruppide erihuvide ja ühishuvide käsitlemisele. Suurt tähelepanu pöörati noortele nii nende endi osaluse kui ka nendele pakutava sisu ja keskkondade osas. Ettekannetega esinesid ka noored ettevõtjad ja digitaalmeedia kasutajad.

Üheks oluliseks arutlusteemaks kujunes lapsevanemate osa laste ja noorte interneti käitumise kujundamises: millised on lapsevanemate teadmised ja huvi olla oma lapsele toeks virtuaalse maailma hea kasutuspraktika kujundamises. Käsitlemist leidis ka internetireklaami osatähtsus kasutajate käitumisharjumuste mõjutamises ja kujundamises.

Eraldi sessioonid käsitlesid kasutajate teadlikkust abi ja toe saamise võimalustest ning selle alase teavitustöö parendamist. Käsitleti ka suhtluskeskkondade haldajate vastutust ja tegevust kasutajate turvalisuse tagamiseks. Olulise teemana käsitleti ka loovuse ja innovatsiooni osatähtsust digitaalse maailma arengus.

Safer Internet foorumil osales 411 osavõtjat 67 riigist Euroopast, Aasiast, Ameerikast, Austraaliast ja Okeaanias.

11. Seminarid lastekaitsetöötajatele

Projekti raames ei korraldatud eraldi seminare, vaid tehti koostööd koostööpartneritega.

2.aprillil toimus Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti hoolekande osakonna poolt korraldatud piirkondliku võrgustikutöö seminar Tallinnas Õpetajate Majas, kus osales 60 spetsialisti (lastekaitse-, sotsiaaltöötajad, noorsootöötajad, õpetajad, politseitöötajad jt). Projekti Targalt internetis koordinaator ja assistent esinesid kahe ettekandega, esimeses ettekandes tutvustati projekti tegevust ning anti ülevaade Eesti ja teiste Euroopa riikide laste ja noorte interneti ja digitaalsete vahendite kasutamisest: trendid, ohud, riskid jne. Teises ettekandes tutvustati Eesti vihjeliini tööd, räägiti olukorrast laste seksuaalses ärakasutamises interneti ja digitaalsete kommunikatsioonivahendite vahendusel Eestis ja teistes riikides ning mida eri riikides ja riikide vahelises koostöös selle ennetamiseks ja tõkestamiseks tehakse.

11.juunil toimus projekti raames SA Perekodu ja Lastekaitse Liidu koostöös seminar Väikemõisa asenduskodu personalile ja kahe peremaja lastele. Seminari jooksul toimus töötuba lastele ja temaatiline loeng sotsiaaltöötajatele. Töötoas lastele käsitleti teemasid privaatsus ja hea suhtlemine internetis; isikuandmed ja nende kaitse; mõistlik arvuti ja internetikasutamine; võõrastega suhtlemine internetis jne. Sotsiaaltöötajatele räägiti laste internetikasutusest, kuidas toetada laste ja noorte interneti head kasutust, milline osa on internetil ja digimeedial laste seksuaalses ärakasutamises ja Eesti vihjeliini tööst ning rahvusvahelisest koostööst selle tõkestamisel. Seminari osalejaid 12.

26.novembril toimus Remniku õppe- ja puhkekeskuses Lastekaitse Liidu projekti „Lapse Hää!“ koolitus projektis osalevate koolide meeskondadele. Koolituse raames viis vihjeliini projektijuht osalevatele õpetajatele ja sotsiaalpedagoogidele läbi töötoa. Töötoa raames käsitleti järgnevaid teemasid: Eesti laste internetikasutus -riskid, ohud, nendega toimetulek ja positiivne kasutus; kuidas toetada laste ja

noorte interneti head kasutust, milline osa on internetil ja digimeedial laste seksuaalses ärakasutamises ja Eesti vihjeliini tööst ning rahvusvahelisest koostööst selle tõkestamisel. Töötoas osalejaid 10.

Lisaks anti infot vihjeliini tööst ja selle rollist laste seksuaalse ärakasutamise tõkestamisel Lastekaitse Liidu poolt sotsiaal- ja lastekaitsetöötajatele korraldatud meediaseminaridel Viljandis ja Võrus. Osalejaid seminaridel kokku 57.

12. Raamat „Kaitske mind kõige eest“

Soome keelest tõlgiti eesti keelde raamat „*Suojele minu kaikelta*“ (56 lk) - Kaitske mind kõige eest“ 2012.aasta lõpuks. Käesoleva aruandeperioodi jooksul toimus raamatu teksti toimetamine ning Eesti oludele kohandamine. Raamatu teksti lisati infot Eesti vastavate asutuste ja organisatsioonide tööst, Eesti seadusandlusest ning samuti kirjeldused Eestis toimunud juhtumitest. Raamatu toimetamise ja kohandamise panustasid Eneli Pau Põhja Ringkonnaprokuratuurist, Anu Baum Politsei- ja Piirivalveametist ja Lemme Haldre Tartu Laste Tugikeskusest. Raamat annab teavet lastega ja laste heaks töötavatele spetsialistidele interneti ja digimeedia osast laste seksuaalses ärakasutamises. Raamat on kättesaadav projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/artiklid/trukised/> ja vihjeliini veebilehel <http://vihjeliin.targaltinternetis.ee/trukised-artiklid-uuringud-ettekanded/>. Raamatu trükiversioon jõuab huvilisteni 2014. aasta veebruarikuu alguses.

13. Vihjeliini töötajate osalemine INHOPE võrgustiku aastakoosolekul

INHOPE võrgustik on rahvusvaheline internetipõhiste vihjeliinide assotsiatsioon. Võrgustiku missioon on toetada ja edendada vihjeliinide tööd võitluses ebaseadusliku materjali leviku tõkestamisel internetis. Võrgustikku kuuluvad hetkel 46 vihjeliini 40 riigist üle maailma www.inhope.org. Möödunud aasta jooksul liitus INHOPE võrgustikuga 4 uut vihjeliini.

INHOPE võrgustiku aastakoosolek Riias

23.-25.04.2013 osalesid Eesti vihjeliini esindajad INHOPE aastakoosolekul Riias. Aastakoosolekul osalesid 37 riigi 41 vihjeliini esindajad. Aastakoosoleku seminari raames tutvustasid 5 riigi vihjeliinid põhjalikult oma tööd, nende hulgas tegi ettekande Eesti vihjeliinist vihjeliini projektijuht.

Ettekandes anti ülevaade Eesti seadusandlusest, vihjeliini töö põhimõtetest, statistikast ning siseriiklikust ja rahvusvahelisest koostööst.

Lisaks arutati kohtumisel koostööd Interpoli ja Europoliga ning tutvustati INHOPE võrgustiku strateegiat võitluses laste seksuaalset ärakasutamist esitavate materjalide levikuga internetis ning muude digitaalsete kommunikatsioonivahendite vahendusel. Arutlusel olid ka INHOPE-i andmebaasi uuendused ning andmebaasi kasutamine.

Aastakoosolekul osalesid Eesti vihjeliini projektijuht ja assistent.

INHOPE võrgustiku aastakoosolek Utrechtis

12.-14.novembril toimus Utrechtis (Holland) INHOPE võrgustiku 2013.aasta teine aastakoosolek. Aastakoosoleku esimesel päeval toimus töö temaatilistes töögruppides, milleks olid INHOPE andme- ja infovahetussüsteemi arendus; koostöövõrgustiku arendamine; Peer-to-peer infovahetus; teenuste arendus.

Eesti vihjeliini projektijuht osales töögrupis andme- ja infovahetussüsteemi arendus, mille raames arutati hetkel toimiva süsteemi edasiarendamist ning praeguse olukorra tugevaid ja nõrku külgi.

Päeva teisel poolel toimus uute liikmete vastuvõtt ning võeti vastu parandused INHOPE võrgustiku põhikirja ja teenuste kvaliteedi põhimõtete dokumenti.

Aastakoosoleku teisel päeval toimus ühine konverents Euroopa riikide politseiametite esindajatega Haagis. Konverentsi teemaks oli koostöö eri riikide politseiasutuste ja politseiasutuste koostöö era- ja

kolmanda sektoriga võitluses laste seksuaalse ärakasutamisega nii füüsiliselt kui ka virtuaalselt. Ettekannetega esinesid Europol-i, Google-i, Facebook-i, Missing and Exploited Children USA ja

European Financial Coalition against Commercial Sexual Exploitation of Children Online esindajad.

Aastakoosoleku viimasel päeval esines põhiettekandega doktor Sharon Cooper, kes kõneles lapsohvrite vanuse määratlemise võimalikest meetoditest, ettekandele järgnes arutelu. Toimus ka arutelu vihjeliinide suutlikkusest leida ja saada rahastust riigisisiselt.

Aastakoosolekul osales Eesti vihjeliini projektijuht.

Vihjeliini vihjete käitlejate INHOPE koolitusseminar

22.-23.01.2013 toimus Amsterdamis INHOPE koolitus vihjeliinide vihjete käitlejatele. INHOPE võrgustik korraldas kogenud vihjeliinide käitlejatele koolituse ning töökohtumise, et arutada vihjeliinide tööd eri riikides ning koos mõelda ettetulnud probleemkohtadele ja küsimustele lahendustele. Kohtumisel võimaldati osaleda kümnel vihjeliini esindajal, kes kõik pidid eelnevalt selleks avalduse esitama ning põhjendama oma motivatsiooni seal osaleda ning oma panust võrgustiku töö edendamiseks. Kohtumisel osalesid Eesti, Saksa, Hollandi, Poola, Iirimaa, Inglismaa, USA, Taani ja Malta vihjeliinide esindajad. Eesti vihjeliinist osales vihjeliini vihjete käitleja K. Kuusk.

Arutlusele tulevad teemad kujunesid välja INHOPE veebikeskkonna blogi põhjal, kuhu kõikidel osalejatel oli võimalus sisestada küsimused vihjeliini töös ettetulevate probleemide või tähelepanekute kohta. Arutlusele tulid teist seas järgnevad teemad: vihjeliini töötajate heaolu tagamise viisid, erinevate arvutiprogrammide kasutamine ebaseadusliku sisuga materjali levitajate leidmiseks, INHOPE andmebaasi sisestamine, kuidas teha vihjeliini tööd riikides olevate erinevate seaduste tingimustes, kuidas erinevad riigid vihjeid käitlevad, vihjete statistikat puudutavad küsimused, millised on erinevates riikides vihjeliini töö piirangud, kuidas toimivad eri maade vihjeliinid sisse logimist nõudvate veebilehtedega.

14. Vihjeliini töötajate siseriiklik koolitus

Käesoleva aruande perioodi jooksul toimus vihjeliini töötajatele 2 koolituspäeva. Esimene koolituspäev toimus Lastekaitse Liidu kahepäevase koolitusseminari raames 09.-10.oktoobril Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses. Koolituspäeva jooksul analüüsiti arutelu käigus vihjeliini senist tööd, millised on probleemkohad vihjete menetlemisel, kuidas toimib koostöö Eesti siseselt ja rahvusvaheliselt. Lisaks toimus meeskonnatöö tõhustamiseks töötuba, mille eesmärk oli anda psühholoogilist tuge vihjete käitlejatele. Koolitusel osalejaid 4 (vihjeliini projektijuht, assistent/teadete käitleja ja 2 teadete käitlejat).

Teine koolituspäev toimus 29.novembril Lastekaitse Liidus. Koolituspäev toimus koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga. Lisaks vihjeliinitöötajatele osalesid ka abiliini töötajad (Lasteabitelefoni 116111) ning PPA eksperdid. Koolituse teemadeks olid: ebaseadusliku materjali levitamise trendid internetis ja digimeedias; olukord Eestis seoses laste seksuaalse enesemääratlemise vastu suunatud kuritegevuse, selle ennetamise ja tõkestamise osas; tehniliste oskuste parendamine vihjeliini teadete asjakohaseks ja õigeaegseks käitlemiseks. Koolitusel osalejaid 10.

Seoses töötaja lahkumisega Lastekaitse Liidu vihjeliini meeskonnast ja uue töötaja tööle asumisega vihjeliini teadete käitlejana toimus 19.märtsil meeskonnasisene koolitus vihjeliini tööpõhimõtetest, tööjuhendist ja töökorraldusest.

15. Psühholoogiline nõustamine vihjeliini töötajatele

Käesoleva aruandlusperioodi jooksul ei toimunud vihjeliini töötajate supervisiooni üritust, küll aga toimus vajadusel konsulteerimine psühholoogiga. Asjakohast nõu saadi ka toimunud koolituste kaudu.

Vihjeliiniprojektijuht osales ka INHOPE aastakoosoleku raames toimunud töötoas, milles anti teadmisi, kuidas meeskonnatöös ära tunda ja ennetada läbipõlemissündroomi.

16. Projekti vahearuanne trükis

Koostati trükis „Projekti Targalt internetis aastaraamat, juuni 2012 – mai 2013“, mis annab ülevaate jätkuprojekti esimesel aastal läbiviidud tegevustest ja saavutatud tulemustest. Aastaraamat on eesti ja inglise keeles ning on mõeldud laiale avalikkusele. Aastaraamat/vahearuanne on kättesaadav projekti veebilehel <http://www.targaltinternetis.ee/projektist/aastaraport/>. Aastaraamatu trükitiraaž on 300, ning eksemplarid jaotati suures enamuses projekti, aga ka muudel üritustel osalejatele. Aastaraamatu trükiversiooni olemasolu on nõutav Euroopa Komisjoni poolt.

17. Projekti koordineerimine (projektikoordinaator ja projekti assistent)

Käesoleva aruandlusperioodi jooksul viidi aruandes kirjeldatud tegevused ellu projekti partnerorganisatsioonide koostöös.

Tegevuste planeerimiseks ja elluviimise tagamiseks on toimunud 10 projekti juhtkomitee koosolekut (07.01, 04.02, 27.02, 26.03, 03.05, 22.05, 12.06, 09.10, 06.11, 02.12). Koosolekutel käsitletu on protokollitud ning protokollid saadetud kõikidele osavõtjatele projektiassistendi poolt.

Lisaks on toimunud temaatilised kohtumised konkreetse tegevuse elluviimise organiseerimiseks (Insafe koolitusseminar Tallinnas, Turvalise interneti päeva konverents „Minu jalajälg internetis“, temaatilise infolehe „Targalt internetis“ koostamine Delfi portaalis, koolitus- ja õppematerjalide koostamine ja ajakohastamine, lastele positiivse sisu loomise Euroopa konkursi läbiviimine Eestis, koolide vahelise võistlusmängu „Targalt internetis formaadi koostamine ja võistlusmängu läbiviimine jm).

Koosolekute vahepeal toimus igapäevane regulaarne infovahetus e-maili ja telefoni ja Skype konverentskõnede kaudu.

Projektikoordinaator valmistas ette ka Nõuandva kogu kohtumised (ruumi organiseerimine, päevakava koostamine, kutsete saatmine), aruandeperioodil toimus 2 Nõuandva kogu koosolekut (04.04 ja 31.10) ja Nõuandva kogu töörühma koosolek (03.05), vt punkt 3. Kohtumisel käsitletu on protokollitud ning protokollid saadetud kõikidele osavõtjatele projektiassistendi poolt.

Projektikoordinaator vastutas projekti uudiskirja koostamise ja jaotamise eest, ilmus 2 uudiskirja Nõuandva kogu liikmetele ja partnerorganisatsioonidele (08.03 ja 03.10).

Projekti koordinaator koos projekti assistendiga osalevad ka noortepaneeli kohtumiste ettevalmistamistes ja läbiviimises.

Projekti koordinaator koos projekti assistendiga on vastutav ka uudiste, teabematerjalide ja muu info ajakohase ülespanemise eest projekti veebilehele ning nende materjalide tõlke organiseerimise eest (vt punkt 4 ja 5). Projekti koordinaator vastutab ka aruannete koostamise ja esitamise eest projekti rahastajatele (Euroopa Komisjon, Sotsiaalministeerium).

21.01. toimus projektikoordinaatori telekonverents Euroopa Komisjoni esindajaga Insafe võrgustiku töö hindamiseks.

Insafe võrgustikule esitati projekti tegevuse ja hindamisaruanded 15.aprillil ja 15.oktoobril.

Euroopa Komisjonile ja sõltumatutele hindajatele-ekspertidele (Lars Lööf, Mihai Stancu) esitati projekti vahearuanne, mis hõlmas perioodi juuni 2012 – mai 2013 05.juulil. Vahearuanne projekti aastaraamatuna eesti ja inglise keeles on avalikkusele kättesaadav projekti veebilehel.

Septembris saabus Euroopa Komisjonilt otsus, mis hindas projekti tegevuste elluviimist ja saavutatud tulemusi suurepäraseks, ning avaldas arvamust, et projekt on saavutanud rohkem tulemusi, kui esialgselt oli püstitatud.

Projektikoordinaator osaleb ka INSAFE-i võrgustiku juhtkomitee töös. Aruandeperioodil osales projektikoordinaator juhtkomitee koosolekul Tallinnas (14.03) ja Maltal (12.09). Regulaarselt toimub infovahetus ja päevakajaliste küsimuste arutelu juhtkomitee liikmete vahel e-kirjade teel.

Projekti assistent osaleb Insafe võrgustiku *Knowledge management* töögrupis ning INHOPE võrgustiku *Website statistics* töögrupis, mille koosolekud toimuvad *online*-s peamiselt enne võrgustike koolitusseminare ja aastakoosolekuid.

Projekti koordineerimine hõlmab ka teavitust projektist erinevatele sihtrühmadele koostööpartnerite üritustel (nt HITSA teavitusemessil, BCS- i ja ITL konverentsidel, Lastekaitse Liidu aastakonverentsil, jne) ja meedias (vt projekti meediakajastus).

Aprillis osales projekti assistent K. Kuusk intervjuueeritavana Euroopa Komisjoni poolt tellitud uuringus, mis käsitles laste turvalise interneti kasutusest ja vastavaid poliitikameetmeid liikmesriikides.

Projekti assistent K. Kuusk osales Lastekaitse Liidu esindajana Euroopa interneti turvalisusega tegelevate MTÜ-de koostöövõrgustiku ENACSO kahel kohtumisel 21-22.02. Roomas ja 21.-22.11. Madridis, kus arutati *online* reklaame ning nende mõju laste heaolule, samuti *online* pornograafia mõju lastele ja noortele ning arutati sellealase teadlikkuse tõstmist.

18. Vihjeliini veebilehe haldamine

Vihjeliini projektijuhi ülesanne on tagada veebikeskkonna www.vihjeliin.ee tõrgeteta töö: veebivormi kaudu laekunud teadete vastuvõtmine, ebaseadusliku sisuga teadete kiire edastamine selle riigi kontaktasutusele, kus veebikeskkond on loodud, et vastavalt riigi seadustele saaks alustada toiminguid ebaseadusliku materjali eemaldamiseks, leviku tõkestamiseks ning kuriteo menetlemiseks. Vihjeliinile saabunud teadete statistikat vt punkt 19.

Vihjeliini projektijuhi ülesanne on ka pidevalt teavitada avalikkust ja interneti kasutajaid vihjeliini eesmärgist ja tegevusest ning avaldada vastavat statistikat.

Statistika ülevaate igakuise koostamise ning samuti selle edastamise eest INHOPE võrgustiku andmebaasi vastutab vihjeliini assistent.

19. Vihjeliinile saabunud teadete menetlemine

Vihjeliinile (www.vihjeliin.ee) saabunud teadete käitlemine ning vastava statistika ülevaadete koostamine ning avaldamine toimub vastavalt vihjeliini tööjuhisele.

Aruande perioodi jooksul jaanuar-detsember laekus vihjeliini veebilehe kaudu **978** teadet, mida käideldi vastavalt vihjeliini tööjuhisele. Laekunud teadetest sisaldas **37** teavet ebaseaduslikust materjalist – laste seksuaalset ärakasutamist esitav materjal, **706** teadet sisaldas materjali, mis osutus lastele ebasobivaks (pornograafia 18+), muud infot sisaldas **235** teadet.

Vihjeliini veebilehe www.vihjeliin.ee üldine külastatavus aruandeperioodil oli 1211 külastust 967 külastaja poolt, lehti kuvati 2278-l korral, keskmine lehel viibimise aeg oli 1,24 minutit, uusi külastajaid oli 78,36%.

Veebilehte külastati 57 riigist.

20. Avalikkuse teavitamine projekti teavitustööst ja vihjeliinist meedia kaudu

15.01.2013 Võta osa "Targalt internetis" aastakonverentsist

<http://koolielu.ee/info/readnews/202662/vota-osa-targalt-internetis-aastakonverentsist>

05.02.2013 Täna tähistatakse turvalise interneti päeva

<http://koolielu.ee/info/readnews/204988/tana-tahistatakse-turvalise-interneti-paeva>

<http://eukidsonline.ut.ee/?p=33>

<http://www.lastekaitseliit.ee/2013/02/tana-tahistatakse-turvalise-interneti-paeva/>

<https://www.facebook.com/Lastekaitseliit#!/photo.php?fbid=530734913633470&set=a.277536262286671.69630.143296372377328&type=1&theater>

<http://www.postimees.ee/mobile/?id=1127272>

<http://www.tiigrihype.ee/et/uudised/7-veebruari-toimub-konverents-minu-jalajalg-internetis><http://opleht.ee/2968-tana-peetakse-turvalise-interneti-paeva/>

01.02.- 12.02.2013 Targalt Internetis artiklid Delfi's:

<http://naistekas.delfi.ee/perekond/targaltinternetis/teata-ebaseaduslikust-materjalist-internetis-vihjeliinile.d?id=65609450>
<http://naistekas.delfi.ee/perekond/targaltinternetis/lasteaiaopetaja-vii-lapsed-internetiteemalisele-oppekaigule.d?id=65160538>
<http://naistekas.delfi.ee/perekond/targaltinternetis/digitaalne-jalajalg-avastamisroom-lapsele-murekoht-lapsevanemale.d?id=65609186>
<http://naistekas.delfi.ee/perekond/targaltinternetis/ara-kiusa-oma-iidolit-ehk-kuulsuste-libakontod-internetis.d?id=65609588>
<http://naistekas.delfi.ee/perekond/targaltinternetis/privaatsuse-piirid-on-meie-enda-otsustada.d?id=65612416>
<http://naistekas.delfi.ee/perekond/targaltinternetis/millised-on-lapsevanema-voimalused-piirata-oma-lapse-toimetamist-internetis.d?id=65612330>
<http://naistekas.delfi.ee/archive/13aastane-tudruk-sai-internetis-valusa-oppetunni.d?id=65644290>
<http://naistekas.delfi.ee/archive/ole-tahelepanelik-kui-kasutad-internetti-avalikus-internetipunktis.d?id=65644320>
<http://naistekas.delfi.ee/archive/kui-laps-saab-nutitelefoni.d?id=65628808>
<http://naistekas.delfi.ee/archive/opilaste-ja-opetajate-suhtlus-vorgustikes-poolt-voi-vastu.d?id=65609690>
<http://naistekas.delfi.ee/archive/internet-on-meie-vabadus-ja-vastutus.d?id=65629172>

Kõik Targalt internetis eriploki artiklid olid üleval ka Delfi venekeelses osas rus.delfi.ee ajavahemikul 01.-12.02.2013.

12.03.2013 *Insafe võrgustik arutab Tallinnas, kuidas muuta internet lastele ja noortele paremaks keskkonnaks*

<http://koolielu.ee/info/readnews/209252/internetiturvalisuse-eestvedajad-ule-euroopa-kohtuvad-tallinnas>
<http://www.sm.ee/aktuaalne/uudised/b/a/eelinfo-11-marts-15-marts-2013.html>
<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20130312&ID=305980>
<http://www.neljas.ee/est/?news=1024909&category=1&Insafe-vorgustik-arutab-Tallinnas--kuidas-muuta-internet-lastele-ja-noortele-paremaks-keskkonnaks>
<http://www.kylauudis.ee/2013/03/12/insafe-vorgustik-arutab-tallinnas-kuidas-muuta-internet-lastele-ja-noortele-paremaks-keskkonnaks/>
<http://www.tiigrihype.ee/et/uudised/tana-algab-tallinnas-insafe-vorgustiku-rahvusvahelise-kohtumine>
<http://www.lastekaitseliit.ee/2013/03/insafe-vorgustik-arutab-tallinnas-kuidas-muuta-internet-lastele-ja-noortele-paremaks-keskkonnaks/>

11.04. 2013 *Toimus lastevanemate ning õpetajate "Targalt Internetis" ühiskoolitus*

<http://www.valgapk.edu.ee/uldinfo/uudised/uudis/2013/04/11/toimus-lastevanemate-ning-opetajate-targalt-internetis-uhiskoolitus/>

16.04. Intervjuu Stolitsa ajakirjanikule Kristjan Eller „Pedofiilia ohustab lapsi“, projektikoordinaator Malle Hallimäe

31.05.2013 *Nutikas nett 4-12-aastastele* <http://opleht.ee/6557-nutikas-nett-4-12-aastastele/>

23.07.2013 *Kuidas lapsevanemad saavad toetada oma lapse head interneti kasutust* <http://podcast.kuku.ee/2013/07/23/intervjuu-2013-07-231107/>; intervjuu projektikoordinaatoriga Malle Hallimäe

23.07.2013 *Kuidas lapsevanemad saavad toetada oma lapse head interneti kasutust* uudised.ee.ee; intervjuu projektikoordinaatoriga Malle Hallimäe

15.08.2013 <http://www.epl.ee/news/eesti/online-vestlusring-kuberkiusamine-ja-internetiturvalisus.d?id=66590639>, vestlusringis osales projekti assistent Kerli Kuusk

10.10.2013 *Vihjeliin tõkestab laste seksuaalset ärakasutamist esitava materjali levikut internetis*

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20131010&ID=323218>

<http://www.kylauudis.ee/2013/10/10/vihjeliinile-teatatakse-kord-kuus-lapse-seksuaalset-arakasutamist-kujutavast-veebilehest/>

<http://eesti.info/uudised/uudis.php?uid=1697005>

<http://www.perekool.ee/artiklid/category/teated/tasuta-teated/>

<http://www.epl.ee/news/online/>

<http://www.newswhip.com/MoreInfo/Vihjeliinile-on-teada-antud-enam-kui-200/74005396>

<http://rus.delfi.ee/daily/estonia/rabota-goryachej-linii-soyuza-zaschity-detej-prinesla-plody.d?id=66880527>

<http://www.vorumaateataja.ee/index.php/ee/arhiiv/82-eesti-uudised/8520-vihjeliin-on-saanud-ule-200-teate-lapspornot-esitavaist-veebilehtedest>

13.12.2013 Vihjeliin on saanud üle 200 teate lapspornot kajastavatest veebilehtedest, BNS uudised

Sotsiaaltöö 3, 2013. „Koostöö laste turvalisema internetikasutuse edendamiseks projekti „Targalt internetis“ näitel“. Kerli Kuusk

Tähis A3 – **Projekt „Lapse hää!”**, <http://lapsehaal.lastekaitseliit.ee/>

Projektijuht: Kiira Nauts, assistent: Gertha Teidla-Kunitsõn

Projekti „Lapse hää!” eesmärgiks on edendada teadlikkust lapse õigustest ja lapse õiguste olukorrast eesmärgiga kasutada neid teadmisi laste ja noorte kaasamisel. Projekti kestvuseks on 24 kuud ning see keskendub geograafiliselt Ida-Virumaa piirkonnale. Projekti raames kaasatakse noori monitoorima oma õigusi, ehk siis kuivõrd on tagatud nende õigused. Kaasatavad noored on vanuses 12-16 ning nii eesti kui ka vene keelt kõnelevad. Lisaks sellele valmib projekti jooksul lapse õiguste õppemoodul, mida hakatakse õpetama partnerülikoolides sotsiaaltöö, õigus, kasvatusteaduskond, riigiteaduste tudengitele. Samuti koostatakse lapse õiguste meetoodilist materjali koondav KOHVER, mis on kättesaadav kõikidele huvilistele projekti koduleheküljelt. Viimaseks, ent üldse mitte vähemtähtsamaks tulemuseks on sisendi saamine Lapse Õiguste Komitee alternatiivraportiks, mida Eesti riik peab esitama iga viie aasta tagant. Alternatiivraport annab ülevaate sellest, missugune on lapse õiguste olukord Ida-Virumaal.

Projekti üldeesmärk: edendada teadlikkust lapse õigustest ja lapse õiguste olukorrast, et sidusteadmisi ühiskonnas lapsi, noori ja täiskasvanuid kaasavalt, mõtestatult ning ühendavalt lapse parimates huvides tulemuslikult kasutada.

Alaeesmärgid:

- luua aktiivsed osalemisvõimalused lastele sh. erinevate riskirühmade lastele, tõhustades laste teadmisi õiguste monitoorimiseks väljatöötatud meetoodika kaudu, et paraneks laste enesehinnang ja julgus ning aktiivsus oma õiguste teostamisel, ja teadmiste levitamisel;
- koguda süsteemselt lapse õigusi puudutavat informatsiooni otse lapsi kaasates;

- suurendada üliõpilaskonna teadlikkust lapse õigustest läbi aktiivõppemooduli ja toetada aktiivset tegutsemist kaasava praktika ja lähenemisviiside kaudu, kaasates erinevaid kõrgkooli;
- arendada koostööd erinevate vabaühenduste vahel, kes tegelevad inimõiguste ja lapse õiguste valdkonnas nii eestkosteorganisatsioonidena kui ka rohujuure tasandil;
- saavutada lapse hääle suurem kõlapind erinevatel tasanditel kasutades aktiivseks teavitustööriks sihtrühmadele omaseid kanaleid;
- tagada süsteemse lapse õigusi koondava info kättesaadavus venekeelsele elanikkonnale (eriti Ida-Virumaal).

Projekti kaudu on lapsed ja noored teadlikumad oma õigustest ning oskavad oma tänu lisandunud enesekindlusele oma ja teiste laste õiguste eest seista. Valminud on lapse õiguste alane monitooring, mis annab väga hea ja informatiivse ülevaate laste ja noorte probleemidest, süsteemi kitsaskohtadest. Monitooringu raport on sisend nii kõrgkoolide õppemoodulisse, Lapse Õiguste Komiteele esitavas LÕK'i alternatiivsesse mtü-de raportisse, kui ka MTÜ Lastekaitse Liit edaspidistesse projektidesse. Alljärgnevalt on toodud oodatav mõju:

Sihtrühmale:

- lastel (otseselt 48 14-16 aastast last Ida-Virumaalt) on teadmised ja võimekus otsustusprotsessides osaleda ja neid kaasatakse teadlikult arvamuste, seisukohtade kujundamisesse peres, koolis, kohalikul tasandil sh. maakonnas; laste aktiivsus väljendub jätkualgatuste ja uute ideede, projektide kaudu. Näiteks jätkutegevust toetavad projektid kohalikul tasandil kooli ja KOV toel seotuna maakonna, õpilasorganisatsioonide, noorteühendustega;
- täiskasvanud (Ida-Virumaa KOV'ide ja koolide esindajad, kaasatud lapsevanemad) kasutavad saadud teadmisi praktikas, ning levitavad lapse õiguste alast infot kogukonna tasandil laiemalt ja süstematiseeritumalt;
- üliõpilased (sotsiaaltöö, õigus, kasvatusteaduskond, riigiteadused) kasutavad aktiivselt omandatud teadmisi ja saadud kogemust perspektiivis erialaselt kokkupuutuvalt ning töös lastega.

Lõppkasusaajatele:

- Lapse õigused on ühiskonnas (sh lastele) enam teada osalusvõimaluse loomise, sotsiaalmeedia, aktiivse kommunikatsioonitöö (sh venekeelne) ja raportite kaudu, mis parandab ühiskonnas tervikuna laste (sh Ida-Virumaa) kui haavatava sihtgrupi huve ja positsiooni;
- Süsteemse lapse õigusi puudutava info kättesaadavuse tagamine venekeelsele elanikkonnale tagab ühiskonnas võrdse kohtlemise, mis on demokraatia aluseks;
- Paraneb sisukoostöö avaliku sektori ja vabaühendustega nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel (sh Norra partneriga) tasandil, mis võimaldab efektiivsemalt lapse ja üldse inimõiguste olukorda hinnata, kitsaskohti tõstatada, tähelepanu juhtida ja lahendamisele kaasa aidata;
- Kõrgkoolid omavad lapse õigustele suunatud õppemoodulit, mille rakendamisel tõuseb tudengkonna teadlikkus lapse õigustest, ning demokraatlikest väärtustest tervikuna;

Suureneb MTÜ Lastekaitse Liit võimekus ja kogemus lapse õiguste edendamisel, mis on seotud lapse õiguste põhimõtete tutvustamise ja levitamisega, saadud kogemus ja praktika on aluseks jätkutööks teistes maakondades, KOV'ides üle Eesti.

Projekti tegevused

- 1) **49 last Ida-Virumaa omavalitsustest (6) on osalenud kuuel seminaril Remniku õppe- ja puhkusekeskuses ning omandanud teadmisi inimõigustest, maailma- ja kodanikuharidusest.**

Kuuel toimunud seminaril on kokku osalenud 49 last, kellest 25 on eesti õppekeeleaga koolidest (osalenud kolmel neile suunatud seminaril) ning 24 vene õppekeeleaga koolidest (osalenud kolmel neile suunatud seminaril). Osalevateks koolideks on Jõhvi, Iisaku, Avinurme Gümnaasiumist ja Narva Paju, Kiviõli Vene, Sillamäe Kannuka koolist.

Õpilased jagunesid koolide kaupa järgmiselt:

- Jõhvi Gümnaasium (9 õpilast)
- Avinurme Gümnaasium (8 õpilast)
- Iisaku Gümnaasium (8 õpilast)
- Narva Paju kool (8 õpilast)
- Kiviõli Vene kool (8 õpilast)
- Sillamäe Kannuka kool (8 õpilast)

Avinurme Gümnaasiumi puhul on vahetunud üks projektis osalev noor (pärast esimest seminari), ent tema asemel osaleb uus noor. Osalenud noore lahkumise põhjuseks oli lapse juba eelnevalt aktiivne kooliväline tegevus (sport, skautlus jt) ning sellest tingitud vähene aeg.

Seminari osalejate sekka on õpetajad valinud väga erineva võimekusega õpilasi (vastavalt projektimeeskonna poolt väljatöötatud soovituslikele kriteeriumitele), mis oli ka üks projekti meeskonna palvetest. Osalevate õpilaste seas on aktiivseid õpilasi, kui ka vähemaktiivseid, tagasihoidlikumaid õpilasi. Osalevad lapsed on samuti erineva õppevõimekusega. Vene õppekeeleaga koolide osalejate seas osalevad seminaril ka kaks õpilast, kel esineb autistlike jooni.

Otsene mõju õpilastele: 49 õpilase sotsiaalsed oskused on oluliselt paranenud. Samuti paistavad silma laste eneseväljenduse ja esinemise oskus, nagu ka vajalikud oskused gruppitööde ja meeskonnatööde puhul. Õpilased on omandanud teadmised seoses lapse õiguste ja kohustustega. Laste analüüsivõime (näiteks saadud info osas) on samuti oluliselt tõusnud (läbi Eesti Väitlusseltsi töötubade). Mõju on hinnanud nii õpilased ise, kooli õpetajad, vanemad, projektis osalenud partnerid kui ka projektimeeskond.

Otseseks mõjuks on ka kõik muud tegevused, mis koolid on iseseisvalt, seminaride väliselt teinud.

- Sillamäe Kannuka kool pöördus ise MTÜ Foorumteatri poole koostööpakkumisega viia läbi foorumteatri koolitus ka Sillamäe Kannuka koolis. Foorumteatri töötuba Sillamäe Kannuka koolis toimub 16.jaanuaril 2014.

- Jõhvi Gümnaasium võttis ise ühendust MTÜ Mondo dokumentaalfilmiklubidega, saamaks võimalust ka oma koolis dokumentaalfilme näidata. Nüüdseks on Jõhvi Gümnaasiumil olemas ka oma dokumentaalfilmiklubi.

- Samuti teeb Jõhvi Gümnaasium koostööd Eesti Väitlusseltsiga. Kuna projektis osalevatele noortele meeldis väitlemine väga, algatasid noored Jõhvi Gümnaasiumist väitlusklubi. Jõhvi Gümnaasiumi Väitlusseltsi juhendab ja toetab Eesti Väitlusseltsist Joosep Tiks.

- Narva Paju kool osales MTÜ Mondo poolt korraldatud sõpruskoolide seminaril eesmärgiga leida endale sõpruskool Ghanast, Keeniast, Afghanistanist või Jeemenist. Kontakt Narva Paju kooli ja MTÜ Mondo vahel loodi läbi projekti seminaride.

Kaudne mõju õpilastele: Projektis osalevate laste teadmised, iseseisvad tegevused ja üritused on kaudselt mõjutanud kokku kuni 1500 õpilast kuuest erinevast koolist projektis osalenud õpilaste ja õpetajate kaudu, eelkõige koolis seminaride järgsel perioodil toimunud tegevuste kaudu.

Õpetajad jagunesid koolide kaupa järgmiselt:

- Jõhvi Gümnaasium (1 õpetaja 1 sotsiaalpedagoog)
- Avinurme Gümnaasium (1 õpetaja 1 huvijuht)
- Iisaku Gümnaasium (2 õpetajat 1 sotsiaalpedagoog)
- Narva Paju Kool (1 õpetaja)
- Sillamäe Kannuka Kool (1 õpetaja, 1 psühholoog, 1 sotsiaalpedagoog)
- Kiviõli Vene Kool (1 õpetaja, 1 sotsiaalpedagoog)

Õpetajad on omandanud teadmisi lapse osalusõigusest, foorumteatri tehnikatest, turvalisest internetist, võrdse kohtlemise teemal, probleemse lapse toetamise ning lapse õiguste olukorrast mujal maailmas (sh 1 rahvusvaheline koolitus suvel). Õpetajad on läbinud kahepäevase koolituse teemal „Humanistlik õpilase käsitus koolis“.

Töötubade planeerimisel õpetajatele on alati arvestatud õpetajatelt saadud tagasiside ja ettepanekute ning vajadustega käsitletavate teemade osas. Sellest tulenevalt on ka kogu tagasiside, mis õpetajatelt saadud, positiivne ja toetav.

Oluliseks mõjuks saab lugeda ka seda, et pärast seminare on õpetajad võtnud iseseisvalt ühendust seminaril osalenud partneritega koostöö jätkamiseks. Nii on käinud MTÜ Foorumteater Sillamäe Kannuka koolis läbi viimas foorumteatri töötuba, samuti külastas MTÜ Mondo Jõhvi Gümnaasiumi, viies ka seal läbi erinevaid tegevusi. Eesti Väitlusselts on Jõhvi Gümnaasiumi õpilaste initsiatiivil alustanud ka väitlusteemalisi koolitusi Jõhvi Gümnaasiumis, kuhu on loodud ka väitlusklubi.

Käesolevaks hetkeks on projektist lahkunud Iisaku Gümnaasiumi sotsiaalpedagoog seoses töökoha, ja sellest tulenevalt ka kooli vahetumisega.

Otsene mõju õpetajatele: 13 õpetajat on täiendanud oma teadmisi mitteformaalse õppe osas ning kasutavad õpitud meetodeid oma igapäevases töös. Õpetajad on avatumad ning suhtuvad lapsesse kui võrdsesse partnerisse. Õpetajate oskused mõista lapse perspektiivi on paranenud, samuti on paranenud suhted projektis osalevate õpilastega.

Kaudne mõju õpetajatele: 13 õpetaja kaudu mõjutatud kuue (6) kooli koolimeeskonda, orienteeruvalt järgmiselt : 70 õpetajat Jõhvi Gümnaasiumist; 31 õpetajat Avinurme Gümnaasiumist; 31 õpetajat Iisaku Gümnaasiumist; 20 õpetajat Narva Paju Koolist; 53 õpetajat Sillamäe Kannuka Koolist; 37 õpetajat Kiviõli Vene Koolist.

2) Koostöösse laste kaudu on olnud kaasatud Ida-Virumaalt 6 piirkonna koolid ja kogukonnad; sh omavalitsus:

Saavutatud tulemus: Projektist ning projekti tegevustest on teavitatud kuue kooli (6) kõiki koolimeeskondasid ning samade omavalitsuste esindajaid (vastutavaid haridusspetsialiste). Kogukonna tasandil kaasamine saavutatakse projekti lõpuks (kevad 2015). Täiendavalt osales PÕFF'i, Lasteombudsmani, Justiitsministeeriumi ning Lastekaitse Liidu koostööprojekti „Laste õiguste eriprogrammi“ tasuta kinoseansil + arutelul 22.11.2013 projekti kuuest (6) koolist kokku 76 õpilast (vene ja eesti) ja 15 õpetajat.

Otsene mõju koolidele: Projektist ja selle väärtustest on teadlikud kuue kooli juhtkonnad, meeskonnad ning hoolekogud, kokku ca 275 täiskasvanut (sh 75 õpilast kinokülastusest). Kohaliku omavalitsuse tasandil on teadlikud Ida-Viru Omavalitsuste Liidu haridusnõunikud, kokku ca 15 spetsialisti.

Kaudne mõju koolidele: Projektist osalemine näitab kooli väärtusi ning eelkõige huvi laste keskkonna ja teadlikkuse arendamise suhtes. Protsessiga on kaasavalt olnud seotud informatiivsel tasandil ca 1500 õppurit kokku.

3) Projektis osalevatele noortele on koos projekti partneritega läbi viidud kaks 2-päevast monitooringutsükli.

Saavutatud tulemus: Perioodil 26.november 2013 – 3.aprill 2014 on Remniku Õppe- ja Puhkekeskuses läbi viidud 2-päevane monitooringutsükli: kolm eesti õppekeele koolidele (26.-27.november) ja vene õppekeele koolidele (5.-6.detsember).

4) Täiendatud ja kohandatud õppemoodul lapse õiguste baasõppeks partnerülikoolides (sh Tartu Ülikool):

Saavutatud tulemus: Koostatud on Eestis esmakordselt lapse õiguste ja heaolu õppemoodul Tartu Ülikoolis (sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika instituudis ning riigi- ja rahvusvahelise õiguse instituut) - 24 EAP (5 ainet, sh praktika MTÜdes). Õppemoodul on eelkõige suunatud sotsioloogia, sotsiaaltöö ja õigusteaduskonna tudengitele. Õppemoodul alustab 2014. aasta veebruaris osade õppeainetega ning pilootprojekti raames kestab kuni 2014-2015 õppeaasta lõpuni. Prognoositav üliõpilaste arv kokku kuni 100 tudengit.

Valikõppemoodul sisaldab endas järgmisi aineid:

OIAO.07.051 Sissejuhatus inimõigustesse (3eap, mitteeristav)

SHSS.02.018 Lapse õigused praktilises töös lapsega (6 eap, eristav)

SHSS.02.010 Lastekaitse ja sotsiaaltöö peredega (6 eap, eristav)

Lapse õigused (6 eap, sügissemester, aine koostamisel)

Praktika (3 eap)

5) Läbi on viidud, analüüsitud, tagasisidestatud küsitlusuuring laste kaasamisest ja laste õiguste tagamisest Ida-Virumaal ja vabariigis tervikuna, fookusintervjuud kodanikeühendustes:

Saavutatud tulemus: Projekti eesmärkidest tulenevalt ning projekti nõukoguga konsulteerides otsustas projektimeeskond viia läbi projektis otseselt osalevate laste ja õpetajate seas eel- ja järelküsitlust „Demokraatia praktikad“ (nii eesti kui ka vene keeles). Käesolevaks hetkeks on Tallinna Ülikooli dotsent Mare Leino koostanud küsitluse ankeedid ning lapsed ning õpetajad vastavad ankeedid ka täitnud, kokku 48 last ning 13 õpetajat.

Käesolevaks hetkeks on analüüsitud eesti õppekeelega koolide õpilaste ja õpetajate poolt täidetud eelküsitluse ankeedid, vene õppekeelega koolide ankeedid on analüüsimisel Tallinna Ülikooli magistrandi Aili Külvi poolt projekti teises pooles.

Küsitluste tulemuste analüüsimist ning järelküsitluse koostamisega jätkatakse projekti teisel aastal. Analüüsivad kokkuvõtted koostatakse projekti lõpuks.

Ettevalmistamisel on internetipõhine küsitlus laste osalusõiguse kohta, mis viiakse läbi nii projektis osalevate koolide seas, kui ka laiemalt. Tulemusi tutvustatakse novembris toimuval noortekonverentsil.

5)Koostatud on aktiivne osalusmetoodika materjal „KOHVER“ lastele ja täiskasvanutele laste õiguste monitoorimiseks, koostöös koostööorganisatsioonidega ja lastega (lapse õiguste õpetamiseks erinevad metoodilised võtted ja materjalid sh. Juhendid, mängud, harjutused jne):

Perioodil aprill – august 2014 koondatakse osalusmetoodika materjalid ühtseks materjaliks kokku, mis on interneti teel kättesaadav kõikidele huvilistele. KOHVRI eesmärgiks on koondada kokku erinevad materjalid, meetodid ja nõuanded kõikidele huvilistele ja spetsialistidele, kes oma igapäevatoos puutuvad kokku lastega.

Hetkel olemasolevad metoodikad on: foorumteaterti tehnikad, nähtamatu teaterti tehnikad, koomiksitöötoa tehnika, dokumentaalfilmid, harjutused ja ülesanded UNICEFi töötubadest (nt ametliku kirja koostamiseks, väikeprojekti koostamiseks), erinevad mängud (mängud tutvumiseks, keskendumise tõstmiseks, energia tõstmiseks jt), sotsiaalkampaania läbiviimise tehnikad jt.

6) MTÜ Lastekaitse Liit 31 liikmesorganisatsiooni üle Eesti on kogukondlikul tasandil olnud kaasatud lapse õiguste monitoorimisse kohalikul tasandil:

Saavutatud tulemus: MTÜ Lastekaitse Liit (LKL) liikmed on antud projekti tegemistest teavitatud eelkõige 2013. aasta aprillis toimunud üldkogu kaudu, LKL pressiteate, infokirjade, ajakirja „Märka last“ ning vanematekogu tegevuste kaudu. Suurem liikmete kaasamine on plaanis metoodilise materjali „KOHVER“ valmimisel, eesmärgiga rakendada metoodikaid liikmete kaudu kohalikul tasandil ning lapse õiguste õppemooduli raames läbiviidava praktika kaudu (noored tudengid läbivad praktikat ka erinevates MTÜdes).

8) Koostatud on täiendav raport Lapse Õiguste Komiteele, valitsusele, läbiviidud ühiskondlikud arutelud lapse õiguste olukorrast riigis, edusammudest, arenguvajadustest, riivetest; koostatud on ettepanekud algatuseks laste õiguste edendamiseks riigile

Saavutatud tulemus: LKL ootab riigi poolt Lapse Õiguste Komitee raporti esitamist, mille järel saab omalt poolt koondada ning esitada ka alternatiivrapordi. Organisatsioonina ning käesolevast projektist tulenevalt on tõstatatud mitmeid olulisi teemasid, nagu nt: laste vaesus, laste huviharidus, laste tervis. Konkreetselt just käesoleva projekti kaudu saadud teavest tulenevaid probleeme ja vajadusi on plaanis esitada projekti lõpus – märts 2015.

Lisaks eelnimetatule viis MTÜ Lastekaitse Liit 2012-2013. aastal laste ja noorte seas läbi uuringu „Laste osalemine ja kaasamine otsustusprotsessidesse“. Uuringu raames viidi läbi internetipõhine küsitlus laste ja noorte seas (sh ankeetküsitlused) ning kohalike omavalitsustes seas. Kokku vastas ankeedile **688 last** ning **115 omavalitsust**.

9) projekti raames on saadud otsene sisend demokraatiat edendavale projektile „101 last Toompeale“:

Saavutatud tulemus: 2013. aasta „101 last Toompeale“ noortefoorumil tutvustas projektijuht Kiira Nauts noortefoorumil (mille teemaks oli „Laste ja noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisel“) osalevatele lastele projekti. Kuigi esialgne plaan oli ühendada projekt „Lapse hää!“ projektiga „101 last Toompeale“, siis käesolevaks hetkeks on sellest mõttest loobutud. Seda põhjusel, et noortelt saadud tagasiside põhjal (noored projektist „101 last Toompeale“) oodatakse „101 last Toompeale“ asemel hoopis püsivat ja läbi aasta toimivat Noorteparlament. Noorteparlamendi projektiidee on esitatud Erasmus+ programmi eeltootlustähtjaks. Juhul, kui Noorteparlamendi projekt saab rahastust, suurendab see oluliselt noorte kaasatust riiklikesse otsustusprotsessidesse ka Ida-Virumaal.

10) Läbi on viidud projektimeeskonna ja kaasava võrgustiku koolitused rahvusvahelist kompetentsi ja kogemust kaasavalt, kokku 40 in;

Saavutatud tulemus: 5-7. augustil 2013 toimus 3-päevane rahvusvaheline lapse õiguste baaskoolitus Remniku õppe- ja puhkekeskuses. Kokku osales koolitusel 41 inimest, millest 37 olid õpetajad (6 Ida-Virumaa kooli õpetajad ja direktorid), projekti partnerid (Inimõiguste Instituut, Sillamäe LKÜ, UNICEF, MTÜ Foorumteater, SOS Lasteküla, Inimõiguste Keskus jt), projektimeeskond ning kaks rahvusvahelist koolitajat: Moldova partnerorganisatsiooni esindaja Cezar Gavriluc ning Save the Children'i koolitaja Peter Dixon.

Otsene mõju: Õpetajatel ja projekti partneritel on omandatud teoreetilised ja praktilised teadmised lapse õigustest, kohustustest ning täiskasvanu rollist lapse kasvukeskkonna arendamisel. Lisaks projektis esialgu planeeritud partneritele on meeskond kaasanud ka teisi partnereid, nt SOS Lasteküla, UNICEF, Eesti Väitlusselts.

Kaudne mõju: Õpetajad ja partnerid rakendavad teoreetilisi ja praktilisi teadmisi praktikas koolis, tööl, kodus, kogukonnas, arvestades lapse perspektiivi.

Täiendavalt viidi läbi projektis osalevatele õpetajatele mõeldud kahe-päevane psühholoogiline süvakoolitus teemal „Humanistlik õpilase käsitus koolis“. Koolitus toimus Tü Narva Kolledzis (koostööpartner) ning koolitusel osale kokku **22 inimest** (sh projektis otseselt osalevad õpetajad, kooli direktor, sotsiaalpedagoog, psühholoog, huvijuht). Koolitus viidi läbi kahes rühmas – eesti õppekeelega koolidele ja vene õppekeelega koolidele eraldi eesmärgiga, et kogu koolituse sisu oleks kõigile mõistetav.

11) Koostöösuhted on tõhustunud projektipartneritega kohalikul ja rahvusvahelisel tasandil, vahetatud paremaid praktikaid ja tõenduspõhiseid metoodikaid:

Saavutatud tulemus: Projekti „Lapse hää!“ raames on projektimeeskond koos MTÜ-ga Lastekaitse Liit kaasanud laiemalt pea kõiki projekti partnereid, pakkudes partneritele võimalust oma tehnikate ja meetodite, parimate praktikate rakendamist.

Olulisel kohal on olnud partnerite kaasamine ning neilt õppimine ning oma teadmiste edasi andmine, seda erinevate kohtumiste (ca 20 erineval korral), seminaride (kokku toimunud kuus 2-päevast seminari) ning rahvusvahelise 3-päevase koolituse kaudu (10 koostööpartnerit). Partneritel võimaldati osaleda ka LKL novembrikuu aastakonverentsil ning seminaridel osalenud partnerid on kaasanud projekti nõuandva kogu kohtumistele, kuna seminaril osaledes saavad partnerid anda projekti jaoks

olulist tagasisidet ja nõuandeid. Projekti nõuandva kogu liikmed ning projekti partnerid on kokku saanud kolmel korral, arutamaks projekti eesmärgi ja tulemusi.

Otsene mõju: kuni 15 koostööpartnerite kompetents ning teadmised (kasutavad ka praktilisi harjutusi, mängu) on suurenenud ning suurenenud on partnerite omavaheline läbikäimine. Projektis osalevad koolid on laste seminaride järgselt võtnud eraldi ise ühendust seminaridel osalenud partneritega, eesmärgiga kutsuda neid oma tegevusi tutvustama ka koolis laiemalt: MTÜ Foorumteater on oma tegevust tutvustanud Sillamäe Kannuka koolis; MTÜ Mondo dokumentaalfilmiklubi tutvustas oma tegevusi Jõhvi Gümnaasiumis, Jõhvi Gümnaasiumis tegutseb ka väitlusselts tänu Eesti Väitlusseltsile. Samuti on ühe projektis osalenud noore initsiatiivil alustatud kooliraadioga Jõhvi Gümnaasiumis.

Kaudne mõju: Projekti partnerid on projekti eesmärgidest, lapse parimatest huvidest ning positiivsest lapse kasvukeskkonnast teadlikud ning rakendavad saadud teadmisi omakorda oma tegevustes edasi; partnerid on teadlikud organisatsiooni tegevusest.

12) Kommunikatsiooniplaanile tuginedes on tutvustatud projekti ja tulemusi erinevate artiklite, intervjuude, algatuste korras kokku üle 25 korra:

Saavutatud tulemus: Projekti on tutvustatud vastavalt kommunikatsiooniplaanile kogu projekti praeguse perioodi jooksul järgmisi vahendeid kasutades: pressiteated, uudiskirjad, ajakirja artiklid, raadiointervjuud, ettekanded konverentsidel (1 rahvusvaheline konverents Madridis 150 osalejat; LKL novembrikuu konverentsil ca 300 inimest, SOS Lasteküla konverents „Quality Education for Children at Risk“ Keilas), tegevuste tutvustamine erinevatel kohtumistel (nt. Tallinna Ülikooli ja Ida-Viru maakonna esindajate kohtumine Jõhvis 21.05.2013, kuni 50 osalejat) ja koosolekutel kokku üle 25. korral, neist pressikajastust on olnud üle 20 korra. Kokku ajakirjas „Märka last“ on projektist kirjutatud neljal (4) korral.

Projektis osalevad lapsed on avaldanud ise artikleid projektist „Lapse hää!“, seda samuti neljal korral (Narva Paju kool, Jõhvi Gümnaasium). Laste poolt kirjutatud artiklite avaldamiseks on tehtud kokkulepped ka Ida-Virumaa kohalike väljaannetega (nt. Põhjarannik, Peipsi rannik, Viru prospekt jt).

Otsene mõju: Otseselt on projekti teavitusest tulenevalt teadlikud kuni 1500 inimest.

Kaudne mõju: Kaudselt on projekti tegevustest ja eesmärkidest teadlikud kuni 2000 inimest.

13) Läbi organisatsiooni kohulehe ja sotsiaalmeedia on kaasatud sihtgruppi infovoogu:

Saavutatud tulemus: MTÜ Lastekaitse Liit kodulehte külastati 48199 korda 37516 inimese poolt.

LKL sotsiaalmeedia kanalite kaudu on projektist teavitatud ca 1000 inimest (organisatsioonil on 1277 jälgijast sõpra). Lisaks kodulehtedele ning sotsiaalmeediale on info edastamiseks kasutatud koostööpartnerite meililiste, näiteks KÜSK, VÜF, ANK, ENL meililiste. Samuti on projektile „Lapse hää!“ loodud ka oma Facebook'i leht.

Otsene mõju: Otseselt on projekti tegevustest teavitatud LKL kodulehe (sh projekti alaleht) kaudu kuni 5 000 inimest. Sotsiaalmeedia kaudu (sh projekti alaleht Facebook's) on otseselt teavitatud kuni 800 inimest.

Kaudne mõju: Kaudselt on projekti tegevustest kodulehtede kaudu olnud teadlikud kuni 8 000 inimest, kaudselt on sotsiaalmeedia kaudu teavitatud kuni 1500 inimest.

14) Koostatud on projekti vahe- ja lõppraport, koos mõju hindamise analüüsiga:

Saavutatud tulemus: Kokku on projekti esmasele rahastajale (AEF) esitatud neli perioodilist sisu- ja finantsaruannet, mis on saanud kõik positiivse tagasiside. Samuti külastas projekti tegevusi

(kolmandat eesti õppekeele koolidele suunatud seminari) ka Avatud Eesti Fondi esindaja Katrin Enno, kiites meie tegevused heaks. Ka sotsiaalministeeriumile, kui projekti omaosa finantseerijale on esitatud üks vahearuanne.

- 1) Kohtumised projektis osalevate koolide ja õpilastega ajavahemikus 10.oktoober – 15.november 2013.
- 2) Projektis osalevatele õpilastele kinokülastuse korraldamine PÖFF'i raames
- 3) Seminaride läbiviimine Remniku Õppe- ja Puhkekeskuses
- 4) Tallinna Ülikooli magistrantide uurimistööd
- 5) Lapse õiguste õppemooduli kinnitatud kokkulepe Tartu Ülikoolis
- 6) Euroopa Noored - projekti esitamine
- 7) Kirjavahetus Norra kolleegiga – Norra mõne noorte organisatsiooni külastuse planeerimine
- 8) Moldova voldik lapsevanematele ning voldik õpetajatele
- 9) Õpetajatele suunatud koolitus teemal „Humanistlik õpilase käsitus koolis“
- 10) Projekti nõuandva kogu kohtumine

1. Kohtumine projektis osalevate koolide ja õpilastega.

Projektimeeskond kohtus ajavahemikul 10.oktoober – 15.november kõikide projektis osalevate koolide õpetajate ja õpilastega, mõningatel juhtudel ka lastevanematega. Projekti mõistes peeti kohtumist oluliseks ennekõike seetõttu, et seminaridele tulles teaksid lapsed juba seminaride korraldajaid, samuti soovis projektimeeskond olla kindel, et kõik lapsed mõistaksid projekti ning selle eesmärgi üheselt. See aitab oluliselt vähendada lastes tekkivat teadmatust ning hirmu seminaridele tulla. Samuti olid kohtumised olulised selleks, et projekti meeskonnal oleks kontakt ka projektis osalevate õpetajatega. Just kontakti hoidmisele on läbi projekti pandud väga olulist rõhku.

Lastevanematega kohtuti ennekõike seetõttu, et juhul, kui lastevanematel on küsimusi või muresid seoses seminaridega, saaksid nad neid küsida otse projektimeeskonnalt. Esmaseks lastevanematega kohtumisel oli loomulikult see, et projekti meeskond sai tutvustada nii projekti kui selle eesmärgi, tegevusi ja selgitada, kuidas ning mismoodi toimuvad seminarid. Kokkuvõtted kohtumistelt koolide ja õpilaste, lastevanematega, on leitavad aruande lisas.

2. Projektis osalevatele õpilastele kinokülastuse korraldamine PÖFF'i raames.

MTÜ Lastekaitse Liit teeb juba teist aastat järjest koostööd PÖFF'iga, aidates koostada PÖFF'i alaprogrammi JustFilmi ühe suuna – lapse õiguste eriprogrammi – filmivalikut. Kaasamaks projektis osalevaid õpilasi ja õpetajaid ka seminaride väliselt, otsustas projekti meeskond korraldada projektis osalevatele õpilastele ja õpetajatele, kui ka teistele kooli õpilastele (kuivõrd suurema bussi tellimine oli soodsam), filmikülastuse Tallinna, Solarise kinno, vaatama 22.11.2013, kell 16.00 algavat filmi „Elevantide taak“.

Antud üritust peeti oluliseks, et lapsed saaksid juba enne seminarile tulemist näha ning arutleda lapse õiguste teemal, samuti et mõista, milline on olukord mujal maailmas teiste

PROJEKTI SISULINE ARUANNE:

Aruandlusperioodi sisse jäävad järgmised projekti tulemused:

laste jaoks. Filmile järgnes ka projektimeeskonna poolt korraldatud arutelu, mida juhtisid Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudi lektorid Koidu Saia, Karmen Toros ning projektijuht Kiira Nauts. Arutelu toimus nii eesti kui ka vene keeles.

Kuivõrd antud tegevuse näol on tegemist projekti lisategevusega, siis puudusid selleks projektis eraldi rahalised vahendid. Just viimase asjaolu tõttu pöördus projektimeeskond Ida-Viru Omavalitsuste Liidu (IVOL) poole palvega antud ettevõtmist toetada ning 12.11.2013 esitas projektimeeskond taotluse transpordi ning osaliselt kinopiletite kompenseerimiseks. 21.11.2013 otsustas IVOL'i juhatus meie ettevõtmist toetada 599,60 euro ulatuses. Projekti eelarves tehtud eelarve muudatus kooskõlastati eelnevalt kirja teel ka Avatud Eesti Fondi esindajaga. Eraldi tellis PÕFF just selle filmi seansi tarbeks ka venekeelsed subtiitrid. PÕFF'i filme näidati sellel aastal rahalistel põhjustel vaid Tallinnas ning Tartus. Enne meie poolt korraldatud kinokülastust ei olnud lapsed ega ka paljud vene koolide õpetajad antud filmifestivalist teadlikud, mis toob taas esile probleemi venekeelse informatsiooni vähesuse kohta.

Filmiseansil osalesid kokku 5 kooli (seanss algas kell 16.00 ning filmi arutelu lõpes kell 18.00). Jõhvi, Avinurme ja lisaku Gümnaasiumist osales igast koolist 16 õpilast ja 3 õpetajat. Narva Paju, Kiviõli Vene ja Sillamäe Kannuka koolist osalests iga koolist 14 õpilast ja 3 õpetajat. Antud piirangud osalejate arvu suhtes seadsid tellitavate busside suurus (vastavalt 57-kohaline ja 51-kohaline).

Kõikide koolidega suheldi kinokülastuse osas juba enne projekti taotluse esitamist IVOL'ile kui ka vahetult pärast IVOL'i vastust taotluse osas ning kõiki koole teavitati antud kinoseansist.

Vahetult pärast busside väljasõitu Tallinna poole võttis projektijuht Kiira Nauts kõikide koolide esindajatega telefonitsi ühendust, kontrollimaks kas kõik koolid on kenasti bussi peal. Selgus, et Sillamäe Kannuka kooli õpetajad otsustasid Tallinnasse mitte minna. Projektijuhti ei teavitatud projektis mitteosalemisest eelnevalt ega mitte ka samal päeval ning sellest tulenevalt ei osatud sellist ohtu ka hinnata. Koheselt, kui selgus Sillamäe Kannuka kooli mitteosalemine, võeti ühendust ka kooliga, küsimaks selgitusi, miks ei osaletud. Sillamäe Kannuka kooli õpetaja väitis alguses siinkohal, et temani ei olnud jõudnud infot kinokülastuse toimumisest ning nad ei teadnud, et sel päeval on nende kooli õpilastele ja õpetajatele ette nähtud PÕFFi kinokülastus. Pikema arutelu tulemusena kinnitati, et info kinoseansi osas siiski jõudis õpetajateni, kuid õpetajate omavaheline kommunikatsioon oli puudulik, mistõttu unustasid viimased seansil osaleda. Kogu info (kinokülastus, õpilaste arv, busside marsruut ja kellaaeg, mil kooli õpilased peale võetakse jmt) oli edastatud õigeaegselt kõikidele koolidele. Sama kuu eelmise nädala neljapäeval (14.11.2013), MTÜ Lastekaitse Liit konverentsil, kinnitasid Sillamäe Kannuka kooli õpetajad projektijuhile, et osalevad hea meelega filmiseansil. Ühelgi teisel koolil ei tekkinud probleeme kommunikatsiooniga ning nendest koolidest osalesid vastavalt planeeritule kõik õpetajad ja õpilased.

Tagasiside filmist:

Filmile järgnenud arutelu käigus (20 minutit) selgus ka õpilaste ja õpetajate positiivne hinnang filmile. Arutelu filmil käsitletud teemadel juhtisid Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudi õppejõud Koidu Saia ja Karmen Toros ning MTÜ Lastekaitse Liit projektijuht Kiira Nauts. Arutelul käsitleti järgmisi teemasid: koolikiusamine, üksildus, vanemate hoolitsus, hooletus, sõprus. Projektis osalenud õpilased võtsid oodatust aktiivsemalt osa arutelust. Kaasamaks kõiki õpilasi (nii eesti kui ka vene keelt kõnelevaid), toimus arutelu mõlemas keeles. Tagasisidet filmist andsid õpilased ka Remnikul toimunud esimese seminari ajal, rõhutades, et kuigi film oli kurb, siis panid filmis käsitletud teemad neid mõtlema ning kinokülastus oli tore elamus.

3. Seminaride läbiviimine Remniku Õppe- ja Puhkekeskuses

Seminaride läbiviimiseks alustati ettevalmistustega juba septembris, kui kohtuti erinevate projekti partneritega, kes esimesel seminaril juhtisid tegevusi ja viisid läbi töötube. 12.septembril kohtuti

UNICEF'i tegevjuhi Toomas Palu'ga ning samal päeval kohtuti veel ka MTÜ Mondo juhi Johanna Helin'i ja Nikolai Kunitsõn'iga, kes juhib MTÜ-s Mondo dokumentaalfilmide klubisid.

Kohtumistel arutati detailselt selle üle, kuidas ja mismoodi peaksid töötad ja tegevused seminaril välja nägema, samuti selgitati ka väga praktilisi aspekte (vajalikud materjalid, aeg jmt). Kohtumiste eesmärkideks oli saada selge ja täpne arusaam sellest, mida ja mil moel meie partnerid suudavad lastele seminaridel pakkuda ning samuti kinnitada üle tegevuste eesmärk ja seotus seminaride teemadega.

Ülejäänud partneritega on kohtunud jooksvalt, seminaride planeerimise perioodil (Eesti Väitlusselts, MTÜ Foorumteater jt).

Seminaride ettevalmistuste alla kuuluvad ka läbirääkimised Remniku Õppe- ja Puhkekeskusega (toitlustus, majutus), transpordi korraldamine (hinnapakkumised, kokkulepped) ning suhtlemine nii projekti partneritega, kes seminaridel tegevusi läbi viivad, kui ka seminaridel osalevate koolidega.

Koolidega suheldes edastati kõikidele projektis osalevate õpetajatele ankeet projektis osaleva lapse kohta. Tegu oli ankeediga, mille kõik osalevad lapsed pidid laskma oma vanema(te)l täita. Ankeedis oli küsitud vanema nõusolekut lapse osaluse kohta seminaril ning samuti eritingimusi (nt allergiad, haigused jmt), millega tuli tema lapse osaluse puhul arvestada. Ankeedis küsiti ka lapsevanema nõusolekut salvestuste (pildid, videod) kohta. Kogu ankeedis sisalduv info (v.a salvestused) jääb vaid lapsevanema, õpetaja ja korraldajate vaheliseks ega kuulu levitamisele. Seminaridele tulles kogusid kõik õpetajad oma kooli lastelt ankeedid kokku ning andsid need üle korraldajatele. Enne igat seminari on lapsevanematel tarvis kinnitada lapse osalus seminaril ning sellest tulenevalt edastatakse vastavad ankeedid enne igat seminari lapsevanematele (õpetajate vahendusel).

Seminar eesti õppekeele koolidele (Jõhvi Gümnaasium, Avinurme Gümnaasium, Iisaku Gümnaasium) toimus 26.-27.novembril 2013 Remniku Õppe- ja Puhkekeskuses.

Seminar vene õppekeele koolidele (Sillamäe Kannuka kool, Narva Paju kool, Kiviõli Vene kool) toimus 5.-6.detsembril 2013 Remniku Õppe- ja Puhkekeskuses.

Venekeelsed seminarid olid oma sisult samasugused, kui olid seda eesti õppekeele koolide seminarid. Kõik seminaride töötad salvestati kas pildistamise näol või siis väikeste videoklippide näol. Mõned videod ja pildid laetakse jooksvalt projekti kodulehele www.lapsehaal.lastekaitseliit.ee

4. Tallinna Ülikooli magistrantide uurimistööd

Projektimeeskond pöördus juba suvel Tallinna Ülikooli lektor Mare Leino poole, eesmärgiga võimalusel kaasata ülikooli tudengeid projekti uurimisse. Projektiga ühinesid kaks magistranti Tallinna Ülikoolist - Kirli Saks ning Aili Kulvi. Projektimeeskond kohtus eelnevalt mõlem tudengiga, selgitamaks üle projekti eesmärgid ning oodatavat mõju (Kirliga toimus kohtumine 06.11.2013, Ailiga toimus kohtumine 11.11.2013).

Käesoleval hetkel tegeleb projekti ja selle mõju uurimisega vaid üks magistrant - Aili Kulvi. Projekti meeskonnale ei ole teada, miks lobous teine magistrant projekti uurimisest.

5. Lapse õiguste õppemoodul

02.09. toimus Eesti Advokatuuris kohtumine Advokatuuri asekancleri Kristel Voltenbergiga. Kohtumisel osalesid juhiabi Helika Saar ja projektijuht Kiira Nauts. Kohtumise üheks eesmärgiks oli Advokatuuri võimalik toetus (mitterahaline) lapse õiguste õppemooduli asutamiseks. Arutati Advokatuuri poolt tunnustuskirja koostamist ning lähetamist Tartu Ülikooli Õigusteaduskonnale, tunnustamaks teaduskonna vastutulelikkust. Otsustati, et kiri koostatakse ning edastatakse ülikoolile kevadsemestri alguses, kui alustatakse õppemooduli rakendamisega.

03.09. toimus Tartus Sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituudis kohtumine õppemooduli osas, millest võtsid osa – Dagmar Kutsar (sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituudi dotsent), Katre Luhamaa (õigusteaduskonna õppejõud), (sotsiaalpoliitika dotsent), Judit Strömpl (sotsiaalpoliitika dotsent), Alar Tamm (LKL juhataja), Kiira Nauts (LKL projektijuht). Kohtumisel arutati õppemooduli loogikat, ainete sisu ning lektorite valikut. Esiialgselt koosneb lapse õiguste õppemoodul järgmistest ainetest:

1. *Sissejuhatus inimõigustesse* (hetkel olemasolev aine, võib kaaluda ka uue aine tegemist + teist õppejõudude kaasamist), 3 EAP (K.Luhamaa)
2. *Sissejuhatus laste õigustesse*, 3 EAP (G.Tavits, K.Luhamaa + projekti partnerid külalislektoritena)
3. *Lastekaitse ja sotsiaaltöö peredega*, 6 EAP (M.Linno + MTÜ'de esindajad)
4. *Töötamine lapsega*, 3 EAP (Lemme Haldre, Marina Padar, Raul Heido)
5. *Praktika MTÜ-des ning erinevates institutsioonides*, 3 EAP

19.09. kohtumine Tartu Ülikoolis lapse õiguste õppemooduli kinnitamise eesmärgil. Kohtumisel osalesid Õigusteaduskonna õppeprodekaan Merle Muda, ÕT lektor Katre Luhamaa, lektor Silvia Kaugia, Sotsioloogia ja Sotsiaalpoliitika õppejõud Dagmar Kutsar, MTÜ Lastekaitse Liit juhataja Alar Tamm ning projektijuht Kiira Nauts. Kohtumisel kinnitati õppemooduli ainekava maht ning esialgsed ained.

24-25.09 toimus Madridis rahvusvaheline konverents "Children's Rights Research: From Theory to Practice". Projektijuht K.Nauts esitas antud konverentsil posterettekannet teemal "Non-discrimination and equality in general human rights law – defining the basis of international protection of the rights of the child" ning jagas infot lapse õiguste õppemooduli osas. Antud konverentsi korraldas European Network on Masters of Children's Rights (ENMCR) võrgustik ning konverentsi peamiseks eesmärgiks oli lapse õiguste valdkonna spetsialistide vahel teadmiste ja kogemuste vahetamine, kaasamaks üliõpilaskonda ning populariseerimaks seeläbi lapse õiguste õpetamist. Konverentsil osalemine tõi mitu kasutegurit, kuid neist suurim oli projekti „Lapse hää!“ raames moodustatava lapse õiguste õppemoodulile, kuivõrd ENMCR võrgustikuga liitumise kaudu saame Eestisse tuua uusi teadmisi ja praktikaid (välisüliõpilased, külalislektorid) ning kasutada Euroopa parimate ülikoolide juba toimivaid õppemooduli materjale, mis hiljem nii otseselt kui ka kaudselt mõjutab oluliselt just Eesti laste heaolu. Jaanuaris 2014 esitab MTÜ Lastekaitse Liit oma liitumisavalduse ENMCR võrgustikuga.

09.10-12.10 toimus Belgradis Save the Children'i lapse õiguste monitooringu osa rahvusvaheliste partnerite koosolek. Tegemist oli Save the Children international'i poolt organiseeritud kohtumisega. Projektijuht K.Nautsi paluti osaleda kohtumisel ning tutvustada meie projekti loogikat ning edusamme. K.Nauts esitas kohtumisel kaks ettekannet.

6. Euroopa Noored - projekti esitamine

Projektimeeskond esitas 10.09.2013 Euroopa Noorte demokraatiaprojekti taotlusvoorule projekti "Lapse hää! Toompeale!", mille eesmärgiks oli liita kaks suurt projekti – "Lapse hää!" ja "101 last Toompeale", luues seeläbi veelgi suuremad osalemisvõimalused just Ida-Virumaa lastele ja noortele. Kahjuks ei saanud antud projekt rahastust.

7. Kirjavahetus Norra kolleegiga – Norra mõne noorte organisatsiooni külastuse planeerimine

Projektijuht on hoidnud jooksvalt kontakti projekti Norra partneri Lars Robert Lund'ga, konsulteerinud projekti käekäigu osas ning planeerinud õppevisiiti Norrasse.

8. Moldova voldik lapsevanematele ning voldik õpetajatele

Projekti partnerorganisatsioon "Child Rights Information Center" Moldovas on saanud valmis projekti eesmärgke toetavaid positiivset vanemlust rõhutava voldiku lapsevanematele. Antud voldik on venekeelne ning jaanuaris 2014 kohandati antud voldik "Lapse hää!" projektiga. Samuti on see voldik tõlgitud juba ka eesti keelde. Voldikud trükitakse järgmise õppeaasta alguseks. Õpetajatele suunatud voldiku vajadus langes ära ning selle asemel koostati projekti tutvustav voldik. Interaktiivne voldik on kättesaadav lapsehaal.lastekaitseliit.ee kodulehelt.

9. Õpetajatele suunatud koolitus teemal „Humanistlik õpilase käsitlus koolis“

Koolitus teemal „Humanistlik õpilase käsitlus koolis“ viidi läbi eesti õppekeele koolidele ja vene õppekeele koolidele eraldi. Eestikeelne koolitus toimus 11.detsembril Narva Kolledžis ning venekeelne koolitus toimus 13.detsembril samuti Narva Kolledžis. Eesti õppekeele koolidele suunatud koolitusel osales 8 inimest, vene õppekeele koolidele suunatud koolitusel osales 10 inimest. Koolituse eesmärgiks on pakkuda õpetajatele võimalus mõtestada ning ka rakendada humanistlikku lähenemist õpilase suunas kooli keskkonnas. Koolitusel on nii teoreetilist kui ka praktilist osa ning koolitust viib läbi Põhja-Tallinna Regionaalhaigla psühholoog Roman Timofejev, kes on varasemalt seotud olnud MTÜ Lastekaitse Liit projektiga „Kiusamisest vabaks lasteade“.

Projektimeeskond on projektitegevusi kajastanud kas pressiteadete või uudiskirjadega.

Info seminaride toimumise osas jagati erinevate organisatsioonide listide kaudu: ANK, KÜSK, ENL, Eesti Õpilasesinduste Liit jt.

Alljärgnevalt on välja toodud aruandeperioodi pressikajastus:

Jooksvat infot kajastab projekti kodulehekül:

<http://lapsehaal.lastekaitseliit.ee/teema/uudised/>

- MTÜ Lastekaitse Liit kodulehel:

<http://www.lastekaitseliit.ee/organisatsioon/uudised/>

- Jõhvi Gümnaasiumi kodulehel:

<http://johvig.edu.ee/>

- Projekti „Lapse hää!“ Facebook'i leht kajastab kõiki projektis toimuvaid tegevusi:

<https://www.facebook.com/LapseHaal>

- MTÜ Foorumteater kodulehel:

http://foorumteater.com/?page_id=1325

- Õpetajate leht:

<http://opleht.ee/7529-ida-virumaal-raagitakse-lapse-oigustest/>

- Inimõiguste keskuse kodulehel:

<http://humanrights.ee/2013/04/mtu-lastekaitse-liit-tegemised/>

- Kuku raadio:

<http://www.kuku.ee/?pid=24&nid=8833&lang=1>

- Child Centre kodulehel:

<http://www.childcentre.info/lastekaitse-liidu-uus-projekt-lapse-haal-toob-opilased-ja-opetajad-uksteisele-lahemale/>

- Lasteaed.net kodulehel:

<http://www.lasteaed.net/2013/11/01/november-lapse-oiguste-kuu-2/>

- Narva Kolledži kodulehel:

<http://www.narva.ut.ee/et/uudised/mtu-lastekaitse-liidu-koolitus-humanistlik-opilase-kasitus>

- Postimehe uudisvoog:

<http://uudisvoog.postimees.ee/?DATE=20131101&ID=325286>

- Küla uudised:

<http://www.kylauudis.ee/2013/12/04/projekt-lapse-haal-alustab-laste-seminaridega-ida-virumaal/>

<http://www.kylauudis.ee/2013/11/01/lastekaitse-liit-tahistab-lapse-oiguste-kuud/>

! - Ajakirja „Märka last” sügisnumbris oli mitu uudisnappu projekti „Lapse hää!” edusammudest. Ajakiri on kättesaadav nii paberkandjal kui ka ajakirja kodulehel.

- MTÜ Lastekaitse Liit ajakiri „Märka Last” veebinumbris ilmus artikkel „Lapse hää!” projektist:

Projektimeeskond on projektitegevusi kajastanud kas pressiteadete või uudiskirjadega.

Info seminaride toimumise osas jagati erinevate organisatsioonide listide kaudu: ANK, KÜSK, ENL, Eesti Õpilasesinduste Liit jt.

Tähis A3/1– Projekt „101 last Toompeale” , http://www.lastekaitseliit.ee/noortekogu/

Projekti juht: Gertha Teidla-Kunitsõn

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaeesmärk: suurendada laste ja noorte kaasatust ja osalust otsustusprotsessides (sh riiklikes) just neid puudutavates teemades.

Projekti alaeesmärgid:

- Suurendada laste ja noorte kaasatust neid puudutavates küsimustes;
- suurendada laste ja noorte arvamuse kuuldavust ning kuulda võtmist ühiskondlikul tasandil;
- suurendada laste ja noorte teadlikkust lapse õigustest ning samuti oskust rakendada neid õigusi.

Sihtgrupid:

Lapsed ja noored (vanuses 7-26) üle Eesti, kitsam vanusegrupp sõltub igal aastal teemast. Käesoleval aastal on teemaks laste ja noorte osalemine kohaliku elu korraldamisel. Oodatava sihtrühma vanusegrupp on 15 – 26. Vanusegrupi piirang ilmneb ka asjaolust, et käesoleval aastal rahastab „101 last Toompeale“ noortefoorumit Euroopa Noored Eesti Büroo.

II Tegevused.**Avatud küsitlus.**

Aastal 2013 viidi „101 last Toompeale“ noortefoorumi teema väljaselgitamiseks läbi internetipõhine küsitlus, mis oli kättesaadav „101 last Toompeale“ kodulehel. Küsitluses oli välja toodud kolm võimalikku „101 last Toompeale“ noortefoorumi teemavarianti (laste ja noorte osalemine kohaliku elu korraldamisel, koolikiusamine ja meetmed selle leevendamiseks, erivajadustega noorte kaasamine), mille vahel said hääletajad valida. Kui hääletaja soovis, oli tal võimalik esitada teemaettepanekuks ka omalt poolt mõni teema, mis valikutes ei kajastanud. Kolm esitatud teemat, mis küsitluses oli välja toodud, esitati teiste noorteühenduste ja –organisatsioonide koostöös. Selleks pöördui Õiguskantsleri laste õiguste osakonna, Eesti Noorteühenduste Liidu, Eesti Noorsootöö Keskuse, Tegusate Eesti Noorte, Eesti Puuetega inimeste Koja, Eesti Erinoorsootöö Ühingu ning Eesti Õpilasesinduste Liidu poole. Kõigil paluti esitada 2-3 teemat, mis nende arvates on hetkel noorte jaoks olulise tähtsusega. Teema esitati koos põhjendusega, miks see oluline on. Kokku valiti esitatud variantide seast välja kolm teemat, mille vahel (ja millele lisaks oli võimalus ise teema esitada) noored valisid. Kolm teemat valiti seetõttu, et osaliselt hakkasid noorteühenduste ja –organisatsioonide esitatud teemad kattuma, samuti ei esitanud kõik noorteühendused ja –organisatsioonid teemasid.

Küsitlus oli avatud 15. maist kuni 31. maini. Informatsiooni küsitluse kohta levitati läbi „101 last Toompeale“ Facebook'i lehe, läbi erinevate noorteühenduste ja –organisatsioonide (Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Noorsootöö Keskus ja Eesti Õpilasesinduste Liit) listide.

1. juunil kuulutati välja hääletuse tulemusena kõige rohkem hääli ning seeläbi ka käesoleva aasta „101 last Toompeale“ teema: laste ja noorte osalemine kohaliku elu korraldamisel. Küsitluses osales 120 inimest ning arvestatavaid hääli oli kokku 119.

1. Eelfoorumite grupijuhtide valimine ja koolitus.

Eelfoorumite grupijuhtide valimiseks viidi läbi avalik kandideerimine Interneti vahendusel („101 last Toompeale“ koduleht), kus otsiti ühele eelfoorumile kahte grupijuhti. Vastavalt oma soovile võisid grupijuhid oma eelfoorumi piirkonnast juurde otsida ka teisi noori, kes neid aitaksid. Kahe grupijuhi piirang on mõistlik korralduslikust poolest, arvestades, et grupijuhte ootas ees ka meeskonnakoolitus. Kandideerimine oli avatud ajavahemikul 1.-14. august 2013 ning infot kandideerimise kohta levitati läbi „101 last Toompeale“ kodulehe, Facebook'i lehe ning läbi Eesti Õpilasesinduste Liidu ja Eesti Noorteühenduste Liidu kodulehe ja listide.

Peamiseks reegliks kandideerimise puhul oli asjaolu, et grupijuhid saaksid osaleda meeskonnakoolitusel. Samuti arvestati asjaoluga, et vähemal ühel grupijuhil oleks rohkemal või vähemal määral kogemust „101 last Toompeale“ noortefoorumiga. Avalikku kandideerimist grupijuhiks kasutatakse ennekõike seetõttu, et sel moel saab noortefoorumile kaasata ka uusi noori, kes noortefoorumist huvitatud on. Grupijuhid valisid projekti „101 last Toompeale“ meeskond (projektijuht Gertha Teidla-Kunitsõn, Eesti Õpilasesinduste Liidu poolne koordinaator Lele Luup ning Eesti Õpilasesinduste Liidu juhatuse esimees Britt Järvet).

Kuna grupijuhtide kandideerimine oli oodatust vähemaktiivsem, ei olnud kandideerimise tulemusena osadel eelfoorumi piirkondadel mitte ühtegi grupijuhti. Olukorra lahendamiseks

kasutati avalikku üleskutset kandideerimiseks (läbi „101 last Toompeale“ Facebook'i lehe, kasutati ka möödunud aastate grupijuhtide kontakte ja Eesti Õpilasesinduste Liidu kontakte). Selle tulemusena leiti igale eelfoorumile kaks grupijuhti ning meeskonnakoolitusel Pivarootsi Õppe- ja Puhkekeskuses osales planeeritule vastavalt 16 grupijuhti.

Projekti mõistes oli tegu ettenägematu olukorraga, seda enam, et varasematel aastatel on kasutatud sama süsteemi ning kõik grupijuhid on leitud kandideerimise kaudu. Kuna „101 last Toompeale“ raames töötatakse koos noorte vabatahtlikega, kellel on lisaks „101 last Toompeale“ noortefoorumile palju teisi ülesandeid ja kohustusi, tuleb alati arvestada teatava riskiga.

2. Meeskonna koolitused.

Meeskonnakoolitus leidis aset koos grupijuhtide koolitusega 24.-26.augustil Pivarootsi Õppe- ja Puhkekeskuses. Koolitusel osales kokku 24 inimest: 16 grupijuhti, 7 noort MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogust ja Eesti Õpilasesinduste Liidust), moodustades projektimeeskonna ning 1 koolitaja (Maris Sild - varasema „101 last Toompeale“ projektijuht). Grupijuhtide koolitus annab põhjaliku ülevaate noortefoorumist (nii eelfoorumid kui lõppfoorum), käsitletakse grupi juhtimist ja diskussioonide loomist, noortefoorumi teemat ning Riigikogu tööd.

On oluline, et grupijuhid saaksid võimalikult kvaliteetse koolituse, mis puudutaks kõiki eelpool nimetatuid teemasid. Seeläbi on grupijuhid võimelised edukalt korraldama eelfoorumit, luua sisulisi arutelusid ning juhtida grupe.

Meeskonnakoolituse teemad olid:

- Eelfoorumite ettevalmistamine ja läbiviimine;
- laste ja noorte kaasamine kohaliku elu otsustusprotsessidesse;
- foorum Riigikogus.

Meeskonnakoolituse tagasiside oli positiivne ning kõik osalejad leidsid, et said koolituselt kogu vajamineva info eelfoorumi korraldamiseks kui ka „101 last Toompeale“ noortefoorumi teema osas. Samas toodi tagasisides välja, et soovitakse veelgi rohkem aega koolituseks. Kuigi enamjaolt on „101 last Toompeale“ koolitus olnud kahepäevane (alates 2012.aastast on kolmepäevane), on tagasiside olnud läbi aastate, et vajatakse veelgi pikemat koolitust. Koolituse kestvusele seab omad piirangud aga projekti eelarve.

Lisaks meeskonnakoolitusele viidi enne lõppfoorumit läbi ka kaks spiikrikoolitust. Spiikrikoolitus oli suunatud nendele lõppfoorumil osalevatele noortele, kes soovisid kandideerida spiikriks. Kuna spiiker on vastutav kogu lõppfoorumit juhtimise eest, on selle edukaks tegemiseks vajalik läbida vastav koolitus. Koolitusi korraldati kaks, pakkumaks osalejatele võimalust osaleda koolitusel ka siis, kui esimene kuupäev ei sobi. Spiikriks kandideerimise ainukeseks eelduseks oli spiikrikoolituse läbimine ning sellest tulenevalt oli vaja tagada, et kõik soovijad saaksid koolitusel osaleda. Koolitused toimusid MTÜ Lastekaitse Liit kontoris 16.november ja 18.november, vahetult enne „101 last Toompeale“ lõppfoorumit. Koolitustel osales kokku seitse noort. Koolitust aitasid läbi viia 2012.aasta „101 last Toompeale“ spiiker Kati Rohtla ning Elis Tootsman (2012.aasta „101 last Toompeale“ dokumendi kaitsja, 2011.aasta „101 last Toompeale“ spiiker).

3. Eelfoorumid.

Eelfoorumid toimusid kaheksas erinevas piirkonnas üle Eesti: Tallinn (Hopneri maja), Tartu (Jaan Poska Gümnaasium), Pärnu (Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumis), Paide (Paide Gümnaasiumis), Jõhvi (Jõhvi Gümnaasium), Kuressaare (Kuressaare Linnavalitsus), Viljandi (Viljandi Kultuuriakadeemia) ja Tõrva (Tõrva Avatud Noortekeskus).

Tõrvas toimus sel aastal esimest korda eelfoorum. Seda põhjusel, et möödunud aastal kirjutasid Tõrva noored „101 last Toompeale“ projektijuhile, et ka nemad sooviksid läbi viia eelfoorumit. Sellest tulenevalt otsustati asendada Võru eelfoorum Tõrva eelfoorumiga.

Lisaks noortele osalesid eelfoorumitel ka kohaliku piirkonna otsustajad ja eksperdid. Kuna noortefoorumi teema keskendus laste ja noorte kaasamisele kohaliku elu otsustusprotsessides, eeldas see ka kohaliku piirkonna otsustajate kaasamist. Samuti aitab ekspertide ja noorte omavaheline suhtlemine kaasa dialoogile kohalikus piirkonnas. Lisaks sellele loob noorte ja ekspertide vaheline kohtumine ja arutelu eelduseks uute teemade ja probleemide lahkamisele üheskoos, kuna esmased kontaktid ja kogemused on juba olemas.

Ekspertidena peeti eelfoorumite raames silmas kohaliku piirkonna otsustajaid, laste ja noorte valdkonnaga tegelevaid spetsialiste ja koolijuhte.

5.oktoober toimusid „101 last Toompeale“ eelfoorumid Tallinnas, Viljandis ja Kuressaares.

6. oktoober toimus „101 last Toompeale“ eelfoorum Pärnus.

12.oktoober toimusid „101 last Toompeale“ eelfoorumid Tartus, Jõhvis ja Tõrvas.

13.oktoober toimus „101 last Toompeale“ eelfoorum Paides.

Kaheksal eelfoorumil kokku osales 113 osalejat ja 16 eksperti. Kokku registreerus eelfoorumitele 136 osalejat ja 17 eksperti. Osalejate ja registreerujate sekka ei ole arvestatud grupijuhte ja teisi noori, kes aitasid eelfoorumeid korraldada. Sellest tulenevalt võib öelda, et kokkuvõtvalt kaasas „101 last Toompeale“ otseselt 164 noort.

Iga piirkond korraldas oma eelfoorumi põhjal protokoll, mis kajastas eelfoorumi arutelude sisu. Antud protokollide põhjal koostas projekti meeskond esmase variandi lõppdokumendist, mis edastati 5. novembril kõikidele lõppfoorumile pääsenutele tutvumiseks ja muudatusettepanekute ettevalmistamiseks.

4. Lõppfoorum

„101 last Toompeale“ noortefoorumi lõppfoorum leidis aset 22.novembril Riigikogus. Kuigi lõppfoorumile oli oodatud 101 noort, osales koos grupijuhtidega lõppfoorumil vaid 78 noort. Noorte puudumise peamiseks põhjuseks olid haigestumised ning nendest teavitati ka projektijuhti vahetult enne lõppfoorumit. Siiski on tegu ettenägematu asjaoluga ning sellest tulenevalt ei olnud võimalik kutsuda ka teisi eelfoorumil osalenud noori lõppfoorumile. Lisaks noortele osalesid lõppfoorumil veel tervitussõnadega Riigikogu juhatuse aseesimees Jüri Ratas, õiguskantsler Indrek Teder, MTÜ Lastekaitse Liit president Loone Ots ning 2012.aasta lapsesõbralik ühiskonnategelane Darja Saar. Lõppfoorumil tutvustas lõppdokumenti MTÜ Lastekaitse Liit „Lapse hää!“ projektijuht Kiira Nauts. Lõppfoorumil oli vaatlejana külas ka projekti rahastaja Euroopa Noored Eesti Büroo esindaja Karin Öövel, kes esitas lõppfoorumil külastuse kohta ka raporti. Kuigi lõppfoorumile oli kutsutud ka eelfoorumil osalenud eksperte, osales vaid üks ekspert ka lõppfoorumil - Juku-Kalle Raid. Ilmselt tuleneb see asjaolust, et eelfoorumid viidi läbi enne kohaliku omavalitsuse valimisi, mis suurendas kohalike otsustajate aktiivsust oluliselt, võrreldes valimisjärgse ajaga. Lõppfoorumil spiikrid ja asespiikrid valiti osalevate noorte seast, kes juhtisid kogu istungit. Vajalikud teadmised ja oskused selleks said spiikrid eelnevalt läbitud spiikrikoolitustelt. Lõppfoorumil kulus suurem osa ajast muudatusettepanekute arutlemisele. Lisaks sellele valiti lõppfoorumil ka 2013.aasta lapsesõbralik ühiskonnategelane, kelleks sai Juku-Kalle Raid ning lapsesõbralik organisatsioon, milleks sai SA Archimedes. Lõppfoorumil otsustati 47 poolthäälega võtta vastu uus, vastuvõetud muudatusettepanekutega täiendatud lõppdokument. Lõppdokumendiga jätkatakse tööd

jaanuar 2014. Kommentaar Euroopa Noored Eesti Büroo lõppfoorumi raportist: "Projekti iseloomustab noortelt-noortele lähenemine: projekti elluviijad ja eelfoorumite grupijuhid on kõik ise noored inimesed. /.../ Projekti „101 last Toompeale“ lõppfoorum õnnestus hästi ja eelfoorumite põhjal kokku pandud seaduseelnõu võeti Riigikogus vastu".

25.jaanuaril kohtuvad "101 last Toompeale" lõppfoorumi osalejad (orienteeruvalt 12), arutamaks, kuidas lõppfoorumil vastu võetud dokumenti levitada oma kohalikus omavalitsuses. Sellega lisatakse "101 last Toompeale" noortefoorumile täiendavaid tegevusi, kuna huvi dokumendiga edasi tegeleda ning seda levitada on osalenud noortel olemas. Samuti aitavad antud tegevused anda noortefoorumile lisandväärtusi.

III Tulemuslikkuse hindamise mõõdikud ja väljundid

Teema valimise küsitlusel on osalenud üle 100 noore üle Eesti. Kokku osales teema valimisel 120 noort.

Eelfoorumitele registreerub vähemalt 150 noort (planeeritud oli 250). Käesoleval aastal vähenes registreerunute osakaal üllatuslikult. Üheks põhjuseks võib lugeda asjaolu, et praeguses vormis töötav "101 last Toompeale" noortefoorum ei ole enam sobilik tänapäeva ühiskonnas ning sellest tulenevalt ei paku see noortele enam niivõrd suurt huvi, kui vanasti. Seda tagasisidet on andnud mitmed osalenud noored, kes sooviksid näha "101 last Toompeale" noortefoorumit uuel kujul. MTÜ Lastekaitse Liit nõustub siinkohal ka arvamust avaldanud noortega ning planeerib üheskoos noortega uut formaati noortefoorumile "101 last Toompeale". Samuti, kuna käesoleval aastal olid ka kohalike omavalitsuste valimised, jättis see noortefoorumi eelfoorumid suuresti tahaplaanile. Kokku osales eelfoorumitel 113 osalejat (registreerunuid oli 136) ja 16 eksperti (registreerus 17). Koos korraldajatega kaasas „101 last Toompeale“ noortefoorum otseselt 164 noort üle Eesti.

IV Projekti juhtimine.

Projekti meeskonda kuuluvad MTÜ Lastekaitse Liit ning Eesti Õpilasesinduste Liidu noored: Gertha Teidla-Kunitsõn (projektijuht, MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu esimees), Lele Luup (Eesti Õpilasesinduste Liidu koordinaator), Britt Järvet (Eesti Õpilasesinduste Liidu juhatuse esimees), Madleen Maria Kirja (MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liige), Kati Rohtla (Eesti Õpilasesinduste Liit, 2012.aasta „101 last Toompeale“ spiiker), Sirly Pärnaste (Eesti Õpilasesinduste Liit), Grete-Maria Neppo (Eesti Õpilasesinduste Liit).

Seoses 2012.aasta "101 last Toompeale" lõppdokumendiga, kohtusid 13.veebruaril projekti juht Gertha Teidla-Kunitsõn ning 2012.aasta lõppfoorumi spiiker Kati Rohtla Riigikogu

kultuurikomisjoni esimehe Urmas Klaas'iga. Kohtumisel edastati lõppfoorumil koostatud lõppdokument ning koos sellega ka pöördumine. Samal põhjusel kohtuti ka SA'ga Innove 22.veebruaril ning Irene Käosaarega Haridus- ja Teadusministeeriumist (HTM) 27.veebruaril. Nii Riigikogu kultuurikomisjon kui ka Innove ning HTM annavad tagasisidet 2012.aasta „101 last Toompeale“ lõppdokumendi osas.

10.aprillil (eeltaotlustähtaeg) esitati Euroopa Noorte Eesti Büroole noorteseminari taotlus „101 last Toompeale“ läbiviimiseks 2013.aastal. Seejärel viidi projekti sisse täiendusi ja lõplik taotlus esitati 1.mai 2013. Antud taotlus sai positiivse vastuse. Vahetult enne „101 last Toompeale“ lõppfoorumit esitati Euroopa Noored Eesti Büroole ka eelarvemuudatuse taotlus, mis rahuldati. Käesolevaks hetkeks on „101 last Toompeale“ projekt taotlenud ka projekti tegevuste pikendamiseks lisaega (avaldus on vastu võetud ja rahuldatud), võimaldamaks viia ellu lisategevusi lõppdokumendi levitamiseks ja rakendamiseks.

V Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Projekti partneriks on ja Eesti Õpilasesinduste Liit. Koostööd tehakse veel Õiguskantsleri kantselei lapse õiguste osakonnaga, Eesti Noorteühenduste Liidu, Eesti Noorsootöö Keskuse, Tegusate Eesti Noorte, Eesti Puuetega Inimeste Koja ning Eesti Noorsootöö Ühingu. Käesoleval aastal rahastab „101 last Toompeale“ noortefoorumit Euroopa Noored Eesti Büroo.

Samuti pöördus ka Eesti Noorteühenduste Liit „101 last Toompeale“ projektimeeskonna poole sooviga ühendada osaluskohvikute projekt teatud määral „101 last Toompeale“ projektiga.

Projekti meediakajastus:

- Vikerraadio - http://vikerraadio.err.ee/uudisklipid?main_id=5087777#3;
- Õhtuleht - <http://www.oh tuleht.ee/554738>;
- ERR uudised - <http://uudised.err.ee/index.php?06291832>;
- TV3 - <http://www.tv3play.ee/play/333888?autostart=true>;
- Õpetajate Leht - <http://opleht.ee/11306-riigikogu-saalis-istused-hoopis-opilased/>;
- Delfi - <http://noortehaal.delfi.ee/news/elu/noorteparlamendis-101-last-toompeale-valiti-lapsesobralik-uhiskonnategelane-ja-organisatsioon.d?id=67142790>;
- Külaudis - <http://www.kylauudis.ee/tag/101-last-toompeale/>;
- Tankla TV - <http://www.tankla.net/uudised/tankla-tv/2398-noortefoorum-101-last-toompeale>;
- Perekoos - <http://www.perekoos.ee/artiklid/mtu-lastekaitse-liit-ja-eesti-opilasesinduste-liidu-poolt-korraldatud-noorteparlamendis-101-last-toompeale-valiti-2013-aasta-lapsesobralik-uhiskonnategelane-ja-organisatsioon/>;
- ETV Terevisioon – al. 08.55 - <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=144140>;
- „101 last Toompeale“ noortefoorumi lõppfoorum oli otseülekandena Interneti teel kõigile vaadatav 22.novembril 2013. Otseülekanne on salvestatud kujul olemas MTÜ Lastekaitse Liit büroos.

Tähis A4 – Projekt „Teadlikkus lapse õigustest”<http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/lapse-õigused/>

Projektimeeskond: Mart Valner, Merit Lage, Helika Saar

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Suurendada ühiskonnas sihtrühmade informeeritust ja teadlikkust lapse õiguste sisust ning tagamise tähtsusest ajakohase teabe, koolitus-, teavitus- ja arendustegevuse kaudu.

Projekti alaeesmärgid:

- Edendada lapse õiguste alast kommunikatsiooni teabe koondamise, analüüsi, infomaterjalide levitamise, toodete müügi, teematiliste infotundide, seminaride, kursuste, konverentside, teavituskanalite (sh sotsiaalmeediakanalite) kaudu;
- tõhustada koostööd lapse õiguste olukorra jälgimiseks ja hindamiseks erinevate koostööpartnerite ja sihtrühmade vahel;
- tagada lapse õiguste mõistmiseks ja õpetamiseks vajaliku metoodilise materjali olemasolu;
- tõsta spetsialistide kompetentsi laste huvides tegutseda;
- suurendada lapsevanemate teadmisi ja oskusi positiivse vanemluse teostamisel.

Sihtgrupid: Lapsed vanuses kuni 18 aastat, noored, lapsevanemad, lastega töötavad siduserialade spetsialistid, laste tegevust mõjutavad institutsioonid, MTÜ Lastekaitse Liit liikmed.

II Tegevused.**1. Ajakiri „Märka Last“, <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/>**

Ajakiri „Märka Last” ilmub kaks korda aastas: kevadel ja sügisel. Ajakirjas käsitletakse lapse õiguste alaseid teemasid järgmistes rubriikides: haridus, kasvatus, lapse õigused, abi, targalt internetis jne. Sisu on kirjutatud omaala spetsialistide poolt. Igas ajakirjas saavad sõna lapsed ja noored.

Ajakirja „Märka Last“ kevadnumber ilmus aprilli lõpus ja jõudis poelettidele 25.04.2013.a.

Ajakirja kevadnumbris 2013 käsitletakse peateemana lähisuhtevägivalda ja ajakirjas antakse praktilisi nõuandeid, kuidas toimida ja taotleda elatisraha vanemalt, kes ei soovi seda seadusest ja lapsevanema kohustustes tulenevalt maksta. Lisaks tutvustab ajakirja kevadnumber pereteraapiat ja jutustab, kui põnev ja kasulik on noortevahetus.

Ajakiri ilmus 3500 tiraažiga, millest 400 eks. edastati tellijatele. Ajakirja „Märka Last“ turunduskommunikatsiooni toetasid Kodanikuühiskonna Sihtkapital ja ajakirja sisu tootmist ning väljaandmist Sotsiaalministeerium Hasartmängumaksu Nõukogu kaudu.

Ajakirja Märka Last sügisnumber ilmus 13.novembril 2013, 34 lk + kaaned. Numbri peateemad: Laste kaasamise ja osalemise teemalised artiklid Lastekaitse Liidult ja Õiguskantsleri Kantseleilt, kasvatus ja selle muutumist ajas (D. Kutsar), kiusamise ennetamine lasteaias (K. Nugin), kiusamisjuhtumi lahendamine koolis (M. Lage, K.Treial) narkoennetustöö koolis (P. Luiga). Traditsiooniline advokaadi nõuandelugu puudutas 2013.a sügisel lapse õigusi peale vanemate lahutust. (Senni Pello ja Helen Hää). Pagulaslaagri lastest ja nende õigustest kirjutas MTÜ Mondo kaudu Maari Ross. Kahte lehekülge sisustab

meeleolukas pilguheit Lastekaitse Liidu liikmesorganisatsioonide tegemistesse 2013 suvel erinevates Eesti paikades.

Ajakiri ilmus tiraažiga 2000 eksemplari, 700 suunati müügivõrku, tellijatele postitati ca 400 eks

Müük ja tellimused.

- veebruaris 2013.a. toimus müügikampaania Prismade poeketis ajakirja sügisnumbrile;
- ajakirja sügisnumbrit müüdi poodides kokku 800 eksemplari, mis on üle aastate parim realisatsioonitulemus;
- aprillist alates käib ajakirja veebikampaania reklaamidega üle 50 kodulehel. Reklaami on näinud 330 000 inimest kokku üle 700 000 korra;
- mais 2013 toimus ajakirja müügikampaania Prisma lettides. Selle kampaania tulemused selguvad juuliku keskpaigas;
- koostööleping Statoiliga lisas ajakirja müügikohtadele veel 33 Statoili teenindusjaama;
- ajakirja kodulehe külastatavus on tõusnud olles keskmiselt 1000 inimese juures kuus. Kampaaniate ajal ning Facebookis ajakirja lugude levitamise ajal on külastatavus veel kaks-kolm korda suurem.;
- ajakirja jälgib Facebooki sotsiaalvõrgustikus juba 2290 inimest;
- alates kevadest 2012 ei kaasne ajakirja tellimisega postikulud. See on kindlasti üks põhjus, miks on suurenenud ajakirja tellimused.

Sügisnumber:

- 2013 sügisnumbris on avaldatud 4 Lastekaitse Liidu koostööpartneri reklaami: Statoil A4, Goadventure A4, DNB pank A5 ja Swedbank annetuskeskond A5

Laste osalemine.

- Ajakirja sisu parandamiseks ja mitmekülgsemaks muutmisel on kasutatud MTÜ Lastekaitse Liit noortekogu ja projektides osalevate laste ja noorte arvamusi, tagasisidet päevakajaliste teemade osas;
- Pöördutud on MTÜ Lastekaitse Liit stipendiaatide poole ja saadud tagasisidet laste ning noorte arvamuse osas;
- Noortekogu noored on osalenud erinevates aktsioonides (lastekaitsepäev, üldkogud, kohaliku tasandi üritused, jne.).

Väljundid koolituste, konverentsidel, messidel ja ürituste kaudu.

- Ajakirja tutvustatakse avalikkusele pidevalt (nt. Eesti Naisliidu üldkogul 27.01.2013; Lastekaitse Liidu üldkogul 27.04 ja Maailmapäeval 01.06.), samuti erinevatel seminaridel, koolitustel ja ümarlaudadel;
- ajakirja sisu ja artikleid on tutvustatud „Kiusamisest vaba lasteaed“ projekti raames ja projektijuhi M. Lage poolt koolitustel lastevanematele ja haridustöötajatele;
- 17.-18.01.13, 2-päevane koolitus Paides. Osales 14 Järvamaa lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 60;
- 31.01.-01.02.13, 2-päevane koolitus Raplas. Osales 10 Rapla maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 52;
- 04.-05.02.13, 2-päevane koolitus Kuressaares. Osales 13 Saare maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 58;
- 07.-08.02.13, 2-päevane koolitus Rakveres. Osales 12 Lääne- Viru maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 48;
- 14.-15.02.13, 2-päevane koolitus Kärdlas. Osales 5 Hiiu maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 15;
- 14.- 15.03.13, 2-päevane koolitus Võrus. Osales 8 Võru maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 39;
- 04.-05.04.13, 2-päevane koolitus Arukülas. Osales 14 Harjumaa lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 68;

- 11.- 12.04.13, 2-päevane koolitus Valgas. Osales 10 Valga maakonna lasteaia meeskonda. Kokku osalejaid 53;
- ajakirjaga seonduvat sisu ja artikleid on tutvustatud MTÜ Lastekaitse Liit koolituskeskuse kaudu läbiviidavatel koolitustel:
 - 02.01.13, koolitus „Lõimitud tegevused erivanuseliste laste rühmas“ Tallinna Lasteaed Karikakar. Osalejaid 25;
 - 03.01.13, koolitus „Linnupojad ümber puu ...“ Viljandi Lasteaias Mesimumm. Osalejaid 26;
 - 04.01.13, koolitus „Uurimise ja katsetamise põnev maailm“ Luunja lasteaias Midrimaa. Osalejaid 24;
 - 04.01.13, koolitus „Kiusamise ennetamine koolis“ Tallinna Lilleküla Gümnaasiumis. Osalejaid 29;
 - 12.01.13, koolitus „Õppida saab igal pool“ Lasteaias Väike Päike. Osalejaid 24;
 - 18.01.13, koolitus „Õpetaja abi – koostööpartner õpetajale ...“ Tallinna Lasteaias Karikakar. Osalejaid 16;
 - 29.01.13, koolitus: Eriliste vajadustega lapsed rühmas“ Jüri Lasteaias Tõruke. Osalejaid 18;
 - 20.03.13, koolitus: Õppekava praktiline rakendamine. Alu Lasteaed – Algkoolis. I osa. Osalejaid 19;
 - 04.04.13, koolitus: Õppekava praktiline rakendamine. Alu Lasteaed – Algkoolis, II osa. Osalejaid 19;
 - 16.05. Haapsalus, koolitusel osales 20 lapsevanemat;
 - 20.05. Paliveres, koolitusel osales 20 lapsevanemat;
 - 22.05. Taeblass, koolitusel osales 20 lapsevanemat;
 - 23.05. Lihulas, koolitusel osales 20 lapsevanemat;
 - Ajakirja sügisnumbri sisu tutvustati ning sügisnumber jagati osalejatele 14. Novembril Lastekaitse Liidu konverentsil „Laps reformitormis“;
 - 26.11 tutvustati kirjastuse Menu koostööpartneritele, osales 50 inimest;
 - ülevaade sügisnumbri teemadest tutvustati Lastekaitse koolituskeskuse Kiusamiseks vaba lasteaed ja kool koolitustel:
 - 18.09 Paides osales: 42 lasteaiaõpetajat;
 - 2.10 Lääne Virumaal Rakveres, osales 40 lasteaiaõpetajat;
 - 9.10 Viljandis, osales 56 lasteaiaõpetajat;
 - 10.10 Harjumaal, Arukülas, osales 68 lasteaiaõpetajat;
 - 15.10 Saaremaal, Kärklas, osales 59 lasteaiaõpetajat;
 - 24.-25.10 Tallinnas, osales 75 õpetajat;
 - 1.11 Hiiumaal Kärklas, osales 9 lasteaiaõpetajat.

Kolleegium.

- Ajakirja kolleegiumisse on koondatud strateegiliste partnerite esindajad: Sotsiaalministeerium, PPA, Õiguskantsleri büroo, Lapsevanemate Liit jt. Ajakirja kolleegium;
- ajakirja kolleegiumi koosolek toimus 29. mail 2013.a Kolleegiumi koosolek toimus algusega kell 16.00, Lastekaitse Liidu koolituskeskuse ruumides (Endla 4, 6. korrus). Päevakorras oli: tagasiside 2013 kevadnumbrile, ülevaade turundusest, 2013 sügisnumbri sisuarutelu: ideed, mõtted, ettepanekud teemade, lugude ja kirjutavate spetsialistide osas;
- ajakirja kolleegiumi liikmete mõtted ja ettepanekud on ajakirja sisu kujundamise seisukohalt väga olulised, sest soovime, et ajakiri annaks edasi hetkel ühiskonnas olulisi, vajalikke ja harivaid teemasid. Tänu kõigile, kes on eelmistesse numbritesse panustanud;
- kevadisest ajakirjast „Märka Last“ tõlgiti vene keelde, et avaldati Lastekaitse Liidu kodulehe kaudu ("Lähisuhte vägivald või peretüli" - Eha Reitleman ja Kadri Soo (sisu: pealtnäinud laps käsitlemiseks ohvrina) ja artikkel "Kas ka mina võiksin kasvatada vanemliku hoolitsuste last" - Jane Snaith.
- Sügisest ajakirjast „Märka Last“ tõlgiti Advokatuuri toel „Lahutus ja lapse õigused“ – Senny Pello ja Helen Hääl, ning lisaks artiklid eelmistest ajakirjanumbritest: „Lähisuhtevägivallast ja lähenemiskeelust“ (Ene Ahas) ja „Parimad kokkulepped lapse nimel“ (Veronika Aunpu).

Projekti juhtimine.

Ajakirja kolleegiumisse on koondatud strateegiliste partnerite esindajad: Sotsiaalministeerium, TAI, Õiguskantsleri büroo, Lapsevanemate Liit jt. MTÜ Mondo, Perede ja Laste Nõuandekeskus. Projekti „Märka Last“ juht on Merit Lage ning turundusjuht on Mart Valner.

2. Aasta konverents "Kuidas elad Eestimaa laps?"

Konverents toimus 14.11.2013 Rahvusraamatukogus. 2013. aastal kandis visioonikonverents nime „Kuidas elad Eestimaa laps? Laps reformitormis“ ning tutvustas kolme suurt reformi, mis hakkavad käima või juba käivad nii lapse kui täiskasvanu ümber. Konverentsi rahastas Sotsiaalministeerium läbi Hasartmängumaksu Nõukogu ning seda toetas Haridus- ja Teadusministeerium.

Eesmärk:

- saada selgust reformides: kuidas mõjutavad meid Haldusreform; Haridusreform ning uus lastekaitse seadus;
- viia kokku noored, eksperdid ning laste- ja noortega töötavad inimesed;
- kestliku tulevikuühiskonna kujundamine lapse kaudu;
- edendada tuleviku lasteühiskonna kujundamisel lapse heaolu siin ja praegu, laste ja noorte positsiooni ning lapsekeskset perspektiivi ühiskonnas, sest tänased lapsed ja noored on tulevased vanemad.

Rahvusraamatukogus 14.11.13 toimunud konverentsil osales ligi 300 inimest kuulajatena. Nendele lisaks veel 17 esinejat. Konverentsil osalesid ettekannetega: Loone Ots (MTÜ Lastekaitse Liit president); Heinz Valk; Tõnu Poopuu (Sotsiaalministeerium, Laste õiguste juht); Siim Kiisler (Siseministeerium, regionaalminister); Irene Käosaar (Haridus- ja teadusministeerium, üldharidusosakonna juhataja)

Diskussioonis lastekaitse reformi osas osalesid: Madleen-Maria Kirja (Lastekaitse Liidu noortekogu, VHK õpilane); Dr. Judit Strömpl (Tartu Ülikool, Sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituudi sotsiaalpoliitika dotsent); Tiina Kangro (ajakirjanik); Tõnu Poopuu (Sotsiaalministeerium, Laste õiguste juht).

Diskussioonis haldusreformi osas osalesid: Kerli Kõiv (Eesti ANK juhatuse liige); Siim Kiisler (regionalminister); Hardo Aasmäe (majandusgeograaf) ja dr. Mikk Lõhmus (TTÜ, kohaliku omavalitsuse ja regionaalpoliitika õppetool).

Diskussioonis haridusreformi osas osalesid: Britt Järvet (Eesti Õpilasesinduste Liit, juhatuse esimees); Anneli Ammas (ajakirjanik); Toomas Kruusimägi (Tallinna Inglise Kolledž, direktor); Irene Käosaar (Haridus- ja teadusministeerium, üldharidusosakonna juhataja).

Kokkuvõttes diskussioonis „Kas reformid on kooskõlastatud lapse peale mõeldes?“ osalesid: Loone Ots (MTÜ Lastekaitse Liit, president); Kaja Kallas (Riigikogu, majanduskomisjoni esimees); Airi Mikli (Riigikontroll, kohaliku omavalitsuse auditi osakonna peakontrolör).

Konverents toimus muudetud formaadis, kus olid omavahel põimitud nii esineja kui diskussioon. Sellise ülesehitusega jäid rahule 98,9% tagasiside andjatest. Kokku andis konverentsi kohta tagasisidet 91 osalejat.

Tagasiside andjatest hindasid lausa 82,5% konverentsi üldjoontes „Heaks“ või „Väga heaks“. Vaid ühele tagasiside andjale ei meeldinud konverents üldse.

Konverentsi järgselt leidsid konverentsil osalejad, et kolmest reformist peaks esimesena ära tegema uue lastekaitse seaduse. Nii arvasid 54,9% vastanutest.

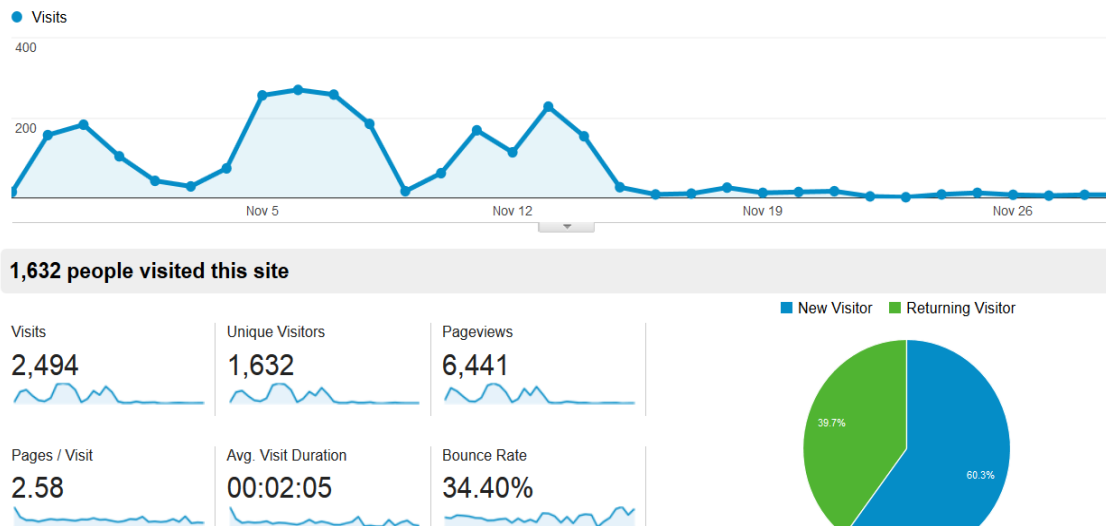
Mõned kommentaarid tagasisidest:

„Minu arvates oli konverents väga põnevalt üles ehitatud, ka käsitletud teemad olid huvitavad. Kui edaspidiseid teemasid mõelda, siis mind huvitaks väga haavatavatesse rühmadesse kuuluvate laste ja noorte olukord, praktilised võimalused Eestis nende aitamiseks ning kõige olulisemad arengukohad selles valdkonnas.“

„Kõrvu jäigi see, et tehakse erinevaid "kuivi" seadusi, mis ei tööta. Seaduste tegijad ei ole ise praktikud ja nad ei kuula ka praktikute arvamust kahjuks. Tänu sellele seadused ei tööta. Ehk oleks mõtte, kui Lastekaitse Liidu eestvedamisel saaks nendele bürokraatlikele paberimäärijatele lisaks meeskonda võtta inimesi, kes konkreetsetelt on kompetentsed midagi korda saatma tänu kogemuspõhisele tegutsemisele. Mis kasu on seadusest, mis ei toimi. Mis mõtet on midagi teha lihtsalt tegemise pärast.“

„Ülesehitus oli väga põnev, diskussioonid olid ehedad ja mõtteid pakkuv. Jätkugu tahet ja jõudu edaspidiseks. Võib-olla võiks põhikonverents olla Tallinnas, kuid haakuvaid samateemalisi ka teistes omavalitsustes, kus koos riigiametnikuga oleks ka kohaliku omavalitsuse esindajad, mis oleks piirkonnas väga toetav suund lastekaitse teemadele.“

Konverentsi perioodil (29.10-29.11) külastas konverentsi kodulehekülge konverents.lasteakitseliit.ee 1632 inimest 2494 korral.

Konverents on täies pikkuses järelvaadatav Lastekaitse Liidu kodulehel: <http://www.lastekaitseliit.ee/2013/11/vaata-konverentsi-ponevamaid-hetki/>

3. Essee ja joonistuskonkurss.

Seoses finantsressursside puudumisega viiakse essee ja joonistuskonkurss läbi 2014 aastal – seostades teemad Lapse õiguste konventsiooni 25 aastapäevaga.

4. MTÜ Lastekaitse Liit koduleht ja alalehed.

Organisatsiooni kodulehele (www.lastekaitseliit.ee) ja kodulehega seonduvatele alalehtedele (www.targaltinternetis.ee, www.koolirahu.eu, <http://kiasamisestvabaks.ee/>, <http://lapsehaal.lastekaitseliit.ee/>) süstemaatiliselt lisatavate materjalide (eesti-venekeelsed) näol tagatakse süsteemse lapse õigusi koondava info kättesaadavus.

Teavituskanalitena olulisel kohal on ka erinevad sotsiaalmeediakanalid: <https://www.facebook.com/Lastekaitseliit?ref=stream> ja <https://www.facebook.com/Marka.Last>. Hea meel on tõdeda kontaktide tõusu Facebooki vastavatel kontodel (31.12.2013 seisuga LL – 1211 kontakti ja ML – 2295 kontakti).

Lastekaitse Liidu Facebooki populaarseim postitus on olnud kutse LKL aastakonverentsile, mis jõudis 4600 inimeseni, populaarsuselt teise koha saavutas uudis, et Lastekaitse Liidul on valminud värske uurimus „Laste osalemine ja kaasamine otsustusprotsessidesse“, mis jõudis 3700 inimeseni. Keskmiselt jõuavad Lastekaitse Liidu Facebooki postitused 500 – 1000 inimeseni.

Reach: Organic / Paid Post Clicks Likes, Comments & Shares

Published	Post	Type	Targeting	Reach	Engagement	Promote
10/30/2013 6:15 pm	 Lastekaitse Liidu aastakonverents on tulemas juba 14.novembril! Konverents "Laps reformitormis!"			4.6K	160 100	
11/15/2013 10:46 am	 MTÜ Lastekaitse Liidul on valminud värske uurimus "Laste osaluse toetamine ja kaasamine"			3.7K	12 109	
11/08/2013 9:25 am	 Sotsiaaltöötaja: lapsevanema kohustus on tagada lapsele järelevalve			1.8K	126 31	
10/10/2013 12:32 pm	 Vihjeliinile on teada antud enam kui 200 laste seksuaalset ärakasutamist esitavast internetilehest			1.2K	14 15	
11/14/2013 10:11 am	 Vaata nüüd ja kohe meie konverentsi otseülekannet! Konverents lastekaitseliit.ee!			1.1K	55 11	
11/11/2013 12:40 pm	 Ajavahemikul 11.-14.11. saab Rahvusraamatukogus tutvuda MTÜ Lastekaitse Liit 25. aastapäevaks			1.1K	6 20	
10/21/2013 1:38 pm	 "Põhja ringkonnaprokuratuuri süüdistuse järgi jättis mees mullu 24. aprill kell 15.48 oma koolieelikust poja			969	184 3	

When Your Fans Are Online Post Types

The success of different post types based on average reach and engagement.

Show All Posts

Reach Post Clicks Likes, Comments & Shares

Type	Average Reach	Average Engagement
 Link	993	39 25
 Status	804	17 20
 Photo	480	30 25

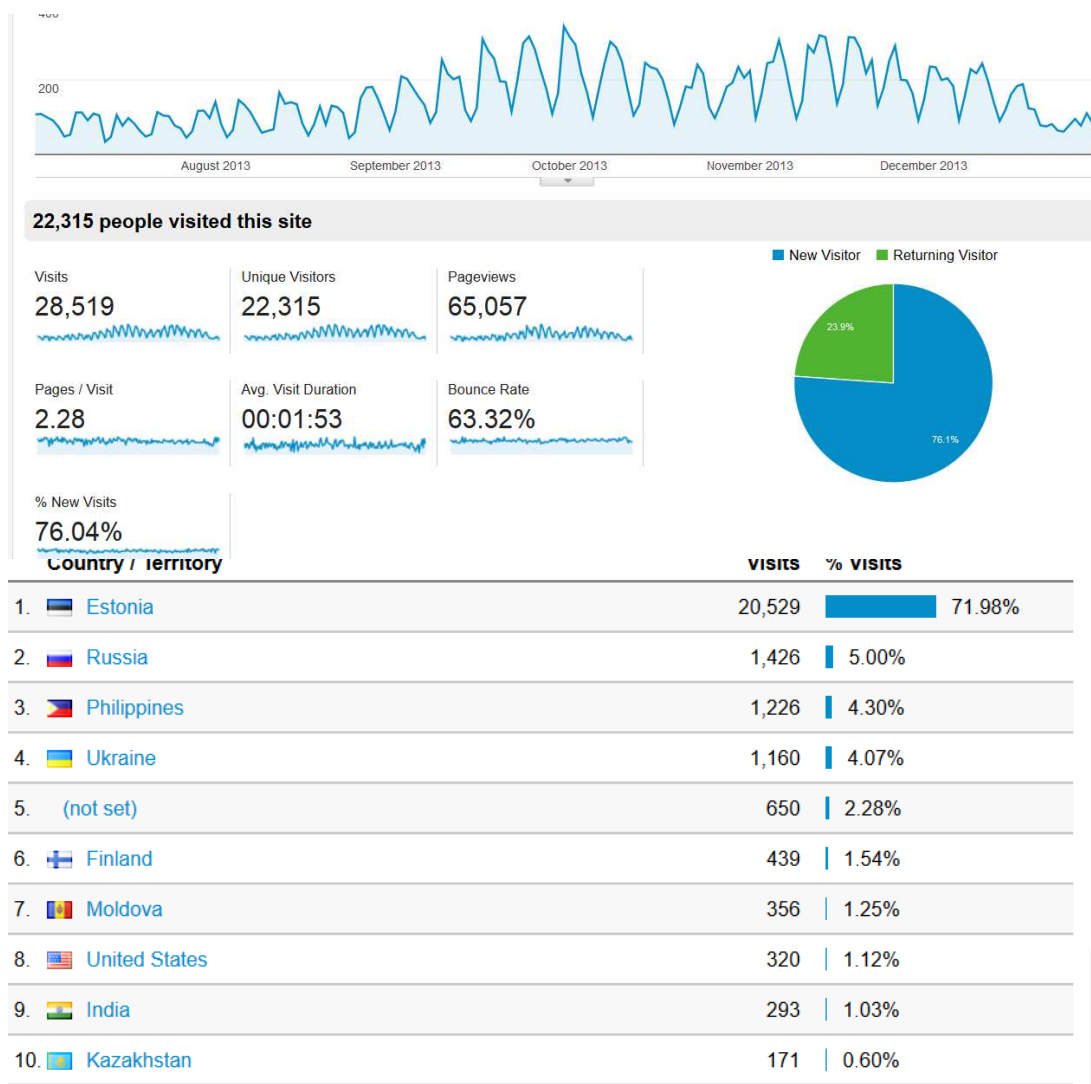
Märtsis 2013 läbisid Lastekaitse Liidu kodulehed uuenduskuuri hoolduse ja aktuaalsuse suhtes ning seega on neid nüüd lihtsam hallata. Märtsis tõsteti kodulehed stabiilsuse hoidmiseks ning operatiivse abi saamiseks üle Zone-serverisse. Eelnev tingis ka asjaolu, et kodulehe statistika puudub ajavahemikul märts-juuli 2013, mistõttu ei ole võimalik esitada detailset analüüsi I perioodi kohta.

Ajavahemikul 01.01.2013 – 17.03.2013 külastati Lastekaitse Liidu kodulehte 10371 korda 7868 inimese poolt. Erinevaid lehekülgi vaadati 29 852 korda. Keskmiselt vaadati 2.88 lehekülge ja oldi lehel 2.11 minutit. Küllastajatest olid uued 68,68%.

Ajavahemikul 01.07.2013 – 31.12.2013 külastati Lastekaitse Liidu kodulehte 28 519 korda 22 315 inimese poolt. Erinevaid lehekülgi vaadati 65 057 korda. Keskmiselt vaadati 2.28 lehekülge ja oldi lehel 1.53 minutit. Küllastajatest olid uued 76.04 %. 72% küllastustest tuli Eestist, järgnesid Venemaa ja Ukraina.

Saab öelda, et on toimunud oluline kodulehe küllastajate hulga kasv, nimelt ajavahemikul 01.01.2012-31.12.2012 külastati MTÜ Lastekaitse Liit kodulehte 39 569 korda. Käesoleval aastal 8,5 kuuga (statistika puudub ajavahemikul 17.03.-01.07.2013 seoses serveri kolimisega) külastas kodulehte 38 890 inimest, seega kuu keskmist küllastajate määra arvesse võttes saab öelda, et kodulehe küllastajate arv suurenes ca 15 000 inimese võrra aastas.

Peamiselt saabuti Lastekaitse Liidu kodulehele läbi Facebooki, neti.ee ja elk.ee. Samuti läbi Lastekaitse Liidu teiste alalehtede (konverents.lastekaitseliit.ee) Peamiseks otsingumootoriks oli google. Enimkülastatud lehed olid esileht ja nii „lapse õigused“ alaleht kui ka „lapse kohustused“ alaleht. Populaarseim artikkel oli „Head lasteraamatud on selgunud“

5. LÕK täiendav raport.

Seoses asjaoluga, et riik ei ole endiselt Lapse Õiguste Komiteele raportit esitanud, ei ole käivitunud ka alternatiivse raporti koostamiseks konkreetsed tegevused. Laste kaasatus raporti koostamisesse saab olema tagatud MTÜ Lastekaitse Liit projekti Lapse hääl lapse õiguste monitooringute kaudu (2014). Samas saab tuua hea praktikana välja asjaomaste MTÜ de laiema ja efektiivsema kaasatuse HMN teemalise eestkostetöö raames I poolaastal (vt. alapeatükk Organisatsioon). Eelnev annab hea aluse ka ühise alternatiivraporti koostamiseks.

Lapse Õiguste Komiteele esitatavas alternatiivraportis saab sisendina kasutada MTÜ Lastekaitse Liidu 2012-2013 poolt läbi viidud uuringut „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides“¹, mille raames viidi koostöös Eesti Linnade Liidu ja

ENL'iga ajavahemikul oktoober 2012 – mai 2013 läbi laiaulatuslik küsitlus KOV'idele ja lastele ning noortele. Uuringust selgus, et hoolimata asjaolust, et Eestis ratifitseeriti ÜRO Lapse õiguste konventsioon 1991 aastal ja põhikooli riiklik õppekava näeb ette eelnimetatud konventsiooni tutvustamise, ei ole 61,3% vastanutest (küsimustikule vastanud Ida-Virumaa vene keelt kõnelevatest lastest ja noortest lausa üle 75%) konventsioonist kuulnud. Seega on senisest enam ühiskonnas vaja teha lapse õiguste alast teavitustööd (sh vene keeles).

6. Lapse õigused meedias seminarid.

Seminarid toimuvad 2012.a. alustatud jätkuseminaride raames Lapse õiguste sisu tutvustamiseks meedia kontekstis. Sihtrühmad on seotuna siduserialade inimestest, kes töötavad lastega või esindavad lapse huve sh. lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid ja ajakirjanikud. Seminaride eesmärgiks on arutada, kuidas laste ja perede lugusid kajastada lapse huvidest lähtuvalt.

MTÜ Lastekaitse Liit korraldas 15. novembril Viljandis Pärimusmuusika aidas ja 12. detsembril Võru Maavalitsuse seminarisaalis seminarid „Lapse õigused meedias“, et arutada, kuidas laste ja perede lugusid kajastada lapse huvidest lähtuvalt. Seminari sihtrühmaks olid lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid ning laste ja perede lugusid kajastavad ajakirjanikud. Seminaridel arutati, kuidas laste ja perede olukorrast infot anda laste õigusi riivamata ning mida teha, kui lapsi ja peresid kajastavates lugudes on rikutud laste õigusi. Eesti Rahvusringhäälingu eetikanõunik Tarmu Tammerk tutvustas üldisi põhimõtteid, mida meedia peaks järgima oma töös. Ajalehe Sakala vanemtoimetaja Rannar Raba ning Ajalehe Valgamaalane peatoimetaja Sirli Homuha kõnelesid sellest, mida ajakirjanik silmas peab, kui lastest ja peredest lugusid kirjutab. Pressinõukogu esimees Eve Rohtla tutvustas pressinõukogusse pöördumise korda ja pressinõukogu otsuseid. T. Tammerki eestvedamisel analüüsiti mõlemal seminaril ka ühte telemeedias käsitletud kaast. Viljandi seminaril ja Võru seminaril osales kokku 58 inimest. Osalejatel paluti veebitagasisideküsitluses hinnata seminariga rahulolu skaalal „1 ei jäänud rahule ning 7 jäin väga rahule“. Tagasisidele vastamine polnud väga aktiivne, kokku laekus 20 tagasisideankeeti. Küsimuste vastuste põhjal võib järeldada, et inimesed jäid seminariga üldiselt rahule – keskmine hinnang oli 5,81 palli. Tagastatud ankeetidest selgus, et 18 inimest said uut infot ning 2 inimest vastas, et nad seda ei saanud. Küsimuse „Millist kasulikku teavet saite“ vastustes toodi välja oskust paremini märgata, kui lapse huvid pole kaitstud, saadi infot Pressinõukogu kohta, kuidas suhelda nn kiirustava ajakirjanikuga ning millisel viisil kommenteerida erinevaid teemasid, kuidas kaitsta lapse ja perekonna huve, paremaid teadmisi ajakirjanduseetikast jne. Ettepanekute ja soovitusena toodi välja, et rohkem võiks olla taolisi üritusi, käsitleda enam fotografeerimise teemat, kohalike ajalehtede kaasamine on hea viis toimuvat arutada, inimestele on vaja rohkem taolist infot ning suuremat kõlapinda sellele teemale.

Seminare korraldas MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Viljandi Linnavalitsuse, Võru Maavalitsuse ja Võru Lastekaitse Ühinguga. Seminaridega aidatakse kaasa Laste ja perede arengukava 2012-2020 rakendusplaani täitmisele. 2012. aastal toimusid sarnased seminarid Tallinnas ja Jõhvis.

Teavitusematerjali „Juhend laste intervjuerijale ja pildistajale“ kohandamine Eesti oludesse.

Augustis tõlkis K. Ugur soome keelest eesti keelde teavitusematerjali „Juhend laste intervjuerijale ja pildistajale“. Juhend pakub abi reporterile ja fotograafile, kes otsib vastust laste küsitlemise ja pildistamisega seotud praktilistele küsimustele ja uurib sellega seonduvaid eetilisi piire. Juhendmaterjal on mõeldud andma tuge ajakirjaniku enese eetilisele otsustusprotsessile, mille aluseks on töös ette tulevad olukorrad.

<http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2013/11/Uuring-“Lasteosaluse-toetamine-ja-kaasamine-otsustusprotsessides”.pdf>

2. septembril toimus Tartu Ülikoolis kohtumine, millest võtsid osa Kadri Ugur (Tartu Ülikool), Urmas Loit (Tartu Ülikool), Alar Tamm (Lastekaitse Liit), Malle Hallimäe (Lastekaitse Liit), Kerli Kuusk (Lastekaitse Liit). Kohtumisel arutati soome keelest tõlgitud materjali „Juhend laste intervjuerijale ja pildistajale“ kohandamist Eesti oludele. Kohtumisel võeti eesmärgiks kutsuda kokku erinevate huvigruppide esindajad, et arutada materjali kohandamist Eesti oludesse. 5. novembril toimus Lastekaitse Liidus ekspertgrupi koosolek arutamaks Soome teavitusematerjali „Juhend laste intervjuerijale ja pildistajale“ kohandamist Eesti oludesse. Kohtumisel osalesid: Eve Rohtla (Pressinõukogu), Andres Aru (Õiguskantsleri kantselei), Jürgen Rakaselt (Haridus- ja Teadusministeerium), Silver Sarapuu (Andmekaitse Inspeksioon), Kadri Ugur (Tartu Ülikool), Alar Tamm (Lastekaitse Liit), Malle Hallimäe (Lastekaitse Liit), Kerli Kuusk (Lastekaitse Liit). Kohtumisel kuulati ära ekspertide ettepanekud ning arutati juhendi väljaandmist Eesti. Kohtumisel otsustati, et jätkatakse materjali kohandamist lähtuvalt Eesti praktikast ja seadusandlusest. MTÜ Lastekaitse Liit võtab tegevuse 2014.a. aastaplaani. Materjalis tuuakse ära Eesti seadusandlus ning ajakirjanduspraktika ja vajadusel võrdlev perspektiiv Soome kogemusega laste kajastamisel meedias, nõrgad kohad ning kuidas on piiripealsete juhtumite puhul otsustatud.

7. Laste ja noorte kaasamise küsitluse kokkuvõte.

Aktiivse ja vastutustundliku kodaniku kujundamiseks on vajalik lastele järk-järgult ning vastavalt arengutasemele anda kohaseid võimalusi ühiskonnaelus kaasärääkimiseks. Laste kaasamine (LÖK art 12) on endiselt Lastekaitse Liidu fookuses. MTÜ Lastekaitse Liit alustas 2011. aasta lõpul laste ja KOV-ide seas uuringu ettevalmistamisega teemal „Laste osalemine ja kaasamine otsustusprotsessides“. Küsimustik leitav arvutivõrgus: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapse6igused/kaasamine/>. Küsimustiku täitmise üleskutse edastati erinevate kanalite ja koostööpartnerite kaudu koolidele, õpilasesindustele, õpilasomavalitsustele jt. Küsimustiku täitmine jätkus ka 2013 suvel (küsimustikku levitati laste seas LL lastelaagrites). On hea meel tõdeda KOV-ide nii aktiivset osalusprotsenti (eelmise temaatilise küsimustikuga 2006 võrreldes vastas 77 KOV-i rohkem). Ennekoike annab see kinnitust, et KOV-id peavad antud teemat oluliseks, ning on valmis laste ja noorte arvamusi senisest enam arvestama. Laste ja noorte küsitlus annab omakorda hea sisendi parimate viiside, kanalite ja teemade osas, kuidas lapsi parimal viisil otsustusprotsessidesse kohalikul tasandil kaasata.

Uuringutulemuste analüüsiga alustati II poolaasta alguses, mil koostatati vastavasisuline digitaalne kokkuvõtte <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2013/11/Uuring-Laste-osaluse-toetamine-ja-kaasamine-otsustusprotsessides.pdf>, eesmärgiga tagada maksimaalne uurimistulemuste levik ja kättesaadavus. Uuring „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides“ kinnitas taaskord, et laste ja noorte mõtestatud kaasamise eelduseks on järjepidev koostöö laste ja noorte ning kohaliku omavalitsuse vahel, mille raames on muuhulgas oluline tunnustada ka positiivseid praktikaid. Eestis on palju aktiivseid lapsi ja noori, kes soovivad oma sõna kohaliku elu kujundamisel sekka öelda, ning palju kohalikke omavalitsusi, kelle ettevõtmistest laste ja noorte osalemise ja kaasamise osas eeskujut võtta. Kokku vastas ankeedile 688 last ning 115 omavalitsust.

Järgnevalt mõned uuringutulemused:

KOV-id kaasajatena:

- Enamik küsitlusele vastanud omavalitsustest eelistab laste ja noorte arvamuste välja selgitamiseks meetodina küsimustikke (nt koolis, noortekeskuses jne), vähem kui pooled kasutavad loomingulisi konkursse (joonistusvõistlused, esseekonkursid jne) ja ühiseid arutelusid omavalitsuse ametnike, volikogu liikmete ja laste vahel. Ainult kolmandik omavalitsustest kohtub laste arvamuse välja selgitamiseks lastega peredega;
- võrreldes MTÜ Lastekaitse Liit 2006 aastal omavalitsustele läbiviidud küsitlusega on toimunud mõtlemapanevad muudatused teemade osas, milles lapsi ja noori kohalikul tasandil kaasatakse. Nimelt selgitavad omavalitsused käesoleval ajal laste ja noorte arvamust enam välja vaba aja veetmise osas (92% > 85%), kuid vähem koolielu (77% <

82%) ja kohaliku kultuurielu küsimuste osas (56% < 79%), ning peaaegu poole vähem keskkonna küsimustes (19% < 34%) ning transpordiküsimustes (15% < 29%);

- uuringust selgus, et 40,9% omavalitsustest ei kaasa lapsi ja noori mitte kunagi arengukavade koostamise aruteludesse, ning üle 50% omavalitsustest ei ole lapsi igaaastasesse arengukavade ülevaatamise ja täiendamise protsessi kaasanud, või nad ei ole teinud seda igaaastaselt.

Lapsed ja noored osalejatena:

- Hoolimata asjaolust, et Eestis ratifitseeriti ÜRO Lapse õiguste konventsioon 1991 aastal ja põhikooli riiklik õppekava näeb ette eelnimetatud konventsiooni tutvustamise, tõdes 61,3% vastanutest (küsimustikule vastanud Ida-Virumaa vene keelt kõnelevatest lastest ja noortest lausa üle 75%), et nad ei ole konventsioonist kuulnud. Eelnev kinnitab taaskord, et senisest enam on ühiskonnas vaja teha lapse õiguste alast teavitustööd (sh vene keeles), ning tutvustada lastele ja noortele erinevatel viisidel ja vormides lapse õiguste konventsiooni, kui rahvusvaheliselt tunnustatud lapse õigusi koondavat dokumenti;
- küsimustikule vastanud lastest ja noortest oli 67,3% teadlik oma õigusest avaldada arvamust kohaliku elu korraldamise osas. Seega on vaja anda lastele ja noortele võimalus oma õiguste realiseerimiseks, ning oluline on ka laste endi huvi ja valmisolek kaasa rääkida (54,4% küsimustikule vastanud lastest ja noortest tahab, et tema arvamust kohaliku elu korraldamise kohta küsitakse);
- lisaks uute aktiivsete organisatsioonide tekke vajadusele, peavad tegutsevad organisatsioonid ennast rohkem nähtavamaks tegema ja oma tegevust kohalikul tasandil senisest enam tutvustama;
- kohaliku omavalitsuse vähestele aktiivsusele (või siis oskamatusetele) teavitada lapsi ja noori oma õigustest avaldada arvamust kohaliku elu korraldamises viitab asjaolu, et ainult 7,4% lastest mainis infokanalina KOV'i. Kohaliku omavalitsuse kodulehekülge on vastavalt käesolevale uuringule külastanud 79,1% vastanutest, aga infoallikana kasutab seda vaid 43,75% lastest ja noortest. Samas 60% küsitlusele vastanud omavalitsustest kinnitavad, et neil ei ole olemas ametlikul veebilehel lastele mõeldud linki, ning nad ei ole mõelnud lapsesõbralikuma veebilehe loomisele. Eelnevat arvestades peaksid omavalitsused oma koduleheküljed üle vaatama, eesmärgiga need ka lastele ning noortele atraktiivsemaks muuta.

Vastuseid analüüsid saab tõdeda, et omavalitsused peavad olema kaasamisel aktiivsemad: laialdasem teavitamine ja koostöö erinevatel tasanditel, kaasamiseks sobilikud, eakohased meetmed ja info jagamise kanalid, ning tähelepanu ka laste julgustamisele. Uuringut levitati laialdaselt nii koostööpartneritele kui ka asjaomastele instantsidele (Riigikontroll, Lasteombudsman; Tallinna ja Tartu Ülikool; ministriumid), sh saadeti kõikidele KOV'idele üle Eesti. Uuringu tulemusi tutvustati MTÜ Lastekaitse Liit aastakonverentsil „Laps reformitormis“, 14. novembril. Lastekaitse Liidu FB kaudu jõudis uudis uuringu valmimisest üle 3600 inimeseni. Kajastus meedias: Lisaks konverentsi puudutavale kajastusele, ka H.Saare intervjuu Vikerraadios http://vikerraadio.err.ee/helid?main_id=2162091 (ANK'ide uudiskiri, ENL; ENTK uudiskiri 19.11.2013). Uuringut toetas ka projekt „101 last Toompeale“, mille käesoleva aasta teema oli laste ja noorte kaasatus otsustusprotsessidesse. Teemaga läheb MTÜ Lastekaitse Liit 2014 aastal edasi koostöös Lasteombudsmani ja Eesti Linnade Liiduga, eesmärgiga juhtida kogemusseminaride käigus KOV'ide tähelepanu laste ja noorte kaasamise vajalikkusele ja jagada KOV'ide parimaid praktikaid koostöös uuringust esilekerkinud lastesõbralike KOV'ide spetsialistidega. Uuringu ja kogemusseminaridest saadud sisendi toel koostatakse temaatilised juhised KOV-idele.

8.-10. Infomaterjal, seminarid, õppevahendid.

MTÜ Lastekaitse Liit üheks eesmärgiks ja läbivaks tegevuseks on lapsesõbralikus versioonis levitada LÖK'i põhimõtteid ja lapse õiguste sisu laiemalt (Laste ja perede arengukava rakendusplaan punkt 3.1.1.; 3.1.2.). Antud valdkonnas on Lastekaitse Liit ainus mittetulunduslik ühendus Eestis, mis materjalide tootmisele ja levitamisele panustab.

Aastal 2013 levitati aktiivselt eelmisel aastal MTÜ Lastekaitse Liit toodetud kogumikku lastele „Sul on õigused!“, mida on võimalik lugeda ja allalaadida ka Lastekaitse Liidu kodulehelt: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/materjal-sul-on-õigused/>. Hea levitamise praktika näide: 90 eksemplari jagati Tallinna Reaalkoolis, kus 11. klassi õpilane H.Tamm viis H.Saar'e (MTÜ Lastekaitse Liit) juhendamisel läbi uuringu: Õpilaste teadlikkus lapse õigustest ja kaasamine Tallinna Reaalkooli 11. klasside näitel.

Samuti on erinevatel seminaridel ja ümarlaudadel üle Eest jagatud lisaks muudele MTÜ Lastekaitse Liit poolt toodetud materjalidele (võimalik soetamiseks valida: <http://www.lastekaitseliit.ee/products-page/>) ka 2012 aastal lapsesõbralikus versioonis koostatud lapse õiguste konventsiooni plakati (nii eesti- kui venekeelse versiooni).

I *poolaastal* koondati ühisele alalehele positiivset vanemlust toetavad materjalid, mis nüüd on loetavad ja allalaadimiseks leitavad: <http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/positiivne-kasvatus/>. Seoses positiivse tagasisidega Tallinna lastekaitsetöötajatelt, digitaliseeriti aastaid tagasi väljaantud voldik: *Vanemlikud oskused*, mis nüüd leitav eelnimetatud alalehelt. Võimalusest antud materjale kasutada teavitati üldsust Lastekaitse Liidu ja ajakirja Märka Last! Facebook kontode vahendusel, samuti saadeti teavitus lastekaitsetöötajatele üle Eesti (kontaktid koondati hilisema efektiivsema eestkostetegevuse elluviimiseks). Digitaalsete materjalide populaarsus näitab asjaolu, et lastevanematele mõeldud materjali „positiivne vanemlus“ on vaadatud üle 2000 korra ja LÕK'i tutvustavat materjali „Sul on õigused“ üle 1000 korra.

II *poolaastal* tõlgiti Lapse Õiguste Komitee üldkommentaari nr 14 (General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)*), mis toimetatakse 2014 aastal, eesmärgiga senisest enam tutvustada ühiskonnas (sh otsustajatele) lapse parima huvi arvestamise printsiipi. Kavas ka temaatilised lapse parimat huvi käsitlevad ümarlaud Samuti on 2014 kui LÕK'i 25 aastapäeval plaanis koondada MTÜ Lastekaitse Liit kodulehe (<http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/>) alalehele Lapse õiguste konventsiooni puudutavad materjalid (kompaktseks kasutamiseks ja levitamiseks, eesmärgiga suurendada ühiskonna teadlikkust LÕK'ist tervikuna).

Lisaks igapäevasele teavitustööle, pöörab Lastekaitse Liit eestkostetöös suurt tähelepanu meediakajastusele LISA 1. Lisaks pressiteadetele ja artiklitele ajakirjanduses ja ajakirjas Märka Last, avaldati artiklid ka 2013 aastal Inimõiguste Keskuse poolt väljaantud Inimõiguste aastaraamatus teemal *Lapse õigused 2012* (H.Saar) ja ajakirjas Sotsiaaltöö (6/2013) *Lapse heaolu hindamise uuring* (H.Saar).

Järgnevatel perioodidel: on koostöös Soome Lastekaitse Keskliiduga plaanis välja anda erinevaid lapse õigusi kajastavaid materjale (sh lapsesõbralikud versioonid).

Samuti võimalusel erinevate meetodiliste materjalide tootmine koostöös Tallinna Ülikooliga ümarlaudade sarja „Lapse heaolu hindamine“ raames. MTÜ Lastekaitse Liit eestvedamisel viidi 2013 läbi 2 ümarlauda lastekaitse spetsialistide osavõtul teemal „Lapse heaolu hindamine“ (19.06. (17 osalejat); 27.09. (18 osalejat) – osalejad erinevad linnaosade lastekaitse spetsialistid, TLÜ, MTÜ LL.). Ümarlaudade raames viis MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Tallinna Ülikooliga ajavahemikul 01.06-01.07.2013 läbi uuringu Eestis tegutsevate lastekaitsetöötajate ja vastavat ülessannet täitvate KOV'i sotsiaaltöötajate seas. Connect-keskkonnas läbiviidud küsitlusele vastas 59 lastekaitsetöötajat. Küsitluse analüüs on leitav: <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2011/04/Uuring-Lapse-heaolu-hindamine.pdf> Uuringu eesmärgiks oli ennekõike selgitada välja lastekaitsetöötajate vajadused hindamisinstrumentide osas (lapse heaolu hindamisega seoses), kitsaskohad valdkonnas ja ettepanekud süsteemi täiendamiseks. Uuringust selgus, et:

- Eestis on lisaks lastekaitsetöötajate arvu suurendamisele vajalik ka sisuline koostöö teenuste arendamisel omavalitsuste vahel, et parandada teenuste kvaliteeti ja tegeleda rohkem ennetustööga;

- lapse heaolu hindamise tervikuna teeb keeruliseks ühtsete hindamispõhimõtete puudumine. Seega on vaja erinevaid erialaspetsialiste kaasates välja töötada ühtsed hindamispõhimõtted (keskendudes lapsekesksusele), ning arendada vajalikke abimeetmeid;
- senisest enam on vaja pöörata tähelepanu lastekaitse spetsialistide baasõppele ja kõigile kättesaadavale süstematiseeritud täienduskoolitusele (sh laialdasem kogemuste ja parimate praktikate vahetamine).

Uuringu tulemustest lähtuvalt on MTÜ Lastekaitse Liit ja Tallinna Ülikool astunud erinevaid samme kitsaskohtade leevendamiseks. Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudi lektor Karmen Toros'e eestvedamisel ja MTÜ Lastekaitse Liit toel on lastekaitsetöötajate toetamiseks avatud erinevaid hindamist toetavaid materjale ja hindamisinstrumente (sh lapsesõbralikke) koondav pidevas täiendamises olev kodulehekülg: <https://sites.google.com/site/lapsehindamine/>. Oktoobris 2013 esitas MTÜ Lastekaitse Liit uuringust tuleneva sisendi (viitega kitsaskohtadele) siseministeeriumile antud arvamuses omavalitsuskorralduse reformi kohta, ja arvamuses seoses politsei ja piirivalve seaduse paragrahvi 7³³ muutmise seaduse eelnõuga. Uuringu tulemuste kohta avaldas ajakiri Sotsiaaltöö 6/2013 H.Saar'e artikli "Lapse heaolu hindamise uuringust".

Lisaks eelpool mainitule viis MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Eesti Advokatuuri ja Tallinna Ülikooliga 29.11.2013 läbi hooldusõigusealase seminari „Samal poolel – lapse poolel“. Tallinna Ülikoolis toimunud tasuta seminaril osales üle 140 lastekaitsetöötaja/lastekaitsetööd tegeva sotsiaaltöötaja Eesti erinevatest omavalitsustest. Seminaril käsitleti peamisi hooldusõigusega seotud kitsaskohti ja lapse parima huvi temaatikat (ettekannetega osalesid 6 advokatuuri liiget). Käesoleva aasta 29.11. läbiviidud seminari tagasiside küsitluse kohaselt jäid 100% tagasiside andnud osalejatest seminariga rahule (nt. „hädavajalik koolitus sotsiaaltöötajatele ühtsete aluste kokkuleppimiseks praktiliseks tööks; meeldiv tööine õhkkond; ökonoomne ajakasutus; väga heal tasemel ettekanded, teooria seotud reaalse praktikaga; ettekande koostajad oma ala professionaalid; kirjalikud materjalid salvestan ja lähtun nendest tulevases tööst). Vastajad kinnitasid, et vajavad õiguslaseid seminare igapäevaste tööülesannete paremaks täitmiseks, kusjuures 96% tunneb puudust kirjalike toetavate õiguslaste materjalide järele. Võttes arvesse seminarikohtade kiire täituvuse, on selge, et vajadus õiguslase (tasuta) täienduskoolituse järele on väga suur. Eelnevast tulenevalt on Lastekaitse Liidul koostöös Eesti Advokatuuri, Notarite Koja ja Tallinna Ülikooliga plaanis sarnaseid koolitusi korraldada ka aastal 2014. MTÜ Lastekaitse Liit selgitas uuringu „Lapse heaolu hindamine“ ja 29.11.2013 läbiviidud seminari tagasiside küsitluse kaudu välja teemad, millele 2014 aasta seminarid peaksid keskenduma.

Erinevaid infomaterjale (uuringute, analüüside näol) lisatakse pidevalt MTÜ Lastekaitse Liit kodulehele (<http://www.lastekaitseliit.ee/lapseõigused/>) ja projekti "Lapse hääl" alaelehele. Infomaterjale jagatakse erinevatel seminaridel, konverentsidel, koolitustel, ümarlaudadel, kohtumistel. Eraldi saab välja tuua 14.11.2013 aastal toimunud aastakonverentsi "Laps reformitormis!", kus osales ca 300 inimese, ning huvi infomaterjalide (eraldi väljapanek) osas oli väga suur. Infomaterjale jagavad ka liikmesorganisatsioonid üle Eesti, ning Remniku ja Pivarootsi Õppe-ja Puhkekeskus. Eraldi võib välja tuua 01.06 toimunud lastekaitsepäevaga seotud üritused, nii kohtadel (konkursi "Kasvame koos!" raames, kui Tallinnas, kus MTÜ Lastekaitse Liit osales oma materjalidega nii lastemuuseumis Miia-Milla-Manda toimunud üritusel Kadriorus (sh loeng lapsevanematele teemal Vitsaga või vitsata!), koguperefestivalil Mustamäel (Noortekogu eestvedamisel), kui ka Maailmapäeval Vabaduse platsil, kus Lastekaitse Liidu telgis oli korraldatud eraldi tegevused lastele kui ka infojagamine lapsevanematele. Tagasiside küsitluses selgus, et enam tunnevad inimesed muret laste vaesuse, huviringide kättesaamatuse, narkomaanidest vanemate laste käekäigu ja madala lastetoetuse pärast.

Näitusega "Märka Last!" tähistati Lastekaitse Liidu taasloomist 25 aastat tagasi ning tänati sümboliliselt kõiki, kes vabatahtliku lastekaitsetegevuse ideed aegade jooksul on toetanud. Esitlusvormiks olid algatuste ja projektide tutvustamiseks loodud plakadid läbi aastate. Trükised peegeldavad ilmekalt oma aja vaimu, väljakutseid ja ühiskonnas lastega seotud aktuaalseid teemasid. Teemade sissejuhatuseks kasutati 2012. a novembris korraldatud

joonistus- ja esseekonkurssi „Kuula last!“ osalenud laste mõtteid. Sõnapaar „Märka Last“ on Lastekaitse Liidu filosoofia ning tegevustega läbipõimunud sõnum, millega kutsutakse iga Eesti inimest lapsi veel enam mõistma, märkama, kuulama ja aitama. Näitus oli avatud 1.-4.10.2013 Õpetajate Majas ja 11.-17.11.2013 Rahvusraamatukogus.

Eesti ühines 20. novembril 1991 ÜRO Lapse õiguste konventsiooniga, mis on lapse õiguste sisu mõistmisel, arendamisel ja määratlemisel rahvusvaheliseks ning riiklikuks lähtedokumendiks. Lapse õiguste konventsiooni peaeesmärk on aidata kaasa, et igale lapsele oleks tagatud võimalus igakülgselt arenguks ja heaoluks. Konventsiooniga ühinemisel võttis Eesti riik endale kohustuse tagada rahvusvaheliselt tunnustatud õigused igale Eestis elavale lapsele. Eelnevaga seoses tähistas MTÜ Lastekaitse Liit novembrit kui LAPSE ÕIGUSTE KUUD. Erilise tähelepanu all oli Lapse õiguste konventsiooni artikkel 12 (lapse õigus avaldada oma arvamust, kõigis teda puudutavates asjades). Novembri kui lapse õiguste kuu raames toimusid järgmised tegevused:

- Konverents „Kuidas elad, Eestimaa laps? Laps reformitormis!“ - 14.11 Rahvusraamatukogus. Konverents analüüsis kolme suurema reformi - haldusreformi, haridusreformi ja uue lastekaitseaduse - mõju lapsele ning tema elukeskkonnale. Kuidas ja miks neid reforme tehakse ning mida need muudavad;
- konverentsil tutvustati MTÜ Lastekaitse Liit uuringu „Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides“ tulemusi. Küsitluse, mis viidi läbi oktoober 2012 - mai 2013, eesmärk oli välja selgitada laste ja noorte osalemise ja kaasamise praktika omavalitsuste tasandil, välja tuua KOV-ide parimad praktikad, laste eelistused, ning mõlema sihtgrupi ettepanekud antud valdkonna arendamiseks ja parendamiseks. Küsitlusele vastas 115 KOV-i ja 688 last ning noort üle Eesti;
- seminar „Lapse õigused meedias“ - 15.11. Narvas. Seminari eesmärgiks oli arutada, kuidas laste ja perede lugusid meedias kajastada lapse huvidest lähtuvalt. Seminari sihtgrupiks lastekaitsetöötajad, lastega töötavad spetsialistid, laste ja perede lugusid kajastavad ajakirjanikud;
- PÖFF'i JustFilm 15.11. -20.11. MTÜ Lastekaitse Liit tegi koostööd PÖFFiga laste- ja noorteõiguste eriprogrammi osas. Hoolikalt valiti seitse filmi, mis pakuvad mõtlemist- ja kõneainet lisaks noortele ka õpetajatele ja lapsevanematele. Filmide fookuses on laste ja noorte elu läbivad erinevad probleemid ja mured, aga ka helged hetked, mida igaüks ju nii väga vajab. Lapse õiguste eriprogrammi filmide juurde kuulusid traditsiooniliselt ka arutelud, mille käigus erinevad laste kaitsmise ja toetamisega seotud spetsialistid filmides nähtu üle arutlesid ja Eestiga seondult lahkasid;
- traditsiooniliselt toimus noortefoorum „101 last Toompeale“ - 22.11. Traditsioonilise ürituse eesmärk oli noorte osaluse toetamine riiklikus otsustusprotsessis. Käesoleval aastal arutlesid noored teemal: laste ja noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisel;
- MTÜ Lastekaitse Liit koostöös Hariduse Infotehnoloogia Innovatsioonikeskuse, Inimeseõpetuse Ühingu, Eesti Informaatikaõpetajate Seltsi ja Eesti Väitlusseltsiga korraldas interaktiivse võistlusemängu „Targalt internetis“. Võistlusemängu eesmärk on innustada õpilasi omandama teadmisi ja oskusi interneti ning digitaalsete kommunikatsioonivahendite targemaks ja turvalisemaks kasutamiseks. Piirkondlikud võistlused toimusid:
8.11 Pärnus; 13.11 Põlvas; 14.11 Lättes; 19.11 Jõhvis; 26.11 Kuusalus; 27.11 Peetris;
5.12 Kärklask; 6.12 Lihulas; 10.12 Nissis; 11.12 Tallinnas. Vaata: <http://www.targaltinternetis.ee/>;
- projekt „Lapse hää!“ alustas õpilasseminaridega novembri lõpus. Esimene seminar toimus eesti õppekeele koolidele 27.-28. novembril Remniku õppe- ja puhkekeskuses. Vene õppekeele koolidele toimus esimene seminar 5.-6. detsembril. Projekti „Lapse hää!“ eesmärgiks on kaasata kuue Ida-Virumaa kooli noori ning julgustada neid aktiivselt ühiskonnas osalema. Projekti ühe tulemusena valmib Lapse Õiguste Komiteele variraport lapse õiguste olukorrast Eestis. Vaata: <http://lapsehaal.lastekaitseliit.ee/>;
- projekti „Kiusamisest vaba lasteaed“, millega tänaseks liitunud üle Eesti 317 lasteaeda, jätkukoolitused maakondade tasandil toimusid: 01.11. Pärnus; 01.11. Kärklask; 15.11. Jõhvis; 21.11. Valgas; 22.11., 26.11. ja 28.11. Tallinnas; 27.11. Põlvas; 28.11. Võrus. Lasteaia loodud head suhted on kooli minevatele lastele vajalik pagas, mis aitab toime tulla sotsiaalsete suhetega koolis. Oktoobris laienes projekt kooli tasandile. Pilootprojekti „Kiusamisest vaba kool“, mis alustab metoodika rakendamist novembris, osaleb 25 kooli

üle Eesti, kaasates igast maakonnast ühe ja Tallinna igast linnaosast samuti ühe kooli. Rohkem infot: <http://www.kiusamisestvabaks.ee/>;

- MTÜ Lastekaitse Liit viis koostöös Eesti Advokatuuriga 29. novembril Tallinna Ülikoolis läbi koolitusseminari lastekaitsetöötajatele – teemaks hooldusõigus. Seminaril esinesid Eesti Advokatuuri liikmed, kes perekonnaõiguslike vaidlustega igapäevaselt seotud;
- ajakiri “Märka Last” sügisnumbris, mis ilmus novembri teisel nädalal, leiavad kasulikke ja harivat lugemist nii spetsialistid kui ka lapsevanemad. Vaata: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/>.

Lapsesõbraliku ühiskonna kujundamise kontseptsioonist lähtuvalt moodustati taas tööruhm (Anne Kõrge, Mare Mürsepp, Anneli Laamann) ja korraldati konkurss “Hea Lasteraamat 2012” väljaselgitamiseks. Arutati ja täiendati kriteeriume „Hea lasteraamat 2012” valikuks. Otsustati, et kriteeriumid ei saa olla valikutes piiravad aga kriteeriumid on pigem abistavad. valida lasteraamatute 2012.a. nimekirja hulgast üks raamat igasse kategooriasse: aimeraamat; tõlkraamat, luuleraamat, muinasjuturaamat, väikelasteraamat. <http://www.lastekaitseliit.ee/?s=Hea+Lasteraamat>

Laste hääl ja laste kaasamine on määrava tähtsusega ning oluline tagasiside osapooltele st. autoritele, kirjastajatele, spetsialistidele, õpetajatele jne. Laste kaasamine oli läbimõeldud ja ettevalmistatud protsess laste arvamuste saamiseks, väljaselgitamiseks. Laste lugemise ja arvamuste kaudu saime teada, mis meeldib, mis huvitas, saadi lastepoolseid hinnanguid otsustusprotsessi. Lapsed kaasati Eesti Lastekirjanduse Keskuse, Lugemispesade ja Lugemisuuringu kaudu veel ka raamatukogudes. Protsessi laste kaasamisel aitas kujundada ning juhtida Anneli Laamann, kellel on pikaajaline kogemus lastega lugemispesade kaudu aga ka teadmised ning oskused töös õpetajatega. Laste arvamusi edastati partnerite kodulehtede kaudu.

Laiapõhjaline sõnum „Hea lasteraamat” on vajalikust edastati koolidele, lasteaedadele, raamatukogudele, lugejatele, lastevanematele üldisemalt. Seda ka raamat, lugemine, lugemiskultuur kontekstis. Vajalik oli kaasata sõnumi kujundamisse ja edastamisse äripartnerid nagu AS Rahva Raamat, AS Apollo. Koostöös oli oluline ühtsest kontseptsioonist lähtuvalt tegutseda, et ühtne sõnum heast lasteraamatust jõuaks erinevaid kanaleid ja viise lasteni ja täiskasvanuteni, kes kujundavad laste kultuuri ja lugemisharjumusi.

2012.a. valitud „Hea lasteraamat”: Jaanus Vaiksoo “Supipotikarneval”, Kätlin Kaldmaa “Lugu Keegi Eikellegi tütre isast”, Aino Pervik. “Klabautermanni mure”, Piret Raud “Natuke napakad lood”, Kate DiCamillo „Mustkunstniku elegant”, Kadri Hinrikus „Et head haldjad sind hoiaksid“, K. Kangilaski. Päike läheb puhkusele“, Ilmar Tomusk „Kolmanda A kriminalistid“, Tiia Mets „Vahva Toomas: Vana Toomase legendid“, Tim Bowley „Amelia soovib koera“.

11. Perekonnaõiguse alased seminarid.

2011. aastal alustas MTÜ Lastekaitse Liit lähisuhtevägivalla ümarlaudade sarjaga, eesmärgiga kaardistada olukord, selgitamaks välja, kas laps on lähisuhtevägivallas kaitstud, ning tema õigused tagatud. Kokku kohtusid perioodil mai 2012 – jaanuar 2013 enam kui 100 erinevat spetsialisti neljal ümarlaul, arutades järgmistel teemadel: laps perevägivalla ohvrina; lapse parim huvi vanematevahelistes vaidlustes; kohaliku võrgustikutöö erinevad tasandid; laps kui kannatanu või tunnistaja kriminaalmenetluses; süsteemi kitsaskohad; lähisuhtevägivalla ennetamine jt.

Aruteludesse olid kaasatud järgmised organisatsioonid ja institutsioonid: MTÜ Ühendus Emade ja Laste Kaitseks, SA Eesti Naisteühenduste Ümarlaud, MTÜ Inimõiguste Instituut, Eesti Advokatuur, TLÜ Sotsiaaltöö Instituut, Õiguskantsleri Kantselei, Prokuratuur, Justiitsministeerium, Sotsiaalministeerium, MTÜ Lastevanemate Liit, MTÜ Ohvriabi, SA Tallinna Lastehaigla, Tallinna Naiste Kriisikodu, MTÜ Perede ja Laste nõuandekeskus, Moreno Keskus, Eesti Patsientide Esindusühing, Kristiine Sotsiaalkeskus, Politsei- ja

Piirivalveamet, MTÜ Eesti Abikeskused, MTÜ Pro Familia. Nelja ümarlaua raames kerkisid esile mitmed süsteemis esinevad probleemkohad:

- Seaduse tasandil ei ole eraldi reguleeritud lähisuhtevägivalda juhtumite menetlust (lähisuhtevägivalda mõistetakse kui sellist seadust ei erista). Lähisuhtevägivalda juhtumites on suur roll juhtumiga kokkupuutuval koostöövõrgustikul – politsei, patrullpolitseinikud, prokuratuur, omavalitsuse sotsiaallüksused, lastekaitsetöötajad jt. Tänapäevaks on välja töötatud ning kasutusel juhised lähisuhtevägivalda juhtumite paremaks lahendamiseks, kuid dokument on suunatud vaid patrullpolitseinikele. Nimetatud olukord pärsib ühtset lähisuhtevägivalda juhtumite lahendamist (menetluspraktikat) ning seetõttu ka tegutsemist lapse parimates huvides. Samuti on vaja oluliselt suurendada koostööd (sh infovahetust) erinevate osapoolte vahel;
- kriminaalmenetluses käsitletakse last, kes on vanematevahelist vägivalda pealt näinud ning vahetult kogenud, tunnistajana. Praktikaks käsitlevad menetlejad lähisuhtevägivaldas lapstunnistajat (pealtnägijat) ning kannatanut ohvrina, kuigi kriminaalmenetluse seadustikus konkreetne mõiste puudub. Tunnistaja ja kannatanu kriminaalmenetluslik seisund on erinev. Lapsel, kui vanematevahelist vägivalda pealt näinud isikul, ei ole tunnistajana võimalik iseseisvalt kasutada ohvriabi seaduses ette nähtud kompensatsioone (psühholoogiline nõustamine, turvaline majutus, ohvri abistamine suhtlemisel erinevate riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustega jt). Lapse heaolu eest peab eraldi muretsema vägivalda kogenud lapsevanem, mida praktikas enamikul kordadel ei suudeta ei täita, tingitult ohvri (st lapsevanema) enda haavatud seisundist;
- vägivalda pealtnäinud lapse käsitlemine ohvrina sõltub konkreetse menetleja ettevalmistusest ning oskustest. On oluline, et oma töös lastega kokkupuutuvad spetsialistid mõistaksid lapse arengut ja vajadusi tegutsemaks lapse parimates huvides. Eesti kõrgkoolide õppekavades ei eksisteeri eraldi lapse õigusi käsitlevaid õppekavasid. Nimetatud õppekavade välja töötamist ning rakendamist toetavad aga Euroopa Nõukogu ministrite komitee suunised. Ühtne baasõpe peaks seega paremaid eeldusi menetlusega seotud ametnikel tegutseda lapse parimates huvides.

Lähisuhtevägivalda ümarlaudade pinnalt esitas 08.05.2013 MTÜ Lastekaitse Liit Justiitsministeeriumile ametliku pöördumise lähisuhtevägivalda juhtumites lapse parimate huvide olukorra analüüsimiseks. Selle pöördumise üheks otseseks mõjuks võib välja tuua Politsei- ja Piirivalveameti kohest reageerimist ning oma kodulehe täiendamist lähisuhtevägivalda juhtumite reageerimise osas: <https://www.politsei.ee/et/nouanded/lahisuhtevagivald/> Ettepanekutest ajendatuna samuti Justiitsministeeriumi sammu (Karistusseadustiku revisjoni raames on muudetud § 121 sisu, lisades lõikesse 2 lähisuhte kui raskendava asjaolu (tuues mh kaasa karmima maksimumkaristuse, kui seni § 121 seda võimaldas); Lähisuhtevägivalda koostöövõrgustikule ühtsed juhtumite menetlemise juhised valmivad 2014. aasta suveks; Kriminaalpoliitika osakonna 2014 aasta tööplaanis perevägivalda vormide/viiside, erinevate ohvrite (nõ sihtrühmade analüüs, sh lapsed reaalse ohvri ning pealtnägijana, eakad, puuetega inimesed) ning ohvritele ja vägivallatsejatele mõeldud teenuste analüüs).

11.1. Lapse parim huvi kohtunike koolitustel.

Eesmärgiga kaardistada lapse osalusõiguse olukord tsiviilkohtumenetluses, viis MTÜ Lastekaitse Liit 2012 aastal läbi uuringu “Lapse ärakuulamise arvamuse väljaselgitamine tsiviilkohtumenetluses hooldusõiguse küsimustes”. Samalaadset sidus projektijuht Kiira Nauts antud teemat ka oma bakalaureusetööga, kaitstes 2012. aasta kevadel lõputööd teemal “Lapse ärakuulamine vanematevahelistes hooldusõiguse vaidlustes.” Antud töö leidis äramärkimist ka Justiitsministeeriumi Õiguspoliitika teadustööde konkursil.²

Uuringu raames analüüsiti kehtivat seadusandlust ning kohtupraktikat, viidi läbi individuaalintervjuud tsiviilkohtumenetlusega kokkupuutuvate kohtunike seas ning lahati

Justiitsministeeriumi Õiguspoliitika 2011/2012. aasta teadustööde konkursi tulemused; kättesaadav: <http://www.just.ee/55594>

rahvusvahelist praktikat ning kirjandust antud küsimuses. Uuringu tulemusena selgus, et antud valdkonnas esineb väga mitmeid probleeme. Antud uuringu otseseks mõjuks võib pidada asjaolu, et MTÜ Lastekaitse Liit koos partneritega juhtis Riigikohtu Koolitusosakonna tähelepanu valdkonnas esinevatele puudujääkidele, mille tulemusena korraldas koolitusosakond 2013. aasta kevadel kolm kohtuniku koolitust lapse parima huvi teemal. Nimetatud kolmel koolitusel esitas ka projektijuht Kiira Nauts Lastekaitse Liidu uuringu tulemusi, peatudes eelkõige lapse ärakuulamisel. Koolitused toimusid Tartus, Riigikohtus (21.03.2013) ning Õiguskantsleri Kantseleis (04.04.2013 ning 11.04.2013).

Plaanis on sügisel korraldada koostöös Riigikohtu koolitusosakonnaga ühised perekonnaõiguse alased seminarid võrgustikule, mis puutub kohtumenetluses kokku just lastega (sotsiaaltöötaja, lastekaitse spetsialist, kohtunik, prokurör, advokaat). Nimetatud ettepanek esitati Riigikohtu koolitusosakonnale 2013. aasta kevadel.

12. Lapsevanemate juriidiline nõustamine.

Ühiskonnas on vajadus tasuta õigusnõustamise järele väga suur, eriti venekeelse elanikkonna hulgas. Eesti Advokatuuri ja Lastekaitse Liidu heategevusliku projekti „Hea nõu lastega peredele“ raames olid 2013 aasta alguseks advokaadid pereõiguse vallas nõustanud üle 500 abivajaja. 2010. aastal alguse saanud tasuta nõustamised toimuvad eelneva registreerimise alusel kolmapäeviti Tallinnas, Lastekaitse Liidu büroos, kus aasta jooksul nõustati 133 lapsevanemat. Suur järjekord kinnitab tasuta õigusabi suurt vajadust. Rõõm on tõdeda, et koos nõustatavate hulga kasvuga on suurenenud ka advokaatide hulk, kes on valmis oma abi tasuta pakkuma. Lisaks on advokatuuri liikmete sulest ilmunud huvitavaid ning kasulikke artikleid Lastekaitse Liidu poolt väljaantavas ajakirjas „Märka Last“ (2013 aastal 2 artiklit, ning vene keelde tõlgiti 3 temaatilist artiklit, mis 2014 lisatakse kodulehele, et oleksid digitaalsel kujul kättesaadavad maksimaalselt suurele hulgale inimestele. Valdav enamus nõustatavate probleemidest on seotud vanemate õiguste ja kohustustega laste suhtes, nagu näiteks lapse hooldusõiguse, elukoha ja elatisraha sissenõudmisega seonduv; teemaks on olnud ka isade õigused. Nõustamine hõlmab ka perekonnaõigusega otseselt seonduvaid õigusvaldkondi, sh tutvustatakse ka riigi õigusabi saamise võimalusi. Hea meel on tõdeda, et käesoleval aasta I poolaastal laienes tasuta nõustamine ka Hiiumaale, kus koostöös Hiiumaa Lastekaitse Ühinguga 1 kord kuus toimub nõustamine Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskuses HUPS (ajavahemikul märts – detsember nõustati Skype teel 17 inimest). Projekt laienes II poolaastal Viljandisse, kus nõustamised toimusid Viljandis Päikesekillu perekeskuses (LL liige). September – detsember nõustati Viljandis 15 inimest, peamised teemad elatis ja hooldusõiguse küsimused. Projekt jätkub Tallinnas ja Hiiumaal ka aastal 2014, kavas pilootnõustamine Skype-kaudu Sillamäele. Projektiga liitus ka Eesti Notarite Koda. Antud projekti mõju näitab seegi, et LPA rakendusplaani 2013-2015 lisati p. 2.2.1.12 (Tasuta perekonnaõiguslike nõustamiste pakkumine lastega peredele). Detsembris 2013 esitati Justiitsministeeriumisse taotlus õigusabi osutamiseks ning õigusteenuse kättesaadavuse parandamiseks (2014-2015).

13. Projekti juhtimine.

Projekti meeskond: Mart Valner, Merit Lage. Assisteerivad Helika Saar, Alar Tamm, Kiira Nauts. Projektil puudub eraldi juhtkomitee, kuid erinevate tegevuste juures kasutatakse spetsialiste nii MTÜ Lastekaitse Liit liikmete kui partnerite hulgast. Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm ja suunad, mis on olnud tõhusaks abiks eestkostetöö fookusseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel käesoleva aastal.

III Projektiga seotud partnerid, koostöövõrgustik.

Oluliselt on tugevnenud koostöö erinevate inimõigustega tegelevate ühendustega (Inimõiguste Instituut, Eesti Inimõiguste Keskus, MTÜ Eesti LGBT Ühing, Unicef, MTÜ Emade ja Lastekaitse; Eesti Varjupaikade Liit, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, MTÜ Mondo, Eesti Naisliit, PÖFF). Samuti on hea meel tõdeda koostöö intensiivistumist järgmiste ühendustega: SA Eesti Lastefond, Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Lastekaitse Perede Liit, MTÜ Perede ja Lastekaitse Nõuandekeskus, Perekeskus Sina ja Mina, Perekeskus Sina ja Mina,

MTÜ Oma Pere, MTÜ Eesti Kasuperede Liit, MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogramm, SA Dharma, MTÜ Igale Lapsele Pere, SOS Lasteküla. Koostöös on toimunud erinevad ümarlauad, sisendid ühispöördumistesse jne. Tihe koostöö Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Siseministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Õiguskantsleri Kantselei laste õiguste osakonnaga (vaesuse ennetamine, füüsilise karistamise keelustamine, laste kaasamine, lapse õiguste laialdane teavitamine jne), PPA'ga (saatjata alaealised, turvaline internet, varajane märkamine) ja erinevate kõrgkoolidega (eriti Tallinna Ülikooliga), ning lastekaitsetöötajate ümarlauaga (lapse heaolu hindamise temaatika). Positiivsena saab tõdeda, et koostöö Eesti Advokatuuriga omandab aina laiemaid tasandeid, samuti algas koostöö Eesti Notarite Kojaga. Hea meel on tõdeda rahvusvaheliste partneritega tehtava koostöö hoogustumist (ennekõike Soome Lastekaitse Keskliit), nii parimate praktikate vahetamise, kui ka uute materjalide kui ka meetodikate tutvustamise osas.

IV Tulemuslikkuse hindamiste mõõdikud ja väljundid.

Alljärgnevalt toodud tulemuslikkuse väljundid:

- Anti välja ajakiri "Märka Last" kevadnumber 3500 eksemplari, sügisnumber 2000 eksemplari, tellijate arv on tõusnud ca 50% võrra;
- tõlgiti ajakirjast 3 artiklit vene keelde;
- ajakirja artikleid avaldatakse Delfi ja Postimees Naine24 võrguväljaandes;
- ajakirja sisu jälgib Facebooki sotsiaalvõrgustikus 2294 inimest;
- aktiivne meediakajastus (sh kajastus 3-isikute artiklites, ning ka venekeeles meedias, sh esmakajastus Vene Föderatsiooni meedias), tõstatatud teemade kuuldavus ja nähtavus meediamonitooringu kaudu;
- MTÜ Lastekaitse Liit kodulehte (www.lastekaitseliit.ee) külastati ca 30% rohkem kui 2012;
- ajavahemikul 01.01.2013 – 17.03.2013 külastati Lastekaitse Liidu kodulehte 10371 korda 7868 inimese poolt. Erinevaid lehekülgi vaadati 29 852 korda. Keskmiselt vaadati 2.88 lehekülge ja oldi lehel 2.11 minutit. Külastajatest olid uued 68,68%;
- ajavahemikul 01.07.2013 – 31.12.2013 külastati Lastekaitse Liidu kodulehte 28 519 korda 22 315 inimese poolt. Erinevaid lehekülgi vaadati 65 057 korda. Keskmiselt vaadati 2.28 lehekülge ja oldi lehel 1.53 minutit. Külastajatest olid uued 76.04 %. 72% külastustest tuli Eestist, järgnesid Venemaa ja Ukraina;
- MTÜ Lastekaitse Liit Facebook lehega on liitunud 1209 inimest;
- tõlgiti Soome Lastekaitse Keskliidult õppematerjal soome keelset eesti keelde „Opas lasten haastatteliijoille ja kuvaajille”, tekst Ulla Ojala, väljaandja Lastensuojelun Keskusliitto, isbn 978-951-9424-78-1, http://www.lskl.fi/files/608/Opas_lasten_haastatteliijoille_ja_kuvaajille.pdf;
- viidi läbi 2 meediaseminari, kokku 58 osalejat;
- MTÜ Lastekaitse Liidu aastakonverentsil „Laps reformitormis!” osales rekordiliselt 300 inimest;
- laste ja nooret kaasamise küsitlusele ankeedile vastas 688 last ning 115 omavalitsust;
- koostati uuringu „*Laste osaluse toetamine ja kaasamine otsustusprotsessides*“ digitaalne kokkuvõtte <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2013/11/Uuring-“Laste-osaluse-toetamine-ja-kaasamine-otsustusprotsessides”.pdf>;
- viidi läbi 3 koolitust toimus õigusala asjatundjatele: Riigikohtus ning Õiguskantsleri Kantseleis;
- lähisuhtevägivalla ümarlaudade kokkuvõttena esitati Justiitsministeeriumile ettepanekud lähisuhtevägivalla juhtumitest tulenevalt lapse parimate huvide olukorra analüüsimiseks, millele järgnesid vastavad sammud Justiitsministeeriumi poolt valdkonna edendamiseks;
- viidi läbi 2 ümarlauda lastekaitse spetsialistidele (osalejaid kokku 35) koostöös Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudiga teemal „Lapse heaolu hindamine”, mille tulemusena viidi läbi küsitlus lastekaitsetöötajatele (vastajaid 59), koostati analüüs <http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2011/04/Uuring-Lapse-heaolu-hindamine.pdf> ning avaldati artikkel ajakirjas Sotsiaaltöö (6/2013);

- koostöös Advokatuuri ja Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituudiga korraldati lastekaitsetöötajatele õiguslane seminar sarjas "Samal poolel – lapse poolel", kus osales 140 lastekaitsetöötajat üle Eesti;
- toimusid tasuta juriidilised nõustamised lapsevanematele koostöös Eesti Advokatuuriga. Abi sai 133 inimest Tallinnas, 17 inimest Hiiumaal, 15 inimest Viljandis. Lisaks uus koostööpartner projektis: Eesti Notarite Koda;
- tõusnud esitatud ettepanekute, seisukohtade arv ja kasutamine rakenduses lapse õiguste kaitselistes aspektides.

Tähis B1– Organisatsioon, <http://www.lastekaitseliit.ee/organisatsioon/organisatsioonist/>

Projektimeeskond: Alar Tamm, Helika Saar

I Tegevuse lühikirjeldus eesmärkide ja põhimõtete kaudu.

Peaesmärk: Organisatsioonilise ja vabatahtliku lastekaitsealase liikumise võimekuse parandamine kompetentsi ning professionaalsuse kasvu kaudu.

Projekti alaeesmärgid:

- Liikmeskonna kaasamine ja osalemine vabatahtliku lastekaitsealase liikumise edendamise kaudu;
- lapse õigusi kaitsvate struktuuride ja ühenduste koondumine siseriiklik ja rahvusvahelise koostöö kaudu;
- organisatsiooni strateegilise ja igapäevase juhtimise tagamine hea valitsemise ning arendustegevuse kaudu.

II Tegevused.

1. Liikmeskonna kaasamine ja osalemine vabatahtliku lastekaitsealase liikumise edendamise kaudu.

1. 1. Strateegiaprotsess liikmeskonna ja kaasava võrgustiku koondamise kaudu.

Organisatsiooni areng ning tõrgeteta toimimine on vajalik, et tagada Lapse õiguste programmi 2013 elluviimine ja laialdane ning jätkusuutlik mõju. Tagamaks organisatsiooni jätkusuutlikkust tervikuna ning võimekus olla Eestis, aga ka Euroopa tasandil tunnustatud ja avalike poliitikate kujundamisel arvestatav partner, on vaja organisatsiooni pidevalt arendada lähtudes oma tegevuses strateegilistest eesmärkidest. Seda eeskätt põhjustel, et:

- koordineerida paremini ning tulemuslikumalt organisatsiooni üldist ja 34 liikme ühist tegevust ühiskonna arendamisel ja teadlikkuse tõstmisel laste õigustest, ning mitmekülgset erinevaid partnereid kaasaval eestkostetööl;
- jõustada liikmeskonda ja kaasata neid aktiivsemalt erinevatesse projektidesse, seisukohtade väljatöötamisse ning poliitikate kujundamisse tervikuna (sh. võimekus kohalikul tasandil);
- tagada toimiv kommunikatsioon eri osapoolte vahel;
- korraldada paremini ja organiseeritumalt väljaõpet liikmesorganisatsioonidele, et neil oleks suurem võimekus kohalikul tasandil teostada efektiivset eestkostetööd;
- vahetada parimaid praktikaid, ning tutvustada rahvusvahelisi kogemusi ja toimivaid mudeleid vastavalt piirkondlikele vajadustele, olukordadele ja eripärale;
- teostada mitmekülgset eestkostetööd laste huvide kaitseks koostöös erinevate tasandite

ja sektoritega.

Kuna aastal 2013 on MTÜ Lastekaitse Liit 25-aastapäev, siis keskendutakse senisest enam vabatahtliku lastekaitse liikumise tutvustamisele ja tunnustamisele ühiskonnas.

Läbiviidud peamised tegevused 2013 aastal:

- 15.02.2013.a. töögrupp korraline koosolek MTÜ Lastekaitse Liit visiooni kujundamiseks;
- MTÜ Lastekaitse Liit liikmeskonna strateegiapäev 20.03. 2013;
- 23.04.2013 töögrupp korraline koosolek MTÜ Lastekaitse Liit visiooni sõnastamiseks ja üldkogu ettevalmistus;
- 27.04.2013 kinnitati MTÜ Lastekaitse Liit üldkogul uuendatud visioon: Ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülgset oma liikmeid;
- 27.04.2013 toimunud üldkogul lisandus Lastekaitse Liidu liikmeskonda 3 uut liiget: Vasalemma Lastekaitse Ühing, Reservkorpus; Lapse Õiguste Liit (endine Pärnu Lastekaitse Ühing);
- ajavahemikul aprill-juuni viidi läbi konkurss liikmetele „Kasvame koos!“, kus said oma tegevusteks positiivse vanemluse toetamisel toetuse 10 liikmesorganisatsiooni. Liikmete üritusi antud projekti raames kajastati ajakirjas Märka Last 2013 sügisnumbris;
- 04.10.2013 Tänuüritus Lastekaitse Liit 25 Õpetajate Majas;
- 14.11.2013 aastakonverents „Laps reformitormis!“

4.2. Liikmeskonna (sh võtmeisikute) jõustamine.

- Kohtumised ja liikmete külastused (Viljandi, Sillamäe, Jõelähtme, Harku, Saue, Kesklinn, Tallinn, Tartu, Tabivere, Võru, Põlva, Türi, Pärnu, Audru, Tabivere, Kose) on tõestanud liikmete vajadust tihedamaks kommunikatsiooniks, ning valmidust MTÜ Lastekaitse Liit sõnumi igakülgseks levitamiseks;
- I poolaastal viidi liikmeskonnale läbi ka traditsiooniline konkurss „Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liige“. Alates 2009 toimuva konkursi eesmärgiks, on väärtustada vabatahtlikku laste õiguste ja lastekaitsealast tegevust ning tõsta MTÜ Lastekaitse Liidu liikmete motivatsiooni sh. soodustada uute ideede sündi ning võimaldada neil realiseeruda. Aasta MTÜ Lastekaitse Liidu liikme valimise, tunnustamise ja premeerimise kaudu teavitatakse ka üldsust tänuväärsest tööst laste heaks. Aasta MTÜ Lastekaitse Liit liikme eeldused: aktiivne ja laiapõhjaline tegevus; koostöö kohaliku omavalitsusega; avalikkuse mõjutamine; algatused, pakutud ja ellu viidud konkreetseid lahendusi. Konkurss on tõestanud oma vajalikkust, ning seda on järgnevatel aastatel kindlasti vaja jätkata, sest aasta liikme konkurss on motiveeriv, ning annab toetuse näol liikmetele võimaluse oma põhikirjalisi eesmärgi paremini ellu viia. Hea näide on Põlvamaa 2011, kes sai tänu Aasta liikme tiitlile ja sellega kaasnevale toetusele korraldada erinevaid lisaüritusi kohalikul tasandil. Valituks osutus Hiiumaa LKÜ, kelle puhul tunnustati mitmekülgset, nii kogukonda ja omavalitsusi kui maakonda tervikuna hõlmavat tööd laste ja perede hüvanguks. Tänukirjaga tunnustati veel Sillamäe Lastekaitse Ühingu ja Rapla Lastekaitse Ühingu;
- iga-aastane MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu, kus osales 2/3 liikmeskonnast, ning kus üksmeelselt võeti vastu MTÜ Lastekaitse Liit uus visioon: *MTÜ Lastekaitse Liit on ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülgset oma liikmeid.* Üldkogu võeti vastu 3 ka uut liiget: Vasalemma Lastekaitse Selts, MTÜ Reservkorpus ja MTÜ Laste Õiguste Liit. Tagasiside liikmetelt positiivne, ning konstruktiivne uute algatuste osas;
- levitamaks ühiskonnas ja kogukonna tasandil sõnumit laste vägivallavabast kasvatuses, ning toetamaks liikmesühinguid lastekaitsepäeva tähistavate ürituste läbiviimisel viidi aprillis-mais liikmeskonnas läbi projektikonkurss „Kasvame koos!“. Projektikonkursi eesmärgiks oli toetada lapsi ja noori kaasavaid uuenduslikke ideid ja algatusi, mis on suunatud vanemluse positiivse rolli väärtustamisele. Konkurss oli suunatud ühiskonna laiemaks teavitamiseks positiivsest ja kaasavast kasvatuses. Projektikonkursile olid oodatud projektid, kus ühe konkreetse kogukonna lapsed ja lapsevanemad on kaasatud projekti ettevalmistamisesse ja läbiviimisesse, ning mille sisuks on praktilised ühissetevõtmised või tegevused, ning mis rõhutavad põlvkondade

vahelist sidusust ja laste õigust kasvada vägivallavabas keskkonnas. Hea meel on tõdeda, et positiivset kasvatust ja laste kaasatust toetav „Kasvame koos!“ osutus populaarseks, ning taotluse esitas 10 liiget üle Eesti. Projekte iseloomustas erinäolisus, KOV'i poolne tugi, eri põlvkondade kaasatus, ning esindatud olid innovatiivsed ideed (nt. Hiiumaa LKÜ projekt oli seotud Kärddla Ühisgümnaasiumi ja Käina Gümnaasiumi kooliminevate laste vanemate ja õpetajate mitmekülgse ühistegevusega (psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi toel). Ajavahemikul aprill-juuni 2013 viisid liikmed MTÜ Lastekaitse Liit toel positiivset kasvatust populariseerivaid üritusi läbi üle Eesti (Võru, Hiiumaa, Saue, Harku, Kadrina, Tapa, Põlva, Viljandi, Sillamäe, Türi). Lastekaitse Liit toetas ühingu erinevate infomaterjalidega (Tasa ja targu, Märka last, Nutikas kasvatus, ning erinevate projektide teavikud jne.). Üritused leidsid kajastamist kohalikus meedias. Eelnev kinnitab liikmete materiaalse toetamise vajalikkust ka edaspidi, et kogukondlikul tasandil positiivse vanemluse kui ka LÕK põhimõtteid levitada. Aastal 2012 liikmeskonna võtmeisikute hulgas läbiviidud uuring näitas, et liikmed pead taoliste konkursside korraldamist väga oluliseks.

4.3. Rahvusvaheline lastekaitsepäev ja tunnustusüritus.

4.3.1. Lastekaitsepäev.

Lastekaitsepäeva peamine sõnum, mida koos liikmesorganisatsioonidega hoiakute kujundamiseks rõhutati oli positiivne vanemlus. Üritustega toetati lapsevanema positiivset kasvatusviisi lapse õpetamisel ja arengu toetamisel osalemise ja õppimise kaudu. Elluviimiseks korraldati erinevaid üritusi ja osaleti suurematel võrgustikuüritustel:

Mõned näited:

- Harku valla LÜ lastekaitsepäev 2. 06.2013 koostöö MTÜ Lastekaitse Liiduga;
- Põlva LÜ lastekaitsepäev korraldati pereürituse kaudu;
- Jõelähtme LÜ korraldatud kohtumine lastevanematega. Arutelul peamised väljakutsed ja lähenemine positiivse kasvatusedendamiseks: Laps (isiksus, õigused, ...); teadmised lapse arengust; lapsevanema isiksus ja roll; teadmised lapse kasvatuses;
- Perepuu istutamine 01. Juunil 2013 Tallinna Loomaaias koostöös MTÜ Igale Lapsele Pere;
- 1. juunil 2013 osalesid Noortekogu liikmed Koguperefestivalil Tallinnas;
- MTÜ Lastekaitse Liit osales organisatsiooni tutvustava boksiga 01. Juuni Maailmapäeval, mis toimus Tallinnas, Vabaduse väljak. MTÜ Lastekaitse Liit tutvustas organisatsiooni missioonist tulenevalt sõnumeid, mis suunatud lapsevanematele erinevate projektide kaudu. Põhirõhk oli lapse kaitsele vägivalla eest ja hoiakute kujundamine lapse kehalise karistuse kaotamiseks. MTÜ Lastekaitse Liit jagas tasuta trükiseid nutikaks kasvatuses ja ajakirja „Märka Last“. Küllastajatel oli võimalik kirjutada ja anda tagasisidet, soovitusi, mis hetkel ühiskonnas suhtumises lastesse hästi, milles peituvad kitsaskohad. Kokku vastas kirjalikult ja andis tagasisidet 28 inimest.

4.3.2. Tunnustusüritus.

Koostöös Heategevusfond Dharma'ga valmistati ette ja viidi ellu projekt „Tegu lapse heaks/ Heategija2013“. Üldeesmärgiks oli suurendada ühiskonnaliikmete osalust ning osutada neile tunnustavat tähelepanu lastele ja noortele heaolu tagamisel. Peamiseks sihtrühmaks olid valitus laste heaolusse panustavad eraisikud, sh laste erihooletasutuste töötajad, kooli- ja lasteaia-õpetajad, sotsiaaltöötajad, lastekaitsetöötajad, tugiisikud, kodanikuühenduste liikmed, vabatahtlikud jt.

Tunnustusüritus toimus 03.juunil algusega kell 15:00. Heategija 2013 laureaatile õnnitles ja tunnustas sotsiaalminister Taavi Rõivas ja MTÜ Lastekaitse Liit president Loone Ots kes andis üle autahvliid. „Heategija 2013“ laureaadid olid Inge Ojala-Pihlaja, Antti Lääts, Desiree

Reva, Svetlana Podtsepajeva, Gert Tiivas, Merle Paat, Iivi Kallaste, Helga Kamõšnikova, Mare Kangur, Jane Snaith.

Koostöös teavitati üleskutsega üle Eesti, et antakse teavitada neist inimestest, kes panustavad igapäevaselt laste heaolusse - nii neist, kes täidavad oma tööülesandeid erilise innu ja südamlikkusega kui ka neist, kes teevad häid tegusid oma vabast ajast muude tegevuste kõrvalt. Kokku laekus 46 laureaati, kellest Heategevusfond Dharma, MTÜ Lastekaitse Liit ja Sotsiaalministeerium valisid välja kümme silmapaistvamat. MTÜ Lastekaitse Liit palvel ja taotluse alusel toetas tunnustusüritust rahalisel GlaxoSmithKline Eesti OÜ.

Koostööhuvi üles näidanud nii SEB Heategevusfond kui ka Lasteombudsman. Laekunud laureaatide arv näitas, et heategijaid ja tunnustust väärivaid inimest on Eestis palju ja taoline üritus on inimeste motiveerimiseks väga vajalik, ühtlasi tähtsustades vabatahtliku lastekaitsetegevuse panust ühiskonnas. Kavandame laiendada ja suurendada koostöövõrgustike kandepinda, et ideed järgmine aasta tunnustamist suuremalt teha.

1.4. MTÜ Lastekaitse Liit taasloomise 25.aastapäevale pühendatud tänu- ja tunnustusseminar.

Ettevalmistav ürituse toimub 04. okt. 2013, mille peaeesmärk on tunnustada persoone ja organisatsioone, kes on tegevuses on olnud abiks ja panustanud MTÜ Lastekaitse Liit 25.a. kaudu organiseeritud lastekaitsealasesse vabatahtlikku tegevusse ja ühissaavutustele, mõjutamaks ühiskonda suhtumises lapsesse ja perekonda. Tänuüritus toimub Õpetajate Majas ja üritusele kokku on planeeritud kuni 150 inimest Eestist ja osavõtt rahvusvahelistest koostööpartnerite poolt. MTÜ Lastekaitse Liit 25. Aastapäeva tähistamise tunnustusüritusest võtsid osa ja olid kutsutud MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, auliikmed Leo Tamm, Ants Siimer, Peter Ingman, Kalle Justander, Alan Dawis ja MTÜ Lastekaitse Liit presidendid Loe Tamm, Ene Tomberg, Elmar Nurmela, Toivi Sikk, Katrin Saks, vanematekogu koosseisude liikmed, asutajad, koostööpartnerid Eestist ja välisvärgustikus Soomest, Rootsist, Norrast, Taanis ja Leedust, organisatsioonidest Mannerheimi Lastekaitse Liit ja Soome Lastekaitse Keskkliit, Savonia-Ammattikorkeakoulu Iisalmi, Pienperheyhdistys ry jne.

1.4.1. Raamat "Laps Eesti filmis".

MTÜ Lastekaitse Liit poolt esitati idee elluviimiseks projektitaotlus Eesti Kultuurkapitalile (kirjanduse sihtkapitalile, Audiovisuaalse kunsti sihtkapitalile) stipendiumitoetuse 20. Mail 2013 taotlemiseks toetust idee realiseerimiseks. Eesti Kultuurkapitali ei pidanud aga sel korral võimalikuks MTÜ Lastekaitse Liit poolt esitatud taotlust toetada.

Projekti mahuks oli kavandatud Raamatu esialgne käsikiri ja valida välja filmid-fotod. Kokku on loetelus üle 250 foto ligi 100st filmist. Esindatud on nii must-valged kui värvifilmid. Valitud fotodele on lisatud neid kätkevate filmide peamised andmed ja lühitutvustused. Toetuskirjad idee toetamiseks esitasid L. Tungal ja M. Soosaar.

Raamat "Laps eesti filmis" suudaks ilmudes anda laiemale avalikkusele ülevaate meie filmiloost, meenutades samas ka mitmete tänaseks unustusse langenud filmide olemasolu ja teeneid eesti kultuuri edendamisel. Samas on album planeeritud ilmuma nii eesti kui inglise keeles. Inglise keele lisamine lubaks laiendada raamatu võimalikku leviala, pakkudes head võimalust huvi äratamiseks inglise keelt kõnelevates maades ja üldse ülemaailmses ulatuses. Seega leviks teave eesti kultuuri ajaloost ja traditsioonidest kaugel väljaspool Eesti piire.

MTÜ Lastekaitse Liit tähistab ja organisatsiooni taasloomisest möödub sel aastal 25.a. Oluline verstapost ja sellega seonduvalt soovime taas ühiskonda panustada ning oleme plaaninud välja anda last filmikultuuris käsitleva raamatu.

Eelnevalt on välja antud

- 2003.a. raamat „Laps eesti kunstis“
- 2008.a. raamat „Laps loob maailma“ ehk laps eesti kirjanduses
- 2013/14.a. raamat „Laps eesti filmis“

Raamatu esimese poole kirjalik käsikiri, aastad 1947-1991 on valmis, filmid-fotod välja valitud, skaneeritud ja eestikeelsed annotatsioonid kirjutatud. Kokku on loetelus üle 250 foto ligi 100st filmist. Albumi maht on orienteeruvalt 290 lehekülge. Esindatud on nii must-valged kui värvifilmid. Valitud fotodele on lisatud neid kätkevate filmide peamised andmed ja lühitutvustused. Algatus viiakse ellu lapsesõbraliku ühiskonna kujundamise raames.

2. Lapse õigusi kaitsvate struktuurida ja ühenduste koondamine siseriikliku ja rahvusvahelise koostöö kaudu.

2.1. Siseriiklik koostöö lapse õiguste tagamise edendamiseks (nõukogud) sh. eestkostetöös olulisemad aspektid.

Aasta 2013 märksõnaks oli koostöö arendamine mitmesektoriaalsel tasandil. Oluliselt on tugevnenud koostöö erinevate inimõigustega tegelevate ühendustega (Inimõiguste Instituut, Eesti Inimõiguste Keskus, MTÜ Eesti LGBT Ühing, Unicef, MTÜ Emade ja Lastekaitse; Eesti Varjupaikade Liit, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, MTÜ Mondo, Eesti Naisliit). Lisaks aktiivne osalemine Inimõiguste Ümarlaval. Samuti on hea meel tõdeda koostöö intensiivistumist järgmiste ühendustega: SA Eesti Lastefond, Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Lasterikaste Perede Liit, MTÜ Perede ja Lastekaitse Nõuandekeskus, Perekeskus Sina ja Mina, Perekeskus Sina ja Mina, MTÜ Oma Pere, MTÜ Eesti Kasuperede Liit, MTÜ Lastekaitse ja Noorte Kriisiprogramm, SA Dharma, MTÜ Igale Lapsele Pere, SOS Lasteküla. Koostöös on toimunud erinevad ümarlauad, sisendid ühispuudumistesse jne. Tihe koostöö HTM ja SOM'iga, ning lasteombudsmani laste õiguste osakonnaga (vaesuse ennetamine, füüsilise karistamise keelustamine, laste kaasamine lapse õiguste laialdane teavitamine jne), ning PPA'ga (saatjata alaealised, turvaline internet, varajane märkamine). Projekti „Kiusamisest vaba lasteae“ raames väga aktiivne koostöö kõigi 15 maavalitsusega, ning väga suure hulga KOV'idega (hea näide mais 2013 allkirjastatud koostööprotokoll Narva Linnavalitsusega). Eritasandiline koostöö kõrgkoolidega: Tallinna Ülikooliga koostöös erinevad uuringud (sh projekti Kiusamisest vaba lasteae raames), ümarlauad (nt teemal lapse heaolu hindamine), jne; tihe koostöö Tartu Ülikooli teadlastega (sh projekti Lapse hääl raames); koostöölepingud Eesti Kunstiakadeemia ja Tallinna Ehituskooliga – Remniku ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse kasutamiseks praktikabaasidena.

Positiivsena saab välja tuua aina süveneva koostöö erasektoriga (sh koostöö erinevate firmadega lastelaagrite toetuseks erinevate esemelite annetuste näol). Eriti saab esile tõsta mitmekülgset koostööd Eesti Advokatuuriga (sh perekonnaõigusala tasuta nõustamine, panus uue lastekaitseseaduse koostamisel, perevägivalla ümarlauad, panus ajakirja Märka Last sisusse). Koostöö algus Eesti Notarite Kojaga.

Ühiste huvide realiseerimiseks sõlmisid MTÜ Lastekaitse Liit ja Narva Linnavalitus 15. mai 2013.a. ühiste huvide protokoll, mis on suunatud koostööle lapse õiguste ja huvide edendamiseks. Koostöös ja partnerluses lähtutakse hoolitsusest, kaitsest ja laste osaluse põhimõtetest ning heast tavast. Ühine töö laste ja lastega perede heaolu heaks põhineb omavalitsusasutuse ning kodanikuühenduste efektiivsel ja laiapõhjalisel valdkondadeüleisel koostööl. Koostöö- ja ühiste huvide protokoll oli allakirjutanute hea tahte avaldus seisukohtade ja tegevusplaani lähendamiseks ning ühiseks elluviimiseks, milles osapooled hoiavad initsiatiivi laste heaolu edendamiseks.

Käesoleval ajal on Narva linna Sotsiaalabiameti lastekaitseosakonna järelevalve all ligikaudu 100 perekonda, kes kuuluvad riskiperekondade hulka. Enamik riskiperekondi on järgmised: pered, kes elavad ühiselamus, kus on töötu vanemad või madala sissetulekuga pered, pered - kus vanemad kuritarvitavad alkoholi. Peredes, kes on Narva linna Sotsiaalabiameti arvel kui toimetulekutoetust või kriisitoetust saavad pered, on umbes 250 last. Need pered on pideva Sotsiaalabiameti järelevalve all. Narva Sotsiaalabiamet korraldab ka suvepuhkust vähekindlastatud perekondadest lastele. Puhkust korraldati MTÜ Lastekaitse Liit Remniku õppe- ja puhkekeskuses 53 lapsele. Eelmisel s.o. 2012 aastal Narva Sotsiaalabiamet toetas MTÜ Heategevuskeskust rahalise abiga laste suvepuhkuse korraldamiseks noortekeskuse baasil. Noortekeskust külastab rohkem kui 200 last sotsiaalselt vähekindlustatud peredest.

15. mai korraldati esimene seminar „Raskused lastega töötamisel arendavad ka meid” (kasva II p.a korraldada vee kaks seminari) (Семинар „Преодоление трудностей в работе с детьми развивает нас, взрослых”) Seminari eesmärk oli edendada koostööd ja lähendada seisukohti ametnike võrgustiku kaudu lapse kasvukeskkonna toetamiseks. Seminaril osalesid laste ja lastega peredega töötavad spetsialistid hariduse, sotsiaal, lastekaitse, politsei, meditsiini valdkonnas, kokku 36 inimest Narva erinevatest teenistustest, institutsioonidest. Viidi läbi tagasisideküsitlus ehk ankeet, lilles peamised küsimused olid alljärgnevad: - Назовите, пожалуйста, три ключевые проблемы детства, требующие их безотлагательного разрешения?; - Что, на ваш взгляд, конкретно мешает или сдерживает гармоничное развитие современного ребёнка?; - Какие вы видите пути помощи пространству ДЕТЕЙ?; - С чего начать сотрудничество всех, ответственных за развитие детей.

MTÜ Lastekaitse Liit põhikirjaliseks eesmärgiks on lapse õiguste kaitsmine lähtudes lapse huvidest, lastekaitsealase ja lapse heaoluga kaasneva tegevuse arendamine ning osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ning rakendamises. Seega osaletakse nõukogudes, töögruppides, võrgustikes (sh. rahvusvahelisel tasandil). Alljärgnevalt välja toodud olulisemad:

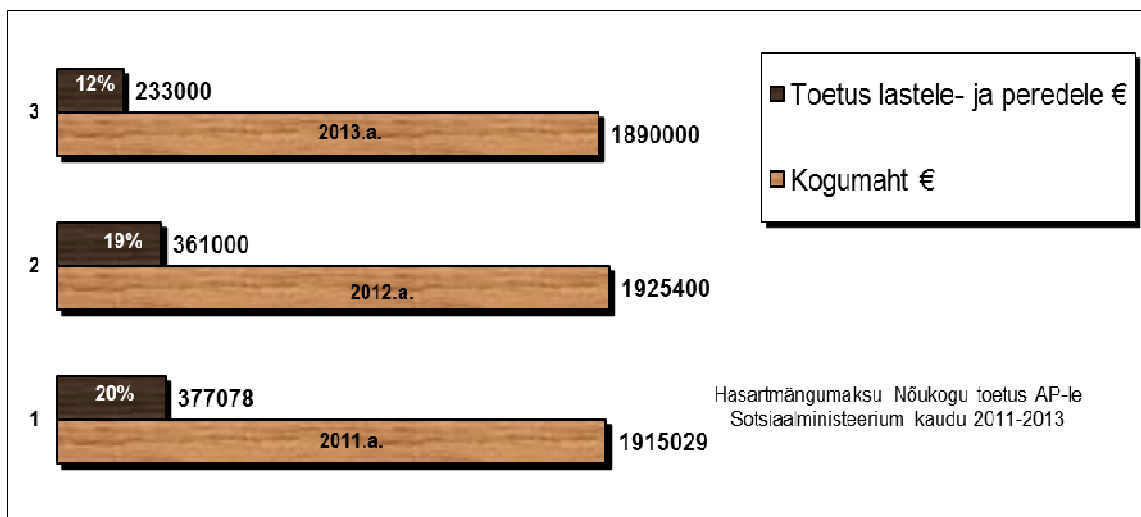
Nõukogu, töögrupp, võrgustik	Osaleja
Säästva arengu komisjon – Riigikantselei juures.	Loone Ots
Eurochild - Euroopa lapse õiguste eeskostevõrgustik.	Ene Tomberg
Eesti Haigekassa nõukogu (kuni 2014) - kindlustatute huvide esindamine.	Ene Tomberg
Narkomaania ennetamise valitsuskomisjon - Rühma ülesandeks on ettepanekute väljatöötamine, strateegiliste eesmärkide seadmine, seniste tegevuste hindamine, ressursside leidmine ja juhtimine alates 2012.	Elmar Nurmela
Korruptsioonivastane Eesti - Kodanikeühenduste korruptsioonivastane võrgustik, kellel on huvi ja tahtmist panustada korruptsioonivastaste põhimõtete kujundamisse ning korruptsioonivastasesse võitlusesse	Viktor Kuruzev
FICE - Organisatsioonide võrgustik Euroopas laste kaitseks ja laste õiguste edendamiseks.	Alar Tamm
Tallinna sotsiaal- ja tervishoiukomisjon - Volikogu alaline komisjon. Esindab valdkonda EMSLi ettepanekul kuni 2013 oktoober.	Alar Tamm
Murru ja Harku vangla ühiskomisjon - Konsultatiivne organ vangla juhtkonnale õiguste tagamisel kuni 2013.	Alar Tamm
Eesti Tubaka ja Alkoholi Kahjude Vähendamise Koda - Ühendus tervisttoetava alkoholi- ja tubakavaba keskkonna laienemiseks.	Alar Tamm

Tapa Erikooli hoolekogu - kooli õppe- ja kasvatustöö suunamine, kavandamine ja paremate tingimuste edendamine ühistöö kaudu.	Alar Tamm
HEV kontseptsiooni ümarlaud - HEV õppekorralduse ümberkorraldamine.	Alar Tamm, Helika Saar
Eesti Koostöö Kogu - Eesti pikaajalisest arengust huvitatud valitsusväliste organisatsioonide koostöövõrgustik.	Alar Tamm, Helika Saar
Inimõiguste ümarlaud – Inimõiguste valdkonnas tegutsevate vabaühenduste võrgustik.	Alar Tamm, Helika Saar
Separated Children in Europe Programm - üle-euroopaline mtü´de võrgustik (saatjata lapsed, pagulased, inimkaubandus).	Helika Saar
Laste ja perede arengukava (2012-2020) juhtgrupp.	Helika Saar
Andmekaitse Inspeksiooni nõukogu.	Malle Hallimäe
Vägivalla vähendamise arengukava täitmise töögrupp, Justiitsministeerium.	Malle Hallimäe
Insafe (Euoroopa riikide Turvalise Interneti Keskuse võrgustik), juhtkomitee.	Malle Hallimäe
Insafe (Euoroopa riikide Turvalise Interneti Keskuse võrgustik) võrgustik.	Kerli Kuusk
INHOPE (rahvusvaheline vihjeliinide) võrgustik.	Malle Hallimäe, Kerli Kuusk
European NGO Alliance for Child Safety Online (ENACSO).	Kerli Kuusk
EAPN (European Anti Poverty Network) (Employment group).	Kiira Nauts
NBO (Nordic- Baltic Organisation for professionals working with children and adolescents) – vaatlaja.	Alar Tamm
ENMCR (European Network of Masters in Children's Rights)	Kiira Nauts

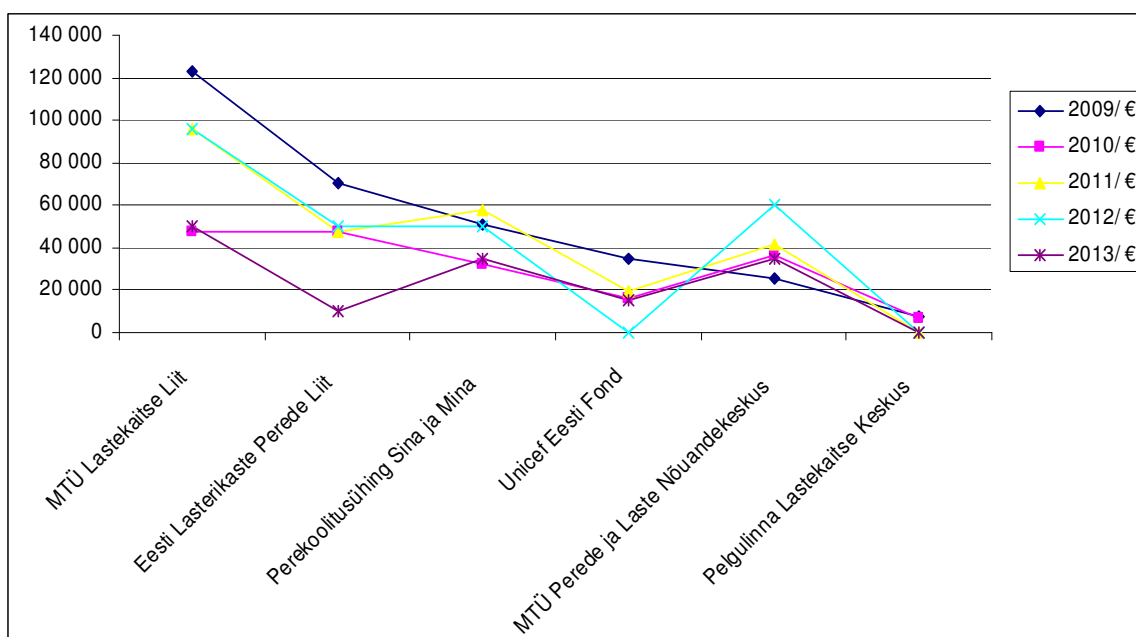
2.1.1. Ümarlauad laste ja peredega seotud organisatsioonide võrgustikuga.

Hasartmängumaksu nõukogu langetas 17. dets. 2012.a. otsuse laste ja lastega peredega seotud organisatsioonide aastaprojektide finantseerimise osas. Hasartmängumaksu nõukogu protokollist nähtub, et laste ning peredega seonduvatele eestkosteorganisatsioonidele ja aastaprojektidele on Sotsiaalministeeriumi kaudu eraldatud kokku pisut üle 12% kogu aastatoetuste mahust, mis on ca 10 % vähem, kui eelmisel 2012 aastal.

Hasartmängumaksu Nõukogu toetused laste ja perede huvisid esindavate organisatsioonide AP-le Sotsiaalministeeriumi kaudu aastatel 2011-2013

Hasartmängumaksu Nõukogu toetused laste ja perede huvisid esindavatele organisatsioonidele ning aastaprojektid Sotsiaalministeeriumi kaudu aastatel 2009-2013

Huvikaitse peamine eesmärk oli riiklikul tasandil poliitilise prioriteedi kujundamine lapse õiguste edendamiseks ja tagamiseks laste ja peredega seotud mittetulundusorganisatsioonide tegevusetootuse süsteemi kaudu.

Alaeesmärgid:

- realiseerida „Laste ja perede arengukava” partnerluses laste ja peredega seotud mittetulundusorganisatsioonidega ja koostöös riigi, omavalituste, maavalitsuste jne. kaudu;

- välja töötada süsteem ja laiaulatuslik toetuskontseptsioon hasartmängumaksust laekuvate rahaliste vahendite kasutamiseks laste ja lastega peredele suunatud programmide, projektide ja organisatsioonide arengu ning arenduse toetuseks.

Sihtrühmaks huvikaitselises tegevuses olid peamiselt otsustajad sh. Riigikogu, Hasartmängumaksu nõukogu, Vabariigi Valitsus (sh erinevad ministeeriumid).

MTÜ Lastekaitse Liit eestvedamisel koondati laste ja peredega seotud organisatsioonide ja sihtasutuste 14-liikmeline tuumikvõrgustik riikliku toetuse ja finantseerimissüsteemi kujundamiseks. Kokku toimus V ümarlauda ja sellele järgnevaid algatusi:

- I võrgustiku ümarlaud toimus 11. jaanuar 2013.a. Rahvusraamatukogus, Osales 19 inimest kokku 15 organisatsioonist (UNICEF Eesti, MTÜ Lastekaitse Liit, Eesti Lastevanemate Liit, Eesti Lasterikaste Perede Liit, SA Eesti Lastefond, MTÜ Perede ja Laste Nõuandekeskus, Perekeskus Sina ja Mina, Perekeskus Sina ja Mina, MTÜ Oma Pere, MTÜ Eesti Kasuperede Liit, MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogramm, SA Dharma, MTÜ Igale Lapsele Pere) Tulemusena:
 - 14.01. esitati ühine pöördumine Riigikogu, Vabariigi Valitsuse, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Sotsiaalministeeriumi poole seoses Hasartmängumaksu Nõukogu otsusega nr.12, 17. detsember 2012. Ühispöördumisega liitus kokku 9 organisatsiooni, sihtasutust;
 - pöördumises rõhutati, et taolised poliitilised otsused piiravad huvigruppide ja nende huvidega seotud vabaühenduste kaasatust, osalemist ennetustöös ja poliitika kujundamisel ning algatusi probleemide lahendamiseks. Riigi tasandil tingib nimetatud otsus ühiskonna tasakaalustavate jõudude passiivsuse ja organisatsiooniliste tegevuste seiskumise. See pidurdab nii siseriiklikku kui rahvusvahelist koostööd. Nii seab otsus löögi alla vabaühenduste võimekuse ja jätkusuutlikkuse ning nende hääbudes ka kodanikuühiskonna panuse Eesti riigi strateegiliste eesmärkide saavutamiseks.
- II võrgustiku ümarlaud toimus 30. jaanuaril MTÜ Lastekaitse Liit koolituskeskuses, Endla 4, VI korrus. Peamised küsimused olid seotud ühispöördumise järgse tegevusplaani täpsustamisega ja tagasisidest ühispöördumise järgselt, reageeringud ning sellega kaasnenud tegevus ja tegevused organisatsioonide poolt eraldi. Kokku osales II võrgustiku ümarlaua kohtumises 8 organisatsiooni.
 - Arutati ettepanekut Sotsiaalministeeriumile ja Haridus-ja Teadusministeeriumile organisatsioonide poolt, et sõlmida koostöö raamlepe, mille eesmärgiks partnerlus, sisuline dialoog ja avatus organisatsioonide ja organisatsiooni projektide menetluses, toetamisel.
 - MTÜ Lastekaitse Liit töötas välja ühiste huvide ja koostöö „Lapsed ja lastega perede heaks“ raamlepingu teksti, et anda võrdväärse panus laste ja lastega peredega seonduvate küsimuste lahendamiseks.
- Osavõtt infopäevast Sotsiaalministeeriumis 08.02. 2013.a. Võrgustiku poolt esitati kiri koos küsimustega Sotsiaalministeeriumile:
 - kuidas luua õiglane toetuse süsteem, süsteemsus, et oleks selge rahastuse ning oodatavate tulemuste vahetamine?;
 - kuidas tagatakse tegevuste jätkamiseks vajalik struktuur?;
 - kuidas paraneb seadusandlus, luuakse projektide tulemuste mõõtmise mudeleid, lepitakse kokku heades tavades?;
 - organisatsioonide tegevustoetused, kuidas luua objektiivsem toetussummade eraldamissüsteem? Programmilised toetused, projektitoetused, millisel alusel?;
 - kuidas luua avatum, õiglasem projektide menetlemise protsess, sõltumatus, sots. htm töötajate osalus, hindamisel, nende huvikonflikti vältimise võimalused?.
- Kohtumine Hasartmängumaksu Nõukogu esimehega 11.02.2013, hr. L. Luik. Kohtumisel osalesid organisatsioonide MTÜ Lastekaitse Liit, Eesti Lastevanemate Liit, SA Eesti Lastefond, MTÜ Eesti Kasuperede Liit, MTÜ Igale Lapsele Pere esindajad.
- III võrgustiku ümarlaud toimus 26. veebruaril ja kohaks taas MTÜ Lastekaitse Liit koolituskeskuses, Endla 4, VI korrus. Kokku osales kohtumisel 9 organisatsiooni

esindajat. Peamised küsimused, mida arutatakse ja kujundati ühised seisukohad olid seotud:

- ettepanek Sotsiaalministeeriumile ja vastuskiri 9 organisatsiooni esitatud pöördumisele;
- ühiste huvide protokollit täiendamine ja sisu kujundamine;
- kohtumisega Sotsiaalministeeriumi kantsleriga 05.03 2013;
- ühine kiri Vabariigi Valitsusele seotuna Hasartmängumaksu nõukogu seaduse muutmisploaniga;
- päevakorras oli jätkuvalt laste vaesus.
- A. Tamm kohtumine Sotsiaalministeeriumiga 5. märtsil. Kohtumisel käsitleti koostööd ja laste ning peredega seotud organisatsioonide rahastamiskriteeriumite väljatöötamist ning vajadust.
- IV võrgustikukohtumine laste ja lastega perede organisatsioonidele toimus 10. aprillil 2013 ja osales kokku 7 organisatsiooni (esindajad: T. Palu, S. Grossmann- Loot, M. Kobin. I. Trõner. J. Snaith, K. Sink, E. Tomberg), lisaks Tartu Laste Tugikeskus ja Eesti lasterikaste Perede Liit (esindajad: A. Õunap, L. Haldre) liitusid otsuste kujundamisel ja tagasiside andmisel elektrooniliselt. Koosolekule oli kutsutud ja kaasatud vabaühenduste rahastamise ühtsete aluste http://issuu.com/praxiskeskus/docs/rahastamise_juhendmaterjal kujundamise juhendmaterjali eestvedaja pr. Hille Hinsberg, SA Praxis. Peamised arutelukohad:
 - vabaühenduste rahastamiseks kasutatakse Eestis erinevaid põhimõtteid, rahastamine pole osaliselt läbipaistev ja segadus on mõistetega. Oluline on sihikindel, konkreetne ja huvikaitseline töö otsustajate tasandil selleks, et saavutamaks ühenduste rahastamises põhimõtteline murre ja kujundada 2014.a. eelarve planeerimist juba täna. Oluline on teada, mida rahastaja soovib *st. valitus, ministeerium* ja tahab ning kujundada ülesannet, mille täitmisele saab kaasa aidata *st. pakkuda* ja arendada liitlust, arengule põhinevat partnerlust;
 - puuduvad konkreetset ettepanekud Vabariigi Valitsusele, Riigikogule ja seda kõike peab esitama selgituste vormis olukorrast ning soovidest laste ja lastega perede organisatsioonide rahastamiseks;
 - rõhuasetused ja mõistmine ühistöö kasust ja mõjust, mida koostöö ja partnerlus loob, kui ühised põhimõtted on teada, kinnitatud;
 - enam jälgida koostööd valitsemise valvurid kaudu <http://www.praxis.ee/index.php?id=991>.
- V ümarlaud toimus 5. mail 2013, MTÜ Lastekaitse Liit büroos asukohaga Endla 6-18, Tallinn. Kokku osales 13 organisatsiooni esindajat. Peamine küsimus oli seotud Hasartmängumaksu seaduse muutmise ja sellega seonduva rahastamismudeli kujundamisega, ettepanekutega ühinenud võrgustiku poolt Riigikogule, Vabariigi Valitsusele. Kujundati seisukoht organisatsioonide tegevustoetuste süsteemi tugevdamiseks Hasartmängumaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu kaudu.
 - Ühine pöördumine (Riigikogu, Sotsiaalministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Justiitsministeerium, Rahandusministeerium) esitati 01.juunil 2013, milles toetati Hasartmängumaksu seaduse muutmise seaduse eelnõud tingimusel, kui tagatakse edaspidi laste ja perede huvisid esindavate mittetulundusühenduste ja sihtasutuste tegevustoetus, võimalusel 4 aastaste kokkulepetega lähtuvalt organisatsioonide poolt koostatavatest 4-aastastest eesmärkidest ja tegevustest, arvestades riigieelarve baasseaduse põhimõtteid. Ettepanekuga liitusid kokku 12 organisatsiooni: MTÜ Lastekaitse Liit, UNICEF Eesti, Eesti Lastevanemate Liit, SA Eesti Lastefond, MTÜ Eesti Lasterikaste Perede Liit, MTÜ Kasuperede Liit, SA Dharma, MTÜ Tartu Laste Tugikeskus, MTÜ Igale Lapsele Pere, MTÜ Oma Pere, MTÜ Perekeskus Sina ja Mina ja MTÜ Laste ja Noorte Kriisiprogramm.

Tulemus ja peamine mõju väljendus:

- Avalik pöördumine Riigikogu, Vabariigi Valitsuse, Hasartmängumaksu Nõukogu ja Sotsiaalministeeriumi seoses kärbetega lastele ja peredele suunatud projektidele ning seotud organisatsioonidele;
- töötati välja ühiste huvide ja koostöö „Lapsed ja lastega perede heaks“ raamleping;
- edastati ettepanekud Sotsiaalministeeriumile kriteeriumite osas organisatsioonide tegevustoetuste süsteemseks kujundamiseks;

- kiri Hasartmängumaksu seaduse muutmise eelnõule seondult rahastamismudeli kujundamisega Riigikogule, Vabariigi Valitsusele;
- teema tõstatus meedias ja jätkusid arutelud: vt. Meediakajastus; suurenes organisatsioonide eestkostevõimekus antud teemal; lähenesid arusaamad ja paranes konsulteeriv suhtlemine ministeeriumite ning mittetulunduslike organisatsioonide vahel laste ja perede huvide kaitseks; intensiivistus koostöö temaatiliste mittetulundusühingute vahel.
- koostöös Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts'ga kohtuti Riigikogus kõikide erakondadega alkoholipoliitika karmistamise ning salaalkoholi leviku piiramiseks. Esitatid ettepaneku korraldada sotsiaal-, kultuuri- ja rahanduskomisjoni ühine istung teema käsitlemiseks. Energiajookide reklaami piiramise eelnõu: <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=6b20595f-9c96-4cc7-b157-d27f8bf143bb&> ja alkoholireklaami piiramise eelnõu: <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=c1f4f6dd-63d5-7735-7ea7-2759def2b2c3&> ;
- MTÜ Lastekaitse Liit osales protsessis ja ühines Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts üleskutsega „Kraadivaba/ alkoholivaba laulupidu“.

2.2. Rahvusvaheline koostöö.

Rahvusvaheline koostöö (osalemine rahvusvahelistes võrgustikes, koostöökohtumistel, seminaridel, raporteerimises, jälgimises ja hindamises) on alati olnud MTÜ Lastekaitse Liit üheks oluliseks suunaks. Aastat 2013 ilmestab parimate praktikate vahetamine välispartneritega, eraldi saab välja tuua koostöö NBO'ga (Nordic- Baltic Organisation for professionals working with children and adolescents), mis on Lastekaitse Liidule teinud ettepaneku liituda oma võrgustikuga (NBO on ka Norra poolne partner projektis Lapse hääl). Samuti koostöö European Network of Masters of Child Rights võrgustikuga: antud võrgustik töötab 2014. aasta sügiseks välja lapse õiguste õpetamise materjalid, mis keskenduvad lapse õigustele (ennekõike õigus mittediskrimineerimisele).

Aasta vältel on Soome Lastekaitse Keskliidu ja Mannerheimi Lastekaitse Liidu esindajad korduvalt külastanud Eestit ja jaganud omi parimaid praktikaid erinevates valdkondades (perehooldus, ajakirja tootmine, lastelaagrid, füüsilise karistamise keelustamine jne). MTÜ Lastekaitse Liit esindajad külastasid 18.06.2013 Soome Lastekaitse Keskliitu (Helsingis) eesmärgiga eestkostevalase koostöö aktiveerumine (sh parimate praktikate vahetamine ajakirjade „Märka Last“ ja „Lapsen maailma“ osas). 22.08.2013 külastasid Lastekaitse Liitu SLKL spetsialistid Taina Martiskainen ja Kirsi Pollari, vahetati kogemusi lapse õiguste alase koostöö osas. 01.-03.10.2013 osales Helika Saar Soome Lastekaitse Keskliidu aastakonverentsil Tampere, mis keskendus koostööle asendushoolduses, lisaks kohtumine Soome lasteombudsmaniga. 04.10.2013 osales SLKL esindus LL 25 tänuüritusel, ning president Pentti Arajärvi pidas üritusel kõne, tunnustades kahe ühingu omavahelist pikaajalist koostööd. Vanematekogu külastas SLKL'i 10.12.2013, eesmärgiga koostööd tugevdada ja algatada uusi koostööprojekte.

Toimib pidev koostöö Save the Children Denmark'iga alaprojekti „Kiusamisest vaba lasteaed“ ja Save the Children Sweden'iga Koolirahu ja Lapse Õiguste Programmi arenduse raames. MTÜ Lastekaitse Liidu eestkostevalase võimekuse suurendamiseks laste õiguste edendamiseks ja kaitseks töötati rahvusvahelise lastekaitseorganisatsiooni Save the Children in Sweden koostöös välja programmi Child Rights Programming: CRP raamistik ja tööriistad ning perioodiks 2012/15 lapse õiguste programm 3 aastaks, et suurendada organisatsiooni efektiivsust ja tõhusust laste õiguste valdkonnas eestkosteks rahvuslikul ja kohalikul tasandil. Child Rights Programming: CRP aluseks on lapse õigustel põhinev lähenemine ja usaldusväärsete andmete kasutamine rõhuasetusega lastele vanuses kuni 18 aastat. Tulemuste alusel kavandatakse projekte ja programme lastekaitsealase töö edendamiseks. Child Rights Programming'ü mõju ilmestab eestkostetöö fookuseeritus ja edukate projektitaotluste hulk, ning kahekordistunud meediakajastuste hulk (sh oluliselt suurenenud LL tegevuse ja projektide mainimine 3. isikute pressikajastustes).

Separated Children in Europe Programme raames esitab MTÜ Lastekaitse Liit pidevalt Eesti kohta temaatilist sisendit, ja vahendab Euroopa infot meie koostööpartneritele (Siseministeerium (Politsei- ja Piirivalveamet; Sotsiaalministeerium (Laste ja perede osakond); IOM Tallinna esindus, Pagulasorganisatsioonide ümarlaud), mis puudutab saatjata laste temaatikat ja sellega seonduvat. Aastal 2013 esitati 2 raportit, kus anti ülevaade olukorrast Eestis, ning muudatustest valdkondlikus seadusandluses: Raportid kättesaadavad: <http://www.separated-children-europe-programme.org/p/1/75/newsletter>

Eurochild ühendab 35 Euroopa riikide valitsusväliseid 135 organisatsiooni, kelle eesmärgiks on aidata kaasa lapse õiguste tagamisele regioonis. Üheks põhiteemaks on kujunenud laste vaesus ja eeskostetöö laste õiguste edendamiseks Euroopa Parlamendis. Eurochild kaudu osaletakse Euroopa võrgustikus ja antakse omapoolne sisend laste õiguste käsitlevatesse teemadesse Euroopa tasandil. <http://www.eurochild.org/>. Koostöös Eurochild'iga ja FICE'ga kujundab MTÜ Lastekaitse Liit poliitikaid Euroopa tasandil, edastades vajalikke sisendeid Eesti vastava informatsiooniga. Anti sisend Eurochildi kogumikku: *The 2013 National Reform Programmes (NRPs) show some modest improvements from a child poverty and well-being perspective* http://www.eurochild.org/fileadmin/ThematicPriorities/Crisis/Eurochild%20updates/Eurochild_NRP_2013_analysis.pdf

MTÜ Lastekaitse Liit osaleb European Anti Poverty Network (EAPN) võrgustiku töös, olles Eesti ametlik esindaja võrgustiku töötuse grupis. Võrgustiku raames toimusid järgmised korralised kohtumised: Brüssel (10-11 mai); Spain (25-26 oktoober), kus osales esindajana projektijuht Kiira Nauts.

3. Organisatsiooni strateegilise ja igapäevase juhtimise tagamine hea valitsemise ning arendustegevuse kaudu.

3.1. Büroo ja organisatsiooni tegevus eestkostetöös

Organisatsioonil on lapse õiguste tagamise valdkonnas pikaajalised kogemused ja ulatuslik siseriiklik- ja rahvusvaheline koostöövõrgustik. MTÜ Lastekaitse Liidu tegevus on seotud kodanikuaktiivsuse edendamisega lapse õiguste tagamiseks sh. haavatavaimade sihtgruppide- laste ja lastega perede eestkoste, kaasamine, nende heaolu tagamist takistavatele kitsaskohtadele tähelepanu juhtimine, omapoolsete lahenduste pakkumine, partnerluse loomine, avatus ja dialoog erinevate sihtrühmadega. Oma tegevuses tugineb MTÜ Lastekaitse Liit ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtetele.

MTÜ Lastekaitse Liit on aktiivne seadusloome protsessis osaleja. Näiteks osalemine uue lastekaitseaduse väljatöötamise protsessis: 08.05.2013; 15.05.2013; 22.05.2013; 29.05.2013; 13.06.2013; 17.09.2013, lisaks kirjalikud ettepanekud.

Käesoleval aastal on MTÜ Lastekaitse Liit esitanud alljärgnevad ettepanekud eestkostetöö ja seadusloome osas (loetelus ei ole toodud suulisi valdkondlikke ettekandeid):

Olulisemad väljundid:

- 03.01.2013, Harju Maakohtule Lastekaitse Liidu arvamus tsiviilasjas nr 2-12-54026;
- 14.01.2013, sisend Noorsootöö strateegia 2006 – 2013 rakendusplaani;
- 14.01.2013, pöördumine Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja HMN poole seoses ebaselge rahastusega, ning palvega läbi vaadata HMN Sotsiaalministeeriumi otsus nr 12;
- 16.01.2013 Tingimused jätkusuutliku rahastamise garanteerimisel – märgukiri KÜSK'ile, reg.ministrile;
- 26.01.2013, ettekanne Eesti Naisliidu üldkogul „Eestkosteorganisatsioonide koostöö vajalikkusest“;
- 30.01.2013, Praxis'ele kokkuvõtte Lastekaitse Liidu seisukohtadest teemal „Noorte tõrjutus“;
- 04.02.2013 Sisend uuringusse “Sotsiaalministeeriumi haldusala hoolekandeteenuste kvaliteedi tugevdamine ja kvaliteedijuhtimise süsteemi arendamine”;

- 11.03.2013, ettekanne Õiguskantsleri ümarlaual seoses MTÜ Lastekaitse Liit prioriteetidega ja tööga lasteaedades ning koolide projekt „Kiusamisest vaba lasteade ja kool raames”;
- 21.03.2013, ettekanne Riigikohtus kohtunike koolitusel teemal „Lapse ärakuulamine vanematevahelistes hooldusõiguse vaidlustes”;
- 18.02.2013, Laste ja perede arengukava 2012 sisend Sotsiaalministeeriumile;
- 28.02.2013, ühispöördumine Hasartmängmaksu seaduse muutmise seoses;
- 25.03.2013, Council of Europe Commissioner for Human Rights Mr Nils Muižnieks kohtumine (teemaks ennekõike laste vaesus);
- 12.04.2013, ettekanne LL tegevustest ja projektidest seoses inimõiguste õpetamisega Inimõiguste Instituudi korraldatud ümarlaual ministeeriumitele ja relevantsetele MTÜ-dele;
- 22.04.2013, ettekanne LL tegevustes seoses SCEPTiga ja ohvriabi seaduse muudatuste raames Inimõiguste ja pagulasorganisatsioonide;
- 02.04.2013, sisend uuringuks laste osalemist piiritleva seadusandluse, poliitikate ja praktikate hindamise kontekstis Euroopa Liidus;
- 15.04.2013, raport Eesti olukorras SCEPT võrgustikule;
- 15.04.2013, Lastekaitse Liidu seisukoht Sotsiaalministeeriumi järelepärimisele seoses tegevustoetustega;
- 17.04.2013, sisend uuringusse (E.Belitšev) teemal alaealiste kinnipidamine väljasaatmismenetluses;
- 19.04.2013, sisend järelepärimisele seoses kehalise karistamisega Eestis (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children);
- 08.05.2013, „Lapse parima huvi tagamine lähisuhtevägivalla juhtumites - MTÜ Lastekaitse Liit ettepanek olukorra analüüsimiseks“ esitamine Justiitsministeeriumile;
- 23.05.2013, Riigikohtule arvamuse esitamine tsiviilasjas nr 3-2-1-4-13;
- 24.05.2013, ettekanded seminaril „Raskused lastega töötamisel arendavad ka meid”;
- 24.05.2013, Ühiste huvide koostööprotokolli allkirjastamine MTÜ Lastekaitse Liit ja Narva Linnavalituse vahel;
- peamiseks järelduseks on see, et koostöö on hea ja asutused teavad teineteisest piisavalt, aga koostöö tõhustamiseks ja süsteemi arendamiseks on vaja regulaarselt kokku saada ja korraldada seminare, ümarlaudu jne. kindlasti on vaja korraldada ühiseid üritusi, kuna töökogemus näitab, et asutused ei tea siiski piisavalt teistest lastega töötavatest asutustest ja vahel töötavad erinevates suundades, mis ei ole lastele hea. Ühiste seminaride peamiseks eesmärgiks on, luua meeldivat keskkonda, kus spetsialistid saaksid omavahel suhelda ja lähemalt tutvavaks saada. Oluline on ka uue informatsiooni saamine ja diskussiooni äratamine;
- 30.05.2013, sisend Sotsiaalministeeriumi ja Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuse arendusseminaril „Kvaliteedist laste hoolekandes“ (ESF);
- 06.06.2013, ettepanek HTMile analüüsiks noortelaagrites ohutusnõuetega seoses;
- 17.06.2013, sisend Laste ja perede arengukava 2012-2020 rakendusplaani;
- 20.06.2013, sisend Justiitsministeeriumile perekonnaseaduse muudatustega seoses;
- 25.06.2013, kommentaarid Koostöö Kogule seoses elukestva õppe strateegia väljatöötamisega.
- 14.08.2013 - Pöördumine SoM'i seoses e-sigarettide puuduliku regulatsiooniga;
- 23.08.2013 - Arvamus Karistusseadustiku reformi kohta Justiitsministeeriumile;
- 14.10.2013 - Ühispöördumine Riigikogu liikmetele huviharidus-alkoholiaktsiis;
- 15.10.2013 - Arvamus omavalitsuskorralduse reformi kohta Siseministeeriumile;
- 21.10.2013 - Arvamus Haridus- ja teadusministeeriumile HEV õppekorralduse kontseptsiooni osas;
- 31.10.2013 - Arvamus seoses politsei ja piirivalve seaduse paragrahvi 7³³ muutmise seaduse eelnõuga Siseministeeriumile;
- 08.11.2013 - Arvamus Haridus- ja teadusministeeriumile Elukestva õppe strateegia osas;
- 11.11.2013 - Artikkel Sotsiaaltöö ajakirja detsembri numbrisse teemal „Lapse heaolu hindamise uuring”;
- 15.11.2013 - Raport Eesti olukorrast SCEPT (Separated Children in Europe Program) võrgustikule (II poolaasta);
- 22.11.2013 – Ettepanek haigete vastsündinud ja enneaegsete laste intensiivraviks koos perekeskse lähenemise ning hooldusega;
- 18.12.2013 - Arvamus Sotsiaalministeeriumile tubakaseaduse muutmise seoses;

- 20.12.2013 - Sisend järelpärimisele seoses kehalise karistamisega Eestis (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children).

Hea näide eestkostetöö efektiivsusest on seoses e-sigarettidega, nimelt esitas MTÜ Lastekaitse Liit pöördumise SoM'i seoses e-sigarettide puuduliku regulatsiooniga, viidates seadusandluse korrigeerimisele. Detsembris esitas Sotsiaalministeerium eelnõu tubakaseaduse muutmiseks e-sigarettide keelustamisega alaealistele.

3.1.1. Arenduse ja mitmekesistamisega seotud projektid sh. osavõtt projektihangetest (sh lastelaagrid)

Osavõtt projektihangetest on olnud 2013 väga edukas:

- osalemine Ettevõtluse Arendamise SA programmis (rahastus II projektiga);
- osalemine kohaliku omaalgatuse programmis Läänemaal (pääsemine II vooru);
- osalemine Keskkonna Investeeringute Keskuse taotlusvoorudes (rahastus II projektiga);
- osalemine Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed projektikonkursil „Noorte lõimumine info- ja kultuuriruumis“ (rahastus II projektiga);
- kandideerimine Swedbanki annetuskeskonda projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ - koolitused Ida-Virumaa lapsevanematele (väljavalituks osutumine);
- osalemine Statoil Fuel & Retail AS konkursil sotsiaalprogrammide toetuseks (väljavalituks osutumine – I koht);
- 2012 aasta lõpus osalemine AEF taotlusvoorus – projekt „Lapse hääli“ (rahastus suurimas mahus);
- osalemine Sotsiaalministeeriumi HMN igakuisel taotlusvoorus (osaline rahastus ajakirjale Märka Last, aastakonverentsile „Lapse reformitormis!“, „Laps Eesti filmis“);
- Noortekogu poolt edukalt esitatud projekt ENEB'ile „101 last Toompeale“;
- osalemine DAPHNE III taotlusvoorus SCEP võrgustiku liikmena projektiga „The State(ment) of Separated Children in Europe“ (tulemus selgub 2014 aastal);
- detsembris 2013 esitati Justiitsministeeriumisse taotlus õigusabi osutamiseks ning õigusteenuse kättesaadavuse parandamiseks (2014-2015). (Tulemus selgub 2014 alguses).

Investeeringuprojektid, mis seotud Remniku ja Pivarootsi õppe – ja puhkekeskusega:

- EAS Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse peamaja renoveerimistööde lõpetamine 06.05.2013-31.10.2013;
- KIK Pivarootsi loodusõppe IV etapp, Loodusinfokeskuse „Pivarootsi loodustareke“ rajamine 03.2013-07.2013;
- EAS Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse pesemismaja renoveerimistööde I etapp 01.06.2013-01.03.2014;
- KIK Pivarootsi loodusõppe VII etapp, loodus- ja loovusõppe laagri vahetus (2014)
- EAS Remniku õppe- ja puhkekeskuse magamiskorpuste elektrisüsteemide renoveerimine (2014).

3.2. Organisatsiooni strateegiline ja igapäevane juhtimine.

3.2.1. Üldkogu.

MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu toimus 27. aprillil 2013.a. Rahvusraamatukogus. Üldkogu läbivaks teemaks oli vabatahtliku lastekaitsetegevuse laiendamine. Osalejad MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, toetajaliikmed, auliikmed, kõneisikud, koostööpartnerite esindajad, kokku 60 inimest. Üksmeelselt võeti vastu MTÜ Lastekaitse Liit uus visioon: MTÜ Lastekaitse Liit on ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülgset oma liikmeid. Üldkogu võeti vastu

3 uut liiget: Vasalemma Lastekaitse Selts, MTÜ Reservkorpus ja MTÜ Laste Õiguste Liit. Liikmete tunnustamiseks kuulutati neljandat korda välja konkursi MTÜ Lastekaitse Liit Liige. Aasta 2012 võitja – Hiiumaa Lastekaitse Ühing, tunnustades mitmekülgset, nii kogukonda ja omavalitsusi kui maakonda tervikuna hõlmavat tööd laste ja pere hüvanguks. Tänukirjaga tunnustati veel Sillamäe Lastekaitse Ühingu ja Rapla Lastekaitse Ühingu. Kuulutati välja projektikonkursi „Kasvame koos!“ võitjad. Üldkogul nimetati Lastekaitse Liidu auliikmeks P.Ingman Kajaanist, kes on pikaajaliselt (ca 18 aastat) toetanud Jõelähtme Lastekaitse Seltsi, LL laagreid (Remnikut ja Pivarootsi) ja tänu kelle algatusel kogusid 2012 oktoober-detsember Kajaani õpilased (nn päivatyökeräys raames) Pivarootsi seiklusraja ehituseks ca 12 700 eurot. Üldkogul valiti uus vanematekogu: Aastani 2016 said vanematekogu liikmeteks Ene Tomberg, Monika Liiv, Irina Golikova, Inge Järvpõld, Kristel Voltenberg, Taimi Tulva, Toivo Sikk ja Aimar Karu. Üldkogul koostati pöördumine Eesti ühiskonna poole: haldusreformi kavandades tuleb pöörata rohkem tähelepanu lastele!, mis sai laialdase meediakajastuse (vt LISA 1).

MTÜ Lastekaitse Liidu 2012 tegevusest kompaktse ja atraktiivse ülevaate andmiseks anti üldkoguks välja MTÜ Lastekaitse Liit 2012.a. tegevust tutvustav infomaterjal (<http://www.lastekaitseliit.ee/organisatsioon/uuenduslikud-ettevotmised-aastate-loikes/>). Samuti lisati eelmiste aastate kokkuvõtted organisatsiooni tutvustuseks eelnimetatud kodulehe alalehele.

3.2.2. Vanematekogu.

MTÜ Lastekaitse Liit vanematekogu pidas I p.a. kokku 6 korralist koosolekut (25.01.; 15.02. (strateegiapäeva raames); 20.03; 24.04. (digitaalne); 17.05.; 14.06.) Arutelu keskmes oli MTÜ Lastekaitse Liit tegevuskava ja strateegiaga seonduvad põhiküsimused (sh liikmete programm ja uued rahastamisvõimalused), laste vaesus, koostöö erasektoriga ja rahvusvaheliste partneritega, laste kaasamine, uus lastekaitseseadus, kommunikatsioon (sh jõudmine vene elanikkonnani) ning MTÜ Lastekaitse Liit lastelaagritega (Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus, Remniku õppe- ja puhkekeskus) seonduvad kitsaskohad ja plaanid, väärtuspõhise strateegiaga koostamine (vanematekogu ja liikmete tihedam koostöö), hindamiskriteeriumid MTÜ Lastekaitse Liit mõju ja tegevusefektiivsuse osas, piirkondlik tegevus.

Peamised teemad:

- MTÜ Lastekaitse Liit visioon ja missioon;
- võimalused lastekaustelase liikumise tugevdamiseks;
- laste suvepuhkuse korraldus;
- sotsiaal- ja tervishoiusüsteemis temaatika lapse heaolu kontekstis;
- riskilaste- ja noorte programm;
- liitumine „Spordis alaealiste huvide kaitse ja üleminekute- HEA TAVA“ põhimõttega;
- laste seksuaalse väärkohtlemise vastase direktiivi ülevõtmise;
- laste õiguste alane propaganda ja kommunikatsioon;
- lapse heaolu hindamine;
- rahvusvaheline koostöö;
- jätkutugi vanglast või erikoolist noortele.

3.2.3. Juhatus

MTÜ Lastekaitse Liit juhatus on põhikirjast lähtuvalt valitud 3 aastaks ja juhatus on ühe liikmeline. Juhataja on lähtunud oma tegevuses vanematekogu otsustest ja ettepanekutest, mis peamiselt on puudutanud küsimusi:

- Haldusega seotud küsimused;

- laste õiguste kaitse edendamisega ja vabatahtliku lastekaitseliikumisega seotud programmilised tegevused ning organisatsiooni missioon selles osas;
- personali ja projektimeeskondadega, projektide haldamise ning juhtimisega seonduvad teema;
- finantsküsimused;
- toetusrahade taotlemine.

Organisatsioonis töötati 2011 aasta lõpul välja Lapse õiguste programm (LÕP) ja suunad, mis on olnud sisus üldstrateegia osa MTÜ Lastekaitse Liit eestkostetöö fookuseerimisel ja efektiivsemaks muutmisel. LÕP on juhatusele strateegiliste prioriteetvaldkondades (kaitse, perekond, laps) eesmärkide püstitamisel abiks teostatavate projektide kaudu. Selle aasta ülesanne juhendamisel on eesmärkide püstitamisest lähtuvalt tagada tegevuste koostöö ja elluviimisel efektiivsus, tulemuslikkus. Algatatud on sellest lähtuvalt ka uusi projekte, koolitustegevust ja uuendatud meetodeid projektide elluviimiseks. Eesmärgiks on meeskonna pidev areng ja pädevuse tõus, et kindlustada pikaajaline areng ja toetav organisatoorne raamistik. Juhatuse poolt on korraldatud 1 p.a. arenguveestlused ja sellest tulenevalt koostatud plaan töötajate motiveerimiseks ja koolitusvajaduste tagamiseks. Aasta jooksul toimusid meeskonnale erinevad arendustegevused, mis olid põimitud organisatsiooni strateegia kujundamisprotsessiga ja toetasid projektidevahelist koostööd ning õppimist, harjutamist. Korraldatud on ametijuhendeid ja vajadusel juhendatu valdkondlikes põhiküsimustes MTÜ Lastekaitse Liit ülesandest ja strateegiast lähtuvalt.

3.2.4. Noortekogu.

Aasta alguses pöördus Eesti Noorsootöö Keskus MTÜ Lastekaitse Liit poole, palumaks sisendit Noorsootöö strateegia 2006 – 2013 rakendusplaani. Antud sisendi rakendusplaani andis MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu, kirjeldades erinevate meetmete all vastavaid tegevusi, mida MTÜ Lastekaitse Liit ja Noortekogu ellu viivad, hõlmates erinevaid rahvusvahelisi noortevahetusi ja ka Eesti-siseseid projekte (näiteks „101 last Toompeale“), mis kõik toetavad Noorsootöö strateegia 2006 – 2013 rakendusplaani.

Noortekogu üldkoosolek toimus 24.jaanuaril 2013, kus valiti Noortekogule uus aseesinaine (Madleen Maria Kirja) ning esinaisena jätkas hääletuse tulemusena möödunud aastal esinaiseks valitud Gertha Teidla-Kunitsõn. Kohtumised toimuvad igakuiselt.

Tulenevalt Noortekogu liikmete soovist, viidi ellu ka Noortekogu mõttehommik ning projekti kirjutamise koolitus. Mõttehommik ja koolitus toimusid 10.veebruaril 2013. Mõttehommiku raames planeeriti Noortekogu edasise tegevusi vastavalt sellele, mida Noortekogu liikmed sooviksid korda saata. Projekti kirjutamise koolituse vajadusest andsid teada Noortekogu liikmed ise. Koolituse näol on tegu oluliste teadmiste edasi andmisega, seda enam, kui Noortekogu ise saab oma tegevusi ellu viia läbi projektide.

Aasta esimesel poolel kaasati ka MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu Eesti Noorsootöö Keskuse poolt korraldatava ja juhitava noorsootöötajate tunnustuskomisjoni noortekomisjoni töösse. Selle raames kohtuti Eesti Noorsootöö Keskuse ja teiste partneritega (21.veebruar 2013), valimaks välja tunnustust väärivaid noorsootöötajaid kolmes erinevas kategoorias. MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu valis kategooriate parimad välja ühiselt, kutsudes kokku kõik need Noortekogu liikmed, kes olid antud hääletusest huvitatud.

11.märtsil käis Noortekogu esindaja koos MTÜ Lastekaitse Liit projektijuhi Kiira Nauts'iga Tabasalu Ühisgümnaasiumi kuuendas klassis, rääkimas ja lahkamas lapse õigusi koos lastega. 19.märtsil toimus MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu ja MTÜ Lastekaitse Liit töötajate omavaheline kohtumine. Päeva juhtis Noortekogu liige ning päeva eesmärgiks oli lähendada MTÜ Lastekaitse Liit töötajaid Noortekoguga. 12.aprillil 2013 külastasid Lastekaitse Liitu noored Kajaani piirkonnast. Antud kohtumisel osalesid ka noored Noortekogust. 1.juunil 2013 osalesid kaks Noortekogu liiget Koguperefestivalil Tallinnas, tutvustades MTÜ

Lastekaitse Liit tegevusi. Lisaks sellele on MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu osalenud ka mitmel MTÜ Lastekaitse Liit sisekoolitustel ja seminaridel, kohtumistel (MTÜ Lastekaitse Liit strateegiapäev 20.märtsil, MTÜ Lastekaitse Liit Üldkogu 27.aprillil).

Noortekogu foorumteatri tegevused: Kolm Noortekogu liiget astus üles foorumteatri etendusega keskkonnahariduse konverentsil Tartus (17.jaanuar) ja Tallinnas (24.jaanuar). Neli Noortekogu liiget astusid üles foorumteatri etendusega keskkonnakonverentsi raames Jõhvis (31.jaanuar). Ametlikult formuleeriti Noortekogu juurde foorumgrupp 26.jaanuaril. Foorumgrupp kohtub kaks korda nädalas, viimaks läbi erinevaid foorumteatri harjutusi ning valmistamaks ette etendusi ja töötube. Käesolevaks hetkeks on foorumgrupp viinud läbi etendusi Tallinna Saksa Gümnaasiumi 7.klassile (14.märts), Vanalinna Hariduskolleegeiumis (10.mai) ja Saue Noortekeskuses (6.juunil). Foorumteatri töötube on läbi viidud Türi Noortekeskuses (20.märts) ja Keila Noortekeskuses (13.juuni), 11.september viisid kaks MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget läbi foorumteatri töötoa Randvere Noortekeskuses, 17. novembril 2013 esinesid MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liikmed foorumteatri töötoaga filmitöötoas "Ära kiusa teda!" Filmitöötoa korraldajateks olid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ja Eesti Kunstiakadeemia.

1.mai 2013 esitas MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu kaks projektitaotlust Euroopa Noorte Eesti Büroole. Üks projektidest on demokraatiaprojekt „101 last Toompeale“ noortefoorum ja teiseks projektiks oli rahvusvaheline noortevahetus „A Chance for Changes II“, mille näol on tegu jätkuprojektiga noortekogu esimesele noortevahetusele. „101 last Toompeale“ noortefoorum sai Euroopa Noored Eesti Büroolt positiivse rahastusvastuse, küll aga ei saanud seda „A Chance for Changes II“. 1.oktoober 2013 esitas MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu taaskord projekti „A Chance for Changes II“ taotluse Euroopa Noored Eesti Büroole, olles sisse viinud täiendused nii projekti tegevustes kui ka eelarves. Taaskord otsustas Euroopa Noored Eesti Büroo projekti mitte rahastada.

1.-5.veebruar osalesid neli MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget Soomes rahvusvahelisel koolitusel „Cool Jam“. Koolitus keskendus noorte grupijuhtide treenimisele. Ajavahemikul 20.-27.juuli osales kaks MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget Rumeenias rahvusvahelisel noortevahetusel „To-be“. Ajavahemikul 22.-29.juuli osalesid neli MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget Taanis rahvusvahelisel noortevahetusel „Circus“. Lisaks Eesti delegatsioonile, osales antud noortevahetusel ka noori Islandilt, Taanist, Itaaliast ja Poolast. 29.august – 5. september osalesid kaks MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget rahvusvahelisel noortevahetusel „Sol & Arte 2013“ Portugalis. Ajavahemikul 2.-6.september osales kolm MTÜ Lastekaitse Liit Noortekogu liiget rahvusvahelisel koolitusel „Young Leadership“ Roots. Koolitus keskendus noorte grupijuhtide treenimisele.

III Projektiga seotud peamised partnerid, koostöövõrgustikud.

Rahvusvaheline: Save the Children Sweden, Save the Children Denmark, MLL, Soome Lastekaitse Keskliit, [Federation of Educative Communities \(FICE\)](#), Eurochild, Separated Children in Europe Programm, Euroopa Liidu Programm Safer Internet, INHOPE, INSAFE, Mannerheimi Lastekaitse Liit, PerhehoitoKumppanit Suomessa OY, [International Forum for Child Welfare \(IFCW\)](#), [Pienperheyhdistys ry](#), [Põhjamaade Ministrite Nõukogu](#), Euroopa Noored, Taani kroonpintsessi Mary fond.

Siseriiklik: Haridus- ja Teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Justiitsministeerium, Õiguskantsleri Kantselei, Politsei- ja Piirivalveamet, Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö Instituut, Tallinna Ülikooli Pedagoogiline Seminar, Tartu Ülikool, Eesti Advokatuur, Inimõiguste Instituut, Inimõiguste Keskus, UNICEF, MTÜ Emade ja laste heaks, MTÜ ENUT, PÖFF, MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud, Koostöökogu, MTÜ Korruptsioonivaba Eesti, Eesti Noorsootöö Keskus, Tervise Arengu Instituut, MTÜ T.O.R.E, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Politsei, Eesti Õpilasesinduste Liit, MTÜ Lastekaitse Liit liikmed, MTÜ Foorumteater, Drums for Peace, [Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit](#).

IV Tulemuslikkuse hindamiste mõõdikud ja väljundid.

Alljärgnevalt toodud tulemuslikkuse väljundid 2013 aastal:

- Kinnitati MTÜ Lastekaitse Liit üldkogul uuendatud visioon;
- MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu võeti vastu 3 uut liiget: Vasalemma Lastekaitse Selts, MTÜ Reservkorpus ja MTÜ Laste Õiguste Liit;
- valiti ja tunnustati "Aasta 2012 MTÜ Lastekaitse Liit liige";
- konkursil "Kasvame koos!" osales 10 liikmesorganisatsiooni;
- aasta jooksul 6 edukat projektihanget ja laienenud koostöövõrgustik;
- ühiste huvide koostööprotokolli allkirjastamine Narva Linnavalitusega;
- valdkondlikult osalemine 23-s teemadega seonduvates nõukogudes, töögruppides, võrgustikes;
- osavõtt 24 nõukogu, võrgustikuühenduste tööst;
- toimunud on 10 korralist vanematekogu koosolekut;
- organisatsiooni sisekoolituse kava;
- liitumine üleriigiliste algatustega laste huvide eest (huvitegevus, lastetoetused, alkoholi piiramine ja reklaam, interneti turvalisus jne);
- MTÜ Lastekaitse Liit noortekogu tegevus on läbi projektitöö laienenud;
- laialdane kaasatus ja osalemine seadusandluse kujundamisprotsessis;
- laialdane meediakajastus s.t. Lisa 1.

LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ põhitegevusaladeks on lastelaagrite korraldamine, toitlute- ja majutustegevus ning seminariteenuste osutamine. Osaühingu koosseisu kuuluvad kaks tegevusloaga laagrit: 250 majutuskohaga Remniku õppe- ja puhkekeskus Ida-Virumaal Alajõe vallas ning 72 majutuskohaga Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus Läänemaal Hanila vallas. Osaühingu majandustegevus on hooajaline. Lastekaitse liidu Lastelaagrite OÜ rendib laagrite territooriumit ja ruume Lastekaitse Liidult.

Noorte tervistav ja arendav puhkus on riiklik noorsootöö valdkond, mille eesmärgiks on tagada võimalikult paljudele noortele võimalus ja toetus organiseeritud arendavaks ja sisukaks puhkuseks koos toiduga. Osaühing osutas nimetatud teenuseid Eesti Noorsootöö Keskuselt Hasartmängumaksu Nõukogu otsuse alusel saadud sihtotstarbelise toetuse osas turuhinnast madalama hinnaga. See võimaldab osta teenust ka vähemkindlustatud lastega peredel. Samuti said lastekodud ning kohalikud omavalitsused osta teenust soodsatel tingimustel lastekodudes elavate laste suvepuhkuse korraldamiseks.

PIVAROOTSI ÕPPE- JA PUHKEKESKUS

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus asub Lõuna-Läänemaal, Hanila valla lõunapiiril, Pivarootsi külas vastu Pärnumaa piiri, Liivi lahe kaldal, kadakate ja mändide vahel. Meie puhta õhu ja kauni loodusega asukoht sobib seminari, nõupidamise, koolituse, kokkutuleku või muu ürituse läbiviimiseks; peresündmuste korraldamiseks; laste- ja noortelaagriks; aktiivse puhkuse, spordiürituse ja kokkutuleku läbiviimiseks gruppidele; linnuvaatlejatele ja loodushuvilistele; saamaks osa vanast eesti käsitöötraditsioonist; vaatluste läbi kohaliku looduse tundmaõppimiseks.

Oleme keskendunud keskkonnateadlikkuse tõstmisele. Käsitöötubades hoiame au sees traditsioonilisi rahvuslikke käsitöövõtteid.

Avatud 15. aprill kuni 30. november.

Majutus- ja toitlustuskohtade arv 70 inimesele.

Ettevõtja kehtivad registreeringud majutus- ja toitlustusteenuse, jaekaubanduse osutamiseks ning lastelaagrite korraldamiseks:

PUHKEKESKUSE KÜLASTATAVUS

Keskust külastasid sise- ja välituristid, pereturistid, juhuslikud läbisõitjad, ühepäeva ja nädalalõpu külastajad, koolitustel ja muudel üritustel osalejad ning laiema huviga puhkajad. Külastajate arv aastast oli üsna suur, väljavõtte 2013. a statistikast. 1203 majutatut ja 4411 ööbimist, sise- ja väliskülastajat. Põhikülastaja oli eestlane, väliskülastajatest väisasid puhkekeskust soomlased, lätlased, venelased. Lisaks ühepäevakülastajad ja lapsevanemad, kelle üle puhkekeskus arvestust ei pea. Koolitustel, õppekäikudel, peresündmustel osalenud ja üheks päevaks ruumi rentinuid oli umbes 500 inimest.

LAAGRITEGEVUS

Toimus 11 laagrivahetust juuni, juuli august ja oktoober. Vahetuste pikkus oli 6 kuni 10 voodipäeva. Laste arv oli plaanitud 655, faktiliselt oli 552.

Laagripäevade arv oli plaanitud 4 530, faktiliselt oli 3 860.

Hasartmängumaksu Nõukogu toetas koondprojekti "Noorte tervistav ja arendav puhkus" raames tavalaste laagripäeva ja asenduskodu laste laagripäeva rahaliselt.

Plaanitud ja faktiline vahe tekkis sellest, et mõned laagrivahetused ei suutnud täita plaanitud arvu lastega. Põhjus, ei saada esitatud projektitaotlusele lisarahastust laagrivahetuse korraldamiseks.

Lapsi / noori osales suvelaagri vahetustes üle Eesti ning Soomest ja Lätist.

Laagrivahetustes osaleb suures enamuses lapsed / noored Tallinnast ja Harjumaalt, vähem Lääne- ja Ida-Virumaalt ning saartelt. Põhiline laagriline on vanuses 7 – 12 eluaastat ja tüdruk, poiste osalemine on vähemuses.

Kuna asume Matsalu Rahvuspargi külje all, mis on tuntud oma linnu- ja taimeliigi rikkusega, viiakse piirkonnas läbi KIK keskkonnateadlikkuse projektide toel õuesõpet. Kevadel ja sügisel viisid õuesõpet läbi 3 kooli, 1 lasteaed, 1 noortekeskus. Korraldati nädalalõpu kevadlaager.

Renditi ruume majutuseks, toitlustuseks, koolituste ja peresündmuste läbiviimiseks. Majutatuid oli 375 ja 908 ööbimist.

Lisaks ühepäeva külastajad, kelle üle arvestust ei ole peetud.

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse külastatavus 2013. aastal

APRILL Toitlustusteenus 15.-16.aprill Keskkonnaamet 8 täiskasvanut

Koolitusteenus koos majutuse ja toitlustusega 19.-20. aprill Noortekogu 20 noort

MAI

Laagriteenus 02.-05. mai 4 päeva Laste ja Noorte Kriisiprogramm 40 last ja 11 täiskasvanut

Majutus- ja toitlustusteenus 09.-10. mai 1 ööpäev Tõrva kool 41 last ja 3 täiskasvanut

Majutus- ja toitlustusteenus 13.-14. mai 1 ööpäev Soome Keskkonnaamet 12 täiskasvanut

Toitlustusteenus 18. mai Tallinna Kolmanda Nooruse Rahvaülikool 40 täiskasvanut

Peresündmus 24. mai 80.a juubel 60 inimest

Õppekäik ja majutus-toitlustusteenus 24.-25. mai KKLM liikmed 13-17 inimest

Laagriteenus 27.-28. mai 2 päeva Lihula Lasteaed 20 last ja 3 täiskasvanut

JUUNI

Praktika 3.-7. juuni EKA tudengid 15 noort-täiskasvanut

Laagriteenus 7.-13. juuni 7 päeva Tartu Keskkonnahariduse Keskus 90 last, 10 täiskasvanut

Laagriteenus 7.-13. juuni 7 päeva Tln. Linnuklubi 36 last, 4 täiskasvanut

Toitlustusteenus 10.-11. juuni 2 päeva Põllumajandusuuringute Keskus (kimalaste uurijad) 15 täiskasvanut

Laagriteenus 14.-19. juuni 6 päeva Harku valla LÜ I vahetus 54 last, 10 täiskasvanut Majutusteenus

21.-22. juuni 2 päeva MTÜ Alutaguse Matkakalubi 11 täiskasvanut

JUULI

Laagriteenus 25.06-04. juuli 10 päeva Saue Noortekeskus 62 last, 7 täiskasvanut

Laagriteenus 7.-12. juuli 6 päeva Sally Studio 60 last, 6 täiskasvanut

Laagriteenus 15.-20. juuli 6 päeva Tartu LÜ ja Soome MLL perelaager 38 last, 17 täiskasvanut

Laagriteenus 22.-27. juuli 6 päeva Pärnu Lasteküla 32 last, 10 täiskasvanut

AUGUST

Laagriteenus 30.07-06.08 8 päeva Pelgulinna LK 63 last, 7 täiskasvanut

Laagriteenus 09.-17. august 9 päeva Laste ja Noorte Kriisiprogramm 40 last, 12 täiskasvanut

Õppekäik 18. august Läänemaa giidid 9 täiskasvanut

Laagriteenus 18.-23. august 6 päeva Harku valla LÜ II vahetus 52 last, 8 täiskasvanut

Laagriteenus 24.-26. august 3 päeva 101 last Toompeale 21 noort, 3 täiskasvanut

Laagriteenus 26.-29. august 4 päeva LL projektlaager 41 last, 14 täiskasvanut

SEPTEMBER

Toitlustusteenus 2.-5. september Pivarootsi mõisa vabatahtlikud puisniidu hooldajad 11 täiskasvanut

Peresündmus 6. september 50. a juubel 5 last, 40 täiskasvanut

Õppekäik ja toitlustusteenus 20. september MTÜ Linnuklubi 34 last, 3 täiskasvanut

Laagriteenus 23.-26. september Soome lapsed 26 last, 3 täiskasvanut

Õppekäik 25. september Virtsu Kool 8. ja 9. klass 21 õpilast, 2 täiskasvanut

Koolitus- ja laagriteenus 26.-27. september Rocca Al Mare kool 9. klass 24 last, 2 täiskasvanut

OKTOOBER

Koolitus / õppekäik 7.-8. oktoober MTÜ Lastekaitse Liit 10 täiskasvanut

Õppekäik ja toitlustusteenus 18. oktoober Tartu Ülikool Semiootika osakond 21 noort, 2 täiskasvanut

Laagriteenus 21.-26. oktoober 6 päeva Saue Noortekeskuse sügislaager 21 last, 5 täiskasvanut

NOVEMBER

Peresündmus 01. november 65. a juubel 6 last, 31 täiskasvanut

Peresündmus 23. november 50. a juubel 5 last, 33 täiskasvanut

Peresündmus 29. november 50. a juubel 5 last, 37 täiskasvanut

KOOSTÖÖPARTNERID

MTÜ Lastekaitse Liit

MTÜ Lastekaitse Liit ühingud ja keskused

Hanila Vallavalitsus

ENTK

Hanila valla turismiettevõtjad

RMK

Kodukant Läänemaa

KIK

Kajaani kogudus

MLL

KÜLASTAJATELE AVATI AVALIKUKS KASUTAMISEKS JÄRGMISED RAJATISED

- Rannarahva teabe-, käsitöö- ja toiduaith. Aidas on müügil kohalik käsitöö, maiustused, jäätis, esmasel toidukaubad ja karatusjoogid. Võtame müügile käsitöoesemeid ja suveniire. Koduseid hoidiseid ja mett. Meie teadetetahvliel on oodatud piirkonnas toimuvate ürituste ja ostu-müügikuulutused.
- Loodusinfokeskus Pivarootsi loodustareke. Tarekeses saab viia läbi informatiivseid üritusi; toimub teabematerjalide jagamine (matkaradade kaardid, teave looduskaitsealuste liikide kohta); infomaterjalide väljapanek (infovoldikud); vitriinkappides on väljapanek kogutud materjalidest eksponaadid, mis tutvustavad (loodusest leitud, nt piirkonnale omased liikide munakoored, suled, pesad, jne.) kohalikku liigirikkust. Loodusõppe läbiviimine olemasolevate õppevahendite abil, erinevate loodusobjektide tundmaõppimine kirjanduse, mängude ja tehniliste õppevahendite abil ning toimub praktiline vaatlus ja tegevus.

Asutustelt ja organisatsioonidelt ootame looduse- ja keskkonnateemalisi materjale, mida huvilistele jagada.

- Vaatetorn koos 12m ronimisseinaga. Vaatetorn sobib erinevate vaatluste läbiviimiseks ning ronimisseinal saab soovija panna proovile oma osavuse ja julguse.
- Loodusõpperada 17 infotahvliga –tahvliel olevad tekstid tutvustavad kohalikku liigirikkust ning küla ja puhkekeskuse ajalugu.

SPONSURLUS

Aastal 2012/2013 oli Kajaani piirkonna koolide laste päevatööprojekti üks sihtobjektidest Pivarootsi õppe- ja puhkekeskusesse rajatav lapsedõbralik seiklusrada. Lastel poolt kogutud ja üle antud annetused laekus 2013.aastal, kasutame seda 2014.aastal.

OLULISEMAD INVESTEERINGUD

- Oma vahenditest soetasime kõõgiinventari.
- Erinevate projektitoetuste Leader, KIK, EAS raames valmisid ja avati uued rajatised: müügiait, loodustareke, vaatetorn koos ronimisseinaga, loodusõpperada. Peamaja sai uue kuue, vahetati aknad ja soojustati seinad. Alustati pesemismaja rekonstrueerimistöödega.

KAJASTUSEDMeedias:

Ajakiri "Märka Last" kevadnumbris, väljaandja MTÜ Lastekaitse Liit.

Artikkel Hanila valla ajalehes Hanila valla Teataja lk. 3

Elu Pivarootsis. "Püha küla" on väga ilus nimi.

http://www.hanila.ee/documents/910946/933840/Hanila_Valla_Teataja_02.2013.pdf

Artiklis mainitud Lihula valla ajaleht Lihula Teataja lk. 7

http://www.lihula.ee/lihula/teataja/2013/Lihula_Teataja_2013_06.pdf

<http://www.maaleht.ee/news/uudised/eesti-uudised/kuhu-laps-suvel-panna.d?id=66242574>

http://uus.saue.ee/public/files/saue_sona_8november_veebi.pdf

<http://hanila-turism.blogspot.com/2013/10/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskuses-nuud.html>

<http://www.tiigrihype.ee/et/sundmused/targalt-internetis-noorte-suvelaager>

<https://www.facebook.com/lastekriis/posts/433689276664212>

Veebilehtedel:

<http://www.lastega.ee/index.php/et/77-mangumaa/maengumaad/1788-pivarootsi>

<http://www.linnutee.eu/Pivarootsi-ppe-ja-Puhkekeskus>

http://www.hanila.ee/et/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/9KYb/content/loodusinfokeskus-pivarootsi-loodustareke

<http://goo.gl/AgR6iw>

<http://www.keskkonnaharidus.ee/loodusope-pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskuses/>

<http://www.turismiweb.ee/et/company/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus/9124/hinnang.html#info>

<https://www.1182.ee/et/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus>

<http://www.keskkonnaamet.ee/matsa/kulastajale-2/majutus/>

<http://www.kultuurikava.ee/overnight/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus/>

<http://et.wikipedia.org/wiki/Pivarootsi>

<http://www.visithaapsalu.com/objekt/object/majutus/147>

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=6748&ctype=news_article&pageid=5314

<http://www.arikataloog.ee/ettevote/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus>

<http://www.infoweb.ee/et/firmad/090391-LASTEKAITSE-LIIDU-LASTELAAGRITE-OU-PIVAROOTSI-OPPE--JA-PUHKEKESKUS.html>

<http://archive.is/yZlhN>

<http://loodusegakoos.ee/kuhuminna/rahvuspargid/matsalu-rahvuspark/matsalu-koostoopartnerid>

<http://www.matsalu.net/kulastajale/majutus.html>

<http://www.westestonia.ee/mtue-laeaene-eesti-turism/regiooni-parimate-tunnustamine/>

<http://www.kukeranna.eu/vaba-aeg>

<http://www.plk.ee/?id=10361>

<http://izzi.ee/catalog/category/turismitalud+ja+puhkekeskused/page/5>

http://www.kunstikeskus.ee/sally/uudised_2012_2013.htm#pivarootsi_2013

<https://plus.google.com/118434905416271408769/about>

<http://www.sojapood.ee/blog/lastelaager>

http://www.ee.ee/rus/info_page/Pivarootsi-%C3%B5ppe-ja-puhkekeskus/511460/

<http://www.virtsu.ee/lingid.html>

<http://www.emateab.ee/hakemisto/Urheilu+ja+vapaa-aika/Liikunta-+ja+vapaa-ajankeskuksia//>

<http://www.pageinsider.com/pivarootsi.eu>

<http://ru.ee/firmy/hostelid>

http://www.lihula.ee/lihula/lasteaed/keskkonnakasvatust_lihula_lasteaias.ppt#263,8,Matkarajad

http://www.laanemaa.ee/?mid=8&mcid=7756&ctype=news_article&pageid=5305

<http://www.hanila.ee/et/pivarootsi-kula>

<http://www.plk.ee/>

<http://www.hanila.ee/et/pivarootsi-kula>

<http://www.plk.ee/>

<http://www.sauenoordekeskus.ee/et/tegevused/laagrid>

<http://www.kirss.net/index.php/kataloog/reisimine-ja-puhkus/lastelaagrid>

<http://www.infoweb.ee/et/?action=search&keyword=lastelaager>
https://www.google.ee/search?q=pivarootsi+lastelaager&ie=utf-8&oe=utf-8&rls=org.mozilla:et:official&client=firefox-a&gws_rd=cr&ei=Oc6gUuDCA4iohAer-IFA#q=pivarootsi+lastelaager&rls=org.mozilla:et:official&start=40
https://www.1182.ee/leia-kaardilt?what=lastelaager®ion_id=100
<http://infotelefon.ee/?action=otsiTegevusalaFirmad&tegevusala=2105928>
<http://www.planner.ee/lastelaager/item/395-pivarootsi-puhkekeskus>
http://www.hanila.ee/et/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/9KYb/content/loodusope-pivarootsis

Trükised:

Trükitud on koostöös Hanila valla turismitegijatega "Hanila Linnutee voldik"

<http://www.hanila.ee/et/turismiinfo>

Reklaam:

"Eestimaa Reisijuht" Maatursimi poolt väljaantud.

http://www.maaturism.ee/index.php?id=ee&liige_id=498

Puhka Eestis

<http://www.puhkaeestis.ee/et/pivarootsi-oppe-ja-puhkekeskus>

Pildigaleriid:

<http://www.hanila.ee/et/pildigaleriid>

http://www.hanila.ee/et/pildigaleriid?p_p_id=31&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_31_struts_action=%2Fimage_gallery%2Fview&_31_folderId=6478571

<http://www.lastekriis.ee/laagrid/laagrid-galerii.html>

<http://www.flickr.com/photos/liinaj/5925756742/in/photostream/>

<http://pica.ee/album/16978/2>

<http://public.fotki.com/lastekaitseliit/>

LÕPETATUD PROJEKTID 2013. a KOOSTÖÖS MTÜ LASTEKAITSE LIIT

1. MAK Leader meetmest projekt "Rannarahva teabe-, käsitöö- ja toiduait Pivarootsis" Projekt lõpetatud november 2013. a.
2. KIK Maakondlik Keskkonnateadlikkus programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe III etapp". Projekt lõpetatud mai 2013. a.
3. KIK Looduskaitse infrastruktuuride arendamine programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe II etapp, vaatetorni rajamine". Projekt lõpetatud oktoober 2013. a.
4. EAS "Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse peamaja renoveerimistööde lõpetamine". Projekti kestvus juuni - september 2013. a.
7. KIK Looduskaitse infrastruktuuride arendamine programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe IV etapp, loodusinfokeskus "Pivarootsi loodustareke" rajamine". Projekt lõpetatud oktoober 2013. a.

TOETATUD PROJEKTID 2013. a KOOSTÖÖS MTÜ LASTEKAITSE LIIDUGA

1. Kajaanin Koulujen Päivätyökeräys Viron Lastensuojeluliiton Pivarootsin Loma- ja Oppimiskeskus. Projekti elluviimise tähtaeg 2013 – 2015. a.
2. EAS "Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse pesemismaja renoveerimistööde I etapp" 2013. a. Projekti kestvus september kuni detsember 2013. a.
3. KIK Keskkonnateadlikkus programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe V etapp" Projekt lõpetatud detsember 2013. a.
4. MTÜ Hanila valla toetusgrupp. Mittetulunduslikuks tegevuseks antud toetus Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse peamaja renoveerimistööde lõpetamise toetamine, september 2013. a.
5. KIK Keskkonnateadlikkus programmist projekt "Pivarootsi loodusõpe VII etapp, loodus- ja loovusõppe laagrivahetus". Projekt lõpetamata, tähtaeg oktoober 2014. a.

TEGEVUSED JA EESMÄRGID 2014

Hoida ja arendada seni saavutatut ning liikuda edasi.

Alustada hooaega aprillis. Aastal 2013 alustatud projektid lõpetada ja ellu viia ning alustada uute projektidega.

Puhkekeskuse arengukava koostamine.

Võtta vastu nii palju külastajaid kui võimalik. Pakkuda neile parimat, et nad tagasi tuleksid ja meist hea

sõnaga ka teistele räägiksid.

Alustada pesemismaja II etapi renoveerimistöödega. *Juuni kuni august:*

7. juunil algab laagrisuvi. Plaanime läbi viia 10 laagrivahetust 71 päeval, vastu võtta 577 last + ca 60 – 70 juhendajat, ööbimiste arv 4 140. Laagrisuvi lõpeb 29. august.

Hooaja pikendamine, külastajate vastuvõtmine, jõuluprogrammi koostamine ja reklaamimine.

Soov pakkuda toitlustusteenust puhkekeskusest väljapoole.

REMNIKU ÕPPE- JA PUHKEKESKUS

Remniku õppe- ja puhkekeskus asub imekaunil Peipsi järve põhjakaldal. Keskusel on 9 ha suurune piirdega territoorium, millel asuvad 5 kahekorruselist majutushoonet, külalistemaja, söökla, klubi ja saun. Keskuses on 2 suurt saali, igas majas eraldi väike saal, 3 rannavõrkpalliplatsi, puitkattega korvapliviljak, 2 jalgpalliviljakut, viburada ning lisaks erinevad võimalused aktiivseks puhkuseks. Kõik keskuse hooned vastavad Päästeameti ja Terviseameti poolt esitatud nõuetele. Hoonetesse on paigaldatud nõuetekohane automaatne tulekahjusignalisatsioon.

EAS-i ja PRIA toetuse abil on tänaseks täielikult renoveeritud Remniku õppe- ja puhkekeskuse kanalisatsioonisüsteem ja vee puhastusjaam, klubi, Vabaaja Keskus, külalistemaja, köök ja köögitehnik.

2013.aasta kevadel avati EAS-i toetusega ehitatud Remniku pesemismaja, mille valmimisega paranesid tunduvalt laste pesemistingimused.

SIHTRÜHMAD:

LAPSED

2013 aastal külastas Remniku õppe- ja puhkekeskust erinevate programmide kaudu kokku 1279 last vanuses 7-15 eluaastat, kellest 408 last olid vähekindlustatud peredest või asenduskodudest. 871 lapse hulgas olid erinevad spordiklubid, tantsuklubid ja tavatuusikutega laagrivahetusi külastanud noored. Võrreldes eelmiste aastatega külastasid meie keskust uued tantsuklubid, kes jäid teenusega väga rahule ja avaldasid soovi ka edaspidi oma treeninglaagreid Remnikul läbi viia.

JURIIDILISED ISIKUD

Hooaeg algas mai lõpus toimunud üle-eestiliste kutseõppeasutuste spordipäevadega, mille korraldas Ida-Virumaa Kutseõppekeskus. Toimusid veel suvepäevad ja heategevuspäev asenduskodu lastele. Samuti toimusid Tallinna Tervishoiuameti poolt organiseeritud hooldusperede suvekool ja sotsiaaltöötajate sügiskool, lisaks Lastekaitse Liidu projekti „Lapse Hälä“ tutvustav avaseminar ja 2 esimest seminari eesti ja vene lastele.

EESMÄRGID

Remniku õppe- ja puhkekeskuses lastelaagrite korraldamise eesmärk on laste sotsiaalsete oskuste, toimetuleku, tervise ja sotsiaalse kaasatuse parandamiseks korraldatatud vabaaja programmide läbiviimine, mis lähtub laste arengust ja vajadustest.

Kõikide vahetuste üldeesmärgiks on pakkuda noortele aktiivset tegevust ja tervistavat puhkust, arendada laste loovust, iseseisvust, anda uusi teadmisi ja oskusi rühma- ja ühistegevuste kaudu. Eraldi tähelepanu pöörasime laste lavaliste oskuste arendamisele, esinemisjulguse ning eneseväljendusoskuse suurendamisele.

Jätkasime draamapedagoogikaga ja igas vahetuses töötasid foorumteatri rühmad.

Programmide ettevalmistamisel võeti arvesse laste eripära, vanust, sotsiaalseid oskusi ja arvestati võimaluse korral laste erisoovidega.

LAAGRITEGEVUS

- Lastelaagrite hooaeg algas 27.juunil 7-päevase projektlaagriga „KOOS ON TORE ÕPPIDA“, mida rahastas Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Kultuuriministeerium ja Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed.

Selle projektlaagri eesmärgiks oli kujundada Eestis elavate Euroopa Liidu mõistes kolmandate riikide kodanikest ja määratlemata kodakondsusega noorte oskusi, teadmisi, vilumusi, väärtuseid ja hoiakuid eesti keele kasutamiseks ja eestikeelses keskkonnas toimetulemiseks.

Projekti sihtrühmaks oli **kokku 150** Euroopa kolmandate riikide kodanikku ja/või määratlemata

kodakondsusega last ja noort vanuses 7-18 eluaastat.

Keelelaagri eesmärgiks oli eelkõige eesti keele omandamine ja kõik laagris toimuvad tegevused teenisid keeleõppe eesmärki. Peale selle oli laagris olulise tähtsusega noorte sotsiaalsete oskuste, toimetuleku, tervise ja sotsiaalse kaasatuse parandamiseks korraldatud vabaaja programmide läbiviimine, mis lähtusid laste arengust ja vajadustest.

Laagrivahetuses pakkusime noortele aktiivset tegevust ja tervistavat puhkust, et arendada laste loovust, iseseisvust ja ettevõtlikkust, eesmärgiga anda neile uusi teadmisi ja oskusi rühma- ja ühistevõtte kaudu. Keeleõpe toimus läbi mitteformaalse õppevormi, läbi erinevate käeliste- ja kehaliste tegevuste. Keeleõppe programmi juhtis Kersti Tsirp Narva Eesti Koolist.

- Esimesele vahetusele järgnesid 3 laagrivahetust, milles osalesid lapsed üle Eesti tava- ja sotsiaaltuusikutega.

Uue teenusena pakkusime 2013 aastal ööpäevaringset lapsehoiuteenust laagritingimustes raske ja/või sügava puudega lastele Tallinnast. Vastavasisuline leping sõlmiti Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga. Teenusel oli esimesel „piloot“aastal kokku 7 last. Puudega lastele tagasime meditsiinilise järelevalve ja võimaldasime osavõtu laagriprogrammist võrdväärselt samal ajal laagris viibinute tavalastega.

- 9-16.07.2013 toimunud laagrivahetuses saime võimaluse laagri programmi rikastamiseks läbi projektikonkursi „Eesti kultuuriruumi tutvustamine noortelaagrites“, mille eesmärgiks oli tutvustada lähemalt Eestis elavatele mitte-eestikeelsetele noortele vanuses 7-18 Eesti kultuuriruumi- maad, ajalugu, kultuuri ja keelt. Projekti toetas Kultuuriministeerium ja Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed. Tänu selle programmi toele saime nendes vahetustes pakkuda lastele rohkem võimalusi erinevateks tegevusteks. Samuti käisid läbi nende programmide laagris külalised ja toimusid teemapäevad, mida ilma kultuuriruumi tutvustava programmi toetuseta poleks toimuda saanud.

- Remniku õppe- ja puhkekeskuses läbiviidavate laagrivahetuste üheks omapäraks ongi see, et meie laagrivahetustes on nii eesti- kui vene keelt kõnelevad lapsed.

Laagriprogrammide ametlikuks keeleks on eesti keel. Vene keelt kõnelevate laste rohkuse korral sai kõik oluline informatsioon tõlgitud vene keelde.

2013.aastal said Remniku suvelaagris viibinud 10 andekat vähekindlustatud pere last koostöös reisikorraldaja GoAdventurega auhinnad, et innustada lapsi nende tegemistes ja andekuse edasi arendamises. Auhindadeks oli 10 all-inclusive reisi Türgi 2013 aasta oktoobris.

- 12-19.augustil toimunud laagrivahetuses rikastasid meie kultuuriprogrammi taaskord koostööpartnerid Soomest Savonia Ametikoolist (22 tudengit koos 4 juhendajaga), kes omakorda pakkusid võimalusi laste vaba aja sisustamiseks ja käelisteks tegevusteks.

Koos Soome tudengitega õpiti uusi tantse ja mängu, meisterdati ehteid, sõbrapaelu, teatrinukke, maaliti ning tehti veel palju muudki. Ühe huvitava tegevusena pakuti nn. jõustavat fotograafiat (Empowering photography) ja esmaabi õpet mis meeldis lastele väga.

Noorema vanuserühmaga avati „Mõmmibeebi haigla“, kus lapsed said endale kaisulooma, kelle peal õpiti neid põetama ja siduma.

Spordi- ja tantsuklubid olid laagris oma kasvatajate ja treeneritega juulis ja augustis.

Sel aastal kasutasid meie puhkekeskust taaskord pikaajalised koostööpartnerid Spordiklubi Budolinn, Spordiklubi Reval Sport ja politsei eliitnoorte rühm. Uute klientidena Kohtla-Järve võimlemisklubi „Nümfid“ ja tantsuklubi „Loomingu Tuuled“.

- tänu Remniku külalistemajja paigaldatud küttesüsteemile saime 2013 aastal võtta lapsi vastu ka hooaja väliselt varakevadel, sügisel ja talvel. Varakevadel ja talvel külastasid Remnikut lisaku Gümnaasiumi algklassid. Lastekaitse Liidu projekti „Lapse hääl“ seminarid toimuvad 2013-2014 sügis-talvel.

PROJEKTID

Peale laagriprojektide oli 2013 aastal töös Remniku õppe- ja puhkekeskuse infrastruktuuri toetavad projektid.

- EAS-i toetusel valmisid senikasutamata vanadest laoruumidest lastele uued pesemisruumid, mis vastavad kõikidele tervisekaitse nõuetele. Pesemistingimuste kaasajastamisega likvideerisime keskuses kitsaskoha, tänu millele saame edaspidi rohkem vastu võtta treeningrühmasid.

- KIK-i toetusel ehitatud veepuhastusjaama paigaldati Schöttli Keskkonnatehnika ja SV Torutööde poolt erinevaid seadmeid ja puhastai puurkaev, tänu millele vastab Remniku õppe- ja puhkekeskuse vesi kõikidele Terviseameti poolt kehtestatud normidele.

- EAS-i sügisesse taotlusvooru esitasime uue projekti Remniku õppe- ja puhkekeskuse majutusmajade elektrisüsteemide renoveerimiseks. Remniku õppe- ja puhkekeskus on ehitatud eelmise sajandi seitsmekümnendatel aastatel ja elektripaigaldised on amortiseerunud ning ei vasta esitatud tingimustele.

Praeguseks on teada, et meie poolt esitatud taotlus rahuldati ning saame ehitusega 2014 aasta kevadel alustada.

- Remniku hoonete iga-aastases viimistlustööde teostamises tuli meile appi Tallinna Ehituskool, kellega sõlmisime koostöölepingu, mille tulemusena esimese kursuse õpilased sooritasid ehitusalase viimistluspraktika Remnikul. Praktika jooksul tehti vajalikku sanitaarremonti e. pahteldati ja värviti söökla seinu ning laste majades tubasid, koridore ja sanitaarruume.

SPONSORLUS

Läbi aastate on Remniku õppe- ja puhkekeskusel tekkinud tugev koostööpartnerite ja sponsorite võrgustik, kes aitavad keskuse tingimusi paremaks muuta. 2013 aastal andsid oma panuse Remniku arengusse järgmised asutused:

Hotell Park Inn by Radisson Central Tallinn- mööbel(voodid, laudad,apid, toolid jms), voodikatted, kardinad, peeglid.

AS Sokotel - Sokos Hotel Viru- toolid, öökapid, voodikatted, seinalambid.

Akzo Nobel Baltics AS -värvid sisetöödeks ja fassaadile ning puidukaitse vahendid.

RMK- küttepuid.

Bed Factory Sweden oü- voodid.

Schenker Eesti as- voodite transport.

Delux Viljandi- tekid-padjad

NCC Ehitus - lumepuhur.

BalRock oü - puurkaevu läbipesu.

GoAdventure- auhinnareisid lastele.

LASTEKAITSE LIIT JA LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(eurodes)

VARAD

KÄIBEVARA	Lisa nr	31.12.2013	31.12.2012
Raha		332 906	268 030
Nõuded ja ettemaksed	2;3	176 171	163 104
Varud	4	76 567	121 658
Kokku käibevara		585 644	552 792
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	5	899 206	891 821
Kokku põhivara		899 206	891 821
VARAD KOKKU		1 484 850	1 444 613

KOHUSTUSED JA NETOVARA

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Laenukohustused	6	3 868	21 408
Võlad ja ettemaksed	8	13 036	22 310
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest		128 217	188 631
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed		128 348	124 822
Kokku lühiajalised kohustused		273 469	357 171

Pikaajalised kohustused

Laenukohustused	6	0	50 089
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	9	682 525	585 608
Kokku pikaajalised kohustused		682 525	635 697

KOHUSTUSED KOKKU

		955 994	992 868
--	--	----------------	----------------

NETOVARA

Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		451 745	479 689
Aruandeaasta tulem		77 111	-27 944

KOKKU NETOVARA		528 856	451 745
-----------------------	--	----------------	----------------

KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA		1 484 850	1 444 613
-------------------------------------	--	------------------	------------------

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE**(eurodes)**

	Lisa nr	2013	2012
Liikmetelt saadud tasud		546	609
Annetused ja toetused		453 302	514 824
Tulu ettevõtlusest		206 476	191 169
Muud tulud, sh tulu põhivarade sihtfinantseerimisest		164 503	56 594
Tulud kokku		824 827	763 196
Valmistoodangu varude jääkide muutus		-7 818	11 083
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud		-135 754	-193 300
Mitmesugused tegevuskulud		-84 954	-74 154
Kaubad, toore, materjal ja teenused		-80 097	-99 953
Tööjõu kulud	12	-320 272	-328 111
Põhivara kulum	5	-118 189	-105 834
Kulud kokku		-747 084	-790 269
Põhitegevuse tulem		77 743	-27 073
Finantstulud ja -kulud	13	-632	-871
Aruandeaasta tulem		77 111	-27 944

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE (otsemeetod)

(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	Lisa nr	2013	2012
Liikmetelt saadud tasud		546	609
Laekunud annetused ka toetused		743 672	744 869
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest		210 506	192 397
Muud põhitegevuse tulude laekumised		5 229	13 752
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	10	-3 536	-2 940
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest		-247 589	-464 262
Toetuse ettemaksed		-128 348	-124 822
Väljamaksed töötajatele	12	-321 769	-327 740
Laekunud intressid	13	102	261
Makstud intressid	13	-734	-1 047
Kokku rahavood põhitegevusest		258 079	31 077
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara soetamisel	5	-125 574	-70 498
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-125 574	-70 498
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud		0	64 650
Saadud laenude tagasimaksed		-64 650	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	6	-2 979	-2 985
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-67 629	61 665
Kokku rahavood		64 876	22 244
Raha perioodi alguses		268 030	245 786
Raha muutus		64 876	22 244
Raha perioodi lõpus		332 906	268 030

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo		
31.12.2011	479 689	479 689
Aruandeperioodi tulem	-27 944	-27 944
Saldo		
31.12.2012	451 745	451 745
Aruandeperioodi tulem	77 111	77 111
Saldo		
31.12.2013	528 856	528 856

Konsolideeritud finantsaruannete lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 2013. aasta kohta on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus- ja aruandluse põhimõtetele, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Aastaaruande koostamisel on kasutatud jätkuvalt varem kasutatud arvestuspõhimõtteid. Aruandes esitatud aruandeaasta andmed on olulises osas võrreldavad 2012.a. majandusaasta andmetega.

Lastekaitse Liidu ja tema tütarettevõtja arvestusvaluutaks on euro ja raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Grupis konsolideeritakse tütarettevõtja, mille üle Lastekaitse Liidul on kontroll. Tütarettevõtjat loetakse Lastekaitse Liidu kontrolli all olevaks, kui viimane omab 50%-100% hääleõiguslikest osadest. Konsolideeritud finantsaruanded sisaldavad tütarettevõtja finantsandmeid. Konsolideeritud aruannetes on kajastatud ainult need majandustehingud, mis leidsid aset väljaspool Gruppi olevate partneritega. Aruanded on konsolideeritud rida realt, Gruppi kuuluvate ühingute vahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh. laenuõuded, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid nende finantsvarade väärtuse languse osas. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad alla nendest eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdise väärtuseni. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Varud

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Materiaalne põhivara

Grupis loetakse materiaalseks põhivaraks materiaalsel vara kasuliku elueaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 320 eurost. Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Kulutused, mis taastavad objekti algset seisundit (remont, hooldus) on kajastatud perioodikuludes. Bilansis kajastatakse materiaalsel põhivara selle jääkmaksumuses, st soetusmaksumusest on maha arvatud akumuliseeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi vastavalt selle kasulikule elueale.

Amortisatsioonimäärade vahemikud aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Hooned ja rajatised	6-15%
Masinad ja seadmed	20-30%
Muu materiaalne põhivara	30%

Maad ei amortiseerita.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse põhivara puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval

tõenäosust, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse. Sel juhul suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamisi kajastatakse aruandeperioodi kulu vähendamisenä.

Finantskohustused

Kõik lühi- ja pikaajalised võlakohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Lühiajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, seetõttu kajastatakse lühiajalised võlakohustused bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamine toimub nominaalse intressimäära meetodil.

Kapitalirent

Renditehingut käsitatakse kapitalirendina, kui kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirendi tingimuste kohaselt renditud põhivara kajastatakse rendi jõustumise hetkel bilansis põhivara ja kohustusena vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Rendileandjale makstavad renditasud jagunevad põhiosa tagasimakseteks ja finantskuluks. Finantskulu jaotub kogu rendiperioodile. Kapitalirendi tingimuste kohaselt renditavat põhivara amortiseeritakse samade põhimõtete alusel nagu muud sama tüüpi soetatud vara.

Kasutusrendid

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel kasutatakse üldmeetodit. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel järgitakse tulude ja kulude vastavuse printsiipi. Varade sihtfinantseerimisel võetakse soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Sihtfinantseerimise kohustus amortiseeritakse tulusse sihtfinantseerimise tingimuste täitmisel.

Ettevõtlusest saadud tulude arvestus

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Tulu kaupade ja teenuste müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on ostjale üle läinud ning tulu tehingust ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt määrata.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud otsemeetodil. Põhi-, investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevad rahavood on kajastatud otsemeetodil ning aruandeperioodi brutolaekumiste ja –väljamaksetena.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutanud asjaolud, mis ilmnid bilansikuupäeva ja aruande koostamise päeva vahelisel perioodil, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

Nõuete ja ettemaksude liik	31.12.2013	31.12.2012
Nõuded ostjate vastu	3 807	8 491
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	5 527	4 309
Laekumata annetused ja toetused	38 089	21 210
Muud lühiajalised nõuded	0	2 051
Ettemaksed	128 748	127 043
Kokku	176 171	163 104

Kõigi nõuete maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

Maksuliik	31.12.2013		31.12.2012	
	Ettemaksed	Maksuvõlad	Ettemaksed	Maksuvõlad
Käibemaks	5 527	0	4 309	0
Üksikisiku tulumaks	0	2 751	0	3 651
Sotsiaalmaks	0	5 175	0	6 746
Kogumispensionimaksed	0	276	0	382
Töötuskindlustusmaksed	0	392	0	791
Kokku	5 527	8 594	4 309	11 570

Lisa 4 Varud

Varude liik	31.12.2013	31.12.2012
Metoodilised materjalid	43 898	81 171
Trükised	32 669	40 487
Kokku	76 567	121 658

Lisa 5 Materiaalne põhivara

	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitused ja ettemaksud	Kokku
31.12.2011						
Soetusmaksumus	11 890	1 066 225	129 739	74 980	196 825	1 479 659
Akumuleeritud kulum	0	-441 979	-65 246	-67 359	0	-574 584
Jääkmaksumus	11 890	624 245	64 494	7 621	196 825	905 075
Ostud ja parendused	0	61 603	3 000	5 895	22 077	92 575
Ümberklassifitseerimised	0	196 525	0	0	-196 525	0
Mahakandmised	0	-9 502	-2 316	0	0	-11 818
Mahakantud põhivara kulum	0	9 502	2 316	0	0	11 818
Amortisatsioonikulu	0	-85 272	-16 677	-3 885	0	-105 834
31.12.2012						
Soetusmaksumus	11 890	1 314 851	130 424	80 874	22 377	1 560 417
Akumuleeritud kulum	0	-517 750	-79 607	-71 239	0	-668 596
Jääkmaksumus	11 890	797 101	50 818	9 635	22 377	891 821
Ostud ja parendused	0	113 405	1 500	10 669	0	125 574
Ümberklassifitseerimised	0	19 810	-2 045	4 612	-22 377	0
Mahakandmised	0	-3 195	0	-10 873	0	-14 068
Mahakantud põhivara kulum	0	3 195	0	10 873	0	14 068
Amortisatsioonikulu	0	-98 617	-12 331	-7 241	0	-118 189
31.12.2013						
Soetusmaksumus	11 890	1 444 873	129 879	85 282	0	1 671 923
Akumuleeritud kulum	0	-613 173	-91 938	-67 607	0	-772 717
Jääkmaksumus	11 890	831 700	37 942	17 675	0	899 206

Maha on kantud täielikult amortiseerunud põhivarad soetusmaksumusega 14 068 eurot. Eelmisel majandusaastal kanti maha täielikult amortiseerunud põhivarad soetusmaksumusega 11 818 eurot.

Põhivarade sihtfinantseerimine

	2013	%	2012	%
Keskkonna Investeeringute Keskus	37 847	28,98	710	1,35
Ettevõtluse Arendamise SA	87 801	67,24	28 106	53,89
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	1 111	0,85	21 737	41,68
Annetus	1 500	1,15	0	0,00
Hasartmängumaksust Sotsiaalministeerium	1 314	1,01	795	1,52
Euroopa Komisjon	0	0,00	805	1,54
Hanila valla toetusgrupp MTÜ	1 000	0,77	0	0,00
Kokku	130 573	100,00	52 153	100,00

Jaotus järelejäänud tähtaja alusel

	2013	Tulu	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	130 573	3 814	0	126 759

	2012	Tulu	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	52 153	1 600	0	50 553

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivarade toetuse summa kajastatakse bilansis tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tuluna kuni sihtfinantseerimise tingimuste täitmiseni.

Lisa 6 Laenukohustused

	31.12.2013	31.12.2012
Laen krediitdiasutuselt	0	64 650
Kapitalirent	3 868	6 847
Kokku	3 868	71 497

Kapitalirent	31.12.2013	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Kapitalirendikohustused	3 868	3 868	0

Kapitalirent	31.12.2012	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Kapitalirendikohustused	6 847	6 847	0

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus

	Masinad ja seadmed
31.12.2013	0
31.12.2012	1 592

Renditud vara	Sõiduauto
Rendileandja	Nordea Finance Estonia AS
Rendiperiood	06.2008- 05.2014
Intressimäär	6,4%

Lisa 7 Kasutusrent

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2013	2012
Kasutusrendikulu	8 904	7 754

Alates 2007. aastast üürib Lastekaitse Liit Meke Sillamäe AS-lt kasutusrendi tingimustel keskuse "Märka Last" ruume Sillamäel aadressil Viru pst 39 a. Lepingu lõpptähtaeg on 31.12.2017. Aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 2 264 eurot. Eelmise majandusaasta üürimaksete kogusumma oli 2 040 eurot.

Lastekaitse Liit üüris Varne Invest OÜ-lt kasutusrendi tingimustel koolituskeskuse (alates 2008.aastast) ja laoruumi (alates 2013.aastast) Tallinnas aadressil Endla 4. Lepingu lõpptähtaeg on 31.12.2017. Alates 2013.aasta oktoobrikuust vahetus lepingupartner Varne Invest OÜ Endla 4 Real Estate OÜ vastu. Koolituskeskuse ja laoruumide aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 6 640 eurot. Eelmise aasta üürimaksete kogusumma oli 4 942 eurot.

Alates 2003. aastast üüris Lastekaitse Liit Tallinna Kesklinna Valitsuselt kasutusrendi tingimustel Infokeskus "Märka Last" ruume Tallinnas aadressil Hariduse tn 2/ Tõnismägi tn 3. Leping oli sõlmitud täht-ajatult, kuid lõpetati poolte kokkuleppel 2012.a algul. Eelmise aasta üürimaksete kogusumma oli 772 eurot.

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

	31.12.2013	31.12.2012
Võlad tarnijatele	3 328	7 434
Võlad töövõtjatele	1 012	2 425
Maksuvõlad	8 594	11 570
Muud võlad	102	881
Kokku võlad ja ettemaksed	13 036	22 310

Kõigi võlgade maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 9 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest

	31.12.2012	Saadud	Tulu	31.12.2013
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	741 067	126 760	-155 460	712 367

	31.12.2011	Saadud	Tulu	31.12.2012
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	729 727	50 553	-39 213	741 067

Jaotus järeljäänud tähtaja alusel

	31.12.2013	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	712 367	29 842	682 525

	31.12.2012	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	741 067	155 459	585 608

Lisa 10 Annetused ja toetused

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Allikas	2013	%	2012	%
Hasartmängumaks	181 402	40,02	221 326	42,99
Siseriiklikud fondid	74 955	16,54	93 053	18,07
Välisfondid	55 716	12,29	92 717	18,01
Ministeeriumid, ametid, KOV-d	120 104	26,50	91 598	17,79
Annetused	21 125	4,66	16 130	3,13
Kokku	453 302	100,00	514 824	100,00

Allikas, otstarve	2013	%	2012	%
Hasartmängumaks- Haridus- ja teadusministeerium (valdkonnad 2013: Kiusamisest vaba lasteaed, 101 last Toompeale, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus) (valdkonnad 2012: Lapse õiguste infokeskus, Lapse hääl, Lapse õiguste programmi arendus, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus)	136 252	30,06	128 266	24,91
Haridus- ja Teadusministeerium (2013, 2012: Laagriteenus- voodipäeva dotatsioon)	69 372	15,30	58 512	11,37
Euroopa Komisjon (2013, 2012: Targalt internetis)	52 343	11,55	57 325	11,13
Sotsiaalministeerium (2013: Targalt internetis, Ajakiri "Märka last", Lapse hääl!, Konverents "Kuidas elad, Eestimaa laps?") (2012: Targalt internetis, Konverents "Minu nimi on laps")	48 719	10,75	29 387	5,71
Hasartmängumaks- Sotsiaalministeerium (valdkonnad 2013: Teadlikkus lapse õigustest, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus) (valdkonnad 2012: Lapse õiguste infokeskus, Lapse hääl, Lapse õiguste programmi arendus, Kiusamisest vaba lasteaed, Organisatsioon ja organisatsiooni arendus)	45 150	9,96	93 060	18,08
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus (2013, 2012: Keeleõpe Remniku suvelaagris)	34 728	7,66	33 511	6,51
Avatud Eesti Fond (2013: Lapse hääl!)	30 149	6,65	0	0,00
Annetused (2013: Remniku õppe- ja puhkekeskus, Kiusamisest vaba lasteaed, Lastekaitse Liit 25) (2012: Remniku õppe- ja puhkekeskus, Kiusamisest vaba lasteaed)	21 125	4,66	16 130	3,13
Kodanikuühiskonna Sihtkapital (2013: Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus, reisitoetus) (2012: Jätkusuutlik kommunikatsiooniteenus, Äriplaanide koostamine, reisitoetus)	7 305	1,61	15 090	2,93
Save the Children Italia (2013, 2012: sõidukulud)	2 953	0,65	118	0,02
PRIA Leader (2013: Pivarootsi käsitöö- ja toiduait) (2012: Ajaloolise Lääne ja Pärnu maakonna kivist piiriaia taastamise)	2 694	0,59	3 357	0,65

koolitus ning Kõlavööde kudumise ja paelte punumise õpituba Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses)				
Keskkonna Investeeringute Keskus (2013, 2012: Loodusõpe Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses)	2 120	0,47	2 471	0,48
Tallinna Spordi- ja Noorsootöö Amet (2013, 2012: Noortelaagri korraldamine)	1 248	0,28	1 976	0,38
Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit (2013: Lapse hääli)	597	0,13	0	0,00
Inhope (2013: sõidukulud)	420	0,09	0	0,00
Eesti Advokatuur (2013, 2012: Ajakiri "Märka last", Remniku õppe- ja puhkekeskus)	168	0,04	1 003	0,19
Archimedes SA (2013: Euroopa Noored, 101 last Toompeale) (2012: Euroopa Noored)	-2 041	-0,45	38 374	7,45
Save the Children Sweden (2012: Lapse õiguste programmi arendus)	0	0,00	34 677	6,74
EUN Partnership AISBL (2012: sõidukulud)	0	0,00	737	0,14
Lääne Maavalitsus (2012: Perepäev Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuses)	0	0,00	720	0,14
Red Barnet (2012 Separated Children)	0	0,00	468	0,09
Peace Child Eesti MTÜ (2012: projekt "Mul on õigus"	0	0,00	250	0,05
Children's Rights Alliance for England (2012, 2011: Children's views on their engagement in European and international levels of decision making)	0	0,00	-608	-0,12
Kokku	453 302	100,00	514 824	100,00

Ühingute projektide finantseerimine	2013	%	2012	%
Hasartmängumaksust - Sotsiaalministeerium	3 536	100,00	2 940	100,00
Kokku	3 536	100,00	2 940	100,00

Kogu aruandeperioodil annetustest ja toetustest saadud tulu oli sihtotstarbeline. Samuti oli kogu eelmisel majandusaastal annetustest ja toetustest saadud tulu sihtotstarbeline. Toetusi on kasutatud lapse õiguste tagamise alaste projektide rahastamiseks.

Lisa 11 Tulu ettevõtlusest

Geograafiliste piirkondade lõikes	2013	%	2012	%
Müük Euroopa Liidu riikidele				
Eesti	203 154	98,39	186 634	97,63
Soome	3 322	1,61	4 535	2,37
Kokku	206 476	100,00	191 169	100,00
Tegevusalade lõikes	2013	%	2012	%
Majutusteenus	60 315	29,21	72 418	37,88
Toitlustamine	60 989	29,54	58 843	30,78

Koolituste, seminaride ja konverentside osavõttutasud	5 621	2,72	30 633	16,02
Ruumirent	9 520	4,61	11 582	6,06
Kirjanduse müügitulu	4 101	1,99	3 471	1,82
Metoodilise materjali müügitulu	63 429	30,72	14 222	7,44
Kaupade müügitulu	2 501	1,21	0	0,00
Kokku	206 476	100,00	191 169	100,00

Lisa 12 Tööjõukulud

Tööjõukulude liik	2013	2012
Palgakulu	219 669	218 855
Tegevjuhtkonnale makstud tasu	19 486	24 815
Sotsiaalmaksud	81 117	84 441
Kokku	320 272	328 111

	2013	2012
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	16	15

Lisa 13 Finantstulud ja -kulud

Finantstulude ja -kulude liik	2013	2012
Intressitulud	102	176
Intressikulud	-734	-1 047
Kokku	-632	-871

Lisa 14 Seotud osapooled

Juhatuse liikmele arvestatud tasu oli majandusaastal 19 486 eurot. Eelmisel majandusaastal oli juhatuse liikme tasu 24 815 eurot.

Juhatuse liikme lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel, samuti tähtajalisel lõpetamisel, juhul kui juhataja uueks ametiajaks ei kandideeri, tasub ühing juhatajale lahkumishüvitist neljakordse kuutasu ulatuses.

Lisa 15 Liikmete arv

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2013	31.12.2012
Juriidilisest isikust liikmete arv	34	31

Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta

Lisa 16 BILANSS (konsolideerimata)

(eurodes)

VARAD

KÄIBEVARA

	31.12.2013	31.12.2012
Raha	198 514	168 280
Nõuded ja ettemaksed	171 062	154 185
Varud	76 567	121 658
Kokku käibevara	446 143	444 123

PÕHIVARA

Finantsinvesteeringud	57 558	57 558
Kinnisvarainvesteeringud	870 358	859 419
Materiaalne põhivara	22 894	24 239

Kokku põhivara **950 810** **941 216**

KOKKU VARAD **1 396 953** **1 385 339**

KOHUSTUSED JA NETOVARA

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Laenukohustused	3 868	21 408
Võlad ja ettemaksed	9 293	18 386
Tulevaste perioodide tulu		
sihtfinantseerimisest	116 188	188 631
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	128 348	124 822

Kokku lühiajalised kohustused **257 697** **353 247**

Pikaajalised kohustused

Laenukohustused	0	50 089
Tulevaste perioodide tulu		
sihtfinantseerimisest	682 525	585 608

Kokku pikaajalised kohustused **682 525** **635 697**

KOHUSTUSED KOKKU **940 222** **988 944**

NETOVARA

Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	396 395	400 010
Aruandeaasta tulem	60 336	-3 615

KOKKU NETOVARA **456 731** **396 395**

KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA **1 396 953** **1 385 339**

Lisa 17 TULEMIARUANNE (konsolideerimata)
(eurodes)

	2013	2012
Liikmetelt saadud tasud	546	609
Annetused ja toetused	376 747	443 416
Tulu ettevõtlusest	86 096	56 332
Muud tulud, sh tulu põhivarade sihtfinantseerimisest	164 503	55 963
Tulud kokku	627 892	556 320
Valmistoodangu varude jääkide muutus	-7 818	11 083
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-135 754	-193 300
Mitmesugused tegevuskulud	-98 211	-68 522
Tööjõukulud	-210 010	-205 836
Põhivara kulum	-115 119	-102 489
Kulud kokku	-566 912	-559 064
Põhitegevuse tulem	60 980	-2 744
Finantstulud ja -kulud	-644	-871
Aruandeaasta tulem	60 336	-3 615

Lisa 18 RAHAVOOGUDE ARUANNE (otsemeetod) (konsolideerimata)
(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	2013	2012
Liikmetelt saadud tasud	546	609
Laekunud annetused ka toetused	653 847	673 461
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	90 015	54 638
Muud põhitegevuse tulude laekumised	5 229	13 752
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-3 536	-2 940
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-183 006	-361 167
Toetuse ettemaksed	-128 348	-124 822
Väljamaksed töötajatele	-211 527	-204 517
Laekunud intressid	90	176
Makstud intressid	-734	-1 047
Rahavood põhitegevusest kokku	222 576	48 143
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel	-123 399	-65 898
Tasutud põhivara soetamisel	-1 314	-1 600
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-124 713	-67 498
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenud	0	64 650
Saadud laenude tagasimaksed	-64 650	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-2 979	-2 985
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-67 629	61 665
Rahavood kokku	30 234	42 310
Raha perioodi alguses	168 280	125 970
Raha muutus	30 234	42 310
Raha perioodi lõpus	198 514	168 280

Lisa 19 NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE (konsolideerimata)
 (eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2011	400 010	400 010
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		137 237
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2011		479 689
Aruandeperioodi puhaskahjum		-3 615
Saldo 31.12.2012	396 395	396 395
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		112 908
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2012		451 745
Aruandeperioodi puhaskasum		60 336
Saldo 31.12.2013		456 731
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		129 683
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2013		528 856

Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)

Tegevusala	2013
Koolitusseminaride ja konverentside osavõtutasud (EMTAK 85599)	5 621
Renditulu (EMTAK 68201)	12 945
Kirjanduse müügitulu (EMTAK 47991)	4 101
Metoodiliste materjalide müügitulu (EMTAK 47991)	63 429
Kokku	86 096

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 17.04.2014

Lastekaitse Liit (registrikood: 80013442) 01.01.2013 - 31.12.2013 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ALAR TAMM	Juhatuse liige	21.04.2014

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Mittetulundusühingu Lastekaitse Liit üldkoosolekule

Oleme auditeerinud mittetulundusühingu Lastekaitse Liit konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31.12.2013, konsolideeritud tulemiaruanne, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindluse selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arv näitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeaudiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamaks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitika asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt mittetulundusühingu Lastekaitse Liit konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31.12.2013 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Mart Nõmper

Vandeaudiitori number 499

Rödl & Partner Audit OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 2

Roosikrantsi 2, Tallinn 10119

21.04.2014

Audiitorite digitaalallkirjad

Lastekaitse Liit (registrikood: 80013442) 01.01.2013 - 31.12.2013 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MART NÕMPER	Vandeaudiitor	21.04.2014

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Noorte- ja lasteühendused ning noorte ja laste heaolu edendavad ühendused	94993	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6311128
Faks	+372 6311735
E-posti aadress	liit@lastekaitseliit.ee
Veebilehe aadress	www.lastekaitseliit.ee